This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

HN 675 610

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SUPELLEX BOTANICA,

hoc est:

ENUMERATIO PLANTARUM,

Quæ non solùm
in
HORTO MEDICO
Academiæ Lipsiensis,
sed etiam
in aliis circa Urbem Viridariis,
Pratis ac Sylvis &c.
progerminare
solent,
cui
Brevis accessit
ad
MATERIAM MEDICAM
in usum
PHILIATRORUM
Manuductio,

AUTORE

D. PAULO AMMANN.

LIPSIÆ,
Sumptibus JOH. CHRIST. TARNOVII,
Anno M. DC. LXXV.

Digitized by Google

Digitized by Google

VIRIS - JUVENIBUS,

Nobil:

Clarissimis & Per - Eximiis,

DN. CAROLO Oehmb/

Vratislavienſi,

DN. JOH. CHRISTIANO

TRALLES,

Strelenſi,

DN. CHRISTIANO Rieſe/

Freyſtadienſi

Sileſiis,

Dnn. Nationalibus, atqve

Amicis ſuis,

ſingulari affectu colendis,

hoc, qvicqvid eſt paginarum,

ſacrum eſſe voluit

AUTOR.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRÆFATIO
ad
PHILIATROS.

ANatomicis, inqvit *Cl. Kerckeringius Sp. Anat. Obſ. 98. p. m. 193.* per qvod jurent, non aliud ſuâ illâ AVTOPSIA, videtur Numen ſanctius; hæc fidem adſtruit aſſertionibus eorum omnibus: hæc eam male adſertis derogat, hæc eorum eſt Logica, & totam explet Syllogismorum catervam, hæc Diva

Digitized by Google

eſt, qvæ, qvod Vatibus novem ſunt Muſæ, id ſola eſt iſtis Medicinæ Heroibus: ab ea namqve omnis ſententiarnm certitudo & evidentia, omnis inventionum novitas & admiratio, omnis invenientium gloria & fama proficiſcitur. Qvod qvantò eſt verius, tantò me afficit illorum temeritas, qvi, eâ non advocatâ, qvicqvam in lucem proferunt, qvod vel in errorem inducat alios, vel certè falsâ qvâdam imaginem illudit poſteris.

Qvæ

Qvæ omnia jure optimô non ſolùm Medicinæ partibus omnibus in genere, verùm etiam ſpecialiter ipſi BOTANICÆ nunc applicamus. Etenim AVTOPSIA, qvicqvid in ea dubium, & anceps eſt, ὀφθαλμοφανερῶς diſcernit. Videlicet, dum qvilibet Autorum plantas ſecundum faciem externam accurate deſcribere intendit, diverſiſſimæ oriuntur exinde appellationes, qvæ non rarò Diſcentium animos mirum in modum confundunt, adeo, ut exercitatiſſimo etiam negotium faceſſant.

Ut ex innumeris hâc vice exempli locô nonnullas duntaxat adducam, qvis Thymum duriorem Dodonæi, & Thymbram Cluſiii, haberet pro Marô Syriaco? ſane ex auditu, & lectione, diverſiſſima

Digitized by Google

videntur, accedente verò AVTOPSIA, deprehendes, esse unum ac idem simplex. Porrò: Senecio-carduus Columnæ est Crupina Belgarum, unde hoc? ex oculari inspectione & externâ florum, ut & seminis, collatione. Hyoscyamum virginianum Alpini, qvi audit, non poterit non à Lysimachia corniculata lutea, eundem segregare, verùm si herbam inspexeris, synonyma hæc esse experieris; Conyzam, qvam à florum dispositione, vocamus Thyrsoidéa, Cl. Bocco, indigitavit, Canadensem, annuam, acrem, albam, Linariæ foliô, oculi, tanqvam judices non personati, demonstrant, esse unam eandemqve Conyzam. Hyssopum Apulum Columnæ, qvis non, si prius viderit, nominabit Polium Creti-

Creticum: Cornuti Valeriana Urticæ-folia fl. alb. Eupatorio Americano perenni, non contrariabitur; multò minus Rapuntium maximum coccineô ſpicato flore, Fab. Columnæ, diſparitatem habebit cum flore Cardinalis, modò ſedulò inter ſe conferantur. Pariter: qvis Acetoſam ſemine aculeato Jonqvetti, non reputabit nunc pro Beta ſpinoſa Cretica Montalbani? qvis non Alceam Indicam ulmi foliam Jonqvetti, cum Althea flore luteô minimô ſemine roſtrato Moriſſonii, eandem judicabit? eſtne Campanula arvenſis rotundi folia verticillata diverſum qvid, à Viola Pentagonia perfoliata Moriſſonii? neqvaqvam, prout nec Jacea Aromatica Montalbani, à Serratula Tinctorum, &c.

Digitized by Google

En ex adductis nominum diversitatem, rerum verò identitatem! Qvis enim ad auditum illorum non diversos conceptus reales in animo sibi fabricaret suo? hoc autem omne, qvo minus fiat, impedit AVTOPSIA, fundamentum in Medicina sine pari, omnibus Iconismis (qvos tamen interdum boni consulere tenemur) & Autoritatibus superior, rerum naturam, insuper & qvalitates fideliter manifestans. Ita novimus nunc, eâdem duce, Hyoscyamum Virginianum Alpini, esse Lysimachiam corniculam luteam, novimus etiam sensus testimoniô, eandem obtinere odorem Jasmini, vel Narcissi Juncifolii &c. in qvibus, & aliis hujus commatis, fusior est Mo-

Digitized by Google

Moriſſonius in Præfatione ad Bocconem, qvem, ſis, lege!

Ut itaqve omnes has difficultates, qvæ Philiatris remoram objicere poſſent, præſcinderem, indefeſſo Cl. Bauhini labore, qvi in Phyto-Pinace veterum Synonyma nervosè adjecit, commotus, eadem ex recentioribus colligere, ac in hanc Supellectilem redigere volui, qvem in finem Ovidii Montalbani Hortum Bononienſem, Dionyſii Jonqvetti Pariſienſem, Roberti Moriſſonii Bleſenſem, ac tandem Icones Pauli Bocconis, Magni Ducis Hetruriæ Botanici, ſedulò contuli, eâ qvidem fidelitate, qvâ mihi per integrum hoc decennium, qvo munere Botanici functus ſum, plantas omnes hîc de-

Digitized by Google

deſcriptas vel propriis manibus tractare, aut ex ſemine colere, vel alibi cultas atqve progenitas videre licuit.

Æqviconſulent haſce meas lucubrationes omnes ii, qvi meam intentionem, diſcentes nimirum ubiqve & παδδύναμιν juvandi, animo affectibus vel præjudiciis non occupato adſpicient, non ægrè ferendo, qvod laudes Horti noſtri, qvi SERENISSIMI ELECTORIS SAXONIÆ Munificentia hactenus clementiſſime fuit ſuſtentatus, non prolixius extulerim; Propria ſiqvidem collaudare, idem mihi eſt ac ſponte aliorum convitia in ſemetipſe derivare, ſufficit, qvod dicere auſim, & poſſim, citra jactantiam, &

Digitized by Google

& veritatis læsionem, Hortum Medicum Lipsiensem parem (excipio autem meritò Norico-Altorfinum) in Academiis Germaniæ non habere. Animum hæc adjiciant Philiatris, ut eo alacrius Studium Botanicum prosequantur, memores subinde moniti PETRI CASTELLI, *quod Dominicus Panarolus in Orat. de N. B. p. m. 187.* his verbis citat; Quemadmodum Academia, quæ Hortô simplicium publicô caret, ubi Medici & Pharmacopœi doceri debent, non est perfecta Academia: ita medi-

Digitized by Google

Medicus Simplicium ignarus, non eſt bonus medicus.

Deniqve (ut epidorpidis loco moneam) Tuliparum, Caryophyllorum, Anemonũ nomina ſpecifica, non adjeci, qvod eo factum Conſilio, qvia in his vera laſcivientis naturæ effigies conſpicitur, hinc facile ſupra juſtum modum Catalogus noſter excreviſſet, ut de Naulea, qvæ Lectoribus inde procreatur, nihil dicam: accedit, qvod nomina vulgo recepta, Hortulanorum ſint figmenta, & Phytographorum autoritate, careant, ob id qvidem verſicolores Caryophylorum aut Tunicæ flores (ut cum Oxonienſibus loqvar) mira-

Digitized by Google

mirari qvidem, nunqvam vero satis accurate distingvere possumus. &c. P. P. Lipsi. Calend. April. Anno M. DC. LXXV.

QVod *Montalbanus*, qvod *Bocco*, qvodq; *Morisson*, Qvod *Jonqvettus* habet, iste Libellus habet,
Qvem curâ AMMANNI solers TARNOVIUS edit
Ex Horto Medico PRINCIPIS ENSIFERI.
O felix Phylire! volvatur dicta supellex,
Sic instructa Penus semper erit Medica!

Ita
Excell. Dn. Autori, de Studiis Nobiliss. Juventutis meritissimo
gratulari debuit
Casp. Bauer / Med. D. & ap. Zdunenses in Polonia Phycus Ordinarius.

Digitized by Google

QVod Natura ſuo gremio
complexa, Supellex
Continet in ſeſe, curta licet
fuetit;
Qvi ſic Naturæ conatur tradere vi-
res,
Nobilis eſt Phyſicus, nobilis eſt
Medicus.

Grat. E.

f. Hamb.

E. F. M. D.

Digitized by Google

Aarum vulgare. vid. Pes vituli, vel ſerpentaria minor.
Aarum Ægyptiacũ, vid. Colocaſia Plinii.
Aarum paluſtre Eyſtett: vid. Dracunculus aqvaticus.
Aarum maculoſum.
Abel-Moſch Alpini. vid. Alcea Ægyptiaca villoſa.
Abies rubra. vid. Picea major prima Lugd.
Abrotonum anguſtifol. ſ. Mas.
Abrotonum fœmina foliis minoribus incanis, v. Polium ſecundum non ita incanum Columnæ. Cupreſſus herba, Cordi. Chamæcypariſſus Tragi, Santalina altera Dodonæi.
Abrotonum viride fœmina, vel Salamanticum, aut ſextum Cluſii.
Abrotonũ fœmina foliis teretibus vid. Cupreſſus herba.
Abrotonum latifolium arboreſcens Bauhini. vid. Abſinth. arboreſcens.
Abrotnũ Camphoratum vid. Incenſaria Camerarii.
Abrotonũ Campeſtre. vid. Artemiſia leptophyllos Lobelii, vel Ambroſia altera Matthioli.
Abſinthium vulgare.
Abſinthium Ponticum, vel Romanum.

Digitized by Google

Abſinthium Gallicum, vel Seriphium tenuifolium.

Abſinthium arboreſcens. vid. Abrotonũ latifolium arboreſcens Bauhini.

Abſinthium Seriphium latifolium, vel abſinthium marinum foliis Lavendulæ Bauhini, vel Artemiſia Marina Lobelii.

Abutilon Avicennæ, vid. Althæa Theophraſti flor. lut.

Acacia Ægyptiaca vera *Aldini*, Vesling. in *Alpin.*

Acacia Americana Robini, Cornuti.

Acacia Matthioli, vid. Geniſta ſpinoſa triphyllos

Acacia Germanica, vid. Prun. ſilveſtr.

Acanthium ſilv. fl. alb. Eyſtett. v. carduus aſininus capitib. Acanthii.

Acanthium ſilv. fl. purp. vid. Onopordon, vel Carduus aſininus Eyſtett.

Acanthium Dodonæi, vid. ſpina alba Matthioli, vel tomentoſa latifolia Jonqvetti.

Acanthus lævis fl. alb. vid. Branca Urſina Italica.

Acanthus ſpinoſus, aſper fl. alb. vid. Branca Urſina Italica ſpinoſa, aculeata.

Acarna Vaterandi ſemine rotundo, vid. Chamæleon niger Tabern.

Acarna Lugdunenſium, vid. Heracantha Eyſtett. vel Cirſium luteum Seqvanorum, Carlina ſilveſtr. Dod.

Acer major foliis incanis Jonqvetti.

Acer

Acer major foliis Platani Montalbani.
Acer minor Dod, vel Campestr. Bauhini.
Acetosa vulgaris.
Acetosa alpina, maxima Jonq.
Acetosa lanceolata arvensis, vel ovina Eystett.
Acetosa Indica vesicaria Eystett. vid. Acetos. vesicar. peregrin.
Acetosa hispanica vid. Oxalis rotundifolia Jonqvetti.
Acetosa Cretica semine aculeato Jonqvetti, vide Beta spinosa Cretica Montalbani.
Acetosa vesicaria peregrina, vel Americana foliis longissimis pediculis donatis.
Acetosa Arborea Montalbani vid. Oxyacātha vel Berberis. officinarum.
Acetosella fl. alb. vid. oxytriphyllon.
Acetosella fl. lut. Hispanica Clusii.
Achaovan Abiat Veslingii. vid. Cineraria.
Acinos. v. Clinopodium minus vulgare Lobelii, vel sylv. Lugdun.
Aconitum Bacciferum Cornuti. vid. Christophoriana, vel Costus niger.
Aconitum Helianthemum Canadense Cornuti, vid. Chrysanthemum fol. Laciniatis.
Aconitum Lycoctonum fl. lut. vid. Luparia Tragi.
Aconitū Monococcon Cordi. vid. Herba Paridis.
Aconitum Lycoctonum fl. Delphinii Dod.
Aconitum hiemale, vel unifolium luteum bulbosum Montalbani vid. Ranunculus cum flore in medio folio, radice bulbosa.

Digitized by Google

Aconitum ſalutiferum Jonqvetti. vid. Anthora.
Aconitum Salutiferum Montalbani, v. Herba Paridis.
Aconitum racemoſum. v. Chriſtophoriana.
Aconitum varigato flore. v. Napellus glorioſus.
Aconitum Lycoctonum Cœruleum parvum. v. Napellus arboreus Eyſtett.
Aconitum cœruleum. v. Napellus.
Acorus verus, vid. Calamus aromaticus officinarum.
Acorus ſilveſtris, vid. Iris lutea paluſtris, & Pſeudo-acorus Jonqvetti.
Acus Moſchata Cordi vid. Geranium moſchatum cicutæ folio Jonqvetti.
Acus Paſtoris, v. Geranium fol. Cicutæ ſupinum. vel Myrrhis. Plinii.
Adiantum nigrum Plinii vid. Dryopteris nigra Dodon.
Adiantum, Trichomanes Fuchſ.
Adiantum, polytrichum aureum Dod. v. Capillus veneris, vel Callitrichum.
Adiantum nigrum. vid. Ruta muraria, Paronychia Matth.
Adrachne. vid. Portulaca Montalbani.
Ægilops Bauhini, an Ægryopteris. vel oculus capræ Montalbani, vel feſtuca altera?
Ægolelthrũ Plinii. vid. Ranunculus longiſolius paluſtris major, vel Lanceatus major,
Æga, vel Aga Cretica, vid. Carduus chryſanthemus Dod, & Scolymus Chryſanthemus Moriſſonii.

Æthio-

Digitized by Google

Æthiopis. vid. Horminum Æthiopicum.
Agen-Lilac Perſarum foliis Laciniatis Cornut. vid. Jaſminum Perſicum.
Agen Lilac. Perſarum fol. integris. vid. ſyringa hiſpanica.
Ageratum, vid. Eupatorium Meſues.
Ageratum latifolium, vid. Mentha Saracenica. vel Balſamita major Dod.
Ageratum Anglicum. vid. Ageratum minus Camerarii, vel Ageratum ſecundum Matthioli.
Aglietta Arminienſium Montalbani. vid. Scorodothlaſpi.
Agnus Caſtus, vid. Vitex.
Agrifolium folio variegato.
Agrifolium folio non variegato.
Agrimonia, vid. Eupatorium Græcorum.
Agrimonioides, vid. Pimpinella Luſitanica, vel odorata Moriſſonii.
Agriopteris. an Ægilops Bauhini?
Agroſtis, vid. Gramen arundinaceum.
Aizoon foliis ſerratis Cordi, an Umbilicus veneris? vid. ſempervivum. vel ſedum.
Aizoon peregrinum Camerarii. vid. ſedum ſtellatum Columnæ.
Alaternus. vid. Elæprinon Bellon.
Alcea vulgaris. vid. Herba Simeonis.
Alcea veſicaria, vel Veneta. vid. Hypecoum Matthioli.
Alcea Pannonica fl. alb.
Alcea fruticans Eyſtett.

Digitized by Google

Alcea veſicaria ſurrecta Capitis Bonæ Spei, Moriſſonii.

Alcea ægyptiaca villoſa. vid. Bamia Moſchata Veslingii, vel Abel-Moſch Alpini.

Alcea Syriaca arboreſcens Eyſtett. vid. Kedmia Arabica.

Alcea Indica ulmifolia Jonqvetti, an Althæa fl. lut. minimo, ſemine roſtrato Moriſſonii, nobis ſub ſpecie Corchori miſſa. vid. Althæa annua ſemine roſtrato Jonqvetti. Incolis Braſilianis Baſſourinſa dicta.

Alcea fol trifido Jonqvetti, vid. Malva veneta pumila vel trimeſtris, & Mauritanica. fl. albo & rubro.

Alkakengi vid. Halicacabus, vel ſolanum veſicarium.

Alchimelech Alpini. vid. Melilotus Ægyptiaca.

Alchymilla vulgaris vid. Sophia Chirurgorum.

Alchymilla montana minima Column. vid. ſaxifragia montana, vel Perchepier Anglorum, Lobelii.

Alcibiadion. vid. Anchuſa minor.

Alectorolophus vid. Criſta Galli.

Alliaria vid. Pes aſininus.

Allium vulgare ſ. ſativum.

Alllium Serpentinum vid. Moly Serpentinum Montalb. Caule circum voluto Jonqvetti, Amphicarpon Cordi.

Allium urſinum, vel ſilv. latiſol. Dod. vid. victorial. mas. Montalb. vid. Moly Theophraſti.

Alli-

Digitized by Google

Allium montanum latifol. maculat. vid. victorial longa Jonqvetti.
Allium silvestre, tenuifol. Dod. vel campestr. juncifol. capitul purpurasc. maj.
Allium pratense fol. Narcissi.
Allium porrinum, vid. Scorodoprasum.
Allium Gethyoides.
Alnus vulgaris, vel rotundifolia, glutinosa, viridis Dod.
Alnus nigra baccifera. vid. Frangula.
Alnus nigra polycarpos. vid. Padus Theophrasti, vel Cerasus racemosa avium Jonqvetti.
Aloë vulgaris, vel hispanica Matth.
Aloë americana vid. Linum Americanum.
Alsine chamædryoides, vel veronicæ folio Jonq.
Alsine cærulea s. scorpioides. vid. Echium arvense.
Alsine folio hederæ.
Alsine altissima Nemorum.
Alsine media.
Alsine minor multicaulis Fuchsii. vid. Hippia minor.
Alsine triphyllos cærulea. vid. Elatine triphyllos Lugdun. & Dactylobotanon.
Alsine sagina v. spergula.
Alsine spergulæ facie v. spergula minor fl. subcærul.
Alsine Littoralis fol portulacæ fl. alb.
Althæa vid. Bismalva, Ibiscus.
Althæa fruticosa hispanica.

Digitized by Google

Althæa paluſtris nobis miſſa ulmifoliæ nomine, vid. ſida Theophraſti.
Althæa Theophraſti fl. lut. vid. Abutilon. Avicenn.
Althæa arborea Olbiæ, Lobel.
Althæa annua ſemine roſtrato, Jonq. vid. Alcea Indica vel herba Braſiliana Baſſourinſa. dicta, & Althæa carpinifol. fl. lut. Bocconis.
Alus Gallica. vid. ſymphyt. magn.
Alisma Matthioli. vid. Chryſanthemum latifol. Dod. & Doronicum Plantaginis folio.
Alyſſum Dioſcoridis. vid. Levcojum alyſſoides clypeatum majus.
Alyſſum Galeni verticillatum Jonq.
Alyſſum Germanicum echioides. vid. Bugloſſum ſilveſtre caulibus pro cumbentibus.
Amarantus purp. ſpicatus Eyſtett.
Amarantus major flor. obſoleti Coloris. Montalb.
Amarantus Indicus viridis.
Amarantus mexicanus Bacciſer, vid. Solanum racemoſum Indicum.
Amarantus caudatus.
Amarantus Criſtatus.
Amarantus Tricolor.
Amarantus Indicus maximus, vid. Blitum Indicum.
Amarantus erectus, ſemine rubro, Moriſſonii.
Amarantus luteus, vid. Chryſocome.
Ambretta Montalb. vid. Cyan. Turcicus fl. alb. odore Ambræ.

Ambro-

Digitized by Google

Ambrosia Dod. vid. Artemisia leptophyllos. Lob.

Ambrosia altera Matthioli. vid. Abrotonum campestre.

Ambrosia campestr. repens, vid. Coronopus repens Lobel. Cornu Cervi alterum Dod. repens.

Amellus Dodonæi vid. Aster Atticus.

Amellus marinus. vid. Tripolium marinum verum.

Amellus pratensis Virgili vid. Chelidonium minus Cordi.

Ammi vulgare majus, vel Ammioselinum.

Ammi di Levante, vel Ammi Creticum aromaticum Lobelii.

Ammioselinum vid. Ammi.

Amomum officinarum. vid. Petroselinum Macedonicum.

Amomum Plinii. vid. Strychnodendron. vel Solanum fruticosum Bacciferum.

Amygdalus indica nana Morisonii.

Amygdalus dulcis vel sativa cortice molliore.

Amygdalus amara major, fructu s. Cortice duriore Jonqvetti.

Anacampseros minor rotundiore folio semper-virens, vid. Telephium repens. Cepæa Pancii. fl. purp.

Anagallis aqvatica vid. Becabunga.

Anagallis fl. phœniceo.

Anagallis fl. cæruleo.

Anagyris non fœtida major, vid. Laburnum Dod. vel *filiqvastrum* Montalbani.

Digitized by Google

Anagyris fœtida.
Anchusa minor ſ. Alcibiadion. vid. Bugloſſa.
Anchusa tertia Dodonæi. vid. cynogloſſa Theophraſti, Fabii Columnæ.
Anchusa Luſitanica Jonqvetti, an Echium nigrum Alpini? vid. Milium Solis Matthioli.
Anil, ſ. Indacum Linſchotti, Glaſto affinis. vid. Indigo.
Androſace prima Matthioli.
Androſæmum vid. Herba Siciliana.
Androſæmum Campoclarenſe Columnæ, vid. Hypericon Montanum.
Androſæmum alterum Apulum Columnæ, *perfoliat*: & perforatum. vid. Hypericum fol. Nummulariæ, vel Aſcyrum caule qvadrangulari.
Androſæmum hirſutum, vid. Hypericum hirſutum.
Androſæmum fœtidum ſ. Tragodes Eyſtett. vid. Tragium.
Anemone. vid Herba Venti.
Anemonum variæ ſpecies & Nomina.
Anethum hortenſe Dodonæi.
Angelica ſativa major Dodonæi.
Angelica ſilveſtris.
Angelica lucida Canadenſis Cornuti.
Angelica falſa. vid. Herba Gerhardi, vel Podagraria.
Aniſum.
Aniſomarathrum Columnæ vid. Pecten Veneris.

Ani-

Digitized by Google

Anisum Insularum Philippinarum Clusii, vel Siberiæ, Fœniculum Moscoviticum.
Anserina, vid. Argentina, & Potentilla.
Anthemis vid. Chamæmelum.
Anthyllis altera Montalbani foliis lentis, vel prior lentifolia effigie Peplios Jonqvetti.
Anthyllis leguminosa. Lob. vid. Lagopodium Tab.
Antirrhinum hortense floribus variis. vid. Cynocephalus Plinii.
Antirrhinum silvestre fl. purp.
Antirrhinum minus. fol. Saturejæ.
Antirrhinum montanum fl. albo.
Anthora vid. Napellus Mosis, vel Aconitum salutiferum Jonqvetti.
Aparine aspera. vid. Philanthropos.
Aparine lenis Montalbani, an Mollugo?
Aphace Dodonæi fl. lut. vid. Orobanche.
Aphyllante vid. Stæbe tertia Clusii.
Apios Americana Cornuti. vid. Phaseolus Tuberosus lactescens.
Apios vera Lobelii. vid. Tithymalus radice tuberosa, pyriformi.
Apios Tragi. vid. chamæbalanus.
Apium hortense. vid. Petrosselinum.
Apium silvestre vid. Petrosselinum Caninum, vel Cicuta fatua Lobelii.
Apium palustre majus. vid. Eleoselinum, & seleri Montalbani.
Apium montanum vid. Oreoselinum. vel viel gutta Dod.

Api-

Digitized by Google

Apium ſilveſtre ſucco lacteo. vid. Osnitium, vel Thyſſelinum Plinii, Dodonæo.
Apium paluſtre vid. Phellandryrum.
Apium paluſtre foliis oblongis. vid. ſium Dod.
Apium criſpum vel ſativum.
Apium Macedonicum. vid. Petroſelinum Macedonicum.
Apocynum majus ſyriacum Cornuti. vid. Eſula.
Apocynum minus Cornuti, umbellato rubro flore, folio Aſclepiadis.
Apocynum Plinii. vid. Periploca, vel Scammonea monſpelienſium.
Apocynum ex Hieruſalem Montalbani, vid. Capparis ſabago.
Apocynum fol. oblongo lonqvetti. vid. Periploca ſerpens auguſt. fol. Lobel.
Aqvifolium Matthioli. vid. Laurus ſpinoſa Montalb.
Aqvilegia. vid. Chelidonium medium Durantis.
Aqvilegiæ, vel Aqvilinæ ſpecies variæ.
Arabis ſ. Draba. vid. Thlaſpi Candiæ vel Creticum.
Arachidna major Theophraſti. vid. Lathyrus Amphicarpus.
Arachidna Cluſii. vid. Papas Peruvian. Solanum Tuberoſum, eſculentum. vid. Tartufli.
Aracus Galeni. vid. Cicera Dodonæi.
Arbor Judæ Dod. vid. ſiliqvaſtrum, ſilveſtr. rotundifol. Cluſ. aut Cercis Theophraſti.
Arbor vitæ. vid. Thuya Theophraſti.
Arbutus. vid. Unedo Plinii.

Digitized by Google

Arbutus Dioscoridis. vid. Fraga montana, foliis serratis Jonqvetti.
Arcium. vid. Lappa major montana.
Argemone. vid. papaver erraticum succo luteo.
Argentina, vid. Potentilla & Cneorũ album Dalechampii.
Argyrocome. vid. Gnaphalium Americanum.
Arisarum angustifolium.
Arisarum folio serpentariæ, vel dracunculi. vid. Dracunculus minor.
Aristolochia Clematitis, vel longa.
Armerius fl. alb.
Armerius fl. rubr.
Armerius minimus silv. vid. Flos. Tonitruum Brunfelsii.
Artanita vid. Cyclamen.
Artemisia rubra.
Artemisia alba.
Artemisia Turcica. vid. Botrys officinarum.
Artemisia marina. vid. Jacobæa marina.
Artemisia tenuifolia. vid. Ambrosia Dod.
Artemisia marina Lob. vid. Absinthium seriphium latifolium.
Arundo, Donax Dod. s. Cypria, Italica.
Arundo Indica vid. Canna Indica liliifera Montalbani, vel Cannacorus floridus Jonqvetti.
Asarũ. vid. Baccharis officinarũ. vel Nard9 rustica.
Asclepias fl. alb. vid. Vincetoxicum.
Asclepias fl. nigro.
Ascyrum caule qvadrangulari. vid. Androsæmũ alterum Apulum Columnæ.

Ascy-

Digitized by Google

Aſcyrum latifolium vid. herba Siciliana.
Aſcyrum fœtidum vid. Androſæmum Tragodes.
Aſparagus domeſticus vulgaris.
Aſperula odorata fl. albo vid. Epatica ſtallata. an non magis Rubiæ ſpecies?
Aſperula cœrulea.
Aſphodelus major albus non ramoſus Matthiol. vid. Haſta Regia.
Aſphodelus luteus, vel ſpiralis major Jonqvetti.
Aſphodelus fiſtuloſus. vid. Phalangium Cretæ Salonenſis Jonqvetti.
Aſphodelus ſpicatus Galeni v.
Aſphodelus liliaceus fl. luteo odorato.
Aſphodelus liliaceus fl. punic.
Aſter atticus vid. Amellus Dodonæi.
Aſter virginianus autumnalis.
Aſter ſupinus fl. cœrul.
Aſter cernuus Columnæ.
Aſter conyzoides odoratus luteus.
Aſter luteus alatus Cornuti vid. Chryſanthemum alatum & Helenium Canadenſæ præ altum alato caule H. Blæſ.
Aſter marinus Dodonei vid. Tripolium majus cœruleum.
Aſter fl. Tripolii latifolius Jonqvetti.
Aſter fl. Bellid ſilv. minoris vid. Bellis ramoſa umbellifera Cornuti.
Aſter montanus luteus ſalicis folio glabro Jonqvetti.
Aſter Peruvianus Columnæ vid. Flos ſolis Farnesianus.

Digitized by Google

Asterifcus latifolius autumnalis Cornuti.
Astragaloides Dod. vid. Ervum silvestre.
Astragalus vid. Glans Terræ.
Astragalus Americaus fl. lut.
Astrantia vid. Imperatoria.
Astrantia nigra. vid. Helleb. niger saniculæ folio.
Athanasia vid. Tanacetum.
Atractylis lutea vid. Cnicus silvestr.
Atractylis hirsutior vid. Cardus Benedictus.
Atragena Theophrasti vid. Clematitis silvestr. latifol. odorata. vel vitalba Dodonæi.
Atriplex Baccifera Cretica vid. spinachia Baccifera fructu mori Jonq.
Atriplex fætida vid. Vulvaria. Garosmus. Dod.
Atriplex silvestr. vid. Pes Anseris, vel Chenopodium.
Atriplex hortensis rubra.
Atriplex hortensis alba, pallide viterns Jonqvetti.
Atriplex marina laciniata.
Atriplex silvestris lappulas gerens, vid. spinachia.
Avellana vid. Nux Pontica Theophrasti & corylus silvestris.
Avellana Celtica.
Avena.
Auricula Muris vid. Myosotis, Pilosella.
Auriculæ ursi species variæ.
Auricula ursi montana.
Auricula ursi austriaca.
Azadarach Avicennæ vid. Pheodosycomorus Tab. vel Zizipha candida Monspelliensium.

Baccha-

Digitized by Google

B.

Baccharis officinarum vid. Asarum.
Baccharis Lacunæ vid. Urtica herculea.
Bacciscus solutivus Aldrovandi. vid. Rhamnus catharticus.
Balaustium fl. pl.
Balaustium fl. simplici.
Ballotte vid. marrhub nigrum fœtidum.
Ballotte crispa minor Lugdun. vid. Lamium folio caulem ambiens minus, vel morsus Gallinæ folio hederæ Lobelii.
Ballotte Germanica vid. stachys Mathioli.
Ballote hirsuta. vid. Marrhubium nigrum longifolium
Balsamina fœmina, Amygdaloydes Gesneri, vel Persicifolia Jonqvetti, Balsamella Cordi.
Balsamina lutea. vid. Persicaria siliqvosa, Noli me tangere Columnæ.
Balsamina Cucrumerina. vid. Momordica.
Balsamita major. Dod. vid. Mentha Saracenica.
Balsamita minor. vid. Evpatorium Mesue.
Balsamita officinarū Eystett. vid. Mentha aqvatica flore rubro, vel Mentha rubra.
Bamia moschata Ponæ. vid. Abel-Mosch.
Barba Capræ vid. Ulmaria.
Barba Capræ vid. Drymopogon. vel Ulmaria peregrina.
Barba Hirci. vid. Tragopogon.
Barba Jovis.
Barba Sylvana Montalb. vid. Plantago aqvatica.

Barba-

Digitized by Google

Barbaréa vid. Pseudobunias vel Eruca latifolia lutea 3.

Barbaréa vid. Eruca lutea palustris angustifolia.

Bardana Capitulis lanuginosis vid. Lappa major montana.

Bardana capitulis non lanuginosis, vid. Lappa major.

Bardana rosea.

Bardana minor vid. Xanthium.

Basilium vid. ocymum.

Battatas d. Canada Morisonii, vid. Chrysanthemum Indicum Tuberosum Parkinsonii.

Battatas de Virginia. Morisonii, vid. Solanum Esculentem tuberosum.

Battatas, Camotes Hispanorum Clusii vid. Convolvulus Virginianus, vel sisarum Peruvianum Gerardi.

Becabunga vid. Anagallis aqvatica.

Bechium vid. Tussilago.

Beidelsar Alpini vid. Esula Indica.

Bella donna vid. solanum melano cerasum.

Belle videre vid. Linaria spoparia.

Bellis sativa fl. var. & prolifera.

Bellis silvestris fl. simpl. alb.

Bellis ramosa umbellifera Cornuti vid. Aster fl. bellid. silv. minoris.

Bellis cœrulea caule folioso vid. Globularia Monspeliensium.

Bellis cœrulea caule nudo vid. Globularia altera, vel scabiosa minor Dodonæi.

Digitized by Google

Bellis lutea foliis profunde incisis major, Jonquetti, vid. Chrysanthemum Creticum luteum.
Bellis major Dodonæi vid. Buphthalmus.
Bellis alpina fol. rigido Bauhin.
Ben album vid. Polemonium Dodonæi, vel Papaver spumosum.
Ben rubrum Mantalbani vid. Polygonum majus.
Ben rubrũ vid. Limonium maritimum matthioli.
Berberis officinarum vid. Oxyacantha Galeni.
Beta alba.
Beta nigra Montalbani.
Beta rubra.
Beta spinosa Cretica Montalbani vid. Acetosa Cretica semine aculeato Jonq.
Betonica fl. purp.
Betonica fl. albo Montis Baldi, Montalbani.
Betonica aqvatica Dod. vid. Scrophularia aqvatica major.
Betula.
Bis-lingva vid. Uvularia.
Bis-malva v. Althæa.
Bistorta major vid. Serpentaria.
Blattaria magno flore luteo.
Blattaria fl. min. lut.
Blattaria fl. purp.
Blattaria fl. alb. vid. Verbasculum Tabernæmontani.
Blitum majus.
Blitum minus.
Blitum rubrum supinum.

Blitum

Digitized by Google

Blitum polyſpermon.
Blitum Indicum vid. Amarantus Indicus.
Blitum maculoſam Montalbani: an Amarantus tricolor?
Bonus Genius vid. Peucedanum.
Bonus Heinricus vid. Chryſolachanum, vel Tota Bona, vel lapathum unctuoſum.
Borrago vid. Bugloſſum latifolium.
Borrago fl. alb. & cœrul.
Borrago Septentrionalis, vel Borrago herbariorum omnium minima, vid. Symphytum pumilum repens.
Borrago perpetua vel ſemper virens.
Borrago Cretica.
Botrys officinal. vid. Artemiſia Turcica.
Botrys Americana, vel Ambroſioides Mexicana *Jonqvetti.*
Botrys chamædryoides, vid. Chamædrys fol. laciniat. Lobelii, vel Chamæpitys altera Dodonæi.
Branca urſina Italica ſpinoſa, vid. Acanthus ſpinoſus.
Branca urſina Italica, vid. Acanthus lævis fl. alb.
Branca urſina fl. lut. vid. Coſtus Matthioli, vel Panax heracleum vel peregrinum Dodonæi.
Branca urſina Germanica fl. alb. vid. Spondylium.
Braſſica capitata purpurea, & alba.
Braſſica cauliflora Dodonæi.
Braſſica Selenites Plinii, ſ. fimbriata vid. Crambe rubra.
Braſſica Sabauda Jonqvetti.

Digitized by Google

Brasfica Asiatica folio altero alteri innato Jonqvetti, vel Brasfica cristata.
Brasfica silvestris perfoliata.
Brasfica silvestris foliis circa radicem cichoraceis Jonqvetti, vid. Turritis, vel Sinapi album Lugdunense.
Brasfica silvestris fol. integris, & hispidis, vid. Turritis Lobelii.
Brasfica marina. vid. Soldanella.
Brunella vid. Consolida.
Bryon vid. Muscus.
Bryonia alba baccis nigris.
Buglossum latifolium vid. Borrago.
Buglossum silvestre.
Buglossum semper virens minus, vid. Symphytum pumilum repens Borraginis facie Lobelii, s. Borrago Septentrionalis.
Buglossum silvestre caulibus procumbentibus, vid. Alyssum Germanicum echioides, aut Anchusa Alcibiadica, onoclea.
Buglossum Hispanicum, vid. vulgare Dodonæi.
Bugula Dodonæi, vid. Consolida media.
Bulbocastanum majus fol. Apii, vid. Cicutaria Pannonica Clusii.
Bulbocastanum palustre, vid. Juncus aqvatilis Dodonæi.
Bulbonac. vid. Sinapi Persicum.
Bulbus unifolius Montalbani, vid. Moly latifol. lut. odore Allii, Svvertii.
Bunias, vid. Napus Dodonæi sativa.

Baphthal-

Digitized by Google

Buphthalmus, vid. Bellis major Dodonæi.
Buphthalmus lanuginosus foliis Millefolii, vid. Chrysanthemum luteum foliis Chamæmeli.
Buplevrum angustissimo folio Dodonæi, vid. Sanamunda.
Bursa Pastoris major folio sinuato.
Bursa Pastoris minor.
Bursa Pastoris minor loculo oblongo, vel Paronychia alsinefolia Lobelii.
Butomon Theophrasti, vid. sparganium.
Buxus humilis, vid. Chamæpyxus.
Buxus foliis aureis Hort. Reg. Blæs.

C.

Cœpa capitata.
Cœpa Ascalonica.
Cakile Sarapionis. vid. Eruca maritima Lugdun.
Calamintha montana vulgaris.
Calaminthana montana odore Pulegii.
Calamintha arvensis verticillat.
Calamus aromaticus officinarum, vid. Acorus verus.
Calendula, vid. Chrysanthemum oculatum, vel Caltha hortensis.
Calendula peregrina.
Calceolus Mariæ vid. Helleborine.
Callitrichum vid. adiantum polytrichum aureum.
Caltha vulgaris, vid. Populago multiflora.

Digitized by Google

Caltha hortensis, vid. Calendula, vel Climenum Dioscoridis.

Caltha fl. plen.

Caltha prolifera majoribus foliis, vid. Chrysanthemum proliferum Lobelii.

Caltha Melino fl.

Camaru Gvil. Pisonis, vid. Solanum Indic. virginianum Hort. Blæs.

Camelina vid. Myagrum, vel Sesamum.

Campanula fl. alb.

Campanula fl. cœrul. vid. Rapunculus Perficifolius.

Campanula nocturna Montalbani, vid. Convolvulus cœrul. hederaceus, vel angulofo folio Jonqvetti.

Campanula Pyramidalis.

Campanula hortensis folio & fl. oblongo, vid. Viola Mariana f. Medium.

Campanula vulgatior foliis urticæ, vid. Cervicaria major Dodonæi.

Campanula Urticæ foliis minus asperis & oblongis, vel Cervicaria minor Dodonæi.

Campanula Autumnalis vid. Pnevmonanthe.

Campanula arvensis minima Dodonæi, vid. Viola Pentagonia.

Campanula arvensis rotundifolia, vid. Viola Pentagonia perfoliata Morisonii.

Campanula minima fl. alb. vid. Trachelium Americanum minus fl. alb.

Cam-

Digitized by Google

Campanula minima fl. cœrul. vid. Trachelium Americanum minus fl. cœrul.
Camphorata Montalb:, vid. Tanacetum minus album, vel Eupatorium album Anglic:
Cannacorus floridus Jonqvetti, vel Arundo Ind.
Canna eqvina.
Canna Indica liliflora Montalbani, vel Arundo Indica.
Cannabina paluſtris, vid. lamium fl. variegato.
Cannabis fœcunda, Mas.
Cannabis infœcunda, fœmina.
Cannabis ſilveſtris Lugdun. vid. Urtica aculeata foliis ſerratis.
Cannabis ſilveſtr. minor; vid. Cannabina vel Lamii ſpecies.
Cantabrica Lobelii, vid. Reſeda Plinii fl. albo.
Cantabrica qvorundam Cluſii. vid. Convolvul. fol. Lini perennis.
Capillus Veneris, vel Adiantum polytrichum.
Capnos Cluſii, vid. fumaria minor tenuifol.
Capparis vulgaris.
Capparis ſabago. vid. Apocynum ex Hieruſalem Montalbani.
Caprifolium perfoliatum, vid. Periclymenum vel Matriſilva.
Caprifolium non perfoliatum.
Capſicum; vid. Piper Indicum.
Caput monachi; vid. Taraxacum.
Carchichec Turcarum Cornuti, vid. Primula Veris Conſtantinopolitana.

Digitized by Google

Cardamantica vid. Naſturtium.

Cardamantica Germanorum, vid. Iberis Naſturtii folio.

Cardamine rotundifolia, vid. Siſymbrium, vel Naſturtium rotundifolium.

Cardamine vulgaris, vid. Noli me tangere; vel Sion Alpini.

Cardiaca Dodonæi, vid. Marrhubium cardiacum dictum.

Cardiaca Molucenſis aſpera; vid. Meliſſa.

Cardiaca Molucenſ. lævis; vid. Meliſſa.

Carduus acaulos Septentrionalium, vid. Carlina minor.

Carduus benedictus, vid. Atractylis hirſutior.

Carduus fullonum ſativus.

Carduus fullonum folio laciniato.

Carduus fullonum ſilveſtr. vid. Virga paſtoris.

Carduus Sphærocephalus Dodonæi.

Carduus Syriacus Lobelii.

Carduus Chryſanthemus Dodonæi, vid. Aga Cretica, vel Scolymus Theophraſti.

Carduus Solſtitialis capitulis minus ſpinoſis, vid. Jacéa Luſitanica.

Carduus Solſtitialis Lobelii; vid. ſpina ſolſtitialis.

Carduus ſtellatus Dodonæi.

Carduus pratenſis foliis tenuibus laciniatis Dodonæi.

Carduus pratenſis Acanthi facie fl. lut. Lobelii, vid. Eryſithalis Montalbani.

Car-

Digitized by Google

Carduus bulboſus Monſpelienſium, vel pratenſis radice Aphodeli, vid. Cirſium.
Carduus albis, maculis notatus exoticus, vel Carduus Syriacus Lobelii.
Carduus Leucographus, vid. Carduus Mariæ.
Carduus aſininus, vid. Onopyxus Dalechampii.
Carduus aſininus capitibus nutantibus fl. alb. vid. Acanthium ſilveſtre fl. alb. Eyſtett.
Carduus ſpinoſiſſimus vulgaris vid. Polyacantha Theophraſti.
Carduus Levcanthemus; vid. Acanthium.
Carduus ſilveſtr. primus Dodonæi fl. purp.
Carduncellus Montis Lupi Lobelii; vid. Eryngium montanum capitulo minimo.
Carex; vid. Gramen.
Carlina cauleſcens magno fl. vid. Chamæleon albus vulgaris.
Carlina acaulos fl. purp. minore; vid. Carduus acaulos Septentrionalium.
Carlina ſilveſtr. Dodonæi; vid. Acarna Lugdunenſium.
Carotta Camerarii; vid. Paſtinaca ſativa tenuifolia radice lutea.
Carpinus; vid. Fagus fœmina.
Carthamum luteum ſilveſtre; vid. Atractylis.
Carthamum ſativum; vid. Cnicus.
Carum; vid. Cuminum pratenſe, vel Carvum officinarum.
Caryophyllata fl. lut. Matthioli.
Caryophyllata aqvatica fl. nutante.

Digitized by Google

Caryophyllorum hortenſium variæ ſpecies.
Caryophyllus Tunetanus; vid. Flos Africanus.
Caryophyllus pratenſis fl. ſimpl. vid. Odontitis Eyſtett.
Caryophyllus holoſteus; vid. Holoſteum.
Caryophyllus arvenſis glaber. fl. majore; vid. Gramen Levcanthemum.
Caryophyllus montanus min. fl. globoſo; vid. Gramen Polyanthemum minus Dodonæi.
Caſſia fiſtularis.
Caſtanea Dodonæi.
Caſtanea Italica.
Caſtanea Eqvina folio multifido Cluſii.
Catanance Dodonæi; vid. Latyris ſilveſtris minor.
Catanance; vid. Reſeda fl. lut.
Cataputia; vid. Latyris, vel Eſula.
Cataputia major; vid. Ricinius vulgaris.
Caucalis maxima ſpondylii aculeato ſemine; vid. Gingidium Syriacum.
Caucalis Camerarii major; vid. Tordylium majus.
Caucalis arvenſis echinata tenui folia.
Caucalis hiſpanica echinato magno fructu; vid. Lappa boaria.
Caucalis arvenſis echinata magno fl. vid. Lappula canaria.
Caucalis nodoſa.
Caucalis fl. rubr. vid. Daucus Echinocarpus vel Echinophora latiſolia Columnæ.

Cauda

Digitized by Google

Cauda Eqvina; vid. Eqviſetum.
Cauda murina; vid. Holoſteo affinis.
Ceanothos Theophraſti; vid. Carduus arvenſis.
Cedrus Lycia; vid. Sabina baccifera.
Centaurium minus fl. alb.
Centaurium minus fl. rubr.
Centaurium majus, folio in Lacinias plures diviſo fl. alb.
Centaurium minus viſcoſum purpureum; vid. Lychnis muſcipula.
Centaurium aqvaticum; vid. Gratiola, Centauroides.
Centinodia; vid. Polygonum.
Cepæa Alſonſi Pancii; vid. Telephium repens, vel Sedum tertium Cluſii.
Ceraſus fl. plen.
Ceraſus pumila.
Ceraſus racemoſa fructu non eduli; vid. Padus Theophraſti, vel Pſeudoliguſtrum Dodonæi.
Ceraſus folio Laurino; vid. Laurocerafus.
Ceraſus præcoci fructu;
Ceratia Plinii; Vid. Viola dentata Dodonæi.
Ceratonia; vid. Siliqva edulis duleis, vel Xylocaracta.
Cercis Theophraſti; vid. Arbor Judæ Dodonæi.
Cerinthe fl. lut.
Cerinthe fl. mixto.
Cerinthe fl. rubrô.
Cerinthe fl. cœruleô.

Cerva-

Digitized by Google

Cervaria ; vid. Elaphoboſcum album Toniceri.
Cervicaria ; vid. Trachelium.
Cervicaria major Dodonæi ; vid. Campanula vulgatior foliô urticæ.
Cervicaria minor Dodonæi ; vid. Campanula urticæ foliis minus aſperis & oblongis.
Chæradolethrum Ætii ; vid. Xanthium.
Chærephyllum ſativum.
Chærephyllum Hiſpanicum ; vid. Myrrhis Dodonæi major.
Chærephyllum ſilveſtre.
Chamæacte ; vid. Ebulus.
Chamæcardamum ; vid. Siſymbrium Dioſcoridis alterum.
Chamæceraſus Dumetorum fructu genuino rubr. vid. Xyloſteum alterum rubentibus floribus Eyſtett.
Chamæciſſus ; vid. Hedera terreſtris.
Chamæciſtus vulgaris fl. lut ; vid. Helianthemum cordi.
Chamæciſtus ſecundus Cluſii ; vid. Helianthemum fl. alb.
Chamæcypariſſus Tragi ; vid. Abrotonum fœmina foliis minoribus incanis.
Chamædrys ; vid. Triſſago.
Chamædrys adſurgens Dodonæi ; vid. Teucrium vulgare fruticans Cluſii.
Chamædrys foliis Laciniatis Lobelii ; vid. Botrys chamædryoides.

Chamæi-

Digitized by Google

Chamæiris fl. violaceo.
Chamæiris fl. pallidè luteô, & aliæ ſpecies.
Chamælea; vid. Mezereon.
Chamælea tricoccos.
Chamæleon albus vulgaris; vid. Carlina caulescens magno flore.
Chamæleon albus minus; vid. Carlina minor.
Chamæleon niger Tabernæmontani; vid. Acarna Valerandi ſemine rotundo.
Chamælinum; vid. Myagrum vel Linum humile.
Chamæmelum; vid. Anthemis.
Chamæmelum ſilveſtre; vid. Levcanthemum Dioſcoridis.
Chamæmelum Romanum.
Chamæmelum rubr. vid. Flos Adonis.
Chamæmelum inodorum; vid. Cotula non fœtida Dodonæi.
Chamæmelum fœtidum; vid. Cotula fœtida Dodonæi.
Chamæmeſpilus Geſneri; vid. Cotonaſter ſ. Epimelis foliô rotundô.
Chamæpitys lutea Dodonæi; vid. Iva arthetica.
Chamæpitys altera Dodonæi; vid. Botrys chamædryoides.
Chamæpitys cærulea vel Auſtriaca Cluſii.
Chamæpyxus; vid. Buxus humilis.
Cheiri; vid. Leucojum luteum.

Cheiri

Digitized by Google

Cheiri variegatum; vid. Leucojum variegatum, & multas ejus ſpecies.

Chelidonium majus vulgare.

Chelidonium majus foliis qvernis flore laciniato Cluſii.

Chelidonium medium Durantis vid. Aqvilegia.

Chelidonides Lobelii; vid. Saxifragia rotundifolia alba.

Chenopodium; vid. Atriplex ſilveſtris.

Chondrilla fl. carneo, vel fœtida; vid. Hieracium Apulum.

Chondrilla lutea; vid. Hieracium barbatum.

Chondrilla verrucaria; vid. Cichorium verrucatum vel Zacintha Cluſſii.

Chondrilla Tragopogoides; vid. Tragopogon foliis Coronopi.

Chryſanthemum latifolium Dodonæi; vid. Aliſma Matthioli.

Chryſanthemum Creticum luteum; vid. Bellis lutea foliis profunde inciſis Jonqvetti.

Chryſanthemum Creticum mixtum. Eyſtett.

Chryſanthemum oculatum; vid. Calendula.

Chryſanthemum Creticum fl. alb.

Chryſanthemum folio Chamæmeli hirſuto.

Chyſanthemum Indicum anguſtifolium caulibus rubentibus; vid. Helenium Canadenſe præaltum, Voſacan dictum Jonqvetto.

Chyſanthemum alatum; vid. Aſter luteus alatus Cornuti.

Chry-

Digitized by Google

Chryſanthemum Indicum latifolium.
Chryſanthemum proliferum Lobelii; vid. Caltha peregrina foliis majoribus.
Chryſanthemum Indicum tuberoſum eſculentum, Parkinſonii; vid. Flos Solis Farneſianus; vid. Battatas de Canada Parkinſonii; Helianthemum Peruvianum.
Chryſanthemum foliis laciniatis; vid. Aconitum Helianthemum Canadenſe Cornuti, vel Doronicum Americanum foliis laciniatis Moriſſonii.
Chryſanthemum Peruvianum non tuberoſum Dodonæi ſemine nigro; vid. Flos Solis.
Chryſanthemum Peruvianum fl. albo.
Chryſanthemum Peruvianum ſemine ſtriatô.
Chryſocome Columnæ; vid. Linaria aurea.
Chryſocome; vid. Stœchas citrina.
Chryſocome peregrina Eyſtett; vid. Helichryſum foliis oblongis Stœchadi citrinæ ſimilibus.
Chryſolachanum; vid. Bonus Heinricus.
Chryſoſplenium Tabernæ montani; vid. Saxifragia aurea Lichenis facie.
Chriſtophoriana; vid. Aconitum racemoſum & bacciferum.
Cicera Dodonæi; vid. Aracus Galeni, vel Lathyrus ſativus fr. & fl. alb.
Cicer ſemine albo columbin.
Cicer ſemine rubrô puniceô.
Cicer ſemine luteo.

Cicer

Cicer ſemine nigro, vel arietinum.
Cicer Indicum; vid. Oxytriphyllum fruteſcens Lobelii; an Anonis montana præcox purpurea fruteſcens Moriſſonii? vid. Cytiſus Columellæ.
Cicer ſativum Dodonæi; vid. Mochus.
Cicercula; vid. Lathyrus.
Cichorium fl. albo.
Cichorium fl. cœrul.
Cichorium fl. carneo vel purpureo.
Cichorium verrucarium; vid. Chondrilla verrucaria.
Cichorium latioris folii ſativum Dodonæi, vid. Endivia.
Cichorium ſtellatum fl. lut.
Cichorium falcatum fl. lut.
Cicuta Matthioli.
Cicuta minor fatua, Petroſelino ſimilis; vid. Petroſelinum caninum.
Cicuta maxima paludoſa; vid. Sion alterum Dodonæi.
Cicutaria odorata; vid. Myrrhis Dodonæi major.
Cicutaria paluſtris tenuifolia; vid. Phellandryon.
Cicutaria tuberoſa Pannonica Cluſii; vid. Bulbocaſtanum majus, foliis Apii.
Cinara hortenſis foliis aculeatis.
Cinara hortenſis foliis non aculeatis.
Cinara Bononienſis.
Cinara Genuenſis.

Cine-

Digitized by Google

Cineraria; vid. Artemisia marina, vel Jacobæa marina; vid. Achaovan Abiat. Vesling. in Alpinum.

Cineraria minor; vid. Jacobæa.

Circæa Monspelienſium; vid. Solanum ſcandens.

Circæa Lutetiana; vid. Solaniſolia Circæa dicta; vel Lappa ſilveſtris Tragi Eyſtett.

Cirſium foliis Laciniatis.

Cirſium non Laciniatum, Anglicum, vel maximum, radice Aſphodeli Jonqvetti; vid. Carduus bulboſus Monſpelienſium, aut pratenſis, radice Aſphodeli.

Cirſium Pannonicum.

Cirſium luteum Seqvanorum; vid. Acarna Lugdunenſium.

Ciſtus fl. albo.

Ciſtus Mas, flore roſeo.

Ciſtus flore purpureo.

Ciſtus ſolio Lavendulæ fl. alb. vid. Helianthemum.

Ciſtus Ledum, vel Ladanifera.

Ciſtus Ledum Sileſiaca Cluſii; vid. Roſmarinus ſilveſtris Dodonæi.

Citrago; vid. Meliſſa hortenſis.

Clematis Pannonica, vel Cœrulea erecta Cluſii.

Clematis daphnoides; vid. Vinca Pervinca.

Clematis daphnoides fl. alb.

Clematis daphnoides fl. cœruleo.

Clematis odorata; vid. vitalba.

Digitized by Google

Clematis daphnoides fl. purp. pl. vel polyflora Lobelii.

Clematis daphnoides major, ſ. Pervinca major.

Clematis virginiana fl. plen.

Clematis virgiana fl. ſimpl.

Clematis ſilveſtris latifolia, odorata; vid. Atragena Theophraſti.

Clematis flammula erecta urens; vid. Flamula Jovis.

Clematitis trifolia fl. roſeo clavato; vid. Flos Paſſionis, vel Granadilla.

Clematitis fl. luteo; vid. Flos Paſſionis fl. lut.

Climenum Dioſcoridis; vid. Caltha vulgaris vel Calendula.

Climenum Columnæ alterum; vid. Scorpioides Buplevrifolio.

Climenum Angvillaræ; vid. Herba Siciliana.

Climenum Lugdunenſium minus; vid. Stachys paluſtris fœtida, vel Lyſimacha galericulata fl. purp. Eyſtett.

Climenum Matthioli; vid. Lathyrus latifolius vel Narbonenſis.

Clinopodium majus Matthioli; vid. Origanum qvartum Tragi.

Clinopodium minus arvenſe, ocymi facie; vid. Acinos.

Cneorum album Dalechampii; vid. Argentina.

Cneorum Matthioli; vid. Thymæleæ affinis facie externâ Jonqvetti.

Cni-

Digitized by Google

Cnicus ſativus; vid. Carthamum ſativum.
Cnicus cœruleus aſperior.
Cnicus ſilveſtris; vid. Atractylis.
Cnicus ſilveſtris hirſutior; vid. Carduus benedictus.
Coccygria; vid. Cotinus Plinii.
Cochlearia; vid. Herba Scorbuti.
Cochlearia Brittanica Dodonæi, folio ſinuſo.
Colchicum Autumnale Anglicum fl. albo.
Colchicum vulgare flore purpur.
Colchicum Pannonicum. Polyanthes fl. purp.
Colchicum Neapolitanum Cluſii, vel floribus teſſulatis inſtar Fritillariæ.
Colchicum luteum; vid. Narciſſo-Colchicum.
Colchicum autumnale floribus albis, ſtriis variegatum.
Colchicum vernale floribus mixtis.
Colchicum Vernale Hiſpanicum flor. purp.
Colocaſia Plinii; vid. Arum Ægyptiacum.
Colocynthis.
Colutea veſicaria.
Colutea Scorpioides.
Colutea Cretica ſiliqvoſa odorata Alpini; vid. Coronilla Hiſpanica, vel Polygala Valentini Cluſii.
Coma aurea; vid. ſtœchas citrina vulgaris.
Conferva Plinii; vid. Fœniculum aqvaticum, vel Linum marinum, vel Hydrocombretum Montalbani.
Conſolida regalis; vid. Delphinium.

Digitized by Google

Conſolidæ regalis variæ ſpecies,
Conſolida major; vid. Symphytum.
Conſolida media; vid. Bugula Dodonæi.
Conſolida minor fl. alb. vid. Brunella.
Conſolida minor fl. purp.
Conſolida minor fl. alb. odorato Luſitanica; vid. Bugula odorata Luſitanica anguſtifolia Cluſii.
Convolvulus Indicus fl. violac. Eyſtett.
Convolvulus virginianus tuberoſus; vid. Battatas Cammotes Hiſpanorum Cluſii.
Convolvulus Indicus fl. alb.
Convolvulus fol. Hederæ; vid. Campanula nocturna Montalbani.
Convolvulus foliis Lini, vel ſpicæfolius Jonqvetti. vid. Cantabrica Cluſii.
Convolvulus non-convolvulus fl. alb.
Convolvulus non-convolvulus fl. cœrul. vel peregrinus cœruleus foliis oblongis Jonqvetti.
Convolvulus major vulgaris fl. alb. vel Smilax lævis major Dodonæi.
Convolvulus ſegetalis fl. alb.
Convulvulus ſegetalis fl. purp.
Convolvulus ſemine Fagopyri, vel minor ſemine triangulo Jonqvetti.
Convolvulus marinus; vid. Soldanella.
Conyza major, vel Helenitis fœtida piloſa Lobelii, Jonqvetti.

Co-

Digitized by Google

Conyza minor; vid. Aſter Italicus.
Conyza paluſtris odorata.
Conyza paluſtris inodora; vid. Eupatorium aqvaticum fl. lut.
Conyza fl. purp. an Baccharis Monſpelienſium Jonqvetti?
Conyza paluſtris ſerratifolia; vid. Eupatorium Cannabinum Chryſanthemum.
Conyza Thyrſoides; vid. Conyza Canadenſium annua, acris, alba, linariæ folio, Bocconis.
Conyza media hirſuta.
Corchorus; vid. Melochia Alpini.
Coriandrum.
Corniola; vid. Geniſta Tinctorum.
Cornu boyis; vid. Fœnum græcum.
Cornu Cervi Dodonæi; vid. Coronopus repens, vel Ambroſia.
Cornus Mas.
Cornus fœmina (θηλυκρανεία) vid. Virga ſanguinea.
Corona Imperialis; vid. Hemerocallis Dioſcoridis, Cluſio.
Coronilla Hiſpanica; vid. Colutéa Cretica.
Coronopus Matthioli, vel hortenſis.
Cornopus repens Lobelii; vid. Ambroſia campeſtris repens.
Coronopus repens; vid. Cornu Cervi Dodonæi.
Cortuſa ſpicata Americana; vid. Sanicula montana peregrina.

Digitized by Google

Corvina; vid. Heracium falcatum.
Corydalis; vid. Fumaria bulboſa radice non cava, minor.
Corylus ſilveſtris; vid. Avellana.
Corylus Celtica.
Corylus ſativa, fructu oblongô rubente: Domeſtica Cluſii.
Coſtus hortorum; vid. Mentha hortenſis corymbifera.
Coſtus niger; vid. Chriſtophoriana.
Coſtus Matthioli; vid. Branca urſina fl. lut.
Cotinus Plinii; vid. Coccygria.
Cotonaſter ſ. Epimelis fol. rutundo; vid. Chamæ-meſpilus.
Cotula nō fætida Dod. vid. Chamæmelū inodorū.
Cotula fætida Dod. vid. Chamæmelum fætidum.
Cotyledon major; vid. Umbilicus Veneris.
Cotyledon minor.
Cotyledon paluſtris, fl. punctatis, vel media ſubhirſuta Jonqvetti.
Cotyledon ſtellata; vid. Sedum ſtellatum Columnæ, vel Aizoon Camerarii peregrinum.
Cracca; vid. Vicia.
Cracca major Tabernæmontani; vid. Vicia maxima dumetorum.
Cracca minima; vid. Vicia minima ſegetum ſiliqvis hirſutis.
Crambe rubra; vid. Braſſica Selenitis Plinii, ſ. fimbriata.
Cratægus Theophraſti; vid. Sorbus torminalis Dodonæi.

Digitized by Google

Cratæogonon, vid. Euphragia pratenſis rubra, vel Melampyron fl. purp.
Creſpinus; vid. Uva criſpa.
Criſta Galli Belgarum; vid. Onobrychis foliis Viciæ Dodonæi.
Criſta Galli, fl. lut. vid. Alectorolophus, & Pedicularis.
Criſta Galli fl. purp.
Criſta Galli fl. alb.
Crithmum; vid. Fœniculum marinum.
Crithmum chryſanthemum Dodonæi, vel maritimum flore Aſteris Attici Jonqvetti.
Crithmum vulgare, ſegetale, vel qvartum Matthioli; vid. Eryngium arvenſe foliis ſerræ ſimilibus.
Crocus autumnalis montanus fl. albo.
Crocus autumnalis montanus fl. cœrul.
Crocus vernus fl. albo ſtriatô.
Crocus vernus fl. flavô ſtriatô.
Crocus vernus fl. cœrul. ſtriatô.
Cruciata hirſuta Dodonæi; vid. Rubia.
Crupina Belgarum; vid. Senecio-Carduus Columnæ.
Cucumis ſativus.
Cucumis ſilveſtris, vel aſininus.
Cucurbita Lagenaria longa fl. albo.
Cucurbita Indica Lagenaria fl. alb.
Cuminum ſilveſtre globoſis capitulus Dioſcoridis.
Cuminum pratenſe; vid. Carvum.

Digitized by Google

Cuminum ſilveſtre Lobelii; vid. Fumaria lutea, vel Hypecoum legitimum.
Cunila ſativa Plinii; vid. Satureja domeſtica.
Cupreſſus arbor, mas.
Cupreſſus arbor, fœmina.
Cupreſſus hortenſis, fl. pallido; vid. Abrotonum.
Cupreſſus hortenſis folio viridi.
Cupreſſus hortenſis foliis incanis.
Cuſcuta major; vid. Orobanche Theophraſti.
Cuſcuta minor.
Cyanus arvenſis fl. alb.
Cyanus arvenſis fl. purp.
Cyanus arvenſis fl. cœrul.
Cyanus arvenſis fl. mixto.
Cyanus Turcicus fl. albo ambrato Parkinſonii; vid. Ambretta Montalbani.
Cyanus Turcicus fl. lut.
Cyanus Turcicus fl. purp.
Cyanus major ſ. perennis, major Dodonæi; vid. Verbaſculum cyanoides Bauhini.
Cyanoides flos Dodonæi; vid. Jacea cyanoides echinato capite flore albo, & purpureo ſeu carneo.
Cyclamen autumnale fl. purp.
Cyclamen perſicum fl. alb.
Cyclamen ſerotinum fol. hederæ Jonqvetti.
Cymbalaria Lobelii.
Cynocephalus Plinii; vid. Antirrhinum.

Cyno-

Digitized by Google

Cynocrambe montana vel alpina Montalbani; vid. Mercurialis montana.
Cyminum tuberosum Plinii; vid. Bulbocastanum.
Cynoglossum vulgare vel Italicum.
Cynoglossum Lusitanicum.
Cynoglossum Creticum folio argenteo Jonqvetti. flore Cinnamomi.
Cynoglossum fl. albô.
Cynoglossum Theophrasti fl. cœruleô; vid. Anchusa tertia Dodonæi.
Cynorrhodon; vid. Rosa silvestris.
Cyperus inodorus rotundus Germanicus.
Cytisus Maranthæ.
Cytisus spicatus Tabernæmontani.
Cytisus Columellæ; vid. Cicer Indicum, seu Oxytriphyllum Scribonii.

D.

Dactylobotanon; vid. Alsine triphyllos cœrulea.
Daphnoides; vid. Laureola.
Daphnoides minor Montalbani; vid. Vinca Pervinea.
Datura Contareni; vid Strammonea.
Datura Ægyptiaca; vid. Solanum fœtidum, pomô spinoso rotundo, semine pallido.
Daucoides; vid. Lappula Boaria, vel caucalis Hispanica.

Digitized by Google

Daucus officinarum, ſ. Paſtinaca ſilveſtris tenuifolia; vid. Nidus avium.
Daucus Creticus.
Daucus Echinocarpus; vid. Caucalis fl. rubr.
Daucus Selenifolio. vid. Caucalis nodoſa.
Delphinium; vid. Conſolida Regalis.
Dens canis fl. alb. vid. Hermodactylus falſus.
Dens canis fl. rubr. vid. Satyrium Erythronium Lobelii, Montalbano.
Dens leonis; vid. Taraxacum.
Dentaria; vid. Sqvamaria.
Dentaria heptaphyllos, vel foliis Fraxini, baccifera; vid. Viola bulbifera.
Diapenſia Matthioli; vid. Qvinqvefolium ſemine echinato.
Dictamnus falſus inodorus Creticus.
Dictamnus albus; vid. Fraxinella.
Digitalis flore albô.
Digitalis flore luteô.
Digitalis flore ferrugineô.
Digitalis flore purpureô.
Dios-Anthos; vid. Jacéa tricolor.
Dipſacus ſativus; vid. Carduus fullonum.
Dipſacus ſilveſtris; vid. Virga paſtoris major Matthioli.
Dipſacus ſilveſtris capitulo minore; vid. Virga paſtoris minor flore ſcabioſæ.
Donax; vid. Arundo.
Doronicum latifolium Cluſii, radice Scorpii Dodonæi.

Doro-

Digitized by Google

Doronicum Americanum foliis laciniatis. Moriſſonii; vid. Aconitum Helianthemum, Cornuti, vel folio laciniato Jonqvetti.

Doronicum folio plantaginis; vid. Alisma Matthioli.

Dorycnium Monſpelienſium; vid. Melilotus Lybica, vel Trifolium album latifolium.

Draba; vid. Arabis.

Draba umbellata; vid. Thlaſpi umbellatum.

Draba ſiliqvoſa floribus violaceis; vid. Levcojum alterum marinum latifolium Lobelii.

Dracúnculus aqvaticus Eyſtett. vid. Aarum paluſtre, vel Serpentaria aqvatilis mas, Montalbani.

Dracunculus eſculentus vel hortenſis.

Dracunculus ſilveſtris; vid. Ptarmica.

Dracunculus major; vid. Serpentaria maculoſa, vel Dracontium majus Montalbani.

Dracuncunculus minor; vid. Ariſarum foliis Dracunculi, vel Dracunculus polyphyllos Ari flore, Jonqvetti.

Drymopogon; vid. Barba Capræ, & Ulmaria peregrina.

Dryopteris; vid. Filix arborea.

Dryopteris nigra Dodonæi; vid. Adiantum nigrum Plinii.

Dryſagria; vid. Robur.

Dulcamara; vid. Solanum ſcandens, vel Circæa Monſpelienſium.

Digitized by Google

E.

Ebenus Cretica Honorii Belli.
Ebulus; vid. Chamæacte, vel Sambucus humilis.
Echinophora. latifolia Columnæ; vid. Caucalis fl. rubro.
Echium; vid. Viperaria.
Echium Amoris Scorpioides paluſtre.
Echium arvenſe; vid. Myoſotis hirſuta repens Lobelii, vel Alſine cœrulea.
Echium Creticum, aut Anchuſæ facie Alpini; vid. Lithoſpermum majus Dodonæi.
Echium alpeſtre fl. alb.
Echium alpeſtre fl. carn.
Echium alpeſtre flore purp.
Echioides alba Columnæ; vid. Lithoſpermon arvenſe.
Elaphoboſcum; vid. Paſtinaca ſativa vulgi, Montalbani, vel Cervaria.
Elæagnus Matthioli; vid. Olea Bohemica.
Elatine foliô ſubrotundo Bauhini; vid. Veronica fœmina Fuchſii, Matthioli.
Elatine triphyllos Lugdunenſium; vid. Alſine triphyllos cœrulea.
Eleoſelinum; vid. Apium paluſtre majus.
Endivia vulgaris; vid. Intybus ſativa latifolia.
Elæophyllum. Dioſcoridis; vid. Mercurialis Italica.
Elichryſon Cluſii.
Endivia ſilveſtris; vid. Cichorium.
Enneadynamis Polonorum; vid. Epatica nobilis

Digitized by Google

bilis monophyllos, vel Gramen Parnassi.
Enula Campana; vid. Helenium.
Empetron Fuchsiii; vid. Paronychia prima Matthioli.
Epatica nobilis monophyllos; vid. Gramen Parnassi.
Epatica aurea.
Eparica nobilis triphyllos, flore vario.
Epatica fontana; vid. Lichen petræus, stellatus.
Epatica stellata; vid. Matrisylva Tragi, vel Asperula odorata.
Epimedium Dodonæi.
Epimedium Americanum Montalbani; vid. Vitis Canadensis triphyllos.
Epipacte; vid. Helleborine latifolia.
Epipacte angustifolia fl. albo.
Eqvisetum; vid. Hippuris, vel Cauda Eqvina.
Eqvisetum fœtidum sub aqva repens.
Eranthemum; vid. Flos Adonis, Oculus Diaboli Saxonum ex Pona: vid. etiam Chamæmelum rubrum.
Erica fl. albo folio Myricæ Montalbani.
Erica flore pūrpureo.
Erigerum majus Dodonæi; vid. Senecio incanus pingvis.
Erigerum alterum Dodonæi glabrum.
Eruca sativa.
Eruca silvestris major lutea caule aspero.
Eruca palustris lutea angustifolia Tabernæmontani.
Eruca latifolia lutea; vid. Barbaréa.

Erica

Digitized by Google

Eruca maritima Lugdunenſium; vid. Cakile Serapionis.

Eruca Belgica.

Eruca peregrina Cluſii; vid. Levcojum incanum ſiliqvis rotundis.

Eruca Monſpeliaca, ſiliqvâ qvadrangula echinata.

Eryum ſylveſtre; vid. Aſtragaloides Dodonæi.

Eryngium campeſtre Dodonæi.

Eryngium montanum Amethyſtinum: an Pannonicum horti noſtri?

Eryngium montanum capitulô minimò; vid. Carduncellus montis Lupi Lobelii.

Eryngium arvenſe, foliis ſerræ ſimilibus; vid. Crithmum.

Eryſimum officinarum; vid. Irio.

Eryſimum Lobelii; vid. verbena fœmina.

Eryſimum Camerarii; vid. Lampſana Matthioli; vid. Rapiſtrum arvorum.

Eryſithalis Montalbani; vid. Carduus peatenſis Acanthi facie fl. lut. Lobelii, vel Mithridatia Plinii.

Eſula arboreſcens. vid. Tithymalus Dendroides.

Eſula major; vid. Lathyris, vel Cataputia minor.

Eſula exigua Tragi; vid. Tithymalus leptophyllos.

Eſula minima; vid. Peplus.

Eſula minima arvenſis.

Eſula Syriaca; vid. Apocynum Syriacum majus.

Eſula

Digitized by Google

Esula tuberosâ radice. vid. Apios Lobelii.
Evonymus vulgaris granis rubentibus.
Eupatorium Cannabinum vulgare Dodonæi; vid. Herba Kunigundis, aut Origanum paluſtre.
Eupatoriam aqvaticum vel paluſtre Dodonæi fl. lut. vid. Conyza paluſtris inodora.
Eupatorium Cannabinum Chryſanthemum; vid. Conyza paluſtris.
Eupatorium Græcorum; vid. Agrimonia.
Eupatorium Meſue; vid. Ageratum & Balſamina minor.
Eupatorium Anglicum fl. alb. vid. Tanacetum minus fl. alb. vel Camphorata Montalbani.
Eupatorium Anglicum fl. lut. vid. Virga aurea Americana hirſuta.
Eupatorium Americanum perenne Urticæ folio; vid. Valeriana urticæ-folia flore albo Cornuti.
Euphragia officinarum fl. alb.
Euphragia flore purp.
Euphragia pratenſis rubra; vid. Cratæogonon.
Eupragia lutea campeſtris Montalbani; vid. Sideritis pratenſis lutea Lugdunenſium.

F.

Faba inverſa Geſneri; vid. Telephium Matthioli.
Faba ſilveſtris Græcorum.
Faba ſativa fructu cœruleo.
Faba Turcica; vid. Smilax hortenſis ſcandens; vid. Phaſeoli.

Faba

Digitized by Google

Faba Ægyptiaca fl. alb. vid. Phaseolus siliqva latâ.

Fagus.

Fagus fœmina; vid. Carpinus.

Fagopyrum; vid. Frumentum vel Triticum Saracenicum.

Farfara; vid. Tussilago.

Favagello Cæsalpini; vid. Chelidonium minus.

Ferrum eqvinum; vid. Securidaca vel Lunaria Italica.

Ferula Galbanifera.

Festuca altera; vid. Ægilops.

Ficus communis major.

Ficus humilis.

Ficus Indica vel Opuntia major fl. luteô.

Ficus Americana s. Opuntia minor.

Ficus Americana minor fœmina.

Ficus infernalis Montalbani; vid. Papaver spinosum, ut & Ricinus, qvi eodem gaudet epitheto.

Ficus trifera in vere matureſcens Montalbani, an Sycomorus?

Filago minor; vid. Gnaphalium vulgare medium. Bauh.

Filipendula vulgaris Dodonæi; vid. Oenanthe.

Filipendula Cicutæ facie, aut Oenanthe chærephylli folio; vid. Seleniphyllos Tabernæmontani.

Filius ante patrem; vid. Lysimachia siliqvosa hirsuta flore parvo.

Filix

Filix mas Dodonæi.
Filix fœmina Dodonæi.
Filix mas aculeata major; vid. Lonchitis.
Filicula petræa mas; vid. Lonchitis folio Ceterach.
Filix saxatilis foliis non serratis; vid. Holosteum alterum Lobelii, vel Filix nuda f. saxatilis corniculata Tragi, Montalbani.
Filix arborea; vid. Dryopteris.
Fistularia Dodonæi; vid. Crista Galli.
Flos Cuculi; vid. Lychnis plumaria Tabernæmontani.
Flammula Jovis; vid. Clematis recta vel urens.
Flos Trinitatis; vid. Jacea tricolor.
Flos Africanus; vid. Caryophyllus Tunetanus.
Flos admirabilis Peruvianus; vid. Solanum Mexicanum; vid. Jasminum Indicum flore variegato.
Flos ambarvalis Dodonæi; vid. Polygala.
Flos Mexicanus Dodonæi; vid. Mirabilis peruviana.
Flos Cuculi Eystett. vid. Nasturtium pratense flore magno.
Flos Constantinopolitanus miniatus; vid. Lychnis chalcedonica, vel hirsuta fl. simplici coccineo major.
Flos Constantinopolitanus incarnatus Eystett; vid. Lychnis hirsuta flore incarnato.
Flos Cardinalis; vid. Rapuntium maximum coccineo spicato flore Columnæ, vel Trachelium

Americanum majus, flore rubro Ferrarii.
Flos Conſtantinopolitanus albus Eyſtett; vid. Lychnis hirſuta flore albo.
Flos Paſſionis purpureus; vid. Granatilla.
Flos D. Catharinæ Montalbani; vid. Nigella.
Flos Adonis; vid. Eranthemum.
Flos Cuculi; vid. Caryophyllus pratenſis.
Flos Paſſionis fl. lut. ex Angola.
Flos Solis major Eyſtett. vid. Helenium Indicum maximum.
Flos Solis prolifer; vid. Helenium Indicum ramoſum.
Flos Solis Farneſianus; vid. Cryſanthemum Indicum tuberoſum eſculentum Parkinſonii; vel Aſter Peruvianus Columnæ, aut Helenium Indicum tuberoſum eſculentum.
Flos Tonitruum Brunfelſii; vid. Armerius minimus ſilveſtris.
Fœniculum vulgare Germanicum.
Fœniculum Bononienſe.
Fœniculum aqvaticum; vid. Conferva Plinii; vid. Millefolium aqvaticum foliis fœniculi.
Fœniculum marinum; vid. Crithmum.
Fœniculum ſuarium, porcinum; vid. Peucedanum.
Fœnum græcum ſativum Dodonæi; vid. Cornu bovis.
Fœnum græcum ſilveſtre polycration; vid. Glaux.
Fœnum græcum ſilveſtre alterum Dodonæi, vel ſiliqvis oblongis. Fœnum

Digitized by Google

Fœnum græcum Herbariorum.
Fragaria vulgaris; vid. Trifolium fragiferum fœcundum.
Fragaria montana foliis ferratis Jonqvetti; vid. Arbutus Dioscoridis.
Fragaria fructu parvi pruni magnitudine.
Fragaria pentaphylli fructu Morisonii; vid. Trifolium Indicum.
Fraxinella flore rubr. vid. Dictamnus albus.
Fraxinella niveo flore Clusii.
Frangula; vid. Alnus nigra, & Portulaca Montalbani.
Fraxinus fœmina.
Fraxinus mas.
Fraxinus silvestris humilis, similis Sorbo; vid. Ornus montana Dodonæi.
Fritillaria; vid. Meleagris Dodonæi variæ species.
Frumentum Indicum fructu cœruleo.
Frumentum Indicum fl. luteo.
Frumentum Indicum fl. rubro.
Frumentum Saracenicum; vid. Fagopyrum.
Fumaria officinarum.
Fumaria minor tenuifolia; vid. Capnos Clusii.
Fumaria lutea; vid. Cuminum silvestre Lobelii.
Fumaria siliqvosa semper virens Cornuti.
Fumaria bulbosa radice cava major fl. albo.
Fumaria bulbosa radice cava major fl. purp.

Digitized by Google

Fumaria bulboſa radice non cava minor; vid. Corydalis.

Fumaria Monſpelienſium; vid. Capnos Cluſii.

G.

Galega fl. alb. Eyſtett.

Galega flore cœruleô.

Galitrichum; vid. Sclarea vel Horminum.

Gallium album.

Gallium album paluſtre.

Gallium luteum Dodonæi.

Gallium tetraphyllum montanum, cruciatum Columnæ; vid. Rubia Cynanchica.

Galeopſis; vid. Lamium.

Garoſmus; vid. Atriplex fœtida.

Geniſta; vid. Spartium.

Geniſta Tinctorum; vid. Corniola, & Lutea Tinctorum.

Geniſta ſpinoſa minor germanica.

Geniſta ſpinoſa cretica; vid. Scorpius Theophraſti.

Geniſta ſpinoſa triphyllos; vid. Acacia Matthioli.

Geniſta anguloſa, vel Scoparia.

Geniſta Hiſpanica; vid. Spartium Dioſcoridis arboreſcens, ſeminibus lenti ſimilibus.

Gentiana cruciata.

Gentianella verna magno flore.

Gentianella paluſtris anguſtifolia; vid. Pneumonanthe Cordi.

Gentia-

Digitized by Google

Gentianella paluſtris latifolia; vid. Campanula autumnalis.
Geranium Batrachoides, vel folio Aconiti; vid. Gratia DEI.
Geranium Batrachoides fl. variegato, vel Anglicum variegatum Eyſtett.
Geranium ſangvineum maximâ flore.
Geranium montanum fuſcum vel Creticum tuberoſum Montalbani.
Geranium tuberoſum.
Geranium folio Malvæ rotundo; vid. Pes columbinus.
Geranium Cicutæ folio Moſchatum; vid. Acus Moſchata.
Geranium Cicutæ folio ſupinum fœtidum; vid. Myrrhis; vel Acus Paſtoris.
Geranium Rupertianum, vel fœtidum Parkinſonii.
Geranium Creticum Hæmatodes.
Geranium triſte Cornuti.
Geranium fl. verſicolore Horti Bleſenſis, vel pictum.
Geranium Macrorrhizon Eyſtett. an odoratum Montalbani?
Geranium Bohemicum flore ceruleo.
Geranium latifolium pratenſe.
Geranium foliis argenteis.
Gingidium Syriacum; vid. Tordylium, & Caucalis maxima Spondylii aculeato ſemine.
Gladioli ſpecies variæ.

Digitized by Google

Glans terræ ; vid. Lathyrus arvenſis, vel ſegetalis, repens, tuberoſus.

Glaſtum ſilveſtre; vid. Iſatis ſylveſtris.

Glaux; vid. Fœnum græcum ſilveſtre polycration.

Glaux; vid. Glycyrrhiza ſilveſtris, vel floribus luteo-palleſcentibus Jonqvetti: An Vicia ſeſamacea apala Columnæ?

Globularia Monſpelienſium; vid. Bellis cœrulea caule folioſo.

Globularia altera; vid. Bellis cœrulea caule nudo.

Glycyrrhiza filiqvoſa ; vid. Radix dulcis.

Glycypicrum; vid. Solanum ſcandens.

Glycyrrhiza echinata.

Glycyrrhiza ſilveſtris, vel floribus luteo palleſcentibus Jonqvetti; vid. Glaux.

Gnaphalium Americanum ; vid. Argyrocome.

Gnaphalium vulgare majus ; vid. Impia Plinii.

Gnaphalium vulgare medium ; vid. Filago minor.

Gnaphalium Alpinum ; vid. Piloſella alpina major hirſutiſſima Montalbani, vel Leontopodium.

Gnaphalium montanum ſvave rubens vel variegatum Eyſtett.

Gnaphalium montanum ſvave rubens ; vid. Piloſella minor Fuchſii.

Gramen ; vid. Carex.

Gramen arundinaceum ; vid. Agroſtis.

Gra-

Digitized by Google

Gramen tremulum Hiſpanicum maximum Parkinſonii.

Gramen tremulum minus panicula parva, vel leporinum.

Gramen Creticum echinatum.

Gramen pratenſe criſtatum.

Gramen Typhoides.

Gramen floridum; vid. Levcanthemum.

Gramen pratenſe Tomentoſum; vid. Eriophoron, aut Linogroſtis.

Gramen Levcanthemum; vid. Caryophyllus arvenſis glaber flore majore, vel Holoſteum vulgare.

Gramen ſparteum pennatum, vel ſparteum Auſtriacum pennatum Cluſii.

Gramen cyperoides ſpicâ pendulâ breviore.

Gramen hirſutum, capitulis Pſyllii Jonqvetti.

Gramen polyanthemum minus Dodonæi; vid. Caryophyllus montanus minor flore globoſo.

Gramen dactylon eſculentum; vid. Gramen Mannæ Dodonæi.

Gramen miliaceum; vid. Phœnix.

Gramen hordaceum, vid. hordeum murinum.

Gramen loliaceum ſpicâ longiore; vid. Lolium Dodonæi.

Gramen Parnaſſi; vid. Polygonatum foliis Hederæ, vel unifolium.

Gramen Parnaſſi monophyllon; vid. Epatica

Digitized by Google

alba nobilis monophyllos, vel Enneadynamis Polonorum.

Gramen Traſoides; vid. Traſi minimum.

Gramen Epigonatocavlon Thalii; vid. Bufonium Tabernemontani; vel Holoſteum Matthioli.

Granadilla; vid. Flos Paſſionalis.

Gratiola contauroides; vid. Centaurium aqvaticum, vel Hyſſopifolia.

Gratiola cœrulea; vid. Lyſimachia galericulata flore cœruleô.

Gratiola latifolia germanica; vid. Lyſimachia galericulata flore purp.

Gratia DEI; vid. Geranium Batrachoides.

Groſſularia; vid. Uva criſpa.

Groſſularia rubra; vid. Ribes officinarum.

Groſſularia hortenſis fructu Margaritis ſimili; vid. Ribes fructu alb. Eyſtett.

Groſſularia non ſpinoſa fructu nigro; vid Ribeſium fructu nigro.

Groſſularia montana fructu rubro & dulci Eyſtett.

Gvajaca Patavina; vid. Pſeudolotus Africana.

H.

Halicacabus; vid. Alkakengi, vel Solanum Veſicarium.

Halicacabus; vid. Solanum veſicarium Indicum baccis luteis odoratis, vel Virginianum Horti Bleſenſis.

Ha-

Digitized by Google

Halimus latifolius ſ. fruticoſus primus Cluſii.
Halimus marinus ſeu Portulaca marina.
Harmola Syriaca; vid. Ruta ſilveſtris magno flore albo.
Haſtula regia Tragi; vid. Aſphodelus Matthioli.
Hedera arborea vel Corymboſa.
Hedera terreſtris vulgaris; vid. Chamæciſſus.
Hedera trifolia Cornuti; vid. Vitis triphyllos Canadenſis Cornuti.
Hedera qvinqvefolia; vid. Vitis Canadenſis Cornuti pentaphyllos.
Hedyſarum triphyllum Canadenſe Cornuti; vid. Trifolium Canadenſe.
Hedyſarum clypeatum flore albo.
Hedyſarum majus flore pallido Matthioli; vid. Vicia ſeſamacea Apula Columnæ.
Hedyſarum clypeatum flore purp.
Hedyſarum minus; vid. Onobrychis Dodonæi flore purpur.
Helenium vulgare Dodonæi; vid. Enula Campana.
Helenium Indicum maximum; vid. Flos Solis major Eyſtett.
Helenium Indicum ramoſum; vid. Flos Solis prolifer.
Helenium Indicum ſemine albo, cinericio & ſtriato Bleſenſium.
Helenium Indicum tuberoſum eſculentum; vid. Flos Solis Farneſianus, vel Aſter Peruvianus.

Digitized by Google

Helenium Canadenſe prælatum alato caule Bleſenſium; vid. Aſter alatus.

Helenium Canadenſe prælatum Voſacan dictum, Jonqvetto; vid. Chryſanthemum Indicum Anguſtifolium, caulibus rubentibus.

Helenium Canadenſe humilius.

Helianthemum Peruvianum; vid. Chryſanthemum tuberoſum.

Helianthemum Cordi; vid. Chamæciſtus vulgaris flore luteo.

Helianthemum fl. alb. vid. Chamæciſtus ſecundus Cluſii.

Helichryſum foliis oblongis, Stœchadi citrinæ ſimilibus, capitulis conglobatis; vid. Chryſocome peregrina Eyſtett.

Helichryſum vulgare; vid. Stœchas citrina.

Helichryſum; vid. Elichryſum.

Helleborus niger fœtidus; vid. Helleboraſter.

Helleborus niger maximus flore & ſemine pregnans.

Helleborus niger hortenſis flore viridi.

Helleborus autumnalis flore roſeo majore albo.

Helleborus niger Saniculæ folio; vid. Sanicula fœmina Fuchſii, vel Aſtrantia nigra aut Magiſtrantia nigra.

Helleborus Hippocratis niger, tenuifolius, Buphthalmi flore Jonqvetti.

Helleborus albus flore atro rubente.

Helleborine; vid. Calceolus Mariæ.

Helleborine montana latifolia; vid. Epipacte.

Hel-

Digitized by Google

Helxine; vid. Convolvulus.
Helxine Mazzaferrata Montalbani; vid. Speculum Veneris.
Helxine; vid. Parietaria officinarum.
Hemerocallis Dioscoridis; vid. Corona Imperialis.
Hemerocallis. Byzantina miniata; vid. Martagon.
Hemerocallis chalcedonica; vid. Lilium purpureo-sangvineum reflexo flore.
Hepatica alba nobilis monophyllos; vid. Gramen Parnasi.
Heptaphyllon; vid. Qvinqvefolium.
Heracantha; vid. Acarna Lugdunensium.
Herba Amoris; vid. Telephium verum Dioscoridis.
Herba Brasiliana; vid. Alcæa Indica ulmifolia.
Herba Doria; vid. Virga aurea major.
Herba costæ; vid. Hieracium folio pilosissimo.
Herba Fullonum; vid. Saponaria.
Herba Gerhardi; vid. Angelica falsa.
Herba Kunigundis; vid. Eupatorium cannabinum Dodonæi.
Herba Paralysis; vid. Primula Veris.
Herba Pulicaris Lobelii; vid. Psyllium radice perenni supinum.
Herba Paridis; vid. Aconitum qvadrifolium monococcon Cordi, vel Aconitum salutiferum Montalbani, aut Solanum qvadrifolium bacciferum, vel Uva lupina.

Her-

Digitized by Google

Herba Siciliana; vid. Androsæmon, & Climenum Angvillaræ.
Herba Simeonis; vid. Alcea.
Herba Scorbuti; vid. Cochlearia.
Herba venti; vid. Anemone.
Herba salivaris Montalbani; vid. Pyrethrum Matthioli.
Herba viva.
Herba judaica; vid. Sideritis vel Tetrahit.
Herba Impatiens; vid. Sium minimum.
Hermodactylus falsus; vid. Dens caninus.
Herniaria Cordi; vid. Millegrana, & Polygonum polispermon Montalbani.
Hesperis hortensis; vid. Viola matronalis.
Hesperis Syriaca; vid. Viola Noctis.
Hieracium dentis Leonis folio monoclonon, Jonqvetti.
Hieracium capitulum inclinans semine adunco, facie Hedypnois Jonqvetti, nobis transmissum nomine Cichorii stellati.
Hieracium falcatum; vid. Corvina.
Hieracium barbatum, an barbato calice Columnæ? vid. Chondrilla lutea.
Hieracium octavum Clusii folio Hedypnoidis, vel laciniatum folio lanuginoso.
Hieracium maculatum Robini, vel Pannonicum Clusii; vid. Pulmonaria Gallica.
Hieracium alterum grandius, vel primum Dodonæi.
Hieracium folio & facie Chondrillæ.

Hiera-

Digitized by Google

Hieracium Apulum flore ſvaverubente Columnæ; vid. Chondrilla fœtida flore carneo.
Hieracium folio piloſiſſimo; vid. Herba Coſtæ & pulmonaria Gallorum.
Hieracium peregrinum Eyſtett. vid. Piloſella Indica vel flammea Cornuti.
Hieracium minus dentis leonis folio glabro; vid. Hyoſeris anguſtifolia Tabernæmontani.
Hippia minor; vid. Alſine minor multicaulis Fuchſii.
Hippolapathum hortenſe Lugdunenſium; vid. Lapathum ſativum.
Hippolapathum vulgare; vid. Rhabarbarum Monachorum.
Hippomarathrum Tabernamontani; vid. Liguſticum Matthioli.
Hippoſelinum Matthioli; vid. Leviſticum.
Hippuris; vid. Eqviſetum.
Holoſteum; vid. Caryophyllus holoſteus.
Holoſchænos; vid. Juncus.
Holoſteum vulgare; vid. Gramen Levcanthemum.
Holoſteum petræum alterum Lobelii; vid. Filix nuda ſive ſaxatilis corniculata.
Holoſteum Matthioli; vid. Gramen junceum vel ἐπιγονάλοχαυλον.
Holoſteo affinis; vid. Cauda murina.
Horminum Creticum, ſativum Alpini.

Hor-

Digitized by Google

Horminum ſcarléa dictum.
Horminum verticillatum, ſilveſtre latifolium.
Horminum Æthiopicum; vid. Æthiopis.
Horminum flore majore amplo violaceo, Lobis punctis aureis notatis.
Hyacinthus ſtellatus flore cœruleo.
Hyacinthus botryoides flore albo.
Hyacinthus botryoides flore cœruleo.
Hyacinthus botryoides flore incarnato.
Hyacinthus orientalis major colore violaceo.
Hyacinthus Indicus radice tuberosâ major.
Hyacinthus Indicus radice tuberoſa minor Parkinſonii.
Hyacinthus Peruvianus ſtellatus flore albo.
Hyacinthus Peruvianus ſtellatus flore cœrul.
Hyacinthus muſcatus chalcedonicus fl. albo; vid. Muſcari Turcarum.
Hyacinthus muſcatus obſoletiore flore Cluſii.
Hyacinthus muſcatus flore luteo.
Hyacinthus comoſus, poëticus, ſpurius.
Hyacinthus ſtellatus Indicus Eyſtett. an Hyacinthus de Marocco?
Hyacinthus ſtellaris byzantinus.
Hyacinthus ſerotinus erecto candido flore.
Hyacinthus Orientalis reflexis foliis, colore violaceo.
Hyacinthus Anglicus, vel Belgicus cinericius.
Hyacinthus comoſus major purpureus.
Hyacinthus vel Botryoides major cœruleus.
Hyacinthus racemoſus cœruleus juncifolius.

Hy-

Digitized by Google

Hydrocombretum; vid. Conferva Plinii & Lobelii.

Hydrolapathum; vid. Lapathum aqvaticum folio cubitali.

Hydropiper; vid. Perficaria.

Hyoscyamus vulgaris vel niger.

Hyoscyamus Creticus vel aureus Prosp. Alpini.

Hyoscyamus luteus; vid. Nicotiana minor.

Hyoscyamus Peruvianus Dodonæi; vid. Tabacum.

Hyoscyamus Virgianus Alpini; vid. Lysimachia virginiana corniculata lutea.

Hyoseris; vid. Hieracium minus, dentis leonis folio oblongo glabro, vel Taraxacū, Rostrum porcinum dictum.

Hypecoum Dodonæi; vid. Fumaria lutea, vel Cuminum silvestre Lobelii.

Hypecoum Matthioli; vid. Alcæa Vesicaria.

Hypericum vulgare; vid. Perforata; vid. Androsæmum Apulum Columnæ perfoliatum & perforatum.

Hypericum hirsutum; vid. Androsæmum hirsutum Columnæ.

Hypericum caule qvadrangulari, vel folio Numulariæ Jonqvetti, Androsæmum alterum Apulum Columnæ.

Hypericum frutescens Americanum fl. albo Parkinsonii.

Hypericum latô foliô Androsæmi.

Hypericum montanum; vid. Androsæmum Campoclarense Columnæ.

Hy-

Digitized by Google

Hypericum fœtidum; vid. Androſæmum Tragodes.

Hypericum repens glabrum vel Septentrionale Jonqvetti aut Microphyllon Campoclarenſium Montalbani.

Hypogloſſum; vid. Laurus Alexandrina Uvularia.

Hyſſopus flore cœruleo Eyſtett.

Hyſſopus flore carneô vel rubro Eyſtett.

Hyſſopus olens Aldrovandi, vel Satureja Cretenſium; vel Thymus Hiſpanicus.

Hyſſopus Apulus Columnæ; vid. Polium.

Hyſſopifolia; vid. Gratiola Centauroides.

I.

Jacéa Auſtriaca villoſo capite Cluſii fl. albo.

Jacea Auſtriaca villosô capite fl. purp.

Jacea nigra Dodonæi vel pratenſis.

Jacea lutea capite ſpinoſo Cluſii.

Jacea Luſitanica; vid. Carduus ſolſtitialis capitulis minus ſpinoſis; vid. Solſtitialis herba.

Jacea cyanoides echinato capite, vel cyanoides flos Dodonæi, aut Stæbe Salamantica ſecunda Cluſii.

Jacea Centauroides Montalbani.

Jacea Indica latifolia purpurea capite ſpinoſo.

Jacea oleæ folio capitulis ſimplicibus; vid. Ptarmica Auſtriaca Dodonæi.

Jacea Aromatica Montalbani; vid. Serratula Tinctorum Matthioli.

Jacea folio Oleæ flore minore; vid. Ptarmica Matthioli ſecunda fœtida.

Jacea

Digitized by Google

Jæa tricolor; vid. Flos Trinitatis, & Dios-anthos.

Jacobæa marina; vid. Cineraria.

Jacobæa silvestris.

Jasminum Dodonæi vulgatius fl. albo.

Jasminum Catalonicum vel humilius flore magno Eystett.

Jasminum humile luteum Eystett.

Jasminum luteum bacciferum; vid. Polemonium Monspelienſium, vel Ruta baccifera.

Jasminum flavum odoratum vel Indicum flavum odoratissimum Bapt. Ferrarii.

Jasminum Indicum hederaceum Cornuti.

Jasminum Indicum flore variegato; vid. Flos admirabilis.

Jasminum Persicum vel Agem Lilac Persarum Cornuti.

Jasminum Syriacum flore albo.

Iberis Nasturtii folio; vid. Cardamantica Germanorum.

Iberis Dodonæi; vid. Nasturtium silvestre.

Iberis Americana.

Ibiscus; vid. Althæa.

Idæa radix Angvillaræ; vid. Myrtillus, Vaccinia vel Vitis Idæa.

Jecoraria; vid. Lichen vel Epatica stellata.

Ilex aqvifolia; vid. Aqvifolium.

Illecebra; vid. Sedum minus vermiculare causticum.

Impatiens herba; vid. Persicaria siliqvosa.

Digitized by Google

Imperatoria Matthioli; vid. Oſtrutium vel Aſtrantia, vel Laſerpitium Germanicum Fuchſii.

Impia Plinii; vid. Gnaphalium vulgare majus.

Incenſaria Camerarii; vid. Abrotonum camphoratum.

Indigo; vid Anil.

Intybus ſativa latifolia; vid. Endivia vulgaris.

Jondraba Apula Alyſſoides ſpicata Columnæ; vid. Thlaſpi biſcutatum.

Irio; vid. Eryſimum.

Iris graminea.

Iris humilis vel Chamæiris.

Iris major vel pratenſis.

Iris florentina fl. albo.

Iris chalcedonica vel latifolia major Suſiana.

Iris Illyrica flore cœrul.

Iris latifolia major flore variegato.

Iris pannonica flore variegato.

Iris Portugallenſis flore albo cœruleo.

Iris latifolia decima Cluſii.

Iris lutea paluſtris; vid. Pſeudoacorus vel Acorus ſilveſtris.

Iris bulboſa pallido colore.

Iris bulboſa flore luteô.

Iris bulboſa Anglica flore candidô.

Iris bulboſa perſica flore variegato.

Iris pratenſis angustifolia foliô fœtido; vid. Xyris ſeu ſpatula fœtida.

Iſatis ſilveſtris; vid. Glaſtum ſilveſtre.

Iva

Digitized by Google

Iva arthetica; vid. Chamæpitys.
Judaica herba; vid. Sideritis.
Juglans.
Juglans major.
Jujubæ fructu rubrô; vid. Zizyphus rutila Clusii.
Juncus maximus s. Scirpus major; vid. Holoschænos.
Juncus lævis panniculâ sparsâ major Dodonæi.
Juncus Lithospermi semine Horti Blesensis, an Holosteum Matthioli.
Juncus aqvatilis odoratus Dodonæi; vid. Bulbocastanum paluſtre, vel Oenanthe aqvatica.
Juncus floridus; vid. Cyperoides paludosus Eystett.
Juniperus Alpinus.

K.

Kakile Serapionis; vid. Eruca marina vel Sinapi marinum Alpini.
Kali minimum.
Kali spinosum.
Kedmia Arabica flore albo.
Kedmia Arabica flore purpureô.
Keiri officinarum; vid. Levcojum.

L.

Labrum Veneris; vid. Dipsacus.
Laburnum Dodonæi; vid. Anagyris non fœtida major.
Lacryma Jobi; vid. Lithospermum arundinaceum Daleschampii.

Digitized by Google

Lactuca ſativa.
Lactuca capitata Dodonæi.
Lactuca Italica laciniata.
Lactuca criſpa.
Lactuca ſilveſtris coſtâ ſpinosâ.
Lactuca leporina; vid. Sonchus.
Ladanum anguſtisſimis foliis; vid. Ladanum ſegetum, eſt ſpecies Lamii; vid. Sideritis arvenſis anguſtifolia rubra.
Lagopus anguſtiſſimis foliis.
Lamium; vid. Urtica urens.
Lamium fl. purp. vid. Galeopſis.
Lamium flore albo.
Lamium flore luteô.
Lamium flore variegato; vid. Cannabina paluſtris.
Lamium folio caulem ambiente minus; vid. Morſus gallinæ foliô Hederæ, vel Ballotte criſpa minor Lugdunenſium.
Lamium purpureum fœtidum foliô ſubrotundô.
Lamium maximum ſilvaticum Jonqvetti; vid. Urtica Herculea vel Baccharis Lacunæ.
Lamium montanum Meliſſæ folio; vid. Meliſſa Fuchſii.
Lampſana; vid. Olus fatuum.
Lamium Pannonicum Exoticum Cluſii; vid. Scrophularia folio urticæ.
Lampſana Dodonæi; vid. Sonchus ſilveſtris primus Tabernæmontani.

Lam-

Digitized by Google

Lampſana Matthioli; vid. Rapiſtrum arvorum vel Eryſimum Camerarii.

Lancea Chriſti; vid. Ophiogloſſum.

Lanceola; vid. Plantago trinervia.

Lantana; vid. Viburnum Matthioli.

Lapathum ſativum; vid. Hippolapathum hortenſe Lugdunenſium.

Lapathum hortenſe; vid. Spinachia ſemine ſpinoſô.

Lapathum hortenſe ſ. Spinachia ſemine non ſpinoſo.

Lapathum folio acuto plano; vid. Oxylapathum Dodonæi.

Lapathum ſangvineum; vid. Sangvis Draconis.

Lapathum unctuoſum; vid. Bonus Heinricus.

Lapathum aqvaticum folio cubitali; vid. Hydrolapathum.

Lapathum rotundifolium; vid. Rhaponticum Alpini, vel Rhabarbarum Monachorum Montalbani.

Lappa major; vid. Arcium vel Bardana.

Lappa minor; vid. Xanthium.

Lappa tomentoſa; vid. Bardana major.

Lappa boaria; vid. Daucoides, vel Caucalis Hiſpanica echinato magnô fructu.

Lappula canaria; vid. Caucalis arvenſis echinata magno flore.

Lappa ſilveſtris Tragi Eyſtett. vid. Circæa ſolanifolia.

Digitized by Google

Laser Dioscoridis; vid. Sium, vel Pastinaca aqvatica.

Laserpitium Gallicum è Regione Massiliæ repertum; vid. Siler montanum Dodonæi.

Laserpitium alterum H. Blesensis.

Laserpitium Germanicum Fuchsii; vid. Imperatoria.

Lathyris major; vid. Cataputia vulgaris vel minor; vid. Esula major.

Lathyrus; vid. Cicercula.

Lathyrus sativus fructu & flore albo; vid. Aracus seu Cicera Dodonæi.

Lathyrus silvestris minor; vid. Catanance Dodonæi, an Lathyrus gramineus Montalbani, Baldi?

Lathyrus latifolius vel Narbonensis; vid. Climenon Matthioli.

Lathyrus silvestris luteus, vel flore luteo, foliis Viciæ; vid. Legumen terræ glandibus simile Dodonæi.

Lathyrus arvensis repens tuberosus; vid. Glans terræ Dodonæi.

Lathyrus amphicarpus; vid. Arachidna major Theophrasti vel Viciæ similis, infra supraqve terram fructum edens.

Lavendula latifolia; vid. Nardus Italica Matthioli.

Lavendula angustifolia flore albo, vel spica vulgaris Eystett.

Lavendula angustifolia flore cœruleo.

Laven-

Digitized by Google

Lavendula laciniatô foliô Cluſii.
Laureola; vid. Daphnoides.
Laureola ſempervirens flore viridi, qvibusdam Laureola mas.
Laureola folio deciduo flore purpureô; vid. Mezerium Germanicum.
Laurus vulgaris Matthioli.
Laurus latifolia.
Laurus Tinus cœruleâ baccâ; vid. Lentago.
Laurus Tinus Luſitanica latifolia.
Laurus Alexandrina fructu pediculo inſidente; vid. Hypogloſſum vel Uvularia.
Laurus Alexandrina fructu folio inſidente.
Laurus Alexandrina fructu longis pediculis caulibus adligato, vel vera Alexandrina.
Laurus poëtica Montalbani; vid. Laurus cerasus latifolia, vel Ceraſus folio Laurino.
Laurus roſea; vid. Oleander vel Nerion.
Laurus ſpinoſa Montalbani; vid. Aqvifolium.
Laurus Indica Mexicana latifolia.
Ledum Sileſiacum; vid. Roſmarinus ſilveſtris Dodonæi.
Lens vulgaris major Tabernæmontani.
Legumen terræ glandibus ſimile Dodonæi; vid. Lathyrus ſilveſtris luteo flore, foliô Viciæ.
Lens vulgaris minor Dodonæi.
Lentago; vid. Laurus Tinus.
Lenticula paluſtris.
Lepidium latifolium Dodonæi; vid. Naſturtium ſilveſtre Montalbani, & Piperitis Tragi.

Digitized by Google

Levcanthemum; vid. Gramen floridum.
Levcanthemum Dioſcoridis; vid. Chamæmelum ſilveſtre.
Levcojum bulboſum vulgare, vel bulboſum Hexaphyllum Dodonæi, vel Narciſſus ſeptimus Matthioli; vid. Viola Theophraſti.
Levcojum bulboſum trifolium minus.
Levcojum bulboſum polyanthos.
Levcojum incanum majus, vel Candidum majus Dodonæi.
Levcojum purpureum vel rubrum Eyſtett.
Levcojum æſtivum flore albo.
Levcojum maritimum folio ſinuato Cluſii.
Levcojum Alyſſoides clypeatum majus; vid. Alyſſum Dioſcoridis.
Levcojum incanum ſiliqvis rotundis; vid. Eruca peregrina Cluſii.
Levcojum album odoratiſſimum folio viridi.
Levcojum luteum magno flore; vid. keiri.
Levcojum luteum vulgare.
Levcojum luteum hiſpanicum magnô flore.
Levcojum alterum marinum latiſolium Lobelii; vid. Draba ſiliqvoſa floribus violaceis.
Leviſticum vulgare; vid. Hippoſelinum Matthioli.
Libanotis latifolia ſ. vulgaris; vid. Seſeli Æthiopicum.
Libanotis Theophraſti, vel Elaphoboſcum album Lonicer. vid. Cervariæ.
Libanotis latifolia Aqvilegiæ folio.

Ligu-

Digitized by Google

Lichen, petræus ſtellatus; vid. Epatica fontana.
Liguſticum vulgare; vid. Smyrnium Fuchſii.
Liguſticum Matthioli; vid. Seſeli pratenſe Lobelii vel Hippomaratrum Tabernæmontan.
Liguſticum montanum; vid. Meum adulterinum.
Liguſtrum Matthioli Germanicum.
Liguſtrum foliis laciniatis vel nigrum Alpini; vid. Jaſminum Perſicum.
Liguſtrum ſ. Agem Lilag Perſarum foliis integris; vid. Syringa Hiſpanica flor. cœruleo & albo.
Liliaſphodelus luteus; vid. Lilium luteum.
Lilium perſicum Dodonæi.
Lilium purpureo-ſangvineum reflexo flore; vid. Hemerocallis chalcedonica.
Lilium album odoratum.
Lilium Byzantinum miniatum vid. Hemerocallis altera Byzantina.
Lilium bulbiferum latifolium vel cruentum.
Lilium montanum flavo flore; vid. Martagon.
Lilium luteum aſphodeli radice; vid. Liliaſphodelus flor. luteo &c.
Lilium ſylveſtre Dodonæi vel montanum floribus reflexis; vid. Martagon.
Lilium montanum flore purpuraſcente punctato Eyſtett; vid. Martagon Pannonicum.
Lilium montanum flore albo ſ. punctatis; vid. Lilium montanum flore albo Cluſii.
Lilium montanum floribus albis punctatis.

Digitized by Google

Lilium montanum floribus reflexis corneis.
Lilium convallium flore albo Matthioli.
Lilium convallium flore rubente.
Lilium convallium minus vel Monophyllon. Matth. vid. Gramen Parnassi.
Lilio-Narcissus Hemerocallidis facie Eystett.
Lilium s. corona Imperialis vel Lilium persicum primum Clusii.
Lilium sive corona Imperialis flore luteo.
Limodorum Dod. vid. Orobanche non ramosa.
Limonium-maritimum Matthioli; vid. Been rubrum.
Limonium vid. Pyrola.
Linaria Scoparia; vid. Bellevedere vel Osyris.
Linaria vulgaris lutea flore majore.
Linaria sedifolia Jonq. an Chrysocom. Columnæ?
Linaria Pannonica flore cœruleo.
Linaria Rhagusina.
Linaria latifolia triphylla Sicula Boccon. vid. Linaria Valentina.
Lingva avis; vid. Semen Fraxini.
Lingva Bovis; vid. Buglossum.
Lingva Canis; vid. Cynoglossum.
Lingva cervina officin. vid. Phyllitis.
Lingva pagana Montalbani; vid. Hyppoglossum.
Lingva serpentina; vid. ophioglossum.
Linum sativum Dodonæi.
Linum Americanum vid. Aloe Americana.
Linum humile vid. Chamælinum vel Myagrum aut Sesamum Officinarum. Li-

Digitized by Google

Linum ſilveſtre Dodonæi; vid. Myagrum Matthioli.

Linum marinum; vid. conferva Plinii.

Lithoſpermum arundinaceum. Dalechamp; vid. Lachrymæ Jobi.

Lithoſpermum vid. Milium Solis.

Lithoſpermum majus erectum.

Lithoſpermum minus erectum latifol. vel majus Dodon. vid. Echium creticum Anchuſæ. facie Alpini.

Lithoſpermum arvenſe radice rubrâ flore albo foliis linariæ; vid. Paſſerina Tragi.

Lobus Wingandecavienſis Cluſii; vid. Siliqva Braſilienſis.

Lolium Dodonæi; vid. Gramen loliaceum ſpica longiore.

Lonchitis folio ceterach; vid. Filicula petræa mas

Lotus hortenſis, odora; vid. Trifolium odoratum alterum ſ. Lotus primus Dodonæi.

Lotus ſ. Melilotus pentaphyllos minor glabra; vid. Trifolium corniculatum Dodonæi.

Lotus ſ. Trifolium corniculatum ſecundum Dodonæi.

Lotus ſiliqvoſa glabra flore rotundo; vid. Lotus Libyca Dalechampii.

Lotus pratenſis, ſiliqvoſa lutea; vid. Trifolium corniculatum primum Dodonæi.

Lotus rubra, Siliqvâ angulosâ vel Tetragonolobus Camerarii, aut Sandalida Cretica.

Lotus ſiliqvis ornithopodii.

Lotus tetragonolobus flore luteo. Lu-

Digitized by Google

Lunaria Græcorum flor. albo; vid. Sinapi Persicum.
Lunaria Græcorum flor. purpureo; vid. Viola Lunaria major siliqva rotunda.
Lunaria racemosa vel Botrytis minor Clusii.
Lunaria Italica; vid. Ferrum eqvinum.
Lunaria Burissa Montalbani; vid. Scorpioides Matthioli Portulacæ folio.
Lunaria Trifolia; vid. Epimedium.
Lunaria Tragi; vid. Aconitum.
Lupinus Sativus Flore albo Dodonæi.
Lupinus Sylvestris flore cœruleo Dodonæi.
Lupinus flavo flore Clusii.
Lupinus villosus cœruleus major vel Indicus Cornuti.
Lupinus maximus.
Lupinus Ægyptiacus Sylvestris Veslingi.
Lupulus vel Lupus Salictarius Mas.
Lupulus fœmina.
Lutea Tinctorum Corneola; vid. Genista Tinctorum.
Lutum vid. Reseda Plinii flore luteo vel Catanance.
Lychnis hirsuta flore incarnato; vid. Flos Constantinopolitanus incarnatus, Eystett.
Lychnis hirsuta flore albo; vid. Flos Constantinopolitanus albus Eystett.
Lychnis chalcedonica flore pleno miniato. H. Blef. vid. Flos Constantinopolitanus miniatus.

Lychnis

Digitized by Google

Lychnis coronaria fl. rubr. ſimpl.
Lychnis coronaria fl. rubr. pl.
Lychnis coronaria fl. alb.
Lychnis coronaria fl. vario.
Lychnis ſilv. alba. vid. Ocymoid. vel Ocymaſtr. majus Matth.
Lychnis ſilv. ſ. aqvatica purp. ſimpl.
Lychnis ſilv. ſ. aqvatica purp. pl. vid. ocymoid. fl. pl. Jonq.
Lychnis ſegetum. vid. Pſeudomelanthium fl. alb. & rubr.
Lychnis ſegetum rubra foliis Perfoliatæ. vid. Vaccaria. Dod.
Lychnis ſilv. qvæ Been album vulgò dicitur. vid. polemonium, & Papaver ſpumoſum.
Lychnis noctiflora. vid. Ocymoides noctiflorum.
Lychnis marina Anglica repens.
Lychnis viſcoſa purpurea latifolia lævis. vid. Muſcipula fl. rubr. Eyſtett. vel Centaurium minus viſcoſum purpureum.
Lychnis viſcoſa fl. alb. vid. Muſcipula alba Eyſtett.
Lychnis plumaria, Tab. vid. Flos Cuculi.
Lycopodium. vid. Muſcus terreſtris clavatus.
Lycopſis. vid. Echium alpeſtre.
Lyſimachia lutea Fuchſii.
Lyſimachia lutea corniculata, virginiana. vid. Hyoſcyamus virginianus Alpini.
Lyſimachia ſiliqvoſa hirſuta, flore magno, vel purpureo Fuchſii. Lyſi-

Digitized by Google

Lyſimachia ſiliqvoſa hirſuta flore parvo.
Lyſimachia Chamæmenerion dicta latifolia.
Lyſimachia ſpicata purpurea Dod.
Lyſimachia ſpicata cœrulea vid. Veronica erecta
Lyſimachia galericulata fl. cœrul. vid. Gratiola cœrulea.
Lyſimachia Galericulata fl. purp. vid. Gratiola latifol. German. vel Climenum Lugdun. minus.
Lyſimachia Pannonica Cluſii. vid. Pſeudo-Lyſimachia lutea ſilv. tetraphyllos.
Lyſimachia Luſitanica. vid. Chamænerion.

M.

Magiſtrantia. vid. Imperatoria.
Magiſtrantia nigra vid. Elleb. niger Dodon. vel Sanicula Fœmina Fuchſii.
Majorana major Anglica Parkinſonii origano cognata Geſneri, vel origanum onites.
Majorana rotundifolia cochleata, radice perenni; vid. Origano cognata Zatarendi.
Majorana Vulgaris, vid. Marum Dodonæi.
Mala Inſana Dod. vid. ſolanum pomiferum fructu oblongo.
Malacodendron Plinii Montalbano; vid. Malva arborea.
Malva ſilveſtr. fol. rotundo.
Malva ſilv. fol. ſinuato.
Malva ſativa fol. criſp. flore odorato.
Malva Trimeſtris pumila, eadem qvæ folio al-

cæa

cæa trifido, vel veneta. vid. Alcéa folio trifido Jonqvetti vel Malva Sicula fol. moschato crisp. Boccon.

Malva rosea, vel hortensis, flore vario.

Malva arborescens vid. Rosa Sinensis, vel Malacodendrum Plinii Montalb.

Malva arborea veneta flore parvo.

Mala insana fructu albo.

Mala insana fructu rubr.

Mala insana spinosa Montalbani, an Fructus Strammonii?

Malus Cydonica, vel Cotonea.

Malus Medica, vel Citria Clusii.

Malus Armericana, vel Persica Præcocia Montalb.

Malus Aurantia.

Malus Aurantia Chinensis.

Malus Punica silv.

Malus Punica fl. pl. Horti Blesi. vid. Balaustia, Eystett.

Malus Persica.

Malus Persica glabra vid. Nuciperſica Cast. Dur.

Malus Persica succo q. sangvineo.

Malus Persica Duracina alba Tabernæm.

Malus Persica fructu luteo.

Manna vid. Gramen Mannæ.

Maracoc vid. Flos Passionis.

Marathrum verum vid. Fœniculum.

Marum Creticum, vel Mastichen redolens, an Mastix Gallorum.

Marum

Digitized by Google

Marum Dod. vid. Majorana vulgaris.
Marum Syriacum; vid. Thymus durior, latiore folio.
Marrhubium album; vid. Prasium.
Marrhubium aqvaticum Montalbani; vid. sideritis prima Matthioli, vel aqvatica fl. alb.
Marrhubium fœtidum nigr. vid. Ballotte vel Ulceraria Cordi.
Marrhubium Cardiaca dictum; vid. Cardiaca Dodonæi.
Marrhubium nigrum longifolium; vid. Balotte hirsuta.
Marrhubium album latifolium peregrinum, an Origanum fistulosum Cornuti?
Martagon; vid. Hemerocallis Byzantina miniata vel Lilium montanum.
Matrisylva; vid. Sclaréa.
Matrisylva; vid. Periclymenum perfoliatum.
Matrisylva Tragi; vid. Epatica stellata.
Matricaria foliis florum fistulosis.
Matricaria fl. pl.
Matricaria vulgaris.
Medicæ variæ species. vid. Trifolium cochleatum
Medium. vid. Campanula fl. cœruleo l. Viola Mariana.
Melampyrum purpurascente comâ. vid. Triticum Vaccinum.
Melampyrum spicâ qvadratâ Horti Blef. vid. Parietaria Lipsienſium.

Me-

Digitized by Google

Melampyrum fl. purp. vid. Cratæogonum fl. rubr.

Melanthium damaſcenum fl. pl. Eyſtett. vid. Nigella flore majore pl. cæruleo.

Melanthium hiſpanicum majus Eyſtett. vid. Nigella latifolia flore majore ſimplici cæruleo.

Melanthium arvenſe. vid. Nigella.

Meleagris. vid. Fritillaria.

Melica. vid. Sorgus vel Milium Indicum.

Melilotus Ægyptiac. vid. Alchimelech Alpini.

Melilotus officinarum Germaniæ fl. alb.

Melilotus offic. Germ. fl. lut.

Melilotus Italica fol. rotundis; vid. Trifolium Americanum Dod.

Melilotus Indica repens.

Melilotus Libyca. vid. Doryenium Monſpelienſ.

Melilotus coronaria Montalb. vid. Trifolium corniculatum alterum Dodonæi.

Melilotus fl. cæruleo. vid. Medica cærulea erecta vel perennis.

Meliſſa hortenſis. vid. Citrago.

Meliſſa peregrina fol oblongo vel Moldavica fl. alb.

Meliſſa Moldavica vel Turcica fl. cæruleo.

Meliſſa Molucca odorata, vel Conſtantinopolitana Matthioli.

Meliſſa Fuchſii fl. albo.

Meliſſa Fuchſii flore variegat. vid. Lamium montanum folio Meliſſæ.

Digitized by Google

Meliſſa ſpicata fœtida.
Memecyllum Dioſcoridis. vid. Arbutus vel Unedo Plinii.
Melonum ſpecies variæ.
Melochia Alpini. vid. Olus Judaicum, aut Corchorus.
Mentha hortenſis Corymbifera. vid. Coſtus hortorum. vel Mentha ſaracenica.
Mentha criſpa verticillata.
Mentha rotundifolia criſpa ſpicata vera. vid. Siſymbrium terreſtre Dioſcorid.
Mentha rotundifolia ſpicata altera. vid. ſiſymabrium. v. Mentha aqvatica Matthioli.
Mentha anglica vel Menthaſtum ni veum Anglicum Penæ. vid. mentha bicolor.
Mentha ſilveſtris longiore folio. vid. Menthaſtrum.
Mentha tuberosâ radice, vel Menthaſtrum tuberoſum tertium Cluſii.
Mentha Cattaria. vid. Nepeta.
Mentha cattaria minima. vid. Nepetella Eyſtett.
Mentha montana. vid. Calamintha.
Mentha aqvatica flore rubro, vel Mentha rubra. vid. Balſamita officina. Eyſtett.
Mercurialis mas, Teſticulata Dodonæi.
Mercurialis fœmina ſpicata.
Mercurialis montana ſpicata. vid. Cynocrambe.
Mercurialis Italica. vid. Elæophyllum Dioſcorid.

Meſpi-

Digitized by Google

Mespilus Dodon.

Mespilus aronia Apii folio silvestris spinosa. vid. spina acuta. vel Oxyacantha fol. apii. Matthiol.

Meum Dodonæi foliis Anethi, vel Athamanticum.

Meum adulterinum, est species sileris, vel Ligustici montani.

Mezereum. vid. Chamælea.

Mezereum Germanicum. vid. Laucola fol. deciduo fl. purp.

Milii Species.

Milium Indicum, vel arundinaceum. vid. Sorgo.

Milium Solis. vid. Lithospermum.

Millefolium. vid. Stratiotes.

Millefolium aqvaticum. vid. Viola palustris.

Millefolium album.

Millefolium luteum,

Millefolium purpureum.

Millefolium odoratum minus Monspelienf. vel Tanacetum minus, odore camphoræ, vel Eupatorium Anglicum fl. alb.

Millefolium aqvaticum fol. fœniculi; vid. Conferva, vel fœniculum aqvaticum; vid. Viola eqvatilis.

Millegrana; vid. Herniaria Cordi.

Mirabilis Peruviana; vid. Flos Mexicanus Dod. vel Solanum mexicanum.

Mithridatia Plinii; vid. Eryfithalis Montalb.

Molucca spinosa; vid. Melissa Molucca spinosa.

Digitized by Google

Molucca lævis; vid. Meliſſa Cõſtantinopolitan.
Mochus; vid. Cicer ſativum Dodonæi.
Mochus Dioſcoridis Dodonæi; vid. Orobus Syriacus.
Mollugo Dodon.; vid. Apparine lævis vel Gallium album latifolium.
Moly latifolium, vel Hiſpanicum fl. purp.
Moly latifolium fl. flavo, vel folio Tulipæ, odore Allii; vid. Bulbus unifolius Montalbani.
Moly latifolium liliflorum flore candido, vel Indicum fl. albo.
Moly anguſtifolium floribus reflexis; vid. Scoro dopraſum alterum Cluſii.
Moly Theophraſti; vid. Allium urſinum.
Moly Homericum; vid. Pancratium Dioſc. vel Moly latifol. liliflorum.
Moly ſerpentinum Montalb.; vid. Allium Serpentinum.
Momordica; vid. Balſamina cucumerina vel Viticella.
Monophyllon Matthiol; vid. Lil. convallium minus.
Morus candida.
Morſus diaboli; vid. Succiſa, vel Picnocomon Columnæ.
Morſus Ranæ; vid. Nymphæa min. alb.
Moſchatellina Cordi; vid. Ranunculus nemoroſus Muſchatellina dictus.
Muſcari Turcar: vid. Hyacinth. muſcatus.
Muſcipula; vid. Lychnis viſcoſa.

Muſcus

Digitized by Google

Muſcus capillaris; vid. Trichomanes.
Muſcus; vid. Uſnea.
Muſcus terreſtris clavatus Lobel.; vid. Lycopodium.
Muſcus terreſtris exilis vel Cupreſſi facie; vid. Sabina ſilveſtris.
Myagrum ſativum; vid. Pſeudoſeſamum, vel Chamælinum, Camelina.
Myagium Bricouroves Candiæ Bauhin. Eyſtett.
Myagrum Monoſpermum.
Myoſotis; vid. Auricula Muris.
Myoſotis hirſuta repens Lobel. vid. Echium arvenſe.
Myrica vid. Tamariſcus Narbonens: Lobelii.
Myrrhis vid. Bulbocaſtanum majus.
Myrrhis Dodonæi major; vid. Chæreſolium Italicum, vel Cicutaria odorata.
Myrrhis ſilveſtris ſeminibus lævibus, vel Myrrhis Fuchſii.
Myrrhis ſilveſtris Seminibus aſperis, vel nova Æquicolorum Columnæ.
Myrtus latifolia Romana.
Myrtus Tarentina.
Myrtus Brabantica; vid. Rhus myrtifolium monſpeliacum.
Myrtillus germanica; vid. Vaccinia; vel Idæa Radix Angvillaræ.
Myrtacantha; vid. Rhuſcus.
Myxa Plinii; vid. Jujubæ, vel Sebeſten officinarum.

Digitized by Google

N.

Napellus.vid.Aconitum cœruleum vel Toxicum Dodonæi.

Napellus flore variegato vel Glorioſus. vid. Aconitum variegato flore.

Napellus arboreſcens Eyſtett. vid. Aconitum Lycoctonum cæruleum parvum.

Napellus Luteus.

Napellus Moyſis. vid. Anthora.

Napellus flore Delphinii.

Napus Dodonæi Sativa. vid. Bunias.

Narciſſus Juncifolius luteus odoratiſſimus.

Narciſſus Juncifolius luteus plenus.

Narciſſus Septimus Matthioli. vid. Levcojum bulboſum vulgare.

Narciſſus medio luteus.

Narciſſus medio luteus flore pleno.

Narciſſus Juncifolius minor.

Narciſſus Septentrionalis flore pleno luteus.

Narciſſus Orientalis medio croceo calyce pleno.

Narciſſus de Argiers totus luteus Polyanthos.

Narciſſus autumnalis flor. luteo. vid. Narciſſocolchicum vel colchicum luteum.

Narciſſus autumnalis calyce carens Indicus dilute carneo flore biflorus Virginianus D. Chauveau.

Nardus montana radice oblongâ.

Nardus Italica Mathioli. vid. Lavendulæ latifolia.

Nardus

Digitized by Google

Nardus Ruſtica vid. Aſarum.
Nardus Ruſtica. vid. Phu Ponticum.
Naſturtium hortenſe vulgatum.
Naſturtium hortenſe criſpum.
Naſturtium aqvaticum. vid. Sifymbrium aqvaticum.
Naſturtium pratenſe magno flore vel Cardamine altera flore ſimplici Cluſii vel flos Cuculi Eyſtett.
Naſturtium aqvaticum ſupinum. vid. Sion Crateva.
Naſturtium aqvatium minus.
Naſturtium Sylveſtre. vid. Iberis Dodonæi.
Naſturtium Sylveſtre, tenuiſſimè diviſum Jonqvetti, vel Sophia chirurgorum, aut accipitrina, Sangvinaria.
Naſturtium rotundifolium. vid. Cardamine rotundifolia.
Naſturtium Creticum flore albo. & purpureo.
Naſturtium Indicum flore aureo.
Naſturtium Indicum flore ſulphureo.
Naſturtium ſylveſtre Montalbani. vid. Lepidium.
Nepa Theophraſti. vid. Geniſta ſpinoſa.
Nepeta. vid. Mentha cattaria.
Nepetella. vid. Mentha cattaria minima.
Neottia Nidus avium, orobanche Eyſtett. vid. Orchis abortiva.

Digitized by Google

Nerion fl. albo.
Nerion fl. rubro. vid. Rhododaphne, Rhododendum, Oleander. Laurus rosea.
Nicotiana major latifolia. vid. Hyoscyamus Peruvianus Dodonæi.
Nicotiana major angustifolia.
Nicotiana minor. vid. Hyoscyamus luteus Eystett.
Nidus avium. vid. Pastinaca Sylvestris.
Nidus avium. vid. Neottia.
Nigella. vid. Melanthium arvense, vel flos D. Catharinæ Montalbani.
Nigella flore majore pleno cœruleo. vid. Melanthium Damascenum flore pleno Eystett.
Nigella latifolia flore majore simplici cœruleo vid. Melanthium hispanicum majus. Eystett.
Nigella flore minore pleno & alba vel citr[illegible] Lobelii, an nigella ex Alepo Montalbani?
Nigellastrum. vid. Pseudo-Melanthium Lobelii vel lychnis arvensis.
Nil Arabum Montalbani vel Campanula nocturna. vid. Convolvulus folio hederæ.
Noli me tangere. vid. Persicaria siliqvosa.
Noli me tangere. vid Cardamine vel Sium minimum.
Numularia major lutea Dodonæi.
Nux Juglans.
Nux Castanea.
Nux picea.
Nux Pontica Theophrasti celtica. vid. Avellana.

Nux

Digitized by Google

Nux veſicaria. vid. Strychnodendron Plinii vel Piſtacium ſilveſtre Caſtoris Durant

Nux Perſica. vid. Malum Perſicum.

Nymphæa alba major.

Nymphæa lutea major.

Nymphæa alba minima. vid. Morſus Ranæ.

O.

Oculus capræ Montalbani vid. Ægilops Bauhini.

Oculus chriſti. vid. Flos Americanus.

Oculus Diaboli Saxonum Montalbani vel Eranthemum. vid. Flos Adonis.

Ocymaſtrum flore purpureo ſimp.

Ocymaſtrum flore albo vel ocymoides vel ocymaſtrum majus Matthioli.

Ocymoides flore pleno purpureo Jonqvetti. vid. Lychnis Sylveſtris ſ. aqvatic: fl. purpureo pleno.

Ocymoides noctiflorum. vid. Lychnis noctiflora.

Ocymum caryophyllatum maximum.

Ocymum citri odore.

Ocymum vulgatius. vid. Baſilicum.

Ocymum medium foliis ex nigro vireſcentibus flor. albo.

Ocymum minimum caryophyllatum.

Ocymum. ſilveſtr. vid. Acinos.

Odontitis flore ſimplic: Eyſtett. vid. Caryophyllus pratenſis vel Flos Cuculi.

Oenanthe. vid. Filipendula.

Digitized by Google

Oenanthe Chærephylli folio vel Cicutæ facie Lobelii, Alpini.

Oenanthe anguſtifolia, aut Bulbocaſtanum Lugdunenſium. vid. Cicutaria Pannonica.

Oenanthe aqvatica. vid. Juncus odoratus aqvatilis Dodonæi.

Olea arbor.

Olea Bohemica. vid. Elæagnos Matthioli, Oleaſter.

Oleander. vid. Nerion.

Olivella Montalb. vid. Rhamnus Salicis folio anguſto, fructu flaveſcente.

Olſnitium. vid. Apium ſilveſtre ſucco lacteo.

Olus album. vid. Rapunculus.

Olus aureum. vid. Lapathum unctuoſum vel Bonus Heinricus.

Olus fatuum. vid. Lampſana.

Olus Judaicum. vid. Melochia Alpini.

Onobrychis foliis viciæ Dodonæi. vid. Criſta Galli Belgarum.

Onobrychis Belgarum. vid. Speculum Veneris.

Onobrychis ſemine clypeato aſpero major. vid. Hedyſarum clypeatum.

Onobrychis Dodonæi flor. purpur. vid. Hedyſarum minus.

Onobrychis arvenſis. vid. Campanula arvenſis erecta, vel viola Pentagonia perfoliata Moriſſonii.

Ononis flore albo. vid. Theriacaria Montalbani.

Ononis flore purpureo ſpinoſa.

Ononis

Digitized by Google

Ononis flore luteo non ſpinoſa.
Onopordon. vid. Acanthium.
Onopyxus Dalechampii. vid. Carduus aſininus.
Ophioglosſum. vid. Lingva ſerpentina vel Lancéa chriſti. Unifolium.
Ophris bifolia.
Opulus. vid. Acer.
Opuntia major flor. luteo. vid. Ficus Indica.
Opuntia minor. vid. Ficus Americana.
Orchis morio floribus maculatis.
Orchis diphylla Jonqvetti.
Orchis anthropophora Oreades, Columnæ.
Orchis ſpiralis minor ſ. Teſticulus odoratus.
Orchis palmata pratenſis. vid. Palma Chriſti an Hermodactylus Veterum?
Orchis Serapias Dodonæi.
Orchis repens.
Orchis odorata. vid. Teſticul. odorat.
Orchis abortiva. vid. Neottia. vid. Orobanche Eyſtett.
Oreoſelinum. vid. Apium montanum. vel Valde Bona.
Origanum ſilveſtre ſ. vulgare, vel agrioriganum.
Origanum Heracleoticum vel Creticum.
Origanum fiſtuloſum Canadenſe Cornuti.
Origanum qvartum Tragi. vid. Clinopodium majus Matthiol.
Origanum onites. vid. Majorana Anglica major.
Origanum paluſtre. vid. Evpatorium Cannabinũ.
Origano cognata Zatarendi vel Indicum. vid.

Ma-

Digitized by Google

Majorana rotundifolia ſcutellata vel cochleata Herbariorum.
Ornithogalum minus flore albo.
Onithogalum minus flor. luteo.
Ornithogalum medium flore albo.
Ornithogalum Neapolitanum.
Ornithogalum Pannonicum albo flore Cluſiii, vel Spicatum flore viridi lacteſcente.
Ornithogalum Spicatum flore lacteo Eyſtett.
Ornithogalum Hiſpanicum Spicatum, an Aſphodelus Galeni?
Ornithopodium. vid. Pes Avis.
Ornus montana Dodonæi. vid. Fraxinus ſylveſtris humilis, ſimilis Sorbo.
Orobanche legumen, Angina lini. vid. Aphace flore luteo Dodonæi, vel Vicia lutea foliis convulvuli minoris.
Orobanche Theophraſti. vid. Cuscuta major.
Orobanche non ramoſa. vid. Limodorum Dodonæi.
Orobanche Eyſtett. vid. Neottia.
Orobus latifolius Pannonicus.
Orobus Syriacus vel verus. vid. Mochus Dioſcoridis Dodonæo.
Oſtrutium. vid. Imperatoria.
Oſyris. vid. Linaria.
Othonna. vid. Flos Africanus.
Oxalis. vid. Acetoſa.
Oxyacantha Dioſcoridis ſ. Spina acuta pyri folio. vid. Pyracantha.
Oxyacantha Galeni. vid. Berberis.

Oxy-

Digitized by Google

Oxyacantha foliis Apii Matthioli. vid. Mespilus aronia.

Oxylapathum Dodonæi. vid. Lapathum folio acuto plano.

Oxytriphyllum. vid. Acetosella.

Oxytriphyllum fruticans Lobelii. vid. Cicer Indicum.

P.

Pabulum Cervi. vid. Elaphoboscum vel pastinaca silvestris.

Padus Theophrasti. vid. Alnus nigra Polycarpus.

Pœonia mas.

Pœonia mas major flore incarnato Eystett.

Pœonia fœmina.

Pœonia fœmina flore albo pleno.

Paliurus Dodonæi folio subrotundo fructu compresso. vid. Rhamnus vel spina Christi.

Palma Christi. vid. orchis palmata.

Panax heracleum vid. Branca ursina flore luteo vel umbella lutea.

Panax chymicum Montalbani. vid. Hyssopus silvestr. vel Helianthemum.

Panax chironiũ. vid. Herba Doria vel Virga aurea.

Panicum silvestre.

Panicum Italicum s. paniculâ majore.

Panis porcinus vid. Artanita.

Papas peruviana. vid. Arachidna Clusii vel solanum tuberosum esculentum.

Pava-

Digitized by Google

Papaver corniculatum flore luteo Cordi.
Papaver corniculatum flore purpureo.
Papaver erraticum vel Rhœas diverſorum colorum.
Papaver ſpinoſum. vid. Ficus infernalis.
Papaver ſpumoſum. vid. Lychnis ſilveſtr. aut Viſcago. vid. Ben album.
Papaver fimbriatum diverſo colore.
Papaver flore pleno argentei coloris.
Papaver erraticum fl. pleno ſucco luteo. vid. Argemone multiplex Tragi.
Papaver corniculatum violaceo flore.
Paralyſis herba. vid. Primula veris.
Parietaria Lipſienſium. vid. Triticum Vaccinum foliis in ſummitate amethyſtinis.
Parietaria officinarum. vid. Helxine.
Paronychia. vid. Adiantum nigrum.
Paronychia prima Matthioli. vid. Empetron Fuchſii vel Ruta muraria Dodonæi.
Paronochya Alſiniformis vel Alſines folio Lobelii. vid. Burſa Paſtoris minor loculo oblongo.
Parthenium. vid. Matricaria.
Paſſerina Tragi. vid. Lithoſpermon folio Linariæ.
Paſtinaca ſilveſtris. vid. Daucus.
Paſtinaca tenuifolia ſilveſtr. Dioſcorid. vid. Daucus officinarū vel ſtaphylinus ſilveſtre Tragi.
Paſtinaca ſativa tenuifolia radice lutea. vid. Staphylinus vel Carotta Camerarii vel Siſer alterum Fuchſii.

Paſti-

Digitized by Google

Paſtinaca tenuifolia ſativa, radice rubente.
Paſtinaca ſativa latifolia. vid. Elaphoboſcum ſativum Tabernæmontani.
Paſtinaca ſilveſtr. latifol. vid. Elaphoboſcum erratic. Tabern.
Paſtinaca aqvatica. vid. Laſer Dioſcoridis.
Paſtinaca nodifera Cretica Montalbani, an Caucalis nodoſa?
Pecten Veneris. vid. Scandix &c.
Pedicularis pratenſis purpurea. vid. Alectorolophos vel Fiſtularia Dodonæi. vel Criſta Galli.
Pedicularis pratenſis lutea. vid. Criſta Galli.
Pelecinus Geſneri. vid. Securidaca.
Peganium Narbonenſium. vid. Ruta montana.
Pentaphyllon. vid. Qvinqve folium.
Peplus. vid. Eſula rotunda.
Pepo.
Perchepier Anglorum Lobelii. vid. Alchymilla minima vel Saxifraga montana.
Perfoliata vulgatiſſima ſ. arvenſis Dodonæi.
Perforata. vid. Hypericum.
Periclymenum non perfoliatum Septentrionalium.
Periclymenum perfoliatum vid. Caprifolium vel Matriſylva.
Periploca. vid. Scammonea Monſpelienſium.
Peploca græca Montalbani, v. Apocynum Plinii.
Periploca ſerpens anguſtifolia Lobelii. vid. Apocynum folio oblongo Jonqvetti.
Perſicaria. vid. Hydropiper.

Perſi-

Digitized by Google

Perſicaria mitis Anglica.
Periſtereum. vid. Verbena.
Perſicaria mitis maculoſa & non maculoſa. vid. Plumbago.
Perſicaria mitis maculoſa flore albo Jonqvetti.
Perſicaria urens. vid. Hydropiper vel zinziber caninum Avicennæ.
Perſicaria Siliqvoſa. vid. Balſamina lutea vel Noli me tangere. vid. Impatiens herba.
Perſonata. vid. Lappa major.
Pes anſeris. vid. Atriplex Silveſtr. vel chenopodium.
Pes Aſini. vid. Alliaria.
Pes avis. vid. ornithopodium.
Pes columbinus. vid. Geranium Columbinum folio malvæ.
Pes cornicis. vid. Coronopus.
Pes lecti. vid. Clinopodium vel Acinos Montalbani.
Pes leporinus. vid. Lagopus.
Pes locuſtæ. vid. Valeriana minima vel Olus albū.
Pes lupi. vid. Muſcus clavatus vel Lycopodium.
Pes vituli. vid. Arum vulgare.
Petaſites major, vulgaris.
Petaſites altera folio majore ſubtus multa lanugine incano flore albo.
Petaſites minor vid. Tuſſilago.
Petroſelinum vulgare hortenſe. vid. Apium.
Petroſelinum caninum. vid. cicuta fatua.
Petroſelinum criſpum.

Petro-

Digitized by Google

Melampyrum fl. purp. vid. Cratæogonum fl. rubr.

Melanthium damaſcenum fl. pl. Eyſtett. vid. Nigella flore majore pl. cæruleo.

Melanthium hiſpanicum majus Eyſtett. vid. Nigella latifolia flore majore ſimplici cæruleo.

Melanthium arvenſe. vid. Nigella.

Meleagris. vid. Fritillaria.

Melica. vid. Sorgus vel Milium Indicum.

Melilotus Ægyptiac. vid. Alchimelech Alpini.

Melilotus officinarum Germaniæ fl. alb.

Melilotus offic. Germ. fl. lut.

Melilotus Italica fol. rotundis; vid. Trifolium Americanum Dod.

Melilotus Indica repens.

Melilotus Libyca. vid. Dorycnium Monſpelienſ.

Melilotus coronaria Montalb. vid. Trifolium corniculatum alterum Dodonæi.

Melilotus fl. cæruleo. vid. Medica cærulea erecta vel perennis.

Meliſſa hortenſis. vid. Citrago.

Meliſſa peregrina fol oblongo vel Moldavica fl. alb.

Meliſſa Moldavica vel Turcica fl. cæruleo.

Meliſſa Molucca odorata, vel Conſtantinopolitana Matthioli.

Meliſſa Fuchſii fl. albo.

Meliſſa Fuchſii flore variegat. vid. Lamium montanum folio Meliſſæ.

Digitized by Google

Meliſſa ſpicata fœtida.
Memecyllum Dioſcoridis. vid. Arbutus vel Unedo Plinii.
Melonum ſpecies variæ.
Melochia Alpini. vid. Olus Judaicum, aut Corchorus.
Mentha hortenſis Corymbifera. vid. Coſtus hortorum. vel Mentha ſaracenica.
Mentha criſpa verticillata.
Mentha rotundifolia criſpa ſpicata vera. vid. Siſymbrium terreſtre Dioſcorid.
Mentha rotundifolia ſpicata altera. vid. ſiſymabrium. v. Mentha aqvatica Matthioli.
Mentha anglica vel Menthaſtum ni veum Anglicum Penæ. vid. mentha bicolor.
Mentha ſilveſtris longiore folio. vid. Menthaſtrum.
Mentha tuberosâ radice, vel Menthaſtrum tuberoſum tertium Cluſii.
Mentha Cattaria. vid. Nepeta.
Mentha cattaria minima. vid. Nepetella Eyſtett
Mentha montana. vid. Calamintha.
Mentha aqvatica flore rubro, vel Mentha rubra. vid. Balſamita officina. Eyſtett.
Mercurialis mas, Teſticulata Dodonæi.
Mercurialis fœmina ſpicata.
Mercurialis montana ſpicata. vid. Cynocrambe.
Mercurialis Italica. vid. Elæophyllum Dioſcorid.

Digitized by Google

Meſpilus Dodon.

Meſpilus aronia Apii folio ſilveſtris ſpinoſa. vid. ſpina acuta. vel Oxyacantha fol. apii. Matthiol.

Meum Dodonæi foliis Anethi, vel Athamanticum.

Meum adulterinum, eſt ſpecies filicis, vel Liguſtici montani.

Mezereum. vid. Chamælea.

Mezereum Germanicum. vid. Laucola fol. deciduo fl. purp.

Milii Species.

Milium Indicum, vel arundinaceum. vid. Sorgo.

Milium Solis. vid. Lithoſpermum.

Millefolium. vid. Stratiotes.

Millefolium aqvaticum. vid. Viola paluſtris.

Millefolium album.

Millefolium luteum.

Millefolium purpureum.

Millefolium odoratum minus Monſpelienſ. vel Tanacetum minus, odore camphoræ, vel Evpatorium Anglicum fl. alb.

Millefolium aqvaticum fol. fœniculi; vid. Conferva, vel fœniculum aqvaticum; vid. Viola eqvatilis.

Millegrana, vid. Herniaria Cordi.

Mirabilis Peruviana; vid. Flos Mexicanus Dod. vel Solanum mexicanum.

Mithridatia Plinii; vid. Eryſithalis Montalb.

Molucca ſpinoſa; vid. Meliſſa Molucca ſpinoſa.

Digitized by Google

Molucca lævis; vid. Meliſſa Cõſtantinopolitan.
Mochus; vid. Cicer ſativum Dodonæi.
Mochus Dioſcoridis Dodonæi; vid. Orobus Syriacus.
Mollugo Dodon.; vid. Apparine lævis vel Gallium album latifolium.
Moly latifolium, vel Hiſpanicum fl. purp.
Moly latifolium fl. flavo, vel folio Tulipæ, odore Allii; vid. Bulbus unifolius Montalbani.
Moly latifolium liliflorum flore candido, vel Indicum fl. albo.
Moly anguſtifolium floribus reflexis; vid. Scoro doprafum alterum Cluſii.
Moly Theophraſti; vid. Allium urſinum.
Moly Homericum; vid. Pancratium Dioſc. vel Moly latifol. liliflorum.
Moly ſerpentinum Montalb.; vid. Allium Serpentinum.
Momordica; vid. Balſamina cucumerina vel Viticella.
Monophyllon Matthiol; vid. Lil. convallium minus.
Morus candida.
Morſus diaboli; vid. Succiſa, vel Picnocomon Columnæ.
Morſus Ranæ; vid. Nymphæa min. alb.
Moſchatellina Cordi; vid. Ranunculus nemoroſus Muſchatellina dictus.
Muſcari Turcar: vid. Hyacinth. muſcatus.
Muſcipula; vid. Lychnis viſcoſa.

Muſcus

Muſcus capillaris; vid. Trichomanes.
Muſcus; vid. Uſnea.
Muſcus terreſtris clavatus Lobel.; vid. Lycopodium.
Muſcus terreſtris exilis vel Cupreſſi facie; vid. Sabina ſilveſtris.
Myagrum ſativum; vid. Pſeudoſeſamum, vel Chamælinum, Camelina.
Myagium Bricouroves Candiæ Bauhin. Eyſtett.
Myagrum Monoſpermum.
Myoſotis; vid. Auricula Muris.
Myoſotis hirſuta repens Lobel. vid. Echium arvenſe.
Myrica vid. Tamariſcus Narbonens: Lobelii.
Myrrhis vid. Bulbocaſtanum majus.
Myrrhis Dodonæi major; vid. Chærefolium Italicum, vel Cicutaria odorata.
Myrrhis ſilveſtris ſeminibus lævibus, vel Myrrhis Fuchſii.
Myrrhis ſilveſtris Seminibus aſperis, vel nova Æqvicolorum Columnæ.
Myrtus latifolia Romana.
Myrtus Tarentina.
Myrtus Brabantica; vid. Rhus myrtifolium monſpeliacum.
Myrtillus germanica; vid. Vaccinia; vel Idæa. Radix Angvillaræ.
Myrtacantha; vid. Rhuſcus.
Myxa Plinii; vid. Jujubæ, vel Sebeſten officinarum.

Digitized by Google

N.

Napellus.vid.Aconitum cœruleum vel Toxicum Dodonæi.

Napellus flore variegato vel Glorioſus. vid. Aconitum variegato flore.

Napellus arboreſcens Eyſtett. vid. Aconitum Lycoctonum cæruleum parvum.

Napellus Luteus.

Napellus Moyſis. vid. Anthora.

Napellus flore Delphinii.

Napus Dodonæi Sativa. vid. Bunias.

Narciſſus Juncifolius luteus odoratiſſimus.

Narciſſus Juncifolius luteus plenus.

Narciſſus Septimus Matthioli. vid. Levcojum bulboſum vulgare.

Narciſſus medio luteus.

Narciſſus medio luteus flore pleno.

Narciſſus Juncifolius minor.

Narciſſus Septentrionalis flore pleno luteus.

Narciſſus Orientalis medio croceo calyce pleno.

Narciſſus de Argiers totus luteus Polyanthos.

Narciſſus autumnalis flor. luteo. vid. Narciſſocolchicum vel colchicum luteum.

Narciſſus autumnalis calyce carens Indicus dilute carneo flore biflorus Virginianus D. Chauveau.

Nardus montana radice oblongâ.

Nardus Italica Mathioli. vid. Lavendulæ latifolia.

Nardus

Digitized by Google

Nardus Ruſtica vid. Aſarum.
Nardus Ruſtica. vid. Phu Ponticum.
Naſturtium hortenſe vulgatum.
Naſturtium hortenſe criſpum.
Naſturtium aqvaticum. vid. Siſymbrium aqvaticum.
Naſturtium pratenſe magno flore vel Cardamine altera flore ſimplici Cluſii vel flos Cuculi Eyſtett.
Naſturtium aqvaticum ſupinum. vid. Sion Crateva.
Naſturtium aqvatium minus.
Naſturtium Sylveſtre. vid. Iberis Dodonæi.
Naſturtium Sylveſtre, tenuiſſimè divîſum Jonqvetti, vel Sophia chirurgorum, aut accipitrina, Sangvinaria.
Naſturtium rotundifolium. vid. Cardamine rotundifolia.
Naſturtium Creticum flore albo. & purpureo.
Naſturtium Indicum flore aureo.
Naſturtium Indicum flore ſulphureo.
Naſturtium ſylveſtre Montalbani. vid. Lepidium.
Nepa Theophraſti. vid. Geniſta ſpinoſa.
Nepeta. vid. Mentha cattaria.
Nepetella. vid. Mentha cattaria minima.
Neottia Nidus avium, orobanche Eyſtett. vid. Orchis abortiva.

Digitized by Google

Nerion fl. albo.
Nerion fl. rubro. vid. Rhododaphne, Rhododendum, Oleander. Laurus rosea.
Nicotiana major latifolia. vid. Hyoscyamus Peruvianus Dodonæi.
Nicotiana major angustifolia.
Nicotiana minor. vid. Hyoscyamus luteus Eystett.
Nidus avium. vid. Pastinaca Sylvestris.
Nidus avium. vid. Neottia.
Nigella. vid. Melanthium arvense, vel flos D. Catharinæ Montalbani.
Nigella flore majore pleno cœruleo. vid. Melanthium Damascenum flore pleno Eystett.
Nigella latifolia flore majore simplici cœruleo vid. Melanthium hispanicum majus. Eystett.
Nigella flore minore pleno & alba vel citri Lobelii, an nigella ex Alepo Montalbani?
Nigellastrum. vid. Pseudo-Melanthium Lobelii vel lychnis arvensis.
Nil Arabum Montalbani vel Campanula nocturna. vid. Convolvulus folio hederæ.
Noli me tangere. vid. Persicaria siliqvosa.
Noli me tangere. vid Cardamine vel Sium minimum.
Numularia major lutea Dodonæi.
Nux Juglans.
Nux Castanea.
Nux picea.
Nux Pontica Theophrasti celtica, vid. Avellana.

Nux

Digitized by Google

Nux veſicaria. vid. Strychnodendron Plinii vel Piſtacium ſilveſtre Caſtoris Durant

Nux Perſica. vid. Malum Perſicum.

Nymphæa alba major.

Nymphæa lutea major.

Nymphæa alba minima. vid. Morſus Ranæ.

O.

Oculus capræ Montalbani vid. Ægilops Bauhini.

Oculus chriſti. vid. Flos Americanus.

Oculus Diaboli Saxonum Montalbani vel Eranthemum. vid. Flos Adonis.

Ocymaſtrum flore purpureo ſimp.

Ocymaſtrum flore albo vel ocymoides vel ocymaſtrum majus Matthioli.

Ocymoides flore pleno purpureo Jonqvetti. vid. Lychnis Sylveſtris ſ. aqvatic: fl. purpureo pleno.

Ocymoides noctiflorum. vid. Lychnis noctiflora.

Ocymum caryophyllatum maximum.

Ocymum citri odore.

Ocymum vulgatius. vid. Baſilicum.

Ocymum medium foliis ex nigro vireſcentibus flor. albo.

Ocymum minimum caryophyllatum.

Ocymum. ſilveſtr. vid. Acinos.

Odontitis flore ſimplic: Eyſtett. vid. Caryophyllus pratenſis vel Flos Cuculi.

Oenanthe. vid. Filipendula.

Digitized by Google

Oenanthe Chærephylli folio vel Cicutæ facie Lobelii, Alpini.

Oenanthe anguſtifolia, aut Bulbocaſtanum Lugdunenſium. vid. Cicutaria Pannonica.

Oenanthe aqvatica. vid. Juncus odoratus aqvatilis Dodonæi.

Olea arbor.

Olea Bohemica. vid. Elæagnos Matthioli, Oleaſter.

Oleander. vid. Nerion.

Olivella Montalb. vid. Rhamnus Salicis folio anguſto, fructu flaveſcente.

Olſnitium. vid. Apium ſilveſtre ſucco lacteo.

Olus album. vid. Rapunculus.

Olus aureum. vid. Lapathum unctuoſum vel Bonus Heinricus.

Olus fatuum. vid. Lampſana.

Olus Judaicum. vid. Melochia Alpini.

Onobrychis foliis viciæ Dodonæi. vid. Criſta Galli Belgarum.

Onobrychis Belgarum. vid Speculum Veneris.

Onobrychis ſemine clypeato aſpero major. vid. Hedyſarum clypeatum.

Onobrychis Dodonæi flor. purpur. vid. Hedyſarum minus.

Onobrychis arvenſis. vid. Campanula arvenſis erecta, vel viola Pentagonia perfoliata Moriſſonii.

Ononis flore albo. vid. Theriacaria Montalbani.

Ononis flore purpureo ſpinoſa.

Ononis

Digitized by Google

Ononis flore luteo non ſpinoſa.
Onopordon. vid. Acanthium.
Onopyxus Dalechampii. vid. Carduus aſininus.
Ophiogloſſum. vid. Lingva ſerpentina vel Lancéa chriſti. Unifolium.
Ophris bifolia.
Opulus. vid. Acer.
Opuntia major flor. luteo. vid. Ficus Indica.
Opuntia minor. vid. Ficus Americana.
Orchis morio floribus maculatis.
Orchis diphylla Jonqvetti.
Orchis anthropophora Oreades, Columnæ.
Orchis ſpiralis minor ſ. Teſticulus odoratus.
Orchis palmata pratenſis. vid. Palma Chriſti an Hermodactylus Veterum?
Orchis Serapias Dodonæi.
Orchis repens.
Orchis odorata. vid. Teſticul. odorat.
Orchis abortiva. vid. Neottia. vid. Orobanche Eyſtett.
Oreoſelinum. vid. Apium montanum. vel Valde Bona.
Origanum ſilveſtre ſ. vulgare, vel agrioriganum.
Origanum Heracleoticum vel Creticum.
Origanum fiſtuloſum Canadenſe Cornuti.
Origanum qvartum Tragi. vid. Clinopodium majus Matthiol.
Origanum onites. vid. Majorana Anglica major.
Origanum paluſtre. vid. Evpatorium Cannabinũ.
Origano cognata Zatarendi vel Indicum. vid.

Ma-

Digitized by Google

Majorana rotundifolia ſcutellata vel cochleata Herbariorum.
Ornithogalum minus flore albo.
Onithogalum minus flor. luteo.
Ornithogalum medium flore albo.
Ornithogalum Neapolitanum.
Ornithogalum Pannonicum albo flore Cluſii, vel Spicatum flore viridi lacteſcente.
Ornithogalum Spicatum flore lacteo Eyſtett.
Ornithogalum Hiſpanicum Spicatum, an Aſphodelus Galeni?
Ornithopodium. vid. Pes Avis.
Ornus montana Dodonæi. vid. Fraxinus ſylveſtris humilis, ſimilis Sorbo.
Orobanche legumen, Angina lini. vid. Aphace flore luteo Dodonæi, vel Vicia lutea foliis convulvuli minoris.
Orobanche Theophraſti. vid. Cuscuta major.
Orobanche non ramoſa. vid. Limodorum Dodonæi.
Orobanche Eyſtett. vid. Neottia.
Orobus latifolius Pannonicus.
Orobus Syriacus vel verus. vid. Mochus Dioſcoridis Dodonæo.
Oſtrutium. vid. Imperatoria.
Oſyris. vid. Linaria.
Othonna. vid. Flos Africanus.
Oxalis. vid. Acetoſa.
Oxyacantha Dioſcoridis ſ. Spina acuta pyri folio. vid. Pyracantha.
Oxyacantha Galeni. vid. Berberis.

Oxy-

Digitized by Google

Oxyacantha foliis Apii Matthioli. vid. Maſpilus aronia.

Oxylapathum Dodonæi. vid. Lapathum folio acuto plano.

Oxytriphyllum. vid. Acetoſella.

Oxytriphyllum fruticans Lobelii. vid. Cicer Indicum.

P.

Pabulum Cervi. vid. Elaphoboſcum vel paſtinaca ſilveſtris.

Padus Theophraſti. vid. Alnus nigra Polycarpus.

Pœonia mas.

Pœónia mas major flore incarnato Eyſtett.

Pœonia fœmina.

Pœonia fœmina flore albo pleno.

Paliurus Dodonæi folio ſubrotundo fructu compreſſo. vid. Rhamnus vel ſpina Chriſti.

Palma Chriſti. vid. orchis palmata.

Panax heracleum vid. Branca urſina flore luteo vel umbella lutea.

Panax chymicum Montalbani. vid. Hyſſopus ſilveſtr. vel Helianthemum.

Panax chironiũ. vid. Herba Doria vel Virga aurea.

Panicum ſilveſtre.

Panicum Italicum ſ. paniculâ majore.

Panis porcinus vid. Artanita.

Papas peruviana. vid. Arachidna Cluſii vel ſolanum tuberoſum eſculentum.

Pava-

Digitized by Google

Papaver corniculatum flore luteo Cordi.
Papaver corniculatum flore purpureo.
Papaver erraticum vel Rhœas diverſorum colorum.
Papaver ſpinoſum. vid. Ficus infernalis.
Papaver ſpumoſum. vid. Lychnis ſilveſtr. aut Viſcago. vid. Ben album.
Papaver fimbriatum diverſo colore.
Papaver flore pleno argentei coloris.
Papaver erraticum fl. pleno ſucco luteo. vid. Argemone multiplex Tragi.
Papaver corniculatum violaceo flore.
Paralyſis herba, vid. Primula veris.
Parietaria Lipſienſium. vid. Triticum Vaccinum foliis in ſummitate amethyſtinis.
Parietaria officinarum. vid. Helxine.
Paronychia. vid. Adiantum nigrum.
Paronychia prima Matthioli. vid. Empetron Fuchſii vel Ruta muraria Dodonæi.
Paronochya Alſiniformis vel Alſines folio Lobelii. vid. Burſa Paſtoris minor loculo oblongo.
Parthenium. vid. Matricaria.
Paſſerina Tragi. vid. Lithoſpermon folio Linariæ.
Paſtinaca ſilveſtris. vid. Daucus.
Paſtinaca tenuifolia ſilveſtr. Dioſcorid. vid. Daucus officinarū vel Staphylinus ſilveſtre Tragi.
Paſtinaca ſativa tenuifolia radice lutea. vid. Staphylinus vel Carotta Camerarii vel Siſer alterum Fuchſii.

Paſti-

Digitized by Google

Paſtinaca tenuifolia ſativa, radice rubente.
Paſtinaca ſativa latifolia. vid. Elaphoboſcum ſativum Tabernæmontani.
Paſtinaca ſilveſtr. latifol. vid. Elaphoboſcum erratic. Tabern.
Paſtinaca aqvatica. vid. Laſer Dioſcoridis.
Paſtinaca nodifera Cretica Montalbani, an Caucalis nodoſa?
Pecten Veneris. vid. Scandix &c.
Pedicularis pratenſis purpurea. vid. Alectorolophos vel Fiſtularia Dodonæi. vel Criſta Galli.
Pedicularis pratenſis lutea. vid. Criſta Galli.
Pelecinus Geſneri. vid. Securidaca.
Peganium Narbonenſium. vid. Ruta montana.
Pentaphyllon. vid. Qvinqve folium.
Peplus. vid. Eſula rotunda.
Popo.
Perchepier Anglorum Lobelii. vid. Alchymilla minima vel Saxifraga montana.
Perfoliata vulgatiſſima ſ. arvenſis Dodonæi.
Perforata. vid. Hypericum.
Periclymenum non perfoliatum Septentrionalium.
Periclymenum perfoliatum vid. Caprifolium vel Matriſylva.
Periploca. vid. Scammoneæ Monſpelienſium.
Periploca græca Montalbani, v. Apocynum Plinii.
Periploca ſerpens anguſtifolia Lobelii. vid. Apocynum folio oblongo Jonqvetti.
Perſicaria. vid. Hydropiper.

Perſi-

Digitized by Google

Perſicaria mitis Anglica.
Periſtereum. vid. Verbena.
Perſicaria mitis maculoſa & non maculoſa. vid. Plumbago.
Perſicaria mitis maculoſa flore albo Jonqvetti.
Perſicaria urens. vid. Hydropiper vel zinziber caninum Avicennæ.
Perſicaria Siliqvoſa. vid. Balſamina lutea vel Noli me tangere. vid. Impatiens herba.
Perſonata. vid. Lappa major.
Pes anſeris. vid. Atriplex Silveſtr. vel chenopodium.
Pes Aſini. vid. Alliaria.
Pes avis. vid. ornithopodium.
Pes columbinus. vid. Geranium Columbinum folio malvæ.
Pes cornicis. vid. Coronopus.
Pes lecti. vid. Clinopodium vel Acinos Montalbani.
Pes leporinus. vid. Lagopus.
Pes locuſtæ. vid. Valeriana minima vel Olus albũ.
Pes lupi. vid. Muſcus clavatus vel Lycopodium.
Pes vituli. vid. Arum vulgare.
Petaſites major, vulgaris.
Petaſites altera folio majore ſubtus multa lanugine incano flore albo.
Petaſites minor vid. Tuſſilago.
Petroſelinum vulgare hortenſe. vid. Apium.
Petroſelinum caninum. vid. cicuta fatua.
Petroſelinum criſpum.

Petro-

Digitized by Google

Melampyrum fl. purp. vid. Cratæogonum fl. rubr.

Melanthium damaſcenum fl. pl. Eyſtett. vid. Nigella flore majore pl. cæruleo.

Melanthium hiſpanicum majus Eyſtett. vid. Nigella latifolia flore majore ſimplici cæruleo.

Melanthium arvenſe. vid. Nigella.

Meleagris. vid. Fritillaria.

Melica. vid. Sorgus vel Milium Indicum.

Melilotus Ægyptiac. vid. Alchimelech Alpini.

Melilotus officinarum Germaniæ fl. alb.

Melilotus offic. Germ. fl. lut.

Melilotus Italica fol. rotundis; vid. Trifolium Americanum Dod.

Melilotus Indica repens.

Melilotus Libyca. vid. Dorycnium Monſpelienſ.

Melilotus coronaria Montalb. vid. Trifolium corniculatum alterum Dodonæi.

Melilotus fl. cæruleo. vid. Medica cærulea erecta vel perennis.

Meliſſa hortenſis. vid. Citrago.

Meliſſa peregrina fol oblongo vel Moldavica fl. alb.

Meliſſa Moldavica vel Turcica fl. cæruleo.

Meliſſa Molucca odorata, vel Conſtantinopolitana Matthioli.

Meliſſa Fuchſii fl. albo.

Meliſſa Fuchſii flore variegat. vid. Lamium montanum folio Meliſſæ.

Digitized by Google

phium verum Dioſcoridis, vel Lunaria Buriſſa Montalbano.

Scorpius. vid. Geniſta Spinoſa vel Nepa Theophraſti.

Scorzonera latifolia ſinuata vel Hiſpanica major & prima Cluſii.

Scorzonera anguſtifolia germanica Tabernæmontani.

Scrophularia nodoſa fœtida Dodonæi.

Scrophularia aqvatica major vel Betonica aqvatilis Dodonæi.

Scrophularia flore urticæ, vel peregrina Camerarii. vid. Lamium Pannonicum exoticum Cluſii.

Sebeſten officinarum. vid. Myxa Plinii.

Secale.

Securidaca lutea major Pelecinus Geſneri vel Hedyſarum legitimum Cluſii.

Securidaca cæruleo flore Siliqvâ ſerrata.

Sedum majus arboreſcens flore luteo.

Sedum roſeum majus foliis expanſis vel Tectorum.

Sedum teretifolium majus luteum.

Sedum teretifolium minus album.

Sedum vermiculare cauſticum Eyſtett. vid. Illecebra.

Sedum vermiculare inſipidum.

Sedum minus fruticoſum vel minimum arboreſcens; vermiculatum.

Sedum Pyrenæum Serratum flore albo punctis pur-

Digitized by Google

purpureis conſperſo Horti Bleſ. an umbilicus Veneris pictus?

Sedum montanum Serratum guttato flore Parkinſonii. vid. Sanicula montana crenata umbilico rubro. Horti Bleſ.

Sedum montanum tomentoſum, rubrum γναφαλῶδες Columnæ. vid. Sedum Cancrinum.

Sedum paluſtre flore incarnato.

Sedum minimum. vid. Vermicularis Lobelii.

Sedum Burgundicum flore viridi.

Sedum Telephium.

Sedum Stellatum Columnæ. vid. Cotyledon Stellata.

Sedum Pancreaticum.

Sedum tridactylites alpinum majus album, vel ſaxifraga alba petræa Ponæ, an umbilicus Veneris?

Sedum Portlandicum Capillaceo folio vel alpinum gramineo folio, flore lacteo.

Scleri Montalbani. vid. Apium paluſtre, vel Eleoſelinum.

Seleniphyllos Tabernemontani. vid. Filipendula Cicutæ facie.

Senna Alexandrina.

Senecio-carduus Columnæ. vid. Crupina Belgarum.

Senecio incanus pingvis. vid. Erigerum majus Dodonæi.

Senecio glaber. vid. Erigerum minus.

Seris. vid. Endivia.

Digitized by Google

Serpentaria aqvatilis mas Montalbani vel Dracunculus paluſtris Eyſtett. vid. Arum paluſtre.
Serpentaria fæmina. vid. Biſtorta.
Serpentaria major maculoſa. vid. Dracunculus major.
Serpentaria minor. vid. Arum vulgare.
Serpillum vulgare flore albo.
Serpillum flore purpureo.
Serpillum citratum vel Pannonicum Cluſii.
Serratula Tinctorum Matthioli. vid. Jacéa aromatica Montalbani.
Serratula Tinctorum foliis non inciſis Tabernemont.
Seſamum. vid. Myagrum vel Linum humile.
Seſeli creticum majus. vid. Tordylium minus.
Seſeli paluſtre lacteſcens. vid. Thyſſelinum vel olſnitium.
Seſeli pratenſe Lobelii. vid. Liguſticum Matthioli.
Seſeli Æthiopicum herba. vid. Libanotis latifolia ſ. vulgaris.
Seſeli Maſſiliense, nobis Laſerpitium Gallicum.
Seſeli Peleponenſe Dodonæi.
Sida Theophraſti. vid. Althea paluſtris vel Ulmifolia.
Sideritis. vid. Herba Judaica.
Sideritis latiſſima Fuchſii. vid. Scopa regia.
Sideritis flore albo non perennis.
Sideritis flore albo perennis.
Sideritis arvenſis anguſtifolia rubra. vid. Ladanum ſegetum.

Side-

Digitized by Google

Sideritis Dioſcoridis tertia, ſecunda Plinii Column. vid. Pimpinella Italica.

Sideritis aqvatica flore albo. vid. Marrhubium aqvaticum Montalbani.

Sideritis pratenſis lutea Lugdunenſ. vid. Euphragia lutea campeſtris Montalbani.

Sigillum Salomonis. vid. Polygonatum.

Siler montanum Dodonæi. vid. Laſerpitium Gallicum è Regione Maſſiliæ repertum.

Siliqva edulis dulcis. vid. Ceratonia.

Siliqva Braſilienſis. vid. Lotus Wingandecavienſis Cluſii.

Siliqva ſilveſtris rotundifolia vel Siliqvaſtrum ſilveſtre. vid. Arbor Judæ Dodonæi.

Siliqvaſtrum. vid. Anagyris Theophraſti.

Sinapi folio Rapi, an Sinapi Braſilienſe?

Sinapi album Lugdunenſiũ vid. Braſſica ſilveſtris foliis circa radicem cichoraceis Jonqvetti.

Sinapi vulgare.

Sinapi Perſicum. vid. Lunaria græca vel Bulbonac.

Sinapi marinum Alpini vid. Kakile Serapionis.

Sinapi ſilveſtre Matthioli.

Siſarum Dodonæi, vel Germanorum.

Siſarum Peruvianum Gerhardi. vid. Battatas Cammotes Hiſpanorum Cluſii.

Siſer alterum Fuchſii. vid. Carotta vel Paſtinaca tenuifolia.

Siſymbrium aqvaticum. vid. Naſturtium aqvaticum.

Digitized by Google

Siſymbrium terreſtre Dioſcoridis. vid. Mentha rubra ſpicata ſilveſtris.

Siſymbrium Dioſcoridis alterum. vid. chamæcardamum.

Sium primum Dodonæi. vid. Apium foliis oblongis paluſtre.

Sium alterum Dodonæi. vid. Cicuta maxima paludoſa.

Sium Cratevæ. vid. Naſturtium aqvaticum ſupinum.

Sium minimum. vid. Noli me tangere, herba impatiens, vel Sium Naſturtii Silveſtris ſolio Parkinſonii, vel Impatiens alpina erucæ folio, vel Sium minimum Alpini. vid. Cardamine Vulgaris.

Smilax aſpera rubello fructu.

Smilax arbor. vid. Taxus.

Smilax lævis major Dodonæi. vid. Convolvulus major vulgaris flore albo.

Smilax hortenſis Scandens. vid. Faba Turcica vel Phaſeoli.

Smyrnium Fuchſii. vid. Ligueticum vulgare.

Solanum hortenſe.

Solanum baccis nigris Horti Bleſenſis.

Solanum baccis rubris Matthioli.

Solanum veſicarium. vid. Halicacabus.

Solanum veſicarium Dodonæi vel repens.

Solanum veſicarium Indicum baccis luteis odoratis virginianum Horti Bleſ. vid. Halicacabus Indicus vid. Camaru Piſonis.

Sola-

Digitized by Google

Solanum lethale vel melanocerason. vid. Belladonna.

Solanum somniferum Clusii vel Verticillatum antiqvorum Alpini.

Solanum fruticosum bacciferum vel arborescens vid. Amomum Plinii vel Pseudo capsicum, strychnodendron.

Solanum qvadrifoliũ bacciferũ. vid. Herba Paris.

Solanum scandens s. Dulcamara.

Solanum Indicum Montalbani. vid. Tabacum minus.

Solanum scandens foliis ex albo variegatis Horti Bles.

Solanum tuberosum esculentum. vid. Papas Peruvianorum Batatas de virginia.

Solanum racemosum Indicum vel magnum Virginianum rubrum Parkinsonii. vid. Amarantus Baccifer Mexicanus.

Solanum pomiferum fructu rotundo striato molli. vid. Poma Amoris.

Solanum pomiferum fructu oblongo. vid. Mala insana Dodonæi.

Solanum pomiferum fructu albo.

Solanum pomo spinoso, rotundo longo-flore. vid. Stramonium.

Solanum fœtidum pomo spinoso oblongo vid. Datura Turcarum.

Solanum fœtidum violuceo flore Horti Blesens.

Solanum fœtidum pomo spinoso rotundo semine pallido. vid. Datura Ægyptiaca.

Digitized by Google

Solanifolia Circæa dicta. vid. Circæa Lutetiana.
Solanum Mexicanum flore magno. vid. Flos admirabilis Peruvianus flore rubro. Clusii.
Solanum mexicanum flore luteo.
Solanum mexicanum flore vario.
Solanum mexicanum flore albo.
Solanum vesicarium repens. vid. Pisum cordatum vel vesicarium.
Soldanella Dodonæi. vid. Brassica marina & Convolvulus marinus.
Solidago Saracenica. vid. Virga aurea latifolia serrata.
Solstitialis herba vel Spina Solstitialis. vid. Jacea Lusitanica lutea.
Sonchus asper non laciniatus.
Sonchus asper Laciniatus.
Sonchus silvestris primus Tabernemontani. vid. Lampsana Dadonæi.
Sonchus lævis laciniatus latifolius.
Sonchus lævis laciniatus muralis parvis floribus vid. Lactuca silvestris.
Sonchus Americana.
Soncho affinis. vid. Lampsana Dodonæi.
Sophia chirurgorum. vid. Nasturtium silvestre.
Sophia chirurgorum. vid. Alchimilla.
Sorbus esculenta vel sativa.
Sorbus silvestris folio domesticæ similis.
Sorbus Torminalis Dodonæi. vid. Cratægus
Sorgum. vid. Melica. (Theophrasti.
Sparganium ramosum. vid. Butomus Theophrasti vel Platanaria Dodonæi. Spar-

Digitized by Google

Sparganium non ramosum, vel Platanaria altera Dodonæi.

Spartium. vid. Genista.

Spartium arboreſcens Dioſcoridis ſeminibus Lenti ſimilibus. vid. Genista Hiſpanica.

Spatula fœtida. vid. xyris.

Speculum Veneris. vid. Viola Pentagonia vel Onobrychis Belgarum, & Helxine mazza ferrata Montalbani.

Spergula minor flore ſubcæruleo. vid. Alſine ſpergulæ facie.

Spergula. vid. Alſine Sagina.

Spica vulgaris Eyſtett. vid. Lavendula anguſtifolia flore albo.

Spina acuta pyrifolio. vid. Oxyacantha Dioſcoridis.

Spina acuta vel alba. vid. Meſpilus ſilveſtris ſpinoſa folio Apii.

Spina alba Matthioli vel tomentoſa latifolia, Jonqvetti. vid. Acanthium Dodonæi.

Spina cervi vel inſectoria. vid. Rhamnus catharticus.

Spina chriſti. vid. Rhamnus folio ſubrotundo, fructu compreſſo.

Spina ſolſtitialis. vid. Jacea Luſitanica lutea vel Jacea lævis maxima Centauroides Apula Columnæ.

Spina ſolſtitialis mitior Apula Columnæ.

Spinachia. vid. Atriplex Silveſtris lappulas gerens.

Spinachia baccifera fructu mori Jonqvetti. vid. Atriplex baccifera Cretica.

Digitized by Google

Spinachia ſpinoſo ſemine. vid. Lapathum hortenſe.

Spinachia ſemine non ſpinoſo. vid. Lapathum hortenſe.

Spinachium ſativum fæmina.

Splith. vid. Fumaria lutea.

Spondylium flore albo. vid. Branca urſina germanica.

Spondylium flore luteo. vid. Panax peregrinum Dodonæi. vel Heracleum.

Spiræa Theophraſti, forte Cluſii frutex ſpicatus foliis ſalignis ſerratis.

Sqvamaria. vid. Dentaria.

Stachys Fuchſii vel Germanica minor.

Stachys Matthioli. vid. Ballotte Germanica.

Stachys paluſtris fœtida. vid. Climenum minus Dalechampii, aut Lugdunenſium.

Staphylinus. vid. Paſtinaca.

Staphylodendron Plinii. vid. Piſtacia ſylveſtris.

Stæbe rubra Monſpeliaca parvis cyani capitulis. vid. Ptarmica ſecunda fœtida Matthioli.

Stæbe ſalmantica vid. Ptarmica auſtriaca Dodonæi.

Stæbe ſalmantica ſecunda Cluſii vel Jacea cyanoides, vel flos cyanoides Dodonæi.

Stæbe ſalmantica flore albo Horti Bleſenſis.

Stæbe caliculis argenteis. vid. Salmantica tertia Cluſii argentea.

Stæbe ſalmantica tertia Cluſii. vid. Aphyllante.

Stœchas Arabica.

Stœ-

Digitized by Google

Stœchas citrina. vid. Helychryſum vulgare.
Stœchas citrina altera. vid. Helichryſum ſilveſtre latifolium capitulis conglobatis.
Stramonia. vid. Solanum fœtidum ſpinoſum.
Stramonia nobilis. vid. Solanum odoratum & pomum ſpinis carens, vel Datura Contarena.
Stratiotes. vid. Milleſolium.
Strychnodendrum. vid. Amomum Plinii.
Succiſa Fuchſii glabra. vid. Morſus Diaboli vel Scabioſa non laciniata.
Symphytum vel conſolida major.
Symphytum magnum. vid. Alus Gallica.
Symphytum flore purpureo.
Symphytum maculoſum ſ. Pulmonaria latifolia.
Symphytum maculoſum flore cæruleo ſive Pulmonaria anguſtifolia.
Symphytum pumilum repens. vid. Borrago Septentrionalis l. Bugloſſum ſempervirens minus. Horti Bleſenſis.
Syringa Italica flore ſimplici albo Eyſtett. vid. Philadelphos Athenæ Montalbano.
Syringa cærulea hiſpanica. vid. Liguſtrum ſive Agem Lilac foliis integris.
Syringa pumila vid. Jaſminum perſicum vel Syringa Jaſmini folio cærulea, laciniatis foliis ſ. Liguſtrum Ægyptiacum Alpini.
Syringa. vid. Liguſtrum.

T.

Tabacum minus vel Hyoſciamus vulnerarius minor. vid. Priapeja.

Tage-

Digitized by Google

Tagetes Indica. vid. Caryophyllus Indicus, Othonna vel Tanacetum Africanum.
Tamariſcus. vid. Myrica.
Tamariſcus Narbonenſis. vid. Myrica.
Tanacetum. vid. Athanaſia.
Tanacetum vulgare luteum.
Tanacetum criſpum Dodonæi vel Anglicum.
Tanacetum minus album odore Camphoræ. vid. Eupatorium Anglicum flore albo vel Camphorata Montalbani, vel millefolium odoratum minus Monſpelienſium.
Tanacetum inodorum bellidis flore.
Tanacetum Africanum. vid. Caryophyllus Africanus.
Tanacetum Mexicanum flore fiſtuloſo ſimplici.
Tanacetum Mexicanum flore fiſtuloſo pleno.
Thapſus barbatus. vid. Verbaſcum.
Taraxacum. vid. Caput Monachi.
Taraxacum, Roſtrum porcinum. vid. Hyoſeris.
Taratuffli Eyſtettenſ. flore & radice rubro. vid. Solanum Eſculentum tuberoſum.
Taratuffli flore albo radice Lutea.
Taxus. vid. Smilax arbor.
Telephium verũ Dioſcoridis. vid. **Herba amoris.**
Telephium vulgare album Matthioli. vid. Faba inverſa Geſneri.
Telephium purpureum majus.
Telephium Columnæ. vid. Capparis Fabago.
Telephium latifolium peregrinum flore pallido.
Telephium repens deciduo folio. vid. Cepæa Pan-

Digitized by Google

Paucii, sedum Telephii vel Anacampseros minor rotundiore folio sempervirens.

Telephium Scorpioides ob siliqvarum Similitudinem. vid. Scorpioides Matthioli Portulacæ folio. vel Lunaria Burisſa.

Terebinthus Indica. vid. Pistachium Verum.

Testiculus seu Orchis.

Testiculata Dodonæi. vid. Mercurialis mas.

Tetrahit. vid. Herba Judaica.

Teucrium vulgare fruticans Clusii. vid. Chamædrys adsurgens Dodonæi.

Thalictrum majus siliqvâ angulosâ vel Striatâ. vid. Ruta pratensis Herbariorum.

Thalictrum majus florum staminibus purpurascentibus.

Thalictrum aqvilegiæ folio staminibus incanis vel Canadense Cornuti.

Thalictrum foliis Rorismarini.

Thalictrum majus foliis cinericiis.

Thalictrum minus.

Tamechnemum Cordi. vid. Vaccaria.

Thapsus barbatus. vid. Verbascum.

Theriacalis Montalbani. vid. Thlaspi officinarum.

Theriacalis Montalbani. vid. Ononis flore albo.

Thlaspi arvense siliqvis latis vel Segetale.

Thlaspi arvense perfoliatum majus vel Olerarceum.

Thlaspi umbellatum Creticum Iberidis folio vel Thlaspi Candiæ perenne, idem ac Thlaspi fruticosum leucoi folio platicarp: Bocconis. vid. Druba.

Thla-

Digitized by Google

Thlaſpi umbellatum flore albo. vid. Cappadocicum.
Thlaſpi Narbonenſe flore umbellato albo.
Thlaſpi Hierichunticum. vid. Roſa hierichuntica vulgo ſic dicta.
Thlaſpi montanum ſempervirens vel perenne.
Thlaſpi odore allii. vid. Scorodo-Thlaſpi.
Thlaſpi Pannonicum vel montanum.
Thlaſpi officinarum. vid. Theriacalis Montalbani.
Thlaſpi Alyſſum dictum majus, vel Narbonenſe Centunculi folio.
Thlaſpi biſcutatum Cluſii, aſperum Hieracifolium & majus. Peltatum Montalbano. vid. Jondraba Columnæ.
Thlaſpi incanum Mechlinenſe Cluſii, vel fruticoſum incanum Bauhini.
Thlaſpi ſaxatile flore luteo.
Thymbra Alpini. vid. Thymus hiſpanicus.
Thymelææ affinis facie externa Jonqvetti. vid. Cneorum Matthioli.
Thymus vulgaris folio tenuiore.
Thymus hiſpanicus. vid. Thymbra Alpini.
Thymus Creticus fœtidus.
Thymus durior latiore folio. vid. Marum Syriacum.
Thyſſelinum. vid. Apium ſilveſtre ſucco lacteo vel Olſnitium. vid. Seſeli paluſtre lacteſcens.
Thuya Theophraſti. vid. Arbor vitæ Dodonæi.
Tilia.
Tithymalus radice tuberoſa pyriformi. vid. Apios vera Lobelii.

Tithy-

Digitized by Google

Tithymalus arboreſcens, arboreus Alpini vel Dendroides.
Tithymalus Helioſcopius Dodonæi.
Tithymalus Cypariſſias.
Tithymalus leptophyllos. vid. Efula Exigua Tragi.
Tordylium majus. vid. Caucalis major Camerarii.
Tordylium minus. vid. Seſeli Creticum majus.
Tormentilla.
Tota Bona. vid. Bonus Heinricus.
Toxicum Dodonæi. vid. Napellus.
Trachelium. vid. Cervicaria.
Trachelium Americanum majus flore rubro Ferrarii. vid. Flos cardinalis.
Trachelium Americanum minus. vid. Campanula minima flore albo.
Tragium. vid. Hypericum.
Tragium. vid. Pimpinella vel Tragoſelinum.
Tragopogon pratenſe luteum majus.
Tragopogon foliis coronopi vel laciniatum.
Tragopogon purpureum.
Tragopogon flore carneo vel dilutiore Hortî Bleſenſis.
Tragoſelinum Tabernemontani. vid. Pimpinella vel Saxifragia.
Traſi minimum. vid. Gramen Traſoides.
Tribulus aqvaticus.
Tribulus Terreſtris Theophraſti.
Trichomanes. vid. Polytrichum officinarum.

Tri-

Digitized by Google

Trichomanes minus. vid. Muſcus capillaris.
Trifolium acetoſum. vid. acetoſella flore albo.
Trifolium acetoſum erectum flore luteo.
Trifolium bituminoſum.
Trifolium pratenſe purpureum.
Trifolium Americanum Dodonæi. vid. Melilotus Italica folio rotundo.
Trifolium pratenſe album Fuchſii.
Trifolium pratenſe luteum capitulo breviore.
Trifolium pratenſe luteum capitulo Lupuli vel agrarium.
Trifolium folio Fragariæ luteo flore Moriſſonii vel Trifolium Indicum. vid. Fragaria Pentaphylli fructu Moriſſonii.
Trifolium paluſtre vel fibrinum.
Trifolium arvenſe humile Spicatum. vid. Lagopus vel Trifolium Vulpinum.
Trifolium corniculatum primum Dodonæi. vid. Lotus ſ. Melilotus pontaphyllos minor glabra, ſiliqvoſa lutea.
Trifolium Salmanticum.
Trifolium Corniculatum alterum Dodonæi. vid. Melilotus coronaria Montalbani.
Trifolium Fragiferum Cluſii potius Veſicarium flore albo vel carneo.
Trifolium album latifolium. vid. Lotus Libyca.
Trifolium cochleatum. vid. Medica.
Trifolium ſilveſtre luteum ſiliqvâ cornutâ. vid. Medica flavo flore, vel Melilotus Italica Matthioli.

Tri-

Digitized by Google

Trifolium, Epaticum. vid. Hepatica.
Trifolium fragiferum fœcundum. vid. Fragaria.
Trifolium odoratum alterum Dodonæi. vid. Lotus pratenſis odorâ.
Trifolium Siliqvoſum Montalbani.
Trifolium Canadenſe. vid. Hedyſarum Canadenſe triphyllum.
Tripolium majus cæruleum. vid. Aſter marinus Dodonæi.
Tripolium marinum verum. vid. Amellus marinus.
Triſſago. vid. chamædrys.
Triſſago paluſtris Lobelii. vid. ſcordium Dodonæi.
Triticum ariſtis carens.
Triticum ariſtis longioribus Spicâ alba, Typhinum qvartum Tabernemotani, vel Robus Anglicus.
Triticum Vaccinum foliis in ſummitate amethyſtinis. vid. Parietaria Lipſienſium, vel Melampyrum Spicâ qvadratâ Horti Bleſenſ.
Triticum Vaccinum. vid. Vaccaria ſpicâ purpureâ vel Melampyrum purpuraſcente comâ.
Triticum Saracenicum. vid. Fagopyrum.
Tuliparum ſpecies variæ.
Turritis minor. vid. Braſſica Silveſtris.
Turritis Lobelii. vid. Braſſica Silveſtris foliis integris, & hiſpidis.
Tuſſilago vulgaris. vid. Bechium.
Typha paluſtris.
Typhinum qvartum Tabernemontani. vid. Triticũ ariſtis longioribꝰ ſpica alba.

Digitized by Google

V.

Vaccaria Dodonæi. vid. Lychnis Segetum rubra foliis perfoliatæ, vel Tamœcnemon Cordi.

Vaccaria Eyſtett. vid. Melampyrum vel parietaria Lipſienſium.

Vaccinium nigrum Dodonæi. vid. Myrtillus, vitis Idæa minor. Pſeudo-myrtus Tabernemontani. vid. Idæa radix Angvillaræ.

Vaccinia Paluſtris. vid. Vitis Idæa paluſtris.

Vaccinia rubra Dodonæi l. Rhus Plinii minor Æmilii, Thal.

Valde Bona. vid. Oreoſelinum.

Valeriana hortenſis. vid. Phu Ponticum vel Phu folio oluſatri Dioſcoridis aut Nardus agreſtis.

Valeriana foliis Calcatrippæ vel annua Cluſii.

Valeriana Silveſtris major Dodonæi.

Valeriana Græca Dodon. cærulea.

Valeriana Græca flore albo Eyſtett.

Valeriana paluſtris minor. vid. Phu minimum.

Valeriana rubra Dodonæi vel Indica.

Valerianæ ſimilis Dodonæi. vid. Limonium.

Valeriana montana ſubrotundo folio.

Valeriana urticæ folio flore albo Canadenſis Cornuti. vid. Evpatorium Americanum perenne urticæ folio.

Valeriana minima campeſtris inodora. vid. Rapunculus eſculentus vel olus album.

Valerianella cornucopioides echinata Columnæ

Valerianella Sem Scabioſæ ſtellato hirſuta Columnæ.

Valerianella altera tenuifolia Semine ſcabioſæ ſtellato Columnæ.

Verba-

Digitized by Google

Verbaſcum. vid. Thapſus barbatus.
Verbaſcum mas latiſolium luteum.
Verbaſcum fœmina, flore luteo magno.
Verbaſcum ramoſum floribus albis parvis H. Blæſens.
Verbaſcum nigrum, floribus ex luteo purpuraſcentibus.
Verbaſcum Salviſolium Alpini. vid. *Phlomis* Lychnitis Cluſii.
Verbaſcum pratenſe odoratum. vid. Primula Veris flavo flore, elatior.
Verbaſcum pratenſe, vel ſylvaticum inodorum. vid. Primula veris pratenſis inodora luteo-pallida.
Verbaſcum Conſtantinopolitanum H. Blæſ. vid. Carchichec Turcarum Cornuti.
Verbaſcum proliferum. vid. Primula veris prolifera.
Verbaſculum Tabernæm. vid. Blattaria fl. alb.
Verbaſculum cyanoides Bauhini. vid. Cyanus major vel perennis Dodonæi.
Verbena. vid. Periſtereon.
Verbena communis flore cæruleo. vid. Verbenaca recta Dodonæi.
Verbena fœmina. vid. Eryſimum Lobelii.
Vermicularis Lobelii. vid. Sedum minimum.
Veronica erecta. vid. Lyſimachia ſpicata, cerulea Dodonæi.
Veronica fœmina Fuchſii. vid. Elatine ſolio ſubrotundo.

Digitized by Google

Veronica mas ſupina vulgatiſſima.
Veronica Spicata minor Cluſii.
Vetonica altilis Dodonæi. vid. Caryophyllus ſilveſtris.
Viburnum Matthioli. vid. Lantana.
Vicia ſativa vulgaris ſemine nigro.
Vicia maxima *Dumetorum*. vid. Cracca major, Tabernæm.
Vicia lutea foliis Convolvuli minoris. vid. Orobanche Legumen.
Vicia ſegetum ceu ſiliqvis plurimis hirſutis. vid. Aracus ſeu Cracca minima.
Vicia fr. albo inſtar Piſi.
Vicia ſeſamacea Apula Columnæ, an Glaux? vel Hedyſarum majus flore pallido Matthioli?
Victorialis Mas Montalb. vid. Allium urſinum.
Victorialis longa Jonqvetti. vid. Allium montan. latifol. maculat.
Viciæ - ſimilis, infra ſupraqve Terram Fructum edens. vid. Lathyrus Amphicarpus, vel Arachidna major.
Vinca Pervinca major. vid. Clematis, vel Daphnoides minor montalbani.
Vinca Pervinca minor fl. purp.
Vinca Pervinca minor fl. cærul.
Vinca Pervinca minor fl. alb.
Vinca Pervinca fl. pl. vid. Clematis.
Vincetoxium Matthioli. vid. Aſclepias.
Viola martia purpurea fl. ſimplici odoro.
Viola martia purp. fl. pl.

Viola

Digitized by Google

Viola martia fl. alb. ſimpl.
Viola martia fl. pl.
Viola martia inodora ſilveſtr. fl. alb.
Viola martia inodora fl purp.
Viola martia variegata biflora Eyſtett.
Viola tricolor hortenſis repens fl. alb.
Viola tricolor hortenſis fl. purp.
Viola mariana. vid. Campanula hortenſis folio & flore oblongo.
Viola bicolor arvenſis.
Viola Lunaria major, Siliqvâ rotundâ. vid. Lunaria græca.
Viola aqvatilis. vid. Millefolium aqvaticum.
Viola Bulbifera. vid. Dentaria heptaphyllos.
Viola dentaria. vid. Dentaria Baccifera, vel Ceratia Plinii.
Viola matronalis ſeu Damaſcena. vid. Heſperis fl. alb.
Viola matronalis fl. purp.
Viola Noctis. vid. Heſperis Syriaca.
Viola pentagonia. vid. Speculum veneris, & Carpanula arvenſis minima dodonæi, & onobrychis arvenſis.
Viola pentagonia perfoliata Moriſſonii. vid. Campanula arvenſis verticillata.
Viola Theophraſti major } vid. Levcojum tri-
minor } folium & ſexifolium Montalbani.
Viperaria. vid. Echium.
Virga aurea major. vid. Herba doria Dod.

Digitized by Google

Virga aurea latifolia ſerrata. vid. Solidago Saracenica.

Virga aurea Americana foliis ſerratis ſubtus nervoſis.

Virga aurea americana hirſuta. vid. Eupator. Anglicum fl. lut.

Virga Paſtoris Matthioli. vid. Scabioſa maxima Montalbani, vel Dipſacus fl. Scabioſæ aut. Carduus fullonum ſilveſtr.

Virga ſangvinaria. vid. Cornus fœmina.

Virile Sacerdotis Ryffii. vid. Aarum.

Viſcago. vid. Papaver ſpumoſum.

Viſcago. vid. Lychnis Muſcipula.

Vitalba. vid. Clematis odorata.

Vitex flore cæruleo. vid. Agnus caſtus.

Viticella. vid. Momordica.

Vitis vinifera.

Vitis corinthiaca Horti Blæſ. vid. Ribes montana.

Vitis Laciniatis foliis, vel Petroſelini folio americana, Cornuti, Selinoides Oxon.

Vitis Idæa foliis crenatis fructu nigricante. vid. Myrtillus germanica.

Vitis Idæa foliis ſubrotundis non crenatis, Baccis rubris. vid. Vaccinia rubr. Dod.

Vitis Idæa paluſtris. vid. Vaccinia paluſtria.

Vitis Indica qvinqvefolia Cornuti. vid. Hedera qvinqvefolia Canadenſis.

Vitis Indica trifolia. vid. Epimedium Americanum Cornuti, vel Hedera trifolia Indica.

Ulmaria. vid. Barba capræ.

Ulma-

Digitized by Google

Ulmaria foliis subtus argenteis. vid. Potentilla, major Montalbani.
Ulceraria Cordi. vid. Marrhubium nigrum fœtidum.
Ulmaria folio per totum viridi.
Ulmaria peregrina. vid. Drymopogon.
Ulmus arbor cucullatis foliis.
Ulmus montana secunda Dodenæi, vel latifolia Horti Blæs.
Umbilicaris. vid. Melissa Molucca.
Umbilicus Veneris. vid. Cotyledon.
Unedo Plinii. vid. Arbutus, vel Memecyllum Dioscoridis.
Ungula Caballina. vid. Tussilago.
Unifolium. vid. Ophioglossum.
Unifolium. vid. Gramen Parnassi foliis hederacis.
Volubilis officinarum major. vid. Smilax lævis, vel convolvulus.
Vulvaria. vid. Atriplex lætida.
Urtica urens maxima.
Urtica urens minima.
Urtica urens Pilulas ferens, foliis crenatis, vel Romana.
Urtica urens Romana foliis non crenatis.
Urtica aculeata foliis serratis. vid. Cannabis silvestr. Lugdun.
Urtica aculeata foliis serratis altera flore purpureo.
Urtica iners. vid. Lamium.

Digitized by Google

Urtica Herculéa. vid. Baccharis Lacunæ, Montalbani, fl. rubr. vel Lamium maximum ſilvaticum Jonqvetti.
Usnéa. vid. Muſcus.
Uva criſpa. vid. Vitisprecia Plinii vel Creſpinus, aut Groſſularia.
Uva Lupina. vid. Herba Paris.
Uvularia. vid. Bislingva, vel Laurus Alexandrina.

X.

Xanthium. vid. Lappa minor, vel Chæradolethrum Ætii, vel Bardana minor.
Xylocaracta. vid. Ceratonia.
Xyloſteum Baccis nigris.
Xyloſteum, alterum rubentibus Floribus Eyſtett. vid. Chamæceraſus Dumetorum fructu gemino rubro.
Xyris. vid. Spatula fœtida.

Y.

Yucca glorioſa foliis Aloës.

Z.

Zacintha Cluſiii. vid. Chondrilla Verrucaria.
Zambach. vid. Jasminum.
Zarſaparilla. vid. Smilax aſpra.
Zea ſimplex Matthiol. vid. Spelta 1. Trag.
Zeopyron Dod. vid. Hordeum mundum Geſn.
Zinciber caninum Avicenvæ. vid. Perſicaria urens.
Zinziber caninum. vid. Piper Indicum.

Zizy-

Digitized by Google

Zizypha candida Monſpelienſium. vid. Azadarach Avicennæ.
Zizyphus rutila Cluſiii. vid. Jujubæ fl. rubr.

S. D. G.

Addenda ad p. 30.

Chelidonium minus Cordi. vid. Amellus Pratenſis virgilii, & Favagello Cæſalpini.

Ad p. 105.

Ranunculus Luſitanicus autumnalis, fl. flav. pl. odorato Cornuti, vel autumnalis luteus Plantaginis folio.
Ranunculus fol. rutaceis.
Ranunculus nemoroſus fl. alb.
Ranunculus nemoroſus fl. lut.
Ranunculus nemoroſus fl. purp.
Ranunculus nemoroſus major fl. alb. maj. vel Anemone nemoroſa flore majore.
Ranunculus nemoroſus, Moſchatellina dictus, vid. Moſchatella Cordi.

Ad p. 126.

Thlaſpi umbellatum creticum non perenne.

Syllabus

Digitized by Google

SYLLABUS AUTORUM.

Tob. *Aldini* Rariorum Plantarum descriptio Horti Farnesiani Romæ 1625.

Prosp. *Alpini* d. Plantis Exoticis lib. 2. Venetiis 1627.

Basil *Besleri* Hortus Eystettensis. Norimberg. 1613.

Pauli *Bacconis* Icones & descriptiones Rariorum Plantar. Siciliæ, Melitæ, Galliæ, Italiæ. Oxon 1674.

Joh. Anton. Bumaldi Bibliotheca Botanica Bonon 1657.

Hortus *Cantabrigiensis*. Cantabrigiæ 1660.

Carol Clusii lib. X. Exotic. Antvep. 2601.

Fab. Columnæ. Ἐκφρασις plantar minus cognitarum Romæ 1616.

Jacob Cornut. Canadensis Plantæ Histor. Paris. 1636.

Remberti *Dodonæi* Pemptades.

Maurit. Hoffmann Hortus Altdorffin. 1660.

Dionys Jonqvett, Hortus Parisiensis 1657.

Matth. d. Lobel. Plantar. historia. Londin 1605.

Ovid. Montalb. Hortus Botanographicus Bonon. 1660.

Robert Morisonii Hortus Blesensis Londin 1669.

Joh. Parkinsonii Paradisus Terrestris Londin. 1656.

Philipp. Stephani Oxoniens Hortus Oxon. 1658.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BREVIS AD MATERIAM MEDICAM IN USUM PHILIATRORUM MANUDUCTIO.

LIPSIÆ,
LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

BREVIS AD MATERIAM MEDICAM IN USUM PHILIATRORUM MANUDUCTIO.

LIPSIÆ,
LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRÆFATIO
AD
PHILIATROS.

MEdicum esse *Artificem sensatum*, non sine emphasi scriptum reliqvit *Sanctorius in Commentar. ad Artem parvam Galeni*. Qvod ipsum luculenter per omnes Medicinæ partes actutùm probari potest. Etenim qvid in *Physiologia?* qvid in *Pathologia*, & huic connexâ *Semioticâ* proficimus, sine sensuum, tàm externorum, qvàm internorum, adminiculo? Nihil, vel parum. Qvâ ratione *Dietam* nostris Clientibus ordinamus, nisi rem ipsam oculis nostris, vel aliô sensu externô priùs usurpaverimus? Nemo siqvidem v. g. Vinum vel carnem suillam Patienti prohibere potest, nisi ratione gustûs hæc vel alia probaverit prius. Deniqve, qvid in *Chirurgicis*, *Chymicis* atq; *Pharmaceuticis*, sensuum beneficiô destituti, efficimus? idem, qvod in superioribus, h. e. nihil. Qvæ omnia magis vera videntur, & omninò sunt vera, circa MATERIAM MEDICAM, cujus cognitio qvòd Practico-Medico summè sit

Digitized by Google

neceſſaria, & miniſteriô ſenſuum acqvirenda, evincit inter alia Judicium, qvod tàm de *Simplicium, qvàm Compoſitorum* naturâ & Qvalitatibus naturalibus, aut adſcititiis (ſub qvibus Mangonia etiam atqve adulteria Simplicium comprehendo) ſemper ferre tenetur, ſi Curationi Morborum ritè vacare velit.

Qvomodo enim ægrotanti hoc ſvadere, alterum diſſvadere poterit, niſi fuerit imbutus notitiâ eorum, qvæ ſvadet vel diſſvadet? Qvî medicamenta (cujuscunqve etiam ſunt ſcopi) inveniet, ſi hoſpes exſtat in naturâ, & ejusdem gazophylaciis? ignoti enim nulla cupido!

Omnium autem optimè acqviritur prædicta cognitio MATERIÆ MEDICÆ beneficiô Avtopſiæ, qvam hôc locô duplicem conſtituo, immediatam ſc. & mediatam.

Priorem ſic voco, qvando rem in ſuô locô naturali contemplor ipſe, prout vel in ſe eſt, aut progerminat, aut effoditur, vel præparatur etiam &c.

Poſteriorem adpello, qvando extra locum naturalẽ, naturalia conſpicio, eaq; vel integra, ſed exſiccata, aut indurata, & aliô qvovis modo nobis transmiſſa; vel qvoad partes & confracta, ut fructus, ſemina, cortices, qvalia pleraqve ad nos medicinalia ex Indiis & aliis locis nunc adferri ſolent.

Nos priori (qvoniam Indias inviſere, centeſimo vix contingit Medico) deſtituti, debemus eſſe

Digitized by Google

esse contenti posteriori, h. e. mediatâ, qvæ vel solâ *fide* nititur *Mercantium*, vel *relatione Scribentium*.

Fides Mercantium hôc in passu debet esse infucata, qvia tangunt hæc, qvibus ista (sc. Fides) nititur, Sanitatem hominis, optimum vitæ gamelium. Qvàm profundum itaqve cauterium Conscientiæ sûæ inurant ejusmodi stelliones (*vid. Panciroll. p. 40.*), qvi merces aut medicamenta adulterant, aut corrumpunt, qvivis sanæ mentis colligere potest. Ast qvid non mortales cogit auri sacra fames? Certè abnegant Batavi, qvæstûs & mercaturæ causâ, Christianismum apud Chinenses; Qvid fiet de Simplicibus? qvæ ab illorum arbitriô hac ratione penitus dependent. Hæc & alia monet qvidem cordatus Medicus, sed corrigere non valet; atqve ob id Practicantium conditio multò redditur deterior, reliqvorum artificum fortunâ.

Relationes Scribentium sunt vel *oculatæ*, vel *auritæ*; utræq; vicissim vel *antiqvatæ*, vel *recentiores*.

Oculatas antiqvatas qvod spectat, illas qvidem non rejicio; Qvoniam verò plurima complectuntur, qvæ jam vel abolita sunt, vel à multis retrò seculis dubia manserunt, qvalia infinita fere occurrunt in *Theophr. Eresio, Dioscoride, Galeno, Plinio &c.* & in hunc usqve diem conciliari neqveunt; valdoperè etiam non commendo vobis, sed potiùs *Recentiores* præfero; in qvibus multum omninò desudarunt *Garz. ab Horto, Jah.*

Digitized by Google

Manardus, Carol. Clusius, Christ. à Costa, Guielb. Piso, Prosp. Alpinus, Jac. Bontius, Cornutus, Wormius, & alii; qvibus certò respectu plus tribuo, qvàm omnibus ferè ex Antiqvorum prosapiâ. Nam licet qværam nunc ex Mercatore moderno, qvidnam sit v. g. Veterum *Carpesium*, qvid *Lycium*, qvid sit *Cinamomum Dioscoridis*? tamen nihil poterit determinare, qvoniam usu videntur hæc abolita, sed vendet mihi illud v. g. qvod nunc pro *cinamoma* ab omnibus habetur. Et sic in reliqvis!

Auritas qvod concernit, sive antiqvatæ fuerint, sive recentiores, nisi cum re conveniant, neutræ omnino sunt alicujus utilitatis vel ponderis. Qvapropter non immeritò scripsit alicubi *Ruellius*: *Nulla incertior est Medicina, qvàm qvæ ex alieno petitur Orbe.* Etenim, unde hactenus tot dubia, falsa & inutilia irrepserunt in rem medicam & Catalogos Officinarum, nisi ab unicò hôc principiô, qvòd *fidei & Relationibus auritis sæpissimè credere cogamur*, ob defectum *αὐτοψίας* immediatæ? Hinc (1.) *multa ex naturalibus habita fuerunt ab Autoribus pro artificialibus, & contrà.* Sic terra Catechu seu Japponica dicta, artificiale est, neqvicqvam naturale qvid. Contrà: Porcellanæ in naturalium classem, non artificialium reponendæ; nec immeritò hâc ratione *Sperma Ceti* ex naturalium serie exterminatur, ut & *Arsenicum album*, qvod factitium est. Et sic de reliqvis Artificialibus, qvi Cap. V. Catalogi continen-

Digitized by Google

tinentur. (2.) *Animalia pro Vegetabilibus reputata.* Cujus ignorantiæ craſſæ veſtigium nuper adhuc erat conſpicuum in qvodam Practico, qvi *Eſſentiam Caſtorei* ex Vegetabilibus præparari, ruditer contendebat. (3.) *Inſecta pro fructibus æſtimata, & fructus vel ſemina pro fungis.* Exemplũ præbet *Cochinilia*, anteqvam perfectè cognoſcebatur. Sic *Nux Vomica* hactenus à *Cæſalpinô* infallibiliter habita fuit pro fũgo; gemma verò vel cyma in illâ obſervatum, fructum vel Semen eſſe, demonſtrat. (4.) *Compoſita pro Simplicibus*, ut *Chocolata*; de qvâ, & ejus compoſitione altum primitus erat ſilentium, & à multis inter Simplicia relata, ac ſi eſſet ſimile qvid Rhob Sambuci; qvamvis *Chocolata* nunc detur, qvæ ex ſolô fructu *Cacao*, compaſtata, à mercatoribus dicitur; ſecùs autem illa, qvæ aromata & alia cum fructu *Cacao* commixta recipit. (5.) *Animalium partes confuſæ cum foſſilibus*, & contra: Sic Gloſſopetræ pro dentibus Piſcis carchariæ, & viciſſim, Dentes hujus Piſcis pro Gloſſopetris habiti, unanimi phyſicorum conſenſu. (6.) *Ficta vel falſa pro veris obtruſa*; Paradigmatis locô eſt *terra Melitenſis*, vel S. Pauli, qvæ communis eſt terra, & tamen neſcio, qvo Divi Pauli miraculô, ipſi tot virtutes alexipharmacæ ſint attributæ? vid. *Niderſtedii deſcriptionem Inſulæ Melitæ.* (7.) *Superſtitioſa pro naturalibus ſubſtituta*; Qvalia de gemmis & Lapidibus, ac in ſpecie de lapide *Ætite, Nephritico, Adamante &c.* hincinde circumferuntur, & fabulis

Digitized by Google

Monachorũ (qvorum tempore Medicina fuit depravata, ceu patet ex nominib9 Medicamentorũ formulis impoſitis, v.g. de pillulis: *ſurge & ambula*, de rotulis manûs Chriſti, de ungvento Apoſtolorum, vide *Bauderonum*,) magis correſpondent, qvàm veritati rei. Nec ipſi Autores phyſici hiſce in rebus & illarum energiâ certò ſibi conſtant; hinc ſemper addunt: Es ſoll für dieſes oder jenes gut ſeyn. Sic nemo audet Categoricè pronunciare: *Roſa* v. g. de *Hiericho promovet partum*, ſed debet promovere partum, aſt qvi leviter in Anatomicis verſatus eſt, fucum facilè qvidem animadvertere poteſt, opinionem verò qvâ vulgus imbutum eſt, tollere neqvit. (8.) *Adulterata pro genuinis vendita.* Ita neſcimus, qvid ſit propriè *Ambra*. Qvomodo de glaucomate erimus certi? Tacebo hîc compoſita, qvæ non juxta Archetypum, ſed ectypum præparantur, v. g. Chocolata in Hollandia, ut & Confectio Alkermes, qvarum poſterior à Rupellenſi, prior ab Indicâ multum differt, ratione bonitatis. (9.) *Ut nihil denig, dicam de qvalitatibus medicamentorũ, minus propterea à nobis cognitis*, qvæ omnia prolixiùs probare poſſem, ſi foret neceſſarium, & non aliàs ex falſis operationibus, qvas veteres Simplicibus pariter atqve Neoterici, attribuerunt, palàm fieret. Jam ſi in Simplicibus tot errores committuntur, qvid ſperandum de Compoſitis, qvorum præparationes μετὰ πολλῆς φαντασίας videmus interdum concinnatas, qvas in multis non ratò

Digitized by Google

corrigere posſemus, nisi opinio, Praxeos nostræ venenum, obstaret.

Tenemur tamen qvantum possibile, ἀυ∫οψίαν hanc *mediatam* observare in naturalibus, nisi prorsùs in Praxi velimus caligare. Etenim qvi hanc negligit, aqvam cribro haurit, & cineribus suas inscribit consultationes. Qvâ deficiente, multum juvabit Vos (ne Memoria oneretur) Schröderi Pharmacopœa, it. Hoffmanni Tractatus de M. O. ut & supra cit. Autores; Superflua verò aut supervacanea qvæ sunt, jure aversari potestis. Cur enim Medicus ea, qvæ ad ipsum præcisè non spectant, attendat? *Natum paucis contenta*, non tantùm Diæteticum, sed etiam pharmacevticum est axioma. vid. *Dan. Ludovic. Pharmac. Modern. sec. applic.* Qvorsum igitur tantus Simplicium pariter atqve Compositorum in Officinis adparatus? Forsan, qvia, uti totus mundus, sic etiam *Medicina*, vel *Praxis Medica*, regitur Opinionibus? Qvibus hactenùs effectum, ut eâdem facilitate, qvâ gemmæ, etiam album græcum reciperetur in Officinas, cui tamen præ istis in Praxi palmam, ratione effectûs, facilem darem! De qvibus & aliis cum DEO juxta ductum Catalogi, Officinis, jussu Serenissimi Electoris, non ita pridem à Facultate Gratiosiss. antehac præscripti, plura in seqventibus! B. V.

Dab. Lipsi. Calend. April. 1675.

Digitized by Google

SECTIO I.

CAPUT I.

DE TERRIS.

AGitur hîc de *Terris medicinalibus*, qvatenŋ usum aliqvem medicum *externum* vel *internum* præstare valent; *Internum* qvod spectat, omnes hîc enumeratæ species, potissimum verò si signum O. non est additum, huic destinatæ sunt. *Externo* autem usui medico vel Chirurgico (nam Mechanicos hîc non attendo) reliqvæ sacratæ sunt. Qvibus suô jure addi possunt *luta Aqvarum thermalium*, siqvidem his usi sunt Veteres (1.) pro emollitione partium induratarum; (2.) pro resolutione & siccatione, qvod emollitum est; (3.) pro corroboratione partiũ imbecillium. Nihil enim est aliud Lutum istud, qvàm species terræ pingvis. Vid. *Jul. Cæs. Claudinus in App. de Ingress. ad Infir. p. m. 395.*

II.

Cæterùm in Boli & terræ Speciebus reliqvis, est notabilis *Odor naturalis*, & pingvedo nativa, qvibus nobilior earum Energia meritò innotescit, & ob id decantatissimo Perlarum atqve Coralliorum Magisterio præferendæ, præsertim verò *terra Lemnia* (qvæ juxta *Bellonium Obsery. 69.* ad composita potiùs referri debet, qvia sangvis Hirci eidem admiscetur; unde qvoqve sigillum capræ

præ ipsi impressum.) & *Bolus Orientalis*, vel, ut qvibusdam vocatur, *Turcicus*. Dixi *Odor naturalis*, ut acuratè distingvatur ab *adscititio*, qvi multis imponere potest. Attrahunt enim Simplicia Odorem illarum rerum, juxta qvas ponuntur &c.

III.

De *terra Japponica seu Catechu* in Præloqvio dictum fuit, qvòd arteficiale sit vel compositum; id qvod nunc diducendũ. Ingredientia ejus perhibentur *Extr. Glycyrrhizæ Indicæ*, & calami Aromat. Indic. atqve *succus Areca*; qvi ipse colorem purpureum conciliat; estqve duplex: una *Catechu purior*; degustata leviter in lingva qvasi liqvescit: altera verò *durior & impurior*, adeoq; ferè nullius usus. Et hoc etiam forsan decepit *Schræderum*, qvod pro terrâ habuerit. Qvid *Arecæ* sit, monstrat *Rauhinus in Phytopinace p. m. 510. & Garz. ab Horto p. 99.* Herbam Betele cum succo Arecæ mixtam semper Chinenses in ore habent, vel pro vitio ejus corrigendo, vel pro avertendâ tussi; de qvibus ita *Bontius de Medic. Indor. p. m. 24. Hoc obiter notandum; Si Betele & Areca sine calce masticentur, succus masticatione elicitus, est viridis; additô verò calcis modicô, succum eundem rubicundum tanqvam sanguineum conspicies. Qvod me in principiô vehementer sefellit, ut crederem, eos exscreatores sputô sanguinis laborare.* Hinc etiam proverbium Chinense: In China wird gefunden ein Himmel ohne Schnee/ Bäume/ so immer grü-

Digitized by Google

grünen/ und Inwohner/die allezeit Blut außspeyen: scil. ab usu *Arecæ*. vid. *Neuhof. in Descript. Regn. Chinens. p. m. 363. & Bontius l. 6. ut & in Hist. Nat. & Med. l. 6. c. 2. p. m. 90. 91.* Usus terræ Catechu aliàs insignis esse dicitur in *Tussi, Pulmonum & Pectoris affectibus*, & in specie in *Pleuritide* pro sanguine discutiendo.

IV.

Speciebus terræ sigill. Strigensis præfertur *flava vel Citrina*, cujus character est, si frustula vino injecta sonum collisionis edant, als wenn Fensterscheiben zerknicketen. An hoc ab insinuatione vini vel spiritûs ejusdem in poros terræ sigill, vel à præcedente ebullitione in præcipitationibus conspicuâ, aut aliunde, proveniat? meditationibus privatis, iisqve Chimicis, relinqvendum. Virtutes ejusdem notæ sunt in vulgus, ideo nihil attinet de iisdem monere.

V.

Hûc pertinent Porcellanæ; vel potius *terra porcellana*. Hinc falsus est *Pancirollus l. 2. Tit. 2. p. 65.* qvando scribit; *Porcellanas esse qvandam massam ex gypsô, ovo trito, putamine locustæ marinæ, & aliis speciebus compositam.* Falsum porrò est, hanc massam stipatam & densatam sub terra in locum aliqvem secretiorem recondi, atqve ibidem per *80.* vel *100.* annos reconditam manere; qvam postmodum seri Nepotes eruant, & exinde pretiosa vasa conficiant. Nam refutat hanc fabulam *αὐτοψία immediatâ munitus, Joh. Neuhoffius in D. R. Sinen-*

Digitized by Google

Sinenſis p. m. 105. 106. ubi fuſiùs de hâc terra, Porcellana vocata, etiam ſecundum qvalitates naturales, tractat. Nota genuinæ debet bonitatis eſſe *ut vaſa Porcellana venenum admittant nullum, ſed eò immiſſò, illicò diſiliant.* An verum? experientia erit conſulenda.

VI.

Melitenſis etiam terræ mentionem facit *Schræderus in ſuâ Pharmacop. lib. de Terris*: qvæ an virtutis ſit Alexipharmacæ, & qvidem tantæ, qvantæ vulgò æſtimatur, breviter videndum. *Propriè terra Melitenſis* dicitur corpus illud globoſum, qvod in Spelæo S. Pauli in Inſula Maltha reperitur vel effoditur; *impropriè* verò corpus aliqvod petroſum, lingvam ſerpentinam referens, & huic glebæ adhærens. De utroqve referunt Hiſtorici ſeqventia; Poſtqvam Apoſtolus varia edidit in Inſula Maltha miracula, ſtatim omnia venenata animalia ſuam vim nocivam exuerunt, adeò qvidem, ut hodienum nulla venenata animalia ibidem reperiantur, imò ſi qvæ forſan importentur, ſtatim venenum, & lædendi potentiam perdunt, ex eò, qvòd, cùm Apoſtolus Melitæ ſarmenta in ignem conjiceret, viperâ mamui adhærente, omni reptilium generi maledixerit, terræ contrà benedicendo. Hinc tanta virtus terræ Melitenſi & gloſſopetris attributa. Aſt qvoniam hæc præter narrationem factam aliàs nullibi leguntur, vel firmò etiam experimentò ſtabiliuntur, fidem hanc hiſtoriam tàm facilè

in

Digitized by Google

in noſtra Praxi vix admittimus, præprimis cùm ipſe *Niederſtedius in Deſcript. Inſ. Melit. p. 25. hâc de re dubitet.* Accedit, qvòd gloſſopetræ falsò credantur eſſe viperarum lingvæ, miraculò Divi Pauli petræ factæ, inferius hæc pluribus demonſtraturus.

VII.

Reliqvæ ſpecies terrarum medicinalium, v. g. *terra ☉ris*, in aurifodinis, *terra ſcorbuticæ*, qvæ in Norvegia effoditur, *terra ♂alis* itidem, qvæ in Ferri fodinis invenitur, poſſunt videri *in Muſeo Wormiano*. Nam longum foret, omnes hîc enumerare, de qvarum facultate licet non deſperem; rarò tamen in uſum medicum veniunt.

CAPUT II.

DE SALIUM NATIVORUM GENERIBUS.

I.

Titulus cum rebus ſubjectis non convenit adcumtè, niſi mechanicè. Nam v. g. ☉l. & aliæ ſpecies ☉is hîc enumeratæ non tam ſunt ☉lia, qvàm Metalla ipſa, ſoluta, cum totâ ſuâ ſubſtantiâ. Qvod tàm Græci, qvàm Germani rectiùs interpretati ſunt, dum priores ☉lum Chalcanthum: poſteriores verò Kupffer-Waſſer pronunciant, q. d. cuprum vel ☉. in aqvam reſolutũ. Porrò ſi qvis vel Auri vel Argenti ʒſſ. in aq. reg. vel aq. fort. ſolverit, illa, abſtractô menſtruô non

non nihil, convertuntur totaliter in Vitriola, & denuò violentiori igni commissa, in pristina metalla eodem numerô vel pondere, eademq; substantia, redeunt. Vid. *Zwelff. in Pharmacop. Spagyric.*

II.

Referri hûc potest affinitatis gratia *Chalcitis*, h. e. Vitriolum tostum. Hujus propterea hîc mentionem facere volui, qvoniam recipitur in nobilissimam Theriacæ Compositionem. Qvare? ut nigrô colore inficiat istam opiatam; Hæc est communis responsio, uti videri potest *in Dialepsi Rondeletii de Chalcitide p. m. 113.* Negantium (qvos inter est *Hoffmannus*) ratio seqvens est; qvòd non sine suspicione malignitatis vel corrosionis ingrediatur Theriacam, qvia *est escharotica & caustica*; nec nigredo tanta exinde speranda. Qvæ Negantium partes non sunt de nihilo. Et qvamvis objiciatur, *Chalcitim* ustam, esse ratione virtutis causticæ, mitiorem; tamè videtur petere hæc ratio principium, atqve impingere in Chymicorum experientiam, qvâ notarunt hactenùs, *Vitriolum post calcinationem esse acrius, qvàm ante illam.* Ideò meô qvali qvali judicio Chalcitis planè posset in prædictâ Compositione omitti. Verùm obstat Opinio.

III.

De *Romanô vitriolo* hîc inter alia notandum, qvòd sit *Basis pulveris Sympathetici*; cujus integram

gram præparationem habebis *in Theatro Sympathet. Digby.*

IV.

Nec *Cholcothar*, h. e. *caput mortuum vitrioli* rejiciendum penitus. Qvòd enim aëri expositum, nobiliores subindè virtutes attrahat, ac postmodum spiritum vitrioli regeneratum suppeditet, it. qvod Dysenteriam sympatheticè curet, notum est ex Praxi Med. qvotidiana.

V.

Qvid *Alumen Scajolum*? Præparatur ex lapide *Schisto combusto. Scaja* enim & *Scalia* squamam vel *crustam* denotat, teste *Scaligero Exerc. 104. S. 7.*

VI.

An detur ⊖ *Ammoniacum naturale*? vestigia ejus supereſſe videntur in Dioscoride & Plinio. Verùm ignoratur hodiè, qvid propriè sit? Vid. *Matthiolus in Dioscoridem.*

CAPUT III.

DE LAPIDIBUS VULGARIBUS.

I.

IN *Herbis, Verbis & Lapidibus magna est virtus*; canon est notissimus Physicorum. Ast utinam virtus isthæc sæpenumerò nõ esset ficta vel superstitiosa! Nam concedimus libenter, qvòd (*I.*) Herbis insit virtus, sed non major, qvàm illis fuit con-

Digitized by Google

concreata. Sic ficubus ineſt potentia ſanandi carbunculos peſtilentiales, vino & oleo, purificandi vulnera &c. Poſtqvam autem herbarum facultas ſatis explorari non potuit, tunc inſtinctu Dæmonis, homines pravi varia commenti ſunt, qvæ vires naturales herbarum excedunt, vel ob defectum debitæ ſcientiæ excogitarunt alias, qvibus non tàm Simplicium naturam ſcrutati ſunt, qvàm ſuperſtitiones propagaverunt. Sic traditur in communi, *Æthiopidis* herbæ tactu clauſtra omnia aperiri, item, ut mille hominibus vel eqvis cinctus appareat aliqvis, anniculusſalicis ramus unicô inflictu abſciſſus ad id adhibetur. Refer hûc, qvæ de radice *Baaras* & *Cynoſphalæ* [illegible] *Wierius in Tract. de Curat. Leſ. Maleſic. c. 21.* Et qvis neſcit nugas alias, qvæ hac ratione cumulatæ ſunt in Botanicorum libris? Sed apagè! *(II.)* Verbis autem *ſi* (a) *à naturali principiô provenerint, nulla ineſt virtus*, niſi ſint (α.) mandantis; (β.) Supplicantis: qvô modo precibus ineſt virtus ſua; (γ.) Intercedentis; (δ.) Blandientis, vel Amantis; (ε.) Promittentis effectivè &c. (b) Si verò *à principiô Supernaturali* procedant, verum eſt, maximam verbis ineſſe virtutem; Ita DEUS unô verbô poteſt & efficit, qvod vult: Ita Prophetæ & Apoſtoli, charismatis Spiritus S. inſtructi, verbis effecere mirabilia, ceu paſſim legere licet in Sacris. Animadvertens hoc Cacodæmon, voluit, veluti ſimia, imitari miracula, per mancipia ſua, nudô verborum

Digitized by Google

adparatu, & (1.) *Obscuris atq; murmurationibus*, v. g. Abra, Catabra, max, pax, Darapti, Felapton &c. (2.) *Sacræ Scripturæ locis*, & maximô qvidem abusu, sæpè etiam cum blasphemiâ: Ubi plurima Symbola contulerunt Papicolæ, per Pater-noster, Ave Maria, & Evangelium S. Johannis. Inter alia contra Odontalgiam, dum Missa peragitur, hæc verba pronunciant, tangendo dentes: Os non comminuetis ex eô; Porrò contra Febrim hæc: Æqvè facilis tibi hæc sit febris, atqve Mariæ Virgini Christi partus. Reliqva vid. *in Wierio. t. p. 363.* Nam sæpiùs absqve scandalo proferri vel recitari hæc non possunt. Hinc *Helmontius non immeritò in Tr. M. V. C. & H. D. L. B.* concludit: De magnâ virtute verborum, qvædam in genere dixi, qvæ plus admiror, qvàm adplico. Et alibi: Non verbis, sed herbis, curandum. Vid. *Reyesius p. m. 432. & Hipp. de M. S.* (3.) *Characteribus*, qvibus Magiæ cultores singularem energiam attribuerunt. Sed lege hæc refutata *à Wier. in Tr. de Præst. Dæm.* passim. *(III.)* Lapidibus inest, & non est. Si per virtutem intelligas molem, magna procul dubio inerit virtus; Exemplo tibi sit motus lapidum projectorum. Contrà si medicam facultatem consideres, multa in illorum historiâ erunt *falsa, dubia, superstitiosa*, & juxta *Wierium p. 411. 412.* in hunc tantùm finem excogitata, ut mendaciis, Diaboli nundinis majus autoritatis pondus, accedat: Res ipsa exemplis magis magisq; declarabitur, prout nunc occurrit

II. *Aëti-*

Digitized by Google

II.

Aëtites vel *Aquilaris*; cujus effectum naturalem magnificiunt vulgariter, ob alicujus signaturæ vestigia, dum *in partu difficili* prodesse creditur; Qvod non negabo. Ast naturali huic effectui superstitiones statim adjunxerunt *Galenus*, *Plinius*, & alii. Qvis enim probabit (1.) Aëtitem brachio adligatum abortum præcavere? qvi tamen effectus priori est contrarius; (2.) Aëtitem tàm vehementer trahere, ut uterus excidat. Observationes, qvoad posterius, adducit *Wormius p. 78. & Valeriola.* Verùm, meô judiciô, hæ Observationes vacillant. Notum enim est ex Anatomicis, qvòd uteri par ligamentorum latum s. superius, factum sit à natura, & juxta communem, margini ossis Ilei, mediante Peritonæô, alligatum, ne uteri fundus in sinũ excidat. Qvomodo ergò hic lapis præstabit? Profectò nisi laxandi vis, vel rumpendi hæc ligamenta, tribuatur aëtiti ab allegatis Autoribus, non poterit admitti *Valeriolæ* observatio, qvam refert de Muliere qvadam Valentiana, nisi potiùs Obstetricis violentiâ (veluti sæpiùs contingere solet,) uterus simul protractus fuerit; & tamen hæc absurda Anatomicis Observationibus affatim inseruntur; (3.) Probatio veneni admixti, hoc lapide facta, nulla est. (4.) Fallibilis qvoqve character est, si pulvere ejusdem pani admistô, velimus fures deprehendere: interdum alias ob causas deglutitio potest impediri: (5.) Nec Amorem conciliat, vel

Digitized by Google

divitias auget ; qvandoqvidem contrarium exemplum ſuggeſſerunt ante aliqvot annos Novellæ Vienenſes de qvodam , qvi qvadrilibrem aëtitem in currum Archiducis Auſtriacæ non ſine terrore projecit ; (*6.*) Si ergò dicere debeo, qvod res eſt, *potiùs obtinebit aëtites terræ ſigillatæ vires, in morbis malignis, & venenis adſumtis &c.*

III.

Alumen plumoſum, & ſciſile ; qvod ratione *formæ* tantùm à plumoſo differt ; Dicitur enim ſciſſile plumoſum oblongum. Vid. *Schræd. Pharm.* Sunt autem *Lapidis ſpecies, non ſalium :* aliàs ad Caput antecedens referri debuiſſent. Pro O. plumoſo (qvod minus rectè *Amiantus* vocatur, ſi pretium Catalogi æſtimare velis) ſubſtituunt lapidem Amiantum, qvi æqvè rarus eſt, atqve illud, pro qvo ſubſtituitur. Dicitur aliàs *Asbeſtus, vivus,* qvia igne non comburitur, netur & texitur, inſtar lini, mappæqve & mantilia exinde parata igne purificantur magis, qvàm comburuntur : *Panc. l. IV. T. 4. p. 16.* Modus præparandi Lapidem Amiantum , olim magni Secreti locô habitus, ſeqvens eſt : Rec. Lapidis Amianti, fibris longioribus prædit, q.v. infundantur in lixivio, præparato ex cineribus qvercûs putridæ, & Mij. Cinerum clavellatorum ; bulliat in eô per qvadrantem horæ, auferatur ab △. & maceretur in eo menſis unius ſpatiô ; & ſic lanæ carptæ modô, mollis evadit, ▽. dulci aliqvoties hanc materiam abluc, & exſicca. Sic inſtar lini communis, pecti-

Digitized by Google

pecti, neri & præparari pro lubitu poterit. Extra hunc usum mechanicum conducit Amiantus cũ sp. vini & Sacch. mixtus, Mulieribus fluxu albo gravatis. Præparatur etiam ungventum exinde contra Tineam puerorum, & ulcera Tibiarum. Ast qvorsum hæc? qvia nemo nostrûm hunc lapidem vidit unqvam.

IV.

Armenius & Lazuli lapis, realiter non differunt, nisi *maturitate*. Uterqve enim in iisdem Scaptensulis reperitur; ideò *mutione virium qvoq; convenient*. Qvô jure posterior (Lazuli scilic.) recipiatur in nobilissimam compositionem confectionis Alkermes? ignoro. Nam purgare dicitur melancholicum humorem, cùm tamen prædicta confectio sit Cordialis & confortativa; imò ipse præter vim καθαιρητικὴν etiam possidet καθαιρετικὴν. Hinc à plerisqve nunc omittitur planè; nec sine fundamento. Nam Veteres unicè posuerunt spem suam in cyaneum istum colorem, dum mediante Purgatricis facultate, balneum Diaboli, Melancholiam sc. exsiccari crediderunt. Vid. pluribus *Eichstad. in Tr. de C. Al. c. 17.*

V.

Hæmatites, ratione suæ virtutis, nobilissimus, adeò ut solùm manibus tractatus, sangvinem sistere credatur, ceu plures experientiâ edocti fuerunt; Vid. qvæ ipsi tribuat *Polemannus in Novo lumine Chymico, p. m. 153.*

Digitized by Google

VI.

Mirabilis etiam est *ludus Pancelsi*, lapis videl. *Silicius* (*Helm. de Lithiasi p. 672. §. 82.*) tenerior tamen & qvi ferè totus, per diuturnũ biduĩ ignẽ, avolat; cum ☉. verò multò celeriùs. Hic, cubi, vel tesseræ formâ eruitur (*Idem ibid. p. 6. 99.*) circa ripam Scaldis prope Antverpiam (id. ibid. p. 200.) qvem in ☊. conversum Saxifragorum apicem, & unicum calculosorum vocat desiderium. Præparationem *vid. l. c.* & apud Olaum *Wormium p. 39.*

VII.

Lyncis Lapis, vel Lyncurius falsò in urinâ *Lyncis*, vel ex eadem dicitur generatus. Communiter laudatur cũ lapide Judaico & Nephritico pro summô medicamento lithontriptico, sed, meô jũdiciô, sine ratione, vel experientiâ. Nam adhuc *in qvæstione est, an detur reverà lithontripticum medicamentũ?* Dico reverà; ut distingvam à *diureticis*, qvorum effectum videmus, Lithontri-
"pticorum verò non item. Sive enim magiste-
"ria horum, sive alios liqvores contra Lithiasin
"adhibeamus, nullo tamen negotiô intentio-
"nem nostram adseqvimur. Etenim, si tali vir-
tute gauderent, etiam extra corpus posset hæc probari. Dicis; ☊. ☉. hoc ab extra præstat; Cur autem non ad intra? Forsan, qviâ in tantâ dosi ad intra exhiberi neqvit? vel qvia sine alteratione ad partem adfectam non pervenit? Si sustines, medicaméta lithótriptica in corpo adsũta demũ vir-

Digitized by Google

virtutes, calculum imminuendi, ibidem accipere, falsus es, & petis principium; Sic enim perinde esset, utrum diaphoreticum, vel lithontripticum exhiberem. Cur enim diaphoreticum in corpus adsumtum, non posset hac ratione lithontripticam induere virtutem?

VIII.

Lapis specularis perperàm creditur *Maria glacies*, non secùs, atqve olim putabatur esse ἀφεγγελήνη vel σελενίτης; utrumqve enim fabulosum est. Prius, qvia dubium est, an Maria θεοδόκον tali glacie fuerit usa; posterius, qvia nec *imaginem* Dæ continet, aut, ad motum ejus, crescit vel decrescit. Minimè verò omnium *spuma lunæ est*. Unde enim hæc spuma in penetralia terræ deveniret? *Rancir. l. 1. p. 21.* Inter Medicos vix de aliqvô usu insigni constat, nisi qvòd Chirurgis *in ulceribus fistulosis* adhibeatur interdum, & à chymicis *locô cæmenti*, vel etiam Practicis *contra Dysenteriam. Worm. p. 56.*

IX.

De *Osteocolla* qvid senserit *Helmontius*, potest hinc inde videri in suis Scriptis. Utut autem valdopere conveniat in fracturis ossium: benè tamen monet *Hildanus l. 1. Obs. 90.* qvòd in juvenibus laudabili corporis habitu præditis, cautè sit adhibenda. Callum enim non sine deformitate generare solet. Ideò saltem *in senibus, extenuatis, qvibus langvet calidum natiyum*, adhibendum hunc lapidem esse censet.

Digitized by Google

Qvod tamen nec in omnibus Senibus procedit. Obſervavi enim ante Sexennium in Auriga 70. annor. cui crus ſiniſtrum plauſtrô fractum erat, uſum ejus propter naturæ debilitatem fruſtraneum, qvàm ſolicitè à Noſocomii Chirurgô Emplaſtris admiſceretur. Errant etiam illi, qvi hoc lapide fracturas oſſium, paucô dierum ſpatiô, ſe curare poſſe, gloriantur. Nam natura nunc citiùs, nunc tardiùs in ejusmodi operationibus progreditur, qvamvis *præter propter*, & ex oſſis fracti Conſtitutione, Medicus hoc ſcire poſſit interdum. Hûc collimat *Textus Hipp. qvem habet in Tr. de Al. §. 10. Oſſium alimentum*, inqvit, *ex cõfractione judicatur, naſo bis qvingũ, Maxillæ, Claviculæ & Coſtis duplicia, cubito triplicia, tibiæ & bracchio qvadruplicia, fœmoris qvintuplicia, & ſi qvid in his plus aut minus poteſt*; h. e. fractura naſi *10.* dieb. *circiter* conſolidatur, ferruminatio verò bracchii reqvirit *40.* dies &c. Mirum proinde, qvomodo Chirurgus fracturam humeri intra triduum ante 7. annos potuerit conſolidare?

X.

Talcum vel *Stella terræ*, licet videatur peculiaris pingvedo concreta, vel lapis colore ſubinde varians, & pingvis, ut ſic loqvar; nullus tamen Chymicorum, qvàm anxii fuerunt etiã, hucusq; Oleum exinde præparare potuit, qvô tanqvam genuinô Coſmeticô, uti poſſent mulieres. *Crollius in Baſil. ſuâ p. 399.* deſcriptionem qvidem communicat, ſed exinde verum Oleum vix habebis.

Digitized by Google

bebis. Ideò nec precium, nec effectus ibidem deprædicati, reſpondebunt. Dicit enim *inunctionem iſtam, Oleo Talci factam, poſſe integrum menſem perdurare in facie fucatâ, citra ullam noxam.* ℥j. *verò 100. Coronatis venire. Worm. p. 57.*

XI.

Unicornu, ſeu potiùs, *Cornu foſſile*, magnam habet convenientiam cum Oſteocolla & terra ſigill. *Worm. p. 54.* Ideò de Virtute jam conſtare poteſt; potisſimum verò valet *in adfectibus Scorbuticis.* Modum generandi qvod ſpectat, circa illum non ſum curioſus. Nam poteſt ex *materia in terra cavernis contenta* generari, poſſunt etiam eſſe qvandoqve *Animalium Cornua decidua.* Vide *Phyſicos!*

CAPUT IV.

DE LAPIDIBUS PRETIOSIS ET GEMMIS.

I.

MAgna varietas hîc occurrit circa *nomina* Gemmarum, dum qvasdam veteribus cognitas, nunc planè vel ignoramus, vel aliis titulis indigitamus: Major (varietas) circa illarum eſt *precium*, qvod hactenùs ex inſtituto hominum planè dependit; Maxima tandem circa earum *operationes* conſpicitur, qvæ infinitis adulteriis, ſuperſtitionibus & fabulis repletæ ſunt. Primũ

Digitized by Google

& ſecundum, ad nos, ut ſic, non pertinet. Ideò potiùs de tertiô erimus ſoliciti, & qvoniam intùs adſumuntur; non debent eſſe adulteratæ, debent etiam determinatum & naturalem edere fructum.

II.

Verùm *adulteria gemmarum* qvis omnia novit, qvæ Judæis, Luſitanis, & aliis impoſtoribus in uſu ſunt? duo adducam hîc (1.) *quatenus Occidentales pro Orientalibus venduntur.* Præſuppono enim ex hypotheſi receptâ, gemmas Orientales cæteris præſtare. Qvod conſtat etiam ex lucis congenitæ in Orientalibus excellentiâ. Qvis enim neſcit v. g. Adamantis Indici & noſtratis differentiâ? (2.) *qvatenus fluores* (Flüße) *pro gemmis ſubſtituunt*, unô verbô, Vitrum pro Adamante. *Worm. p. 101.*

III.

Effectus gemmarum debet eſſe *naturalis*, qui etiam iisdem, juxta *Pet. Joh. Fabrum l. IV. Panchym. S. 4. p. 521.* revera ineſt, qvamvis corporeâ mole non parum præpeditus. Qvô ipsô omnes excludo fabulas & ſuperſtitiones, qvæ locô effectûs determinati lapidibus pretioſis deſignaverunt Autores. Exempla habes *in Wierio de Cur. Malef. læſor. p. 411. 412.* Qvibus ſeqveſtratis, relinqventur pauci, de qvibus noſtra Praxis gloriari poterit.

IV.

Exemplum ſit Adamas, omnium gemmarum præ-

Digitized by Google

præstantissima. Qvid est in illo (scil. Adamante,) qvô Praxis nostra gloriari possit? parum, vel nihil. Nam falsum & fabulosum est, qvòd (1.) *resistat incudi & malleo innoxiè:* (2.) *sit gemma reconciliationis, simultates matrimonii*, ut sic extinguendo. (3.) *pulvinari suppositus, index sit adulterii;* (4.) *intuitus hæreditarii adamantis, statis temporibus factus, enixum prolis congeneris producat &c.* Remove nunc alia fabularum sparia; qvid virium supererit in Medicina? Dicis: Curat Dysenteriam. Qvî verò curabit eam, dum in communi dicitur, intestina exulcerare? Atqve fit ita; qvis statuet huic remedio precium? Nam infra 3j. qvantitatem vix operabitur, supra hoc pondus *Adamas nobis est inæstimabilis.*

V.

Idem judica de *Amethysto*, qvi resistere putatur Ebrietati, si intùs adsumatur. Nam ut Periaptum hoc impossibiliter præstabit. Jam verò constat, eum esse in numero pretiosorum lapidum, & si tantùm 3ij. 6. Vallensibus venirent? Qvis tàm preciosum remedium pro ebrietate præcavenda, exceptis Principibus, sibi posset comparare? Accedit, qvòd nunc ebrietatem magis accersere, qvàm averruncare, homines conentur.

VI.

Fragmenta 5. lapidum preciosorum, scil. *Saphiri, Granati, Smaragdi, Hyacinthi, Sardæ vel Carneoli*, qvod attinet, fateor, illa esse in officinis receptissima. Verùm si usum vel facultatem eorum

Digitized by Google

rum examinabis, deprehendes, qvòd *tantùm opinio lapides istos pretiosos praxi nostræ intulerit*, ut Principibus & Magnatibus persvaderetur, in illis singulare confortans latitare; qvod tamen citiùs in vilissimo silice, vel aliô Simplicium reperietur, qvàm in istis. Ego dico, qvod sentio. Qvi contrarium sustinet, illi probatio incumbet. Nam *sine ratione vel experientiâ erubescat Practicus loqvi.* Jam ratio, cur hi lapides pretiosi sint, vel debeant esse confortans, deest: Experientia vacillat. Ergò plus est in titulô, qvàm pyxide! Vide reliqva de Gemmis in *Boëtio de Boot, & Wormio*, atqve, qvæ suprà de Aëtite scripsi, applica etiam ad Nephriticum, vel ad lapidem Calsuee, qvod est nephritici synonymum. Vid. *Auger Clutius*,

CAPUT V.

DE METALLIS, MINERALIBUS ET PIGMENTIS.

I.

CAput hoc multa complectitur in se, qvæ ad Naturalium classem non spectant, sed modò ad *Artificialia* vel *Præparata*; qvibus tamen peculiaria Capita inferiùs sunt nuncupata: Et lustratio Metallifodinarum multum lucis hîc fœnerari potest. Complectitur etiam multa ad Practicum non spectantia, v. g. *pigmenta*; Qvid hæc ad Medicum? nisi fortè dicas, hæc inservire Cosmeticæ, & co-

Digitized by Google

& colorationibus medicamẽtorum; qvod etiam tantoperè non urgebo.

II.

Florum Æris nomine non intelligendi sunt flores veneris præparati per sublimationem, sed flores æris (Mineralische Graupen) hîc sunt *minuta Æris granula, milii specie, à reliqvô ejus corpore resulantia, cum fervens æs aqvâ extingvitur.* Cum enim æs, detractis recrementis, candens adhuc, aqvâ frigidâ perfunditur, repentè densatur, & concrescit, atqve hunc florem exspuit qvasi, & in labris, ubi æs refrigeratur, colligitur, effusâ aqvâ. Optimus censetur, *qvi facilè teri potest, ac rufescit & modicè splendet*; Cum adstrictione acrimoniam aliqvam possidet, tenuium est partium, unde collyriis permistus, Trachomati palpebrarum medetur. *Worm. p. 232.*

III.

Æs viride vel Ærugo nihil est aliud, qvàm *Cuprum vapore vinaceorum calcinatum; Poterius in Pharm. Spagyr.* Spectat idcircò potiùs ad *Artificialia.* Nemo enim credat, æs viride tali colore è terra effodi.

IV.

De *Antimonio*, omnium Metallorum radice, nil addam inpræsentiarum, qvoniam pro ejus bonitate defendenda, integra in Medicinâ volumina exstant. Ad qvæ Autorem lectionis cupidum remitto. Licet fatear, ex *Præparationibus Chymicis* naturam hujus magis familiarem nobis red-

Digitized by Google

reddi, qvàm ex Libris. Interim forô utendum, qvoniam boni Chymici admodum sunt rari. Re pauci, nomine multi.

V.

Argentum & ☉ musicum, pertinent ad pictores. Hi, qvid vocitent Musieren / vid. in Mechanica pictorum, ut & in Lexicis, ubi prostant: *Opus Musaicum*, Musierte Arbeit. *Vossius de vitiis L. L. Opus Musivum*, *Musivarii artifices*, à Gallicô *Masiev*, qvod denotat solidum &c.

VI.

Arsenicum album vel *crystallinum* est factitium ex *Auripigmenti scobe, admisto ♁e*. Sumunt enim Artifices ☉pigmenti scobem, & cum parva ♁is qvantitate miscent, teruntqve simul & subinde operculatis fictilibus, huic operi inservientibus: ignium vi tandem concoqvuntur, qvousqve id omne in sublime feratur, & operculo adhæreat, concrescatq; in lapidem, idqve toties repetunt, donec adeò purum efficiatur, ut referat *crystallum*; Vid. *Matth. Comment. in L. V. Dioscor. c. 8. m. 684. Worm. p. 28. 29.* & hoc ipsum Arsenicum album est Basis Magnetis Arsenicalis Ang. Salæ, cujus, us & Emplastri ruptorii Descriptionem *vid. ap. Eund. in Tr. de Peste p. m. 463. & 464.*

VII.

Arsenicum rubrum vel *Sandaracha Græcorum*, ejusdem naturæ est cum ☉*pigmento*. Nam in iisdem metallis reperitur, tantùm *colore* differens

rens ab isto. Estq; vel *naturalis*, vel *artificialis Sandaracha*. Hæc fit ex ☉ pigmento, in ollam, cujus epistomiū obduratū, conjecto, & 5. horis in furnō cocto, tunc enim Sandarachæ colorem acqvirit, cujus usum pictores ac tornatores sibi vindicant, minimè verò Medici, ratione usūs interni; de qvō vid. *Med. Crit. Casum. 98.* in qvō Dioscorides uberrimè refutatus fuit, ut & Casum Altenburgens. *de Anno 1670.* mense Junii 8. Arsenicum, si usum medicum spectes, tantùm inservit pro zenexto, vel Amuleto in peste; de qvibus suō locō; vel pro *Psilothro* aut Salamandra Medica; Referatur hūc *Rusma*, (juxta qvosdam Lusma.) cujus meminit *Bellonius*, *L. III. Obs. c. 33. p. 462. 463. & Hornius Lugd. in Microtech.*

VIII.

Argentum vivum vel *Hydrargyrum*, tàm juxta suam naturam, qvàm varia ex eō præparata, *vid. in Prax. Sennert. de Lue ♀rea*, *L. VI.* potissimum verò considera ☿. *vitæ*, *Rosam mineralem* Ang. Salæ, *Turpethum minerale*, & in genere ☿ii penetrabilitatem mechanicam per corium; tunc etiam Medica facilè tibi constabit. Deniqve si ☿ius communis tantus est Proteus; qvalis non erit philosophorum? qvem tamen plurimi adhuc anxiè qværunt. vid. Tr. de Liq. Alcaheſt Sibilistæ.

IX.

Cadmia (rectius *capnia*) hìc est confusa cum aliis

aliis speciebus. Nam Cadmia *fossilis*, *Metallica*, seu *Cobaltum* non sunt unum & idem, qvandoqvidem Cadmia fossilis est nihil aliud, qvàm *lapis calaminaris*; de qvò vid. *Cap. III. antecedens*. Metallica verò Cadmia est *Cobaltum*: (das Mückenpulver) inter qvæ insignis est differentia; posterior enim in usum humanum planè non venit; secùs autem fossilis, h. e. lapis calaminaris. Tandem Cadmia ferrei coloris, est Cadmia fornacum, & coincidit cum *Pompholyge* atqve *Tutiâ Alexandrinâ*; qvod erat hoc locò notandum. vid. *Wormius p. m. 134. & 128.*

X.

Ceruſſa locum hîc vix invenit inter naturalia; est enim nihil aliud, qvam ♄. calcinatione vaporosa sic præparatus, non secùs, ac minium, qvòd est calcinatione reverberatoria officinis donatum. Idem judicium est de Crocô ♂tis operitivo & adstringente. Posterior reverberatoriam, prior fusoriam præsupponit calcinationem.

XI.

Chrysocolla nativa tantùm in Ærariis metallicis invenitur, & solùm ex ære fit. Si qvandoqvidem in Aurariis, argentariis, aut plumbariis invenitur, venæ illorum cum ære miscentur. Utuntur illâ aurifices & pictores, & rarissimè Practici pro Emetico, consolidante etiam in ulceribus dysepuloticis. Bonitatem ejus ex colore & viribus æstimant. Nam nativa omnis viridis est. Ad Saturatam, & qvò magis ad Smaragi accedit

Digitized by Google

dit viriditatem, eò melior censetur; alia dilutè viret, quæ pessima. Hanc nativam tingunt, herbâ Luteâ, quæ nativâ precioſior. Santerna, vel artificialis, constat ex ærugine Cypria, & ♃a pueri impubis, pistillô ex eodem ære factô. Worm. p. 128. & 131.

XII.

Fel, seu Axungia Vitri, est spuma, dum liquescit vitri materia, qvæ de illo verriculo, tanqvam recrementum de ☽â, detrahitur, mox vero concreta, in panes cogitur candidos, qvibus est sapor mixtus, magis salsus, qvàm amarus; & est medicamentum ὀδόντωον, dentifriciis inserviens. Vid. Morell. de Mater. Med. p. 118.

XIII.

Indacum est coloris species, cujus basis est glastum, vel Anil *Pisonis p. 198.* qvæ species est genistæ. *Cluſius in Exoticis.* de qvo Indaco vid. *Niederſtedius in Deſcr. Inſ. Malthæ, l. 1. p. 24.* Dicitur aliàs Corrosiv-Farbe. Hinc Electores Sax. in der Policey-Ordnung / expresè prohibuerunt, ne Mercatores Indacum in regiones hasce adveherent. Ast lucrum leges etiam violat! Rectiùs pro Indacô substituuntur cineres clavellat. vel ☉. Catinum. De qvibus vid. Autores, præprimis Schrœderus l. 3. p. 478. & l. 4. p. 230.

XIV.

Pariter *Lacca Florentina*, vel in pastillos aut rotulas redacta, infectionibus mechanicorum inservit. Quæ ipsa Lacca Florent. vel præpara-

Digitized by Google

tur ex succô baccarum Amaranti Mexicani, vel ex Cochinilia præcipitata; cum lixivio incorporatur ceruſſæ, aut etiam ex ſangvine Draconis, vel granis Kermes. Vid. Matthiol. in Dioſcor. l. 1. c. 23. p. 50. Ubi moneo hoc, ne in compoſitione ſpecierum Dialaccæ Meſuæ, it. in Trochiſcis de Lacca ejusdem, ſubſtituatur ſangvis Draconis, vel aliud infectionum ſedimentum, ſed potiùs gummi Laccæ; De qvibus infrà.

XV.

Lacmus vel Lagmos eſt pigmenti ſpecies, mechanicis dictum Turnis, violacei coloris, communiter: Pers de Flandre, ex Gallico. Nam Coleur Perſe, eſt cœruleus, vel violaceus, & inſervit tincturis dentifriciorum.

XVI.

Pompholyx, Nihili album, Spodium Græcorum, Tutia Alexandrina, ut & Cadmia Botrytis, inter ſe realiter non differunt, niſi accidentaliter, hoc modo Tutia & Cadmia ſunt Synonyma, qvia fumum denotant, ita, fumaria dicitur *Tutia*, ab acri halitu, qvem ſpirat, ut & fumus germanicè, Hüttenrauch; Spodium vel Pompholyx, ſunt hujus materiæ proles, ſqvamvis differant, ut Cinis & favilla, ratione ponderis, quæ omnia uſurpantur pro Collyriis. *Vid. Bontius p. 14.* qvi probat, ex terra argillæ inſtar glutinoſæ Tutiam præparari, contra *Garziam*, qvi ſibi perſvaderi paſſus fuit, qvòd Tutia ex cujusdam arboris cinere uratur, inſerviens pro Piſothro Indicarum mulierum.

XVII.

Digitized by Google

XVII.

Torna ☉is Italicum est, & qvod Græci ἡλιοτρόπιον vocant, hoc Italici dicunt Torne Sol, qvod etiam Germani retinent. Sunt autem panni rudiores, colore rubrô imbuti, ex semine Heliotropii Tricocci. Alii cœruleum colorem ex Violis purpureis etiam præparant. *Vid. Imperatus l. IV. Hist. N. c. 44.* At qvid de istis pannis? *Hoffmanni* judicium est tale: *Vividus & penetrantissimus ille color ostendit magnam partium tenuitatem, qvæ ipsa necessariò conciliat medicamento* (eadem est ratio Vinorum & ♀arum Asthmaticarum, denn sie färben den Brantewein damit/legen es auch in das Trincken/ wenn die Kinder maßern sollen) *vehementem penetrationem, & consequenter Vasorum apertionem, humorum verò attenuationem non inferiorem.* Qvæ tamen omnia de *Torna Solis* communi non concedo, siqvidem baccarum Heliotropii Tricocci succus tàm penetrans non est, nec de *Finâ* (fein) ex linteis syndonis, multò minus de *finissima*, ex Gossypio aut Byssо, & tinctura Cochiniliæ confecta, qvæ aliàs Italicè dicitur *Le pezzette di Levante*; & sunt nihil aliud, qvàm *Linges peints, dont les femmes se frottent le visage*, h. e. lintea picta, qvibus utuntur fœminæ ad fricandam vel fucandam faciem. *Cochiniliâ* (de qvâ infrà) Indi egregiè solent hæc linteola inficere, ita qvidem, ut, si madefiant, rubedinis aliqvid relinqvant in parte, qvæ fricatur. Hic autem modus parandi *Le pezzette di Levante*, nobis &

Digitized by Google

nostris mechanicis adhuc est incognitus; Tingere qvidem possunt, verùm ut rubedinem dimittat, non valent. *Olaus Wormius* putat pag. 225. *Le pezzette* esse tincturam Santali rubri, verùm res aliter experientiâ constat. Vid. *de Torne* ☉ *Joh. Bodeum à Stapel in l. 7. Theophrasti Eresii p. m. 892.*

XVIII.

Stannum cur omiserint? non video rationem, cum tamen famosum *Antihecticum Poterii* præparetur exinde. Descriptio ejus exstat in *C. 1. Obs. 20.* & de eô loqvitur ipse sic: *Antihecticum fit ex duabus partibus* ♃ *& unâ parte Regul.* ♄ *Hæc mixta simul ter coqvantur in* ▽. *hermaphroditica siccati. e. cum* ⦶. *Hujus vires sunt,* ♎. ♃ *num in partibus solidis accensum exstingvere, respirationem difficilem juvare, & porrò in Obs. 83. c. 3.* sic describit: *Basis cujus est Stella signata regis, cui benigna* ♃. *præsentia adveniens, Balneô Mariæ mediô, puræ & amica Naturæ fit, consopitis* videl. malevolis adspectibus summam pacem spiritibus vitalibus legitur. Clariorem vide in Chymia Rolfinckii.

CAPUT VI
DE MARINIS.

I.

Multa sunt in hoc Capite, qvæ, licet in mari reperiantur, vel ex eodem effodiantur, ratione tamen suæ originis nullô modô sunt marina.

II. Ex-

Digitized by Google

II.

Exemplo est inter alia *Ambra gryſea vera*. Hæc, licet juxta *Fabrum*, habeatur pro pingvedine væ marinæ, in *L. IV. panchym. p. m. 581.* aut tandem putetur esse ramus arboris vel stipitis in bitumen induratus; qvemadmodum hoc adducit *Gvilh. Piſo in Mantiſſa aromatica p. 204.* non tamen desunt, qvi stercus Avis cujusdam Indicæ, Ambram esse adserunt; Et sic ad marina non pertinebit. In colligendis opinionibus (qvarum 18. à Physicis recensentur) nolo prolixior esse. In re namqve dubiâ malo tacere, qvàm alios reddere dubios. Communiter tamen habetur pro specie cujusdam *Bituminis*, qvod fontes submarini, vel alvei Maris ad Littus eructant. Sæpè adulteratur. Est facilè odoris & coloris ratione, genuina potest discerni à falsâ. Medicamentum alioqvin satis est nobile, virtute suâ naturæ gratissima, spiritus vitales & animales confortans, ut & Ventriculum. Hinc senibus nihil magis conducit, quàm medicamenta Ambrata, qvalia sunt (1.) Essentia Ambræ liqvida: (2.) Sicca: (3.) Spiritus vini ambratus. (4.) Species Diambræ &c. Qvæ omnia si tibi non satisfaciunt, vide compilatas de historia & usu Ambræ opiniones *in Tr. Juſt. Fidi Klobii, & in Muſeo Worm. p. 33. 34.*

III.

Bituminis species est *Aſphaltum* (qvamvis Græcè Asphaltum, & Latinè Bitumen, unum sit

Digitized by Google

ac idem. Hinc Latini paritet ac Germani cum addito, ad meliorem distinctionem, pronunciant, Bitumen Judaicum) videturqve à Naphtha seu petroleo non nisi puritatis ratione differre. Imò nunc ob defectum Asphalti genuini, cogimur uti pissasphalto, h. e. mixturâ picis & bituminis. Vid. Schröd. l. 3. p. 514. vel juxta nonnullos, Lithanthrace, qvi Asphaltum ratione fœtoris, præcise repræsentat. De hoc Bitumine Judaicô fabulantur autores, qvòd tàm lentum sit, ut avelli neqveat, præterqvam filo, qvod menstruum mulieris infecerit. *Worm. p. 30.* Ast qvalem incidendi virtutem menstruum communicaret filo? Qvilibet falsam de Menstruô hypothesin, ac si venenum esset, facilè animadvertit. Eôdem nunqvam utimur, nisi juxta qvosdam, pro tingendo balsamo apoplectico. Sub hoc enim nigrô colore patientibus magis arridet, qvod tamen nunc feliciùs præstat gummi ladanum solutum.

IV.

Blatta Byzantina, aliàs ***Ungvis odoratus***; hinc Græcis vocatur ὄνυξ, prout ita legitur in compositione Trochiscorum Cyphi, Valerii Cordi, & Dia-Tamaron. Nicolai. Vid. *Zwelf. p. 318.* Forsan etiam sic dicitur ab eminentia ungvium, qvam Indi succrescere sibi patiuntur in extremitate digitorum. Est autem Blatta Byzantina nihil aliud, qvàm testa, vel tegumentum conchylii, odore repræsentans Castoreum, si ad-

Digitized by Google

admoveatur Δi. Vid. *Diosc. l. 11. c. 10. & Matthiol. in Eundem, p. 246.* Ingreditur etiam confectionem ⊙ream Alexandrinam, qvam vid. in Cordo. Succedanea ejus sunt *bdellium gummi, Castoreum & Nardus Ind.* qvia conchylia hæc Nardô innutriuntur. Unde odor qvoqve non solet esse dissimilis; *Vid. Dioscor. l. c.*

V.

Corallium fabulosè ab Ovidiô sic describitur:

Sic & Corallium, qvo primum contigit auras
Tempore, durescit, mollis fuit herba sub undis.

Rectius jam suô tempore à Naturâ & Formâ Græci vocarunt λιθοδένδρον. Qvòd enim æqvè sub aqvis, atqve extra eas, durum sit, testatur historia, qvæ exstat *in Begrini Tyrocinio L. 11. c. 10, ut & in Hist. Corall. Ludov. Gansii.* De tinctura Coralliorum ingens est controversia, an detur vera & genuina in rerum natura? Non enim reperies Chymicum, qvi non peculiarem jactitet præparationem: Ego sanè despero de illa, qvæ fit ex calcinatis Coralliis. Qvales enim vires in illis superesse possunt? Color vero rubicundus nihil testatur de Natura Corallii; siqvidem potiùs debetur menstruo: de qvibus omnibus plenius Pyrotechnia respondeat! verbo: Nisi participet aliqvid de solutione, (qvod guttulâ ⊖ ⊕l. affusâ patet; statim enim præcipitatur) vix æstimarem illam. Vid. *Poterius in Pharm. Spagyr.*

VI.

Dentalium & Entalium sunt testacca vel con-

chulæ marinæ, qvarum prior vocatur à Francofurtensibus Zahn-Schnecken-Stein: posterior Purpur-Schnecken-Stein/ Vid. *Worm. p. 252.* nisi utraqve ingrederetur *ungventum citrinum*, nullum profectò haberet usum in Medicinâ.

VII.

Margaritæ, Mater Perlarum, nervosè describuntur à *Plinio, l. 9. H.N. c. 35.* qvi roscido conceptu Conchas imprægnari, ait, Concharumqve partum esse Margaritas, pro qvalitate roris accepti. Qvæ opinio etiam non tàm absurda est, si roris qvalitates è Chymia aut Physica petere velimus. Qvâ sanè ratione summè confortans est in Margaritis veris, non autem in spuma earundem qvam plerumqve videbis substitui pro iisdem in officinis. Sententiæ contrariæ est *Pet. Joh. Faber, qvi L. 4. Panchym. cap. 19.* probare intendit, qvòd ipsæ Perlæ sint nihil aliud, *qvàm lepræ concharum.* Dicit enim: *Conchæ omnes sunt leprosæ, & qui semper has comedunt, & pro cibô his utuntur ordinariè, verè fiunt leprosi: Medici, qvi Lepræ naturam sciunt, hæc omnia mecum fatebuntur.* Qvòd si verùm, qvæstio est: an tanti sint usus in medicina? Argumentor sic: Si à Concharum usu nimio & freqventi, lepra contrahi potest, multò magis ab usu margaritarum, qvæ sunt ipsa lepra. Verùm ipse *Faber* videtur sui oblitus dum *p. 631. Myrothecii Spagyrici vel Chymici*, Essentiam Margaritarum tantoperè extollit; nisi forsan dicat, lepram hancce beneficiô pyrotechniæ emendari.

Digitized by Google

dari. Manet itaqve Assertio *Fabri* maximè dubia, imo nulla, qvod Convivia ostracea hic & alibi declarunt, in qvibus

Ostrea, Nobilium Cœnis, sumtuqve Nepotum
Cognita - - - - - - -

non sine deliciis, ac subseqvente ἐυεξία, consumuntur; adde, qvod ludat in Voce *Lepra*, qvoniam enim conchæ istæ sunt sqvamosæ (λεπὶς dicitur sqvama) Ergo producunt Lepram! Cur idem non faciunt pisces sqvamosi? De Magisterio Perlarum notetur, qvòd ritè edulcorari debeat, si velis illô uti in Collyriis; aliàs dolorem oculorum insignem excitabit. Experientia Practica loqvitur pro me. Vid. *Med. Crit. Cas. 52. p. 264.* Concha vel Mater Perlarum eandem cum Margaritis habet efficaciam, ut inveniant pauperes, in qvô possint sanitatis recuperationem habere. Præparatur ex ea pulvis specificus antifebrilis *Strobelbergeri*, qvi præfertur *Crollii*, ex testis cochlearum præparato: nam egregiè præcipitat.

VIII.

Sperma Ceti, Wallraht / q. d. Baldraht / qvia in dubiis morbis unicum est mulierum refugium ad sperma Ceti. *Hoffmannus*, qvando dicere debet, qvid sit? repetit suum *Nescio. Vid. Paralip. p. 66.* Qvod Ceti semen non sit, probatur exinde, qvoniam reperitur etiam eô in locô, ubi Balænæ nunqvam sunt deprehensæ. Multò minùs potest esse ἄλλος ἀνὴρ Dioscoridis, ut refutavit hoc *Schræd. l. 3. c. 81. Worm. p. 34.* Qvid

Digitized by Google

itaqve est? *Olaus Wormius* rem ita dirimit: *Corpus illud, qvod à nobis sperma Ceti vocatur, non est ipsum semen, sed liqvor Cerebri non cujusvis Ceti, sed hujus generis, qvi à Feroënsibus* Dögling/ *Latin. Orca vocatur: In aliis enim non reperitur.* Ejusdem opinionis est *Clusius l. 4. Exot. c. 17.* Fieri itaqve potest, ut tam in mari, qvàm in tali Ceto reperiatur hæc materia. In Ceto, qvando capitur, qvia generatur in ejus cerebro: in Mari, qvando hic Cetus, pugnando cum aliis, occubuit, fractô craniô, vel etiam hanc materiam certô tempore, instinctu naturæ, per adpropriatos meatus spontè evacuaverit. Sed, estne hæc materia diversa à cerebro talis ceti? vel non? Itaqve dubium non omni ex parte declaratum. Mihi relatione notum est, qvòd sperma ceti officinarum, confiat ex cerebro cujusdam piscis; An autem hic sit, qvem *Clusius & Wormius* descripserunt, ignoro. Vid. plura *de spermate Ceti* in *Ephemeridibus* germ. *in Obs. 136. p. 302.* Precium ejus interdum est carissimum. Pueris sæpè datur catarrhosis, & dissolvitur in potionibus. Verùm non debet esse rancidum. Vid. *Ranchinum de Catarrhis.* Ex nimiô ejus usu Matrona qvædam obiit. Vid. *Enzelium Mynsicht, p. 572.* habet Emplastrum de spermate Ceti ad tumorem mammarum, qvi est absqve inflammatione.

IX.

Spongia Marina vix usum habet aliqvem in nostra Praxi, si Chirurgiam excipias, qvod tamen mecha-

Digitized by Google

mechanicum qvid est potiùs. Exstat in *Pentecost. 3. Obs. 1. p. 61.* Panaroli præservativum contra Luem gallicam ex spongia marina egregium: qvod tamen scire magis convenit, qvàm adhibere. Adhibenda vero erit spongia virgo, h. e. nullâ re imbuta vel corrupta. Vide illum.

X.

Succini nomine qvid in officinis veniat, notum qvidem est ex avtopsiâ; *vid. Ephemer. T. 3. pag. 23.* verùm qvid reverà sit, non liqvidum est. Non est gummi, qvia non resolvitur in aqvâ, nec resina, qvia non flammam concipit, sed urit fumigando instar cornu. Interim marinum esse, non sufficit. An medium qvid inter lapidem (*Agtstein*) & gummi, vel resinam, sit? nescio reverà, & omnes Physici. Tàm exigua est nostra scientia in naturalibus! Vid. Autores de succino, *& Worm. p. m. 31. 32.* Pannô si fricatur, paleas ac scobes attrahit, & ob id etiam juxta Practicorum opinionem, *catarrhos*, adeò, ut oleum ejus Balsamum Europæum hinc inde vocaverint. De Medicamentis ex succino, vel Carabe, vide dispensatoria!

SECTIO III.

DE REGNO VEGETABILI.

CAPUT I.

DE SEMINIBUS, NUCLEIS ET ARILLIS.

I. Se-

Digitized by Google

I.

SEminum cognitio ad Medicum qvidem spectat; qvoniam verò non omnia usualia sunt, libet, brevitatis ergò, tantum elegantiora & rariora paucis notare. Si autem qvis volet, ad complementum Botanices, sibi hanc scientiam comparare (nam ex semine plantam cognoscere, facile est) ille labori huic annum, vel plures, impendere tenebitur: estqve insigne ornamentum, sed sine lucro. Hinc Rhizopolis talis cognitio nunc relinqvitur: Ut & illa Speculatoribus, qva detegitur, plantas in seminibus contineri vere conformatas, anteqvam Terræ committantur, non secus atqve pullus in Ovo delineatus est, anteqvam à Gallina foveatur: qvod ipsum in Tulipæ qvoqve Bulbo, & Pini Nucleis videre est, ac pluribus dilucidatur, *à Josepho de Aromatariis, Marc. Malpighio de format. Pull. in ovo. D. Nehem. Grevv. in the Anatomy of Vegetables &c.*

II.

Elegans est Gossypii vel Bombacis aut Xyli, (vel rectius Xylini,) fructus aut semen: (de Gossampino *Plinii vide Bont. p. 105. & Pis. l. 4. H. N. & Med. p. 186.*) Nam variat juxta Naturæ Lusum diversum: Nonnunqvam enim fructus iste est tribus, qvatuor, vel qvinqve Loculamentis præditus: ut plurimum autem qvinqve: qvæ Semina vicissim duplicia sunt, vel lanuginosa, vel glabra eaqve nigra: Lanuginosa vel majora ut Italica, vel minora ut Cypria; Glabra seu nigra pariter

Digitized by Google

pariter vel minora ut Javanensia, vel majora, ac in racemum collecta ut Brasilienſia. *Vid. Panc. l. 1. p. 17. Tit. V. de byſſo.* Sem. Bombac. ingreditur pulverem contra Phthiſin Anonymi. Dicitur & Cottus vel Cotto: Hinc German. Cottuhn/texturæ ſpecies. Vid. *Hoffm. l. 2. p. 314.* ut & *Vesling. in Proſp. Alpin. ad c. 18. p. 32. & 19. Proſp. Alpin. de plant. Ægypt.* vel de byſſo. p. 52. 53. *faldella de Cotto* videantur apud *Solenand. in Conſ.* Adſtringunt valdopere. Hinc mulieribus, in nimio profluvio, commendantur.

III.

Chinæ vel Santonici ſemen notum eſt, ratione effectus, ſed plurimi ignorant, cujus plantæ ſemen ſit? Dicitur communiter à ſapore, Zedoariæ ſemen; Verùm falsò, qvi ſemen hoc minutum, & radicem Zedoariæ (qvæ inſignem Plantæ, inſtar Elenii præſupponit) contemplatur. *Dodonæus* corruptionem vocabuli hîc ſubeſſe putat, dum pro Sâtonico, Sardonium legere cenſet *p. 25.* Eſt autem ſemen Abſinthii *Seriphii*, vel Ægyptiaci, Chinæ officinarum, vel, uti *Dodonæus* p. 27. deſcribit, *Sementinæ ſemen.* Hoc qvia tàm copioſè non provenit hôc locô, Zedoariam pulveriſatam ſubſtituunt vulgares. *Vide Budæum à Stapel in Theophr. Hiſt. p. 1151.*

IV.

Cocculi di Levante ſeu Orientales, qvibusdam etiam *Cotulæ Elephantinæ*, corruptè vocantur. *Worm. p. 197. Coccus* vel Cocculus variis fructibus vel

Digitized by Google

vel granis, communis est; idqve vel à Græcâ Etymologia, qvatenus ὁ κόκκος denotat granum. Qvô sensu dicitur (1.) κατ' ἐξοχὴν granum Chermes κόκκος, item κόκκος βαφικὸς, (2.) Nos Medici Practici etiam Pilulas in forma grani conglobatas, coccos nominamus, ut habet *Alex. Trallianus.* ἡ κάθαρσις ἡ διὰ τῶν κοκκῶν ἐχόντων τὴν κολοκυντίδα, i. e. purgatio per pilulas, qvæ recipit Colocynthidem; vel etiam (3.) Coccos Lusitanicô idiomate, Coqvo dictum, ob tria illa foraminum vestigia, qvibus non solùm Cocculi di Levante insigniti, sed etiam *Nux Indica major*, qvibus Cercopitheci, vel alius animalis figuram repræsentat: (4.) Cocculus Hippocratis [illegible]bilus, vel pinea (5.) χολοκόκκοι sunt Ricini grana, ob effectum sic vocata. Et sunt communiter nihil aliud, qvàm fructus Solani maniaci vel furiosi, juxta alios, fructus Tithymali Paralii, rectiùs tamen *Tabernemontanus p. 647.* Cocculos di Levante habet pro fructibus palmulæ; qvem vide. His utuntur piscatores, ad capiendos pisces; unde dicuntur etiam baccæ piscatoriæ. De qvibus *Codronchius* peculiarem scripsit libellum. Formant scil. ex baccis talibus, additô Hyoscyami semine, massam pilularum, qvas, flumini placido injectas, pisces devorant, à qvibus pauca interjectâ morâ, infatuantur, donec in summo semianimes natantes, reticulô extrahuntur. Ejectâ ex eorum ore pilulâ, si in recentem ▽. conjiciantur, reviviscunt, *Worm. p. 197.* Insuper etiam

etiam contra pediculos commendantur, præsertim contra ingvinales.

V.

Lingva Avis est semen Fraxini, qvòd aliqvatenus lingvam Aviculæ refert. Huic tribuitur insignis virtus confortandi partes genitales in actu ♀reo, qvem in finem recipiunt etiam in *Diasatyrium Nicolai*. Vid. *Pharm. Aug. p. 464.* an cum effectu? dubito.

VI.

Graminis Manna semen in Catalogo planè omissum, vocatur aliàs Himels-Thau oder Manna. Hinc qvidam putant, esse Mannam Israëlitarum, vel purgatoriam: sed falsò. Licet enim Semina decidua, tempore matutinò, rore non nihil misceantur, Manna tamen vera non est, sed propter saporem dulcem, qvem cocta in jusculis vel eduliis palato nostro communicat, ita nominatur Germanicè Schwaden. *Vid. Dodon. Pempt. 4. l. 4. c. 2. p. 559. 560.*

VII.

Eadem ratione hûc referendum Semen Ricini Americani, cujus fructus *Pisoni lib. 4. de Hist. Nat. & Med. p. m. 179.* Officinis est *nux cathartica*, aliàs grana Tilli.

CAPUT

CAPUT II.

DE RADICIBUS.

I.

NEc hæ omnes Practicorum cognitioni inſerviunt, ſed tantùm uſuales; reliqva ſpectant ad Rhizopolas. Nos conſiderabimus hic purgantes, deinde Aromaticas potiſſimum.

II.

Inter priores occurrit Radix *Aſari*, qvæ omnibus eſt notiſſima, ratione virtutis Emeticæ. *Strobelberg.* & *Hofm.* l. 1. p. 13. attribuunt ipſi inſuper virtutem Alexipharmacam; & hoc non ſine jure. Qvis enim putaret, medicamētis vomitoriis atq; purgantibus Alexipharmaci titulum denegari poſſe? Dum enim purgando humores venenatos exſtirpant, annon Alexiterii vicem præſtant? Coagulum Aſari vid. *in Hartm. Prax. p. 13.* Diaſarum Fernelii in Diſpenſ. ubi nota, qvòd decoctum hujus radicis non promoveat vomitum, ſed modò urinam. Vid. *Starkey in Pyrotechnia.*

III.

Artanitæ ſeu *Cyclaminis* per ſe non adhibetur, niſi admixtis aliis, in nodulis, maximè vero in peſſariis, ſed cautè, ne excoriet. Emplaſtrum de Artanita uſitatius eſt; extrà enim partibus adhibitum, purgat. Reſpondeat hîc aliqvis de virtute purgatrice! qvomodo ad locum adfectum perveniat? corporaliter, vel virtualiter? Vid. *Bud. à Stapel, in Eref. p. 1659.* ſubſtituitur in offici-

Digitized by Google

officinis communiter pro Artanita fumariam, bulbosam, Chrysanthemum, & Lathyrum tuberosum, sed malè, ob diversum effectum.

IV.

Hellebori à plerisqve habentur pro venenis, prout *Helm. Lib. de Febb.* generaliter probare intendit, sc. *omnia purgantia esse deleteria*, qvoniam qvibusvis admiscentur corrigentia & cordialia; qvæ ratio videtur urgentissima. Sed facilè ad illam responderi potest, si dicatur, *Helmontium* ludere in vocabulo *deleterii:* sumit enim illud pro qvavis re noxia. Qvod noxium cum veneno non reciprocatur. Largimur eqvidem, purgantibus inesse vim qvandam nocivam, si sc. incautè, ac intempestivè sumantur; anne autem statim propterea erunt venena, aut venenum propriè denotabit rem noxiam? Omne qvidem venenum per se, & ratione operationis suæ, est φαρμακὸν τῆς οὐσίας; qvod, tamen de omnibus purgantibus per se, & præcisè prædicari neqvit. Qvod nunc de his in genere dictum fuit, potest etiam adplicari radicibus Ellebori albi vel nigri. Venena non sunt, nisi error aliqvis committatur ab administrante. Sic v. g. in substantia si dentur, & non correctæ, possunt nocere sumenti, dum validiùs purgant, atqve per consequens vires vehementer absumunt. Ita cavendum etiam, ne pulveres prædictarum radicum sine ratione admisceantur ptarmicis, & qvidem omnibus naturis indifferenter. Suppositoria vero & pes-

Digitized by Google

faria non sine singulari efficaciâ pulveres istos admittunt. Ut itaqve omnem veneni suspicionem removeamus, feliciùs in nostra Praxi illis solemus uti in nodulis atqve infusis, præmissâ debitâ præparatione, qvam vid. *in Schræd. Pharm. l. 4. p. 236.* Sic absqve violentia multos atqve contumaces tollit morbos. Pariter Extracta varia ibidem reperies, qvorum minima dosis plurimum valebit in pilulis & bolo. Plura de his habet *Codronchius & Pet. Joh. Faber.*

V.

Esulæ radices idem admittunt judicium, & sunt species Tithymali, de qvibus experientiâ constat, qvòd omnes evacuent serum; de qvâ controversiâ, qvid sentiendum, dicam de Rhabarbaro. Vid. interea *Morell. p. 68.* Prostat de his MP. Fernelii in officinis, sed Extr. Esulæ magis nunc est in usu. *Vid. Budæum à Stapel 1087.*

VI.

Gialappæ, vel Mechoacannæ nigræ bonitas cognoscitur ex resinositate. Etenim igni admota, flammam concipit. Hinc rectè monet *Zwælferus in Append. Animad. p. 25.* qvòd in extrahenda Essentia vel Extracto, Spiritus vini sit adhibendus. Huic enim pro voto vires suas communicat, *vid. Schræd. l. 4. p. 442. Zacchar. à Puteô*, ut & *Pisonem p. 252.* Hujus succedaneum esse potest mirabilis Peruviana, de qva vid. *Pisonem p. m. 208.*

VII.

Digitized by Google

VII.

Hermodactylorum (radices) multis valdopere imponunt, dum pharmacopolæ hodienum ignorant, qvid reverà sint? Hinc malè substituunt bulbos vel *radices Colchici autumnalis*, qvia non sunt (1.) sine suspicione veneni, (2.) nec præstant effectum, qvi hermodactylis veris tribuitur, h.e. non revellunt materiam peccantem ab articulis. Vid. *Matth. in Dioſc. l. 4. p. 547.* Is ipse *Matthiol.* im Kräuter-Buche *p. m. 480. 481.* veram Hermodactylorum radicem describit, qvòd foliis repræsentet iridem persicam, vel tuberosam, & radix sit qvadrifida instar 4. digitorum. Verùm possumus illâ carere, qvia nec hermodactyli veri purgant ab articulis, nisi putatitiè. Itaqve si velis Podagricos præservatoriè purgare, alia jam erunt nobis ad manus remedia, ut tàm anxiè in Hermodactylorum naturam frustrà inqvirere, non sit opus ampliùs.

VIII.

Ireos nostratis fl. cœruleô succus, nisi maximè fuerit depuratus, pejora adfert symptomata, qvàm tollit; Hinc qvidam concoqvunt in consistentiam Syrupi: neuter tamen nobis est in usu. Vid. *Bud. à Stapel in Ereſ. p. 869.*

IX.

Mechoacanna alba peregrina, nihil aliud est, qvàm species *Bryoniæ exoticæ.* Ubi simul datâ occasione, mentionem facio Bryoniæ nostratis, qvâ etiam non rarò Mechoacanna solet adulte-

Digitized by Google

rari. *Morellus p. 55.* nec forsan sine ratione vel dispari effectu. Nam nostra Bryonia æqvè purgat, atqve Mechoacanna, unde Germanis dicitur Schwartz Wurtzel/ *Schræd. l. 4. p. 231.* Aliis Mechoacanna vocatur Rhabarbarum album Indorum, de qvô vid. *Ægid. Everhardum.* Saporis ac odoris est expers: Hinc tutò & sine nausea delicatulis atqve infantulis in pulmento exhiberi potest.

X.

Rhabarbari veri radicem nemo, qvantum ego scio, descripsit unqvam. Qvæ *Matthiolus* habet in *L. 3. Dioscor. c. 2.* tantùm sunt relativa. *Garziæ ab Horto l. 1. de Aromatis c. 37.* vult negare, Rha-barbarum dari, sed tantùm Rha-Chinense, verùm nullus est, nisi prius probet, Sinenses, anteqvam nobis innotuerunt, non fuisse Barbaros. *Veneratione alioqvin dignum est hoc medicamentum apud genus humanum,* inqvit *Christoph. à Costa,* partim propter antiqvitatem, partim etiam propter efficaciam singularem. *Worm. p. 159.* Qvomodo à corruptione præservetur, anteqvam ad nos deferatur, habet *Panciroll. l. 11. p. 123.* Pertinet huc Rha-Ponticum: de qvô vid. *Prosp. Alpinus,* & Rha-barbarum Monachorum. Qvæ duæ species Hippolapathi sunt; de qvibus *Budæus à Stapel in Theophr. p. 802. 1018. & 1046.* Usualia de Rhabarbaro sunt varia in officinis, qvæ vide in Catalogo. Cæterum ut satisfaciam promissis §. 7. de rad. Eulæ, dico, ad Electivè purgantium virtutem

Digitized by Google

tem non sufficere v.g. hôc purgante assumtô, excrementa rejiciuntur v. g. flava; E. purgans fuit Cholagogum, ceu de Rhabarbarô affirmatur, communiter. Nam certus sum; etiamsi adhibeatur Turbith, tanqvam phlegmagogum, foras, ut educantur feces flavæ. Insuper hæc distinctio inter purgantia apud Hippocratem nullibi reperitur; E. est figmentum Galeni, qvod hâc ætate eliminandum. Vide pluribus Walleum in M. M. & Willis. Ph. Rat. p. 72. 73.

XI.

Turpethi vegetabilis. Dico vegetabilis, ad differentiam Turpethi Mineralis, qvod nihil est aliud, qvàm ℞ sublimatus, cujus præparationem, vide in Chymicis Autoribus. Hoc autem est radix Thapsiæ, lacteum fundens succum, habetqve Turpethum flores, & folia Althææ juxta *Garz. ab Horto l. 1. Arom. pag. 36. 141.* & *Gubertum Horstium.* Sed dubito: qvia omnes autores reputant pro Planta umbellifera lactescente & ferulacea, qvod de Malvaticis non prædicatur. Bonitas ejus naturaalis creditur consistere in gummositate atqve albedine, qvod, tanqvam mangonium ab Indis propter nostram credulitatem excogitatum, refutat *Garzias ab Horto p. m. 141. 142.* Rarò adhibetur in substantia, magis vero in infuso: species Diaturbith cum rhabarbaro meritò commendantur tanqvam medicina Domestica: &c.

Digitized by Google

XII.

Inter alterantes occurrit primò radix *Alcannæ*: qvæ vox eſt æqvivoca, & ſumitur (1.) pro *Tabaiſir* Arabum, i. e. pro pulvere vel cinere foliorum radicis Cyperi. *Hoffm l. 2. cap. 129. Bontius f. 142.* (2.) pro *liguſtrô Indicô, Bont. in l. 2. Garz. ab Horto c. 3.* & qvia conducit Aphthis, vocatur propterea Mund-Holtz. Hoc ipſum *liguſtrum Indicum* colore rubro ſaturo tingit, veluti teſtatur *Bontius l. 1. p. m. 52.* Hinc qvia noſtræ officinæ eodem deſtituuntur, ſumunt radicem *Bugloſſi, vel Anchuſæ*, qvæ colore rubrô pariter tingit, adeò, ut laſcivientes qvædam uſu hujus herbæ mentiantur *τὴν κάλυκα καὶ τὴν κύλικα*, qvòd eſt *τὸ ἀνθῶν τὸ γυναικεῖον μήποτε ἐκ πεφθέν*, & hoc modo ſophiſticationem adhibent, h. e. cùm ſunt laxiores circa genitalia, conſtringentibus ſeſe anguſtant. *Franciſc. Ranchinus.* Hinc Heſychio *ἀγχυσίζειν*, idem eſt, qvàm fucô vel ceruſsâ uti. Verùm minùs propriè; Mulieres qvædam, teſte *Camerariô*, Butyrum cum hâc radice concoqvunt, ut inde rubeſcat, & pueris exhibent, qvi paſſi ſunt *σείσιν* vertebrarum, vel qvi lapſi ſunt ab alto. Qvô tamen in caſu commodiùs exhibetur ungventum potabile rubrum, qvod *Matthiolô* cenſente, à Rubia tinctorum, eundem colorem accipit. Tandem qvid ſit *vinum anchuſatum*, vid. *in Bud. à Stapel p. 815.*

XIII.

Digitized by Google

XIII.

Chinæ radicem peculiari libellô complexus est *Andreas Vesalius*; qvem consule, ut & *Amatum Lusitanum, Pisonem p. 257. Hoffm. l. 2. cap. 64. Garziam p. 545. Worm. p. 153.* Effectus ejus est, purificare sangvinem, & humectare: hinc in *Podagra, Scabiè, Lue ♀rea*, multum usurpatur, item in *Cachexia, Hydrope, Paralysi*; unô verbô, in Chronicis, & qvidem summô cum effectu; *Garz. p. 149. Bont. p. 37. 38. Claudinus in Append. de Ingressu ad Infirm.* Usualia sunt Extractum, Decoctum & Essentia rad. Chinæ &c. In Formulis præscribimus ita: Rec. *Rad. Chinæ ponderos. non cariosæ aut exesæ*, qvibus bonitatem ejus denotamus, item *in taleolos dissectæ* ad faciliorem extractionem; qvæ beneficiô coctionis peragitur.

XIV.

Cyperi longi & rotundi ita nominantur, qvia radix vasculum, vel pyxidulam pusillam refert: qvod ipsum tamen tantùm de rotundo potest affirmari. Bonitas, præsertim rotundi, ex odore Nardi cognoscitur. Ingrediuntur compositiones magnas, sicuti licet videre in Dispensat. & in specie in pulvere Odorifero Cyperi. Qvem etiam constituit ex parte maxima radix *Ireos Florentinæ*, ab odore violarum Martiarum commendabilis: Qvem successivè, & postqvam est exsiccata, acqvirit, ut sic nobis non sit opus peculiari §. de Iride Florentinâ. Vid. Hoffm.

Digitized by Google

XV.

Ad Cyperi ſpecies refert Bauhinus etiam radicem *Contrajervæ & Drakenæ*, atqve has inter ſe eſſentiâ differre, ſtatuit, qvam vis alibi Contrajervam ad Plantaginem referat. Hinc rectè *Worm.* contrà ſentit *p. 153.* qvòd non differant realiter. Nam eadem radix, *Drakena* dicitur à Franciſcô Dracone, Eqvite Anglo inventore, *Carol. Cluſ. p. 32. Hoffm. p. 270.* & *Contrajerva* vel Bezoardica ab effectu. Extractum Contrajervæ vid. in Officin. Uratislav.

XVI.

Curcuma radicem refert Hoffm. ad *Cyperum* Indicum p. m. 267. aſt ratione Coloris, vel Tincturæ, eſt Curcuma, Crocus Indicus, ut probat hoc *Bontius p. 117. & in c. 29. Garzias.* De qvâ plura habebimus in Cap. de Aromatis, & in ſpecie de Croco. Cæteroqvin duplex eſt *Curcuma*, græcorum & Arabum, illo nomine venit officinis Cyperus Indicus, hôc vero radix Chelidonii majoris.

XVII.

Nec *Doronici* radix prætereunda, qvæ multum ab Autoribus commendatur ratione virtutum ſuarum alexipharmacarum. An ſit *Aconitum Pardalianches*? olim affirmavit Maranta, adſtipulante *Matthiolô in librum 4. Dioſc. cap. 71.* qvia ſij interficiunt canes & reliqva animalia. E. Dæmoniacum magis, qvàm Doronicum erit nominandum. Verùm benigniùs procedendum

Digitized by Google

dum putat cum Doronico *Gesnerus*, qvi his prædictis autoritatibus contrariatur. Assumit enim ʒij. ipse, nec mali aliqvid fuit passus. Deinde potest esse aliqvid, juxta eundem, brutis venenum, qvod homini non est, adstipulantibus *Penâ*, *Lobeliô*, *Avicennâ*, (qvi theriacalem virtutem tribuit Doronico) ut & *Septaliô l. 9. Aph. 54. Animad.* Accedit, qvòd recipiatur in Electuarium de Gemmis, aromaticum, & Diambr. Deniqve si esset suspecta radix, tantùm foret ratione excessus, qvô & alia præstantissima, v. g. *Crocus*, *Moschus*, *Ambra &c.* peccare possunt. Verùm enim verò licet *Gesneri* opinio ex parte sit optima, res tamen omnis experientiæ relinqvenda, qvâ adserente, scimus, an sit venenum vel alexipharmacum? Nam illam rationem qvod attinet, qvæ venenum, respectu canis, pronunciat, & respectu hominis negat, illa est simplex ignorantiæ asylum, qvô acqvieverunt autores, qvando rerum naturalium causas vel noluerunt, vel non potuerunt scrutari. Nec valet consequentia: Hoc Simplex in præstantissimas Compositiones recipitur; E. est alexipharmacum. Nam Nux vomica ingreditur etiam Electuar. de Ovo. De jure, an de factô? Posterius vero est magis simile. Ideò manet mea Conclusio, qvòd experientiæ arbitrio hæc de radice Doronici, non secus atqve alia, sint relinqvenda. *Vid. Worm. p. 145.*

Digitized by Google

XIIX.

Radix *Moringa*, qvàm locô lapidis Bezoardici usurpant Indi, vid. apud *Christoph. à Costa p. m. 281. & Pancir. l. 2. tit. de Bezoar.* Hæc qvoniam nobis ignota est, qvid obstat, qvò minus Angelicæ radicem substituamus? qvæ cum lapide qvoqve Bezoardico Orientali optimè certabit.

XIX.

Rhodiæ radix sic dicitur, qvoniam ex Insulâ Rhodo (cujus incolæ à D. Paulo in Epistola vocantur Colossenses) ad nos adfertur, non qvòd sit radix Rosarum; aliàs deberet dici Rhodina. Pulvis ejus cum pulvere Verbenæ conducit in Cephalea, &c.

XX.

Sarsaparillæ radix magnam habet convenientiam cum Smilace aspera. Juxta etymon denotat vitem parvam; Vid. *Worm. p. 159. Guilh. Piso in H. N. & M. l. 4. p. 258. Salmuth. in Pancir. T. 1. de N. O. pag. 51. & Jul. Cæs. Claudinus in S. 3. Append. de Ingressu ad Inf.* qvi valdoperè illam laudat in Catarrhis, Arthridite, Cachexia, aliisqve affectibus, qvi ab inqvinatione sangvinis ortum traxerunt &c. Possent huic capiti plures adhuc Exoticæ radices addi v. g. Batatas, Taratuffli &c. qvoniam vero illarum usus hic locorum est ignotus. Videsis, interea *Clus. Exot. l. 4. c. 51. 52. Lobel. p. 317.* & alios passim &c.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT III.

DE LIGNIS, FUNGIS, VISCIS.

I.

LIgnis qvoqve indita est virtus & facultas medicinalis, ut hinc inde in *Garzia, Pisone, Wormio &c.* videre licet. Nos considerabimus, recepto more, tantùm usualia, & qvidem

II.

Lignum Aloës, qvod dicitur Gr. ξυλαλοὴ in officinis corruptè *Agallochum*, Germ. Paradieß-Holtz. Cur lignum Aloës vocetur, multi sunt adhuc incerti. *Hofm. l. 2. c. 25.* addit: *Forsan Ἀλοὴ Indicô Idiomate denotat odoramentum. Bontius ad c. 16. Garz. ab Horto* derivat denominationem à sapore, his verbis: *Lignum hoc Aloës gustu planè aromaticum & subamarum est, unde forsan Aloës nomen mutuatum fuit.* Nemo enim velim credat, Aloëm, succum Officinarum concretum esse hujus arboris, de qvâ lignum hoc est, ut facit *Worm. p. 272.* sed est arbor peculiaris, Oleam repræsentans, qvemadmodum *Garz. p. 67.* hoc egregriè diducit. Aloë namqve Officinarum est succus Sedi majoris, vel Sempervivi marini. Deinde *Bontius p. 20.* demonstrat, duritiem hujus ligni non competere Sempervivo. Fructum autem vel florem hujus arboris nemini videre licuit: Grassantibus enim freqventer Tigribus ibi, accessus ad eam non patet. Usualia sunt (1,) pulvis

Digitized by Google

pulvis Xyloaloës; à }j egregiè medetur Choleræ. *Bont. l.c.* ut & Aſcaridibus & Lumbricis: (2) Extractum, ex qvô facili negotiô parari poteſt Eſſentia, qva freqventer utor in adfectibus Cordis & Stomachi, & impuritate ſangvinis corrigendâ: (3.) Species Diâ - Xyloaloës potiſſimum in ventriculi debilitate: (4.) Trochiſci de lignô Aloës.

III.

Aſphaltum videtur eſſe ſpecies prædicti Agallochi, *Worm. p. 166.*

IV.

Colubrinum efficax eſt contra Colubrorum & Animalium, virus ejaculantium, morſus vel ictus. Hujus radix maximè in uſum venit contra febres. *Bontius in Garz. c. 44. Worm. 167. 168.*

V.

Gvajacum an Ebeni, vel Fraxini, aut Buxi ſit ſpecies, vid. *in Worm. pag. 170. in Matthiol. in l. 1. Dioſc. c. 3. Pancir. l. 2. p. 31. Piſone H. N. & M. p. 146. 147. Sennert. in Paralipom. & Conſalv. Ferrand.* Differentia, qvæ à nonnullis autoribus deſumitur à craſſitie majore vel minore matricis, dum illud Gvajacum, hoc Sanctum adpellant, eſt nulla, uti probat *Schræderus & alii*; Sunt potiùs differentiæ, ætatis & Senii ratione, arbori huic ſupervenientes, à qvibus iſti diverſi colores & craſſities, proveniunt. Uſurpamus lignum, corticem & gummi; qvod poſterius rarum eſt, & magni momenti in Lue ſrea, ut & ipſum lignum, qvod

Digitized by Google

qvod κατ' ἐξοχὴν Frantzosen-Holtz vocatur. Officinalia sunt (1.) Decoctum, idqve simplex, vel compositum cum aliis lignis & Glycyrrhiza: qvô decoctô primariô utuntur patientes ad provocandum sudorem, secundariô & qvod ex remanentiâ prioris paratur, pro potu ordinariô: (2.) Essentia ligni sancti (3.) Oleum, qvod unguentis ℞libus in morbo Gallicô permiscetur: (4.) Spiritus vel liqvor acidus, de qvô vid. *Rolfinck. & alii.* Inservit potissimum hic liqvor pro extrahendis Corall. Tincturis, ideò optimum censetur menstruum.

VI.

Nephriticum ab effectu vel parte, qvibus mederi creditur, puta in Dysuria, Calculo, vel Inflammationibus renum &c. ita vocatur. Character ejus est, qvando aquæ immittitur, tunc istam cœruleo inficit colore, qvamvis ligni materia qvodammodo albicet, *Worm. p. 171.172.*

VII.

Rhodium, qvia odorem rosæ aliqvalem præ se fert, vel etiam qvoniam circa Insulam ejusdem nominis provenit. Asphalti speciem esse, omnes unanimiter docent. Sed *Honorius Belli in Epistola qvadam ad Clusium,* verum Cytisum Marantæ tradit esse, qvod tamen vero vix simile videtur, qvoniam Cytisus non fundit Resinam, ut Rhodium, nec alium præter herbaceum obtinet odorem. Usus ejusdem peculiaris non est

in

Digitized by Google

in Officinis, nisi qvòd oleum ligni rhodii odoramentis inserviat.

IIX.

Santali species, sc. *rubri*, *citrini & albi*, cujus arboris ligna sint, *vid. in Garz. c. 17.* Præstantissimum est citrinum, deinceps album, licet in officinis sæpissime conjungantur, uti habes in speciebus Diatrion Santalon, qvas sæpissime adhibemus in ardore viscerum mitigando: Deinde Extr. vel tinctura Santalor. deniqve Ceratum vel ungventum ex Santal. vide *in Bont. p. 23.* qvi simul egregiè adnotat, qvòd odor recens cæsarum arborum Santali, febrem putridam, cum bulimiâ & absurdarum rerum appetitu excitat; sic enim *p. 22. Hunc effectum ortum suum trahere ex recens cæsarum arborum Santali cortice viridi, incolæ certius certò affirmant. Nam cortex tàm virosi nescio quid exspirat, qvod cerebro valdè infestum est.*

IX.

Sassafras, *vel Xylomarathrum* habet odorem fœniculi, (hinc Germ. Fenchel-Holtz / vocatur) imò virtutes, & qvalitates ejus possidet. *Piso in historia naturali & Med. l. 4. p. 145. 146. Salmuth. in Panciroll. l. 2. p. 53. 54. Worm. 173.* Decoctum ligni Sassafras Chronicis morbis egregiè medetur, & potissimum Catarrhis, qvorum qvasi panacæa censetur, uti habet *Brunnerus in Consil.* præter hoc Extractum, & Essent. vid in Dispens.

X. *Fun-*

Digitized by Google

X.

Fungus Chirurgorum fabulosè vocatur Weiber-Fist / vid. *Schræd.* Magis adhuc fabulosè crepitus lupi vocatur: Cur enim præ cæteris lupi crepitus tantoperè coagulari debet? Inservit pro sistendo sanguine; ob id inventori laudes debentur perpetuæ.

XI.

Fungus vel *Boletus Cervi*, alias *tubera terræ*, Germ. Hirsch-Brunst/ qvia putatur in communi fungus hic generari ex semine cervi in terram prolapso ex vulva Cervæ. Ast qvid respondetur illis autoribus, qvi fungos tales reperiri scribunt iis etiam in locis, ubi nullus unqvam cervus invenitur? Itaqve credibilius est, cervos ejusmodi odore fungorum delectari, & ex tellure qvasi effodere. Nec obstat, qvòd boleti tales mentulam virilem erectam interdum referant. Qvis enim nescit, naturam in naturalibus mirum in modum ludere? Qvis nescit Priapolithos & Hysterolithos apud *Borellum in Obs. in Worm. p. 83.* Qvô prolixior de horum boletorum origine est dissertatio, eò rarior apud nos est usus. An-ſrem moveant, vid. *in Matthiol. 3. Ep. 45. p. 145.* Adnumeratur in communi Alexipharmacis, licet non desint, qvi exinde conficiant philtra.

XII.

Agaricum, vel fungum laricis qvod spectat, ratione usus satis est celebris. Bonitates ejusdem versiculis mnemonevticis sunt inclusæ:

Res

Digitized by Google

Res frangi præsto pretiosus Agaricus esto:
Candidus & splendens bonus in libra levependens.

Dicunt Practici communiter, qvod in substantia facilè dari non debeat. Sed ego nescio ob qvæ pericula? Ventriculo qvidem excitat nauseam, ast hoc alia qvoqve faciunt purgantia. Et qvid respondetur *Democrito*, qvi eum alicubi vocavit medicinam familiæ? Sane plebeji non poterunt illum semper præparare. Insuper legitur in *Spigelio lib. 2. de Hæmtritæo*, qvod aliqvi à 5j. ad 3ifs. sumant in substantia absqve damno, ex qvo cum aliis autoribus vult evincere Agarici virtutem alexipharmacam, qvam veteres qvoqve illi attribuerunt, dum receperunt *illum* in compositionem Theriacæ. Communiter accensetur phlegmagogis: Verùm, uti probatum aliàs, falsò, qvia purgat qvævis obvia excrementa. In officinis sunt nota (1.) Agaricus ipse trochiscatus: (2.) trochisci de Agarico: (3.) Extractum: (5.) MP. de Agarico.

XIII.

Qvernus fungus in annosis qvercubus reperitur, & valet potissimum contra Dysenteriam, ut & qvi deprehenditur interdum in Sorbo, ante qvinqvennium multum in Diarrhæa qvæsitus.

XIV.

Sambuci à figurâ externâ dictus est *Auricula Judæ*; qvam figuram oppidò videbimus; si maceretur per qvadrantem horæ in ☿. Hic injectus in potum, curat Batrachium puerorum.

XV.

Digitized by Google

XV.

Viſcum ligni corylini in Epilepſiâ abigenda omnibus præfertur ferè medicamentis, uti experimentum hoc confirmat *Heinr. ab Heer. obſ. 8. p. 129.* Præter hanc virtutem reſiſtit morſibus ſerpentum: Anodynum eſt, & vermes enecat. Inter uſualia proſtant (1.) Spiritus: (2.) Oleum, qvod multi medicorum habent pro *Heraclino Rulandi*, qvô mira præſtitit in Epilepſiâ, nec ſine ratione forſan habent. Qvia enim Corylus primum ex Heraclea Ponti in Græciam translata fuit, Heracleotica ſeu Pontica fuit dicta, adeoqve & nuces Heracleoticæ ſunt Ponticæ vocatæ. (3.) Ungventum contra veneficia & incantamenta. Qvod primò deſcripſit *Carrichterus* Germ. *p. 445.* von Heilung und zauberiſchen Schaden. *Et lib. 2. p. 140.* ſed modô obſcurô: *Heinricus vero ab Heer* poſteritatis in commodum dilucidavit, & ſit ita:

Recip. Adipis canini liqvid. & mund. ℥iv.
Urſ. ℥viii.
Caponis ℥xxiv. deinde
3. truncos viſci corylini, adhuc virentis.

Fruſtatim ſectos & tuſos, dum humeſcant: Contunde autem ſimul lignum, folia, baccas, & miſce omnia in phiola; qvam ☉i ſeptimanas IX. cùm expoſueris, eô utere, & inunge Veneficiatorum corporum partes: ſic certum habebis experimentum contra incantamenta. Solùm pro-

Digitized by Google

ſtat in officinis Francofurtenſibus ad Mœnum, & caro pretiô venditur, vobis verò gratis communicatur.

XVI.

Viſcum ligni qverni eâdem ratione commendatur contra inſultus epilepticos, ut & ejusdem acidus liqvor vel ſpiritus. De glutine ex ligni viſcô vide Plinium, *Matth. Mechanicos & Phyſicos de Turdo.*

CAPUT V.

DE HERBIS ET FOLIIS.

I.

CRambem bis coctam hîc afferre nolo, qvia herbæ verno & æſtivo tempore demonſtrantur in Horto. Et qvamvis objici poſſit, qvòd exſiccatarum longò ſit alia facies, (uti benè recordor:) iſtum tamen defectum *Horti Hyemales*, hoc eſt, libri iſti, qvibus plantæ ſiccatæ atqve agglutinatæ ſunt, uti loqvitur Spigelius *l. 1. Iſagog. in R. H. p. 131.* facilè ſupplere poſſunt.

II.

Ne tamen ſterile hoc Caput relinqvatur, addam nonnulla, qvæ in Medicorum Scholis nunc ſunt nota de *Herba Thee*. *Bontius* de fructib. *Indor. p. 97.* dicit *Bellidis vel Conſolidæ min.* folia cum parvis in ambitu inciſuris eam referre. *Neuhoff*, qvi *regnum Sinenſe* nuper adcuratiſſimè in Idiomate Germanico deſcripſit, ſtatuit eſſe ſpeciem

Digitized by Google

ciem *domeſticæ Roſæ;* qvem vide *p. 347. ut & Ol. Wormium p. 165.* Aſt *Simon Pauli in Tr. de Abuſu Tabaci & herbæ Thee,* putat: quod nihil aliud ſit, qvàm ſpecies qvædam *Myrti,* qvæ à qvibusdam dicitur *Chamæleagnus, ſeu Botrys regia:* qvæ, an eadem ſit cum *Botry Mexicana* vel Americana, videtur probabile, ex odore Rorismarini Sylveſtris qvem ſpirat & Chamæleagnus, & Botrys mexicana Horti noſtri. Qvid ego dicam, neſcio: nam viridem nunqvam vidi. Flores, juxta deſcriptionem *Neuhoffii,* habet albos: aſt in parte interna luteos, magnitudine Oxyacanthæ florem repræſentantes. Semen poſt deciduos flores in Pericarpio invenitur nigricans: qvod ſi terræ committitur, intra triennium frutex novus progerminat. Nec Autor allegatus dubitat, qvòd noſtris in regionibus Herba *Thee* creſcere poſſit, modò ſemen benè munitum ad nos ferretur, & in locum umbroſum ſereretur.

III.

Folia in eodem frutice variant, adeò qvidem, ut minora majoris ſemper ſint pretii, uti autor jam citatus egregiè notavit *p. 347. 348.* his verbis: **Die Blätter von der fünfften und letzten Größe / wenn ſie wohl bereitet ſeyn / kommen auf 50. Gülden / auch zum öfftersten auf 150. Holländiſche.**

IV.

Vires herbæ *Thee* ſunt apud Chinenſes incomparabiles, ita qvidem, ut plus huic tribuant, qvàm Alchymiſtæ *lapidi Philoſophorum.* In ſpe-

Digitized by Google

cie vero ſangvinem ultra modum purificat, partim per ſudorem, partim etiam per ☐m. Et hæc eſt cauſa, ob qvam Sinenſes nunqvam fiunt Podagrici vel calculoſi. Svaviter qvoqve volatiliſando ſpiritus, vigilias amœnas inducit, ut aliqvis in multam noctem poſſit lucubrationibus indulgere, qvemadmodum teſtatur *Tulpius Obſ. lib. p. 400.*

V.

Modus utendi herbâ Thee eſt triplex: (1.) Japponenſes folia Thee pulveriſata injiciunt in Cyathum, & adfundunt ▽m ferventem, qvam deinde abſorbendo deglutiunt. (2.) Chinenſes pauperculi folia qvædam hujus Thee *injiciunt in* poculum ▽â calidâ repletum, relinqvunt in infuſione, usqve dum virtus foliorum nonnihil extracta: hanc ▽m poſteà bibunt, relictis in fundô foliis: (3.) Tartari vel Sinenſes præcipui, recipiunt herbæ Thee mj. committunt vaſi, qvod ▽â calenti repletum; huic ▽æ adfundunt lac optimum, partem qvartam in proportione ad ▽. calidam, adjiciendo modicum ⊖is: qvem liqvorem poſtmodum ex ligneis phialis & argento intrinſecus obductis, ſorbitione adſumunt; in qvô Germanis ſunt delicatiores. Sorbendô namqve guſtui major concilliatur voluptas, qvàm nudâ liqvidorum tranſitione; qvod plebejis, qvando hauſticatim bibunt, eſt familiariſſimum: qvod etiam in illis videmus, qvi bonitatem vini ſorbillandô probare ſolent. Apparatum ad hujus decocti

cocti usum Sinenses habent peculiarem, quem prolixè descripsit *Tulp. l. c.*

VI.

Tandem multis quidem abhinc annis in Chinæ regno crevit hæc herba Thee; sed quoniam ejus usus non adeò fuit notus Chinensibus, propagatio & cultura ejus tam frequens non fuit, uti quidem nostrô tempore. Quod si fortè celebratos in nostris regionibus non edit effectus, tribuendum erit ejusdem adulterationi. Credendum namque, quod multæ plantæ, quæ cum rosis convenientiam habent, ab aromatariis, sub herbâ Thee vendantur. *Worm. pag. 189. Tulpius, Neuhoff, & Sim. Pauli, Bontius Ephem. gallic. p. 330.*

VII.

Injuriâ suâ, vel jure, *Rosa Hierichuntica* vel Sanctæ Mariæ, an huc pertineat, mox adparebit. Scil. nil minus est, quàm *rosa*: est potiùs species Thlaspeos, deinde Monachorum argumentum, quod pro hujus defensione sumserunt ex hôc Biblicô Syracid. 24. v. 18. *Sicut plantatio rosæ in Jericho &c.* falsum est, quoniam hæc planta circa Hiericho non crescit, sed in Arabiâ deserta, ad littora maris rubri. Intelligendus itaque potius est hic locus *de rosis rubris vel puniceis, Vid. Bellonius Obs. l. 2. c. 86. p. 338.* Tandem effectus etiam fallit; nam mulieres ex opinione utuntur illâ, tempore partûs, ad investigandam pariendi horam. Quandoquidem (sicuti sibi persvasum habent) in vim demissa non prius satisfacit, quàm

Digitized by Google

fœtus nasci incipiat, atqve orificium uteri internum aperiat. Aperit enim sese hæc rosa putatitia qvolibet tempore in vm demersa, non tantùm in vigiliâ Nativitatis Dominicæ, verùm etiam extra eam, & extra tempus partûs. Imò interdum sese aperuit, fœtus tamen nihilominus in uterô fuit extinctus. Mirum! tantas inter Christianos vigere superstitiones, & nihilominus tàm profundè occuparunt mulierum qvarundam animos, ut interdum *Rosa Hierichuntica* (præsertim à Papâ consecratæ) plus tribuant, qvàm auxilio divino. Eleganter huc *Bellonus* ipse l. c. *Stirpes per hanc planitiem nascentes, in memoria revocarunt pusillam qvandam plantam, qvam nonnulli impostores Monarchi Rosam Hierichontis appellarunt, cujus radice aqva imposita cum plantula hac aperiatur, satis tolerabilis impostura prætextum sumserunt, ut admirationem spectantibus inducerent, affirmantes, eam in Vigilia Nativitatis Dominicæ duntaxat aperiri, vel cum Mulieres partus difficultate laborant. Qui illius naturam ignorant, alio tempore non posse aperiri existimant, sed falluntur, &c.* Rationes vero cur se explicet, addit *Cornut. c. 45. d. Pl. Canad. p. 114.* His verbis: *Nec in virentibus modò, id efficit aqva, sed & in aridis plantis, qvod videre est in Rosa Hierichuntica, trigesimo postqvam eruta est anno, cujus si Radicem aqvâ madefacias, qva conglobatis eras in sese ramulis, strigosis, aridis, & mortuis: Hujus illico Brachia reviviscunt, flosculiqve contracti expanduntur, stupendo*

pendo quodam naturæ miraculo, quo solent obstetrices parturientibus mulierculis illudere: affirmantes, hoc ideo contingere, quia proximum est partus Tempus: sed fabula est: quovis enim alio Tempore idem accidit, modo subsit humor. Non aliunde etiam peti debet Conversionis plantarum causa, sive tota, seu tantùm foliis, solem sequuntur: illarum namq; partes infimæ caulis, quæ Terræ proximæ sunt, teneritudinis multum habent, radixque parvula brevissimis fibris haret, quò fit, ut cum Sol cymas plantæ calefecerit, humorem à radice in Cymas attrahat, hinc pars infima tenera & mollis, facile inclinatur, cum superiores humore turgida, gravidaque deorsum nutent ad solem &c.

VIII.

De reliqvis herbis vel maximè utilibus ex India allatis vid. hinc inde autores, v.g. de *Tabaco*, *Piso p. 266. & Magnenus in peculiari Tr. it. tubulos ad asthma ex Tabaco* vid. *in l. 3. Nicol. Manard. p. 440.* vel de mirabilibus ratione effectûs, ut de herba *Dutroa*, qvæ maritos præsentes, (si credere fas est,) reddit cornutos, *Salmuth ad Pancir. l. 2. de Orbe Novo p. 60.* & est nihil aliud, qvàm semen Daturæ. Item de *Caaeo Pisonis*, vel *Herba sensitivâ Bontii*, qvam nuper Patavio accepi, vid. *Piso. l. 4. p. 201. H. N. & M. Bontius l. 6. p. 119. 120.* his verbis: Planta hæc nomen sortita est, qvod contacta in se contrahatur, tanqvam si pudore afficeretur, ob id etiam *Herba Casta* Pisoni vocatur; Primâ facie & superficialiter naturam hujus Plantæ confide-

Digitized by Google

ranti, mirum videtur, herbam resilire à contactu hominis: sed cum videam etiam in aliis idem evenire, mirari desino. Nam inter cæteras videre est semen Trifolii acetosi (acetosellæ) si contrectetur, exsilire, & manum hominis fugere. Præterea Cucumer asininus (unde Elaterium confici solet) ubi maturuit, linteo excipi debet, ut decerpatur, alioqvin cum strepitu dissilit à se invicem, & manum Carpentis eludit. Notum qvoqve de herbæ istius siliqvis, qvam Noli me tangere vocant, qvàm etiam Tactum; ubi maturuére, effugiant. Itaqve non est, qvod putemus miraculum hoc huic plantæ peculiare esse, ne, dum in hac re nimis altum philosophemur, idem nobis accidat, qvod Christophorus à Costa refert evenisse Philosopho Malabarensi, qvi præ nimis accurata hujus herbæ contemplatione amens fuit redditus. Vid. *Cornut. d. Pl. Canad. c. 47.* Deniqve, an philtri loco adhiberi possit? consulenda experientia!

CAPUT VII.

DE FRUCTIBUS ET BACCIS.

I.

DE Fructibus in genere *Salmuth in Pancirol. l. 1. T. 17. p. 47.* videri potest, qvi tamen magis Antiqvitati, qvàm Medicinæ studet. Nos erimus h. l. solliciti de fructibus in Medicinâ rarioribus, qvales sunt

II. *Ana-*

Digitized by Google

II.

Anacardium, qvod ita dicitur, qvia figuram cordis refert, Germ. Elephanten-Läuſe. Qvalis arbor ſit, qvæ Anacardium profert, ignoratur: attamen qvoniam, cenſente *Coſtâ*, fabæ ſimilitudinem habet, non tàm ad arbores, qvàm ad herbas vel frutices pertinebit. *Worm. p. 187.* Ubi *idem p. 192.* etiam alterum genus *Anacardiorum*, ut & apud *Garz. & Piſ. l. 4. p. 120.* reperies: cujus arbor à Braſilienſibus *Acaiba* & fructus *Acajau* nominantur. Nos, qvoniam fructus iſti facilè cognoſci poſſunt, de arbore illorum non erimus tantoperè ſolliciti, ſed potiùs videbimus, qvænam de illis ſint uſualia? Occurrit (1.) *Succus vel Ol. urens*, qvod intra corticem & ipſum fructum offenditur. Hoc indunt carioſis dentibus, indeq; levamen ſperant Indi, non ſecus, ac noſtrates qvidam ☋ ☉l. hoc in adfectu adhibent. Iſte tamen ſuccus rarò nobis eſt conſpicuus, tanqvam liqvidum qvid. Maximam enim partem jam congelatus & ſiccatus eſt intra nucleum: (2.) *Oleum expreſſum*: de cujus præparatione uti non dubito, qvòd ſit poſſibilis: ita de ejusdem uſu, nemo adhuc eſt certus? (3.) *Mel Anacardinum*, qvô utimur in Clyſteribus revellentibus, v. g. in Lethargo, Apoplexia, Paralyſi, memoriâ abolitâ &c. qvô cum effectu? loqvatur Praxis medica. (4.) *Confectio Anacardina*, ob virtutes inſignes, qvibus memoriam confortat, mentemqve acuit, vocatur à qvibusdam *Confectio Sapientum*;

Digitized by Google

qvibus Diametro contradicit *Hoffm. l. 2. pag. 487.* eamqve nominat *Confectionem ſtultorum*, qvia compertum eſt, uſu ipſius qvosdam fuiſſe factos maniacos. Hanc experientiam Hoffmanni uti non rejicio: ita non prorſus approbo, aut medicamentum hoc incuſo. *Notum* enim *eſt, qvod omnia medicamenta mnemonevtica debeant exhiberi cum exactiſſimo regimine Diætæ. Hoc Diætæ regimen qvoniam nemo poteſt ſuſtinere, qvin multoties in ſex rerum non-naturalium uſum peccet, contingit, ut contrarius eventus vel effectus hæc medicamenta ſeqvatur per accidens, non ſecus, atq; in qvibusdam juvenibus experimur, qvi confectione Alkermes, aliorumq; Ambratorum uſu delectantur.* Accedit etiam non rarò *freqventior* Anacardinæ Confectionis uſus, *qvàm par eſt.* Qvis autem in tali caſu vellet hoc attribuere confectioni? Adde, qvòd reliqva ingredientia maximam partem ſint calida, adeò, ut minimus caloris gradus huic fructui Anacardio ſit adſcribendus. *Qvoniam igitur mnemonevticorum tàm periculoſus & dubius eſt eventus, cautè à Practicis debent adhiberi.* Idem judicium eſto de ▽. *Sophorum Dorncrellii, &* ▽. *Magnanimitatis Mynſichti,* &c.

III.

Been) Fructus hi nihil ſunt aliud, qvàm *glans unguentaria*, vel *balanus Myrepſica*, qvam Arabes Medici vocarunt *Been*, qvod nomen hunc usqve in diem retinuerunt officinæ. Arbor juxta Aldinum eſt ſimilis geniſtæ. Præter effectus, qvos vo-

mita

mitu & palpitatione fructus isti edunt, oleum expressum Ejusdem expetitur ad odoratissima ungventa, Balsama, vel Olea fatal. miscenda. Nunqvam enim si Physicis credendum, contrahit rancorem, ut reliqva. Hinc non tàm ob fragrantiam, qvàm ob hanc qvalitatem magni solet esse pretii. Fides hujus adsertionis sit penes experientiam! *Vid. Borell. in Observ. Been magnum* medicorum, vel *avellanam purgatricem* describit etiam *Worm. p. m. 187.* Qvæ suprà in cap. de Radicibus de Been albô & rub. adducta, vide in Limon. Marino, Saponaria.

IV.

Cacao fructus est per Americam celebris, multiqve usus. Minor est amygdalô compactior tamen; non ingrati saporis, assimilatur peponi, plenusqve est *Cacao* nucibus. *Gvilh. Piso in Mantiss. arom. c. 17. 18. p. 196. 197.* Arbor ipsa ab Indis vocatur *Caca huaqva hutil*, Lat. Cacaofera, magnitudine aurantiæ, & ob id tanti æstimatur, ut commerciorum magnam constituat partem in Novâ Hispania. Nam utuntur hôc fructu Incolæ nummorum vice, dum eundem pauperibus erogant. Usum verò potissimum habet in potu, qvem ex massa illa, Chocolata dicta, conficiunt, qui ab Indis insanum in modum diligitur, atqve in summo precio habetur. Confit autem hæc massa vel ex solô fructu *Cacao*, in pastam redacto, vel admixtâ Ambrâ atqve aliis Aroma-

romaticis, præsertim fructu indico *Benzœnit*, vocato, de qvo infra! prout modum conficiendi descripsit *Ant. Colmonerus de Ledesma.* Ob insignem usum confortandi ♀rem, vocatur Brunsvicensibus in Pinace Officinalium, Venus-Brot. Non autem solùm ♀rem roborat, sed etiam stomachum. Vid. *Franc. Mariæ Cardinalis Brancatii Tr. de usu Chocolatæ; & Zacuti Praxin admir. l. 2. obs. 7.* de Cachunde, insuper ingreditur Confectionem pacificam *Mynsichti*, & Marmeladam ejusdem stomachicam.

V.

Cassia siliqvosa, insuper *Cassia Arabum* (ad differentiam Græcorum, de qvâ in Cap. de Aromat.) it. *Cassia nigra fistulosa*, *solutiva* ab effectu, dum ventrem aperit. Arborem vid. *in Garzia ab Horto & Christoph. à Costa, ut & Guilh. Pisone l. 4. H. N. & M. p. 158.* Duplex autem est, Orientalis & Occidentalis. Utra præstantior? Vid. *in Mus. Worm. p. 194. Panciroll. l. 2. p. 124. Bont. l. 6. H. N. & M. c. 10. p. 101.* Pulpa hujus vocatur flos, medulla, Cassia extracta, qvando scil. à siliqvis est liberata. Hæc pulpa si misceatur cum therebinthina, nephriticis doloribus, ut & Gonorrhœæ, ab impuro concubitu contractæ, opitulatur. *Bont. p. 32. 33.* An in Dysenteria prosit? *Vid. ibid.* Videtur, qvòd non, qvoniam potius illam excitat, & qvoniam juxta non nullos, boves in Java continuo alvi fluxu infestantur ex pastu foliorum arboris Cassiæ; qvod tamen optimis rationibus

Digitized by Google

hibus refutavit *Panciroll. l. 2. p. 125.* Ideò causâ hujus fluxus non tam in foliis hisce, qvàm in aëris vitiò consistit, ut & in adulteratione Cassiæ, à mercatoribus facta. Ut enim pingvior & minus vetusta appareat Cassia, solent eam in locis humidis adservare; *Joh. Costeus in Mesuen.* Rarò nunc adhibetur, qvia sive bolus, sive potio exinde fiat, dosis videtur excedens: Interdum tamen in forma infusi exhibetur. *Vid. Morell. p. 29.* Interim prostant (1.) Extracta Cassiæ communis, pro clysteribus puerorum: (2.) Electuar. Dia-Cassiæ (3.) Extract. Cassiæ: (4.) Syrupus Renodæi è Cassiâ.

VI.

Caricæ magni sunt usûs in Praxi, potissimum verò in maturandis apostematis vel carbunculis pestilentibus. De Ficu Indica *vid. Salm. in Pancir. l. 2. t. 1. de N. O. p. 54. 55. ut & Neuhoff de R. S. p. 364.* qvi ficum tantæ magnitudinis esse adseverat, ut 3000. homines sub ejus umbrâ possint considere. Inter Patres sunt *Irenæus* & *Tertullianus*, qvi pomum vetitum in Paradiso voluerunt fuisse ficum: hôc argumento, qvòd foliis fici pudenda velaverint Protoplasti, qvamvis alii Sycomorum adducant, alii ex majori foliorum aptitudine *arborem Musam*, Dactyli speciem, aliàs pomum Paradisi & ficum Indicam dictam, substituant. *Worm. p. 163. Dodonæus de Musa, Pompeius de VI. l. 3. c. 2. p. 792. Clus. l. 2. cap. 10. in Notis ad Garz. p. 19.* De Pomis Adami, qvæ sunt Aurantiæ speci-

Digitized by Google

ſpecies, vid. in Matthioli Kräuter-Buche/ &c.

VII.

Citria mala ob uſum & virtutem dicta ſunt *medica*; omnes ſiqvidem hujus fructûs partes, omnes etiam ſpecies, humano generi mirum qvantum proſunt. *Vid. Riv. Prax. p. 473.* Differentiam horum habet *Dodonæus, Lobelius & Ferrarius l. 2. Heſperidum.* Citronata, Melonis vel cucumeris ſpeciem referentia, vocantur Lobelio *Limæ p. m. 425.* & nondum ſatis matura cum cortice & carne inciſa, exemtis nucleis condiuntur, noſtris Citronat. *Limonia mala* ſunt citri ſilveſtris fructus: de qvibus *Schrœderus in Pharm. L. 4. p. 49.* An *Poma Sinenſium* comprehendantur ſub citrio dulci Ferrarii? hæreo, qvoniam potiùs aurantia mala repræſentant, niſi cum *Matthiolo* Aurantia & Limonia mala ad unum Caput, ſcil. *Citriorum*, referre malis. Vid. *illum* im Kräuter-Buche *p. 90. Citroſa Veſtes* qvid fuerint, olim explicatum eſt in *Macrobio*, qvi putat, citrium malum veſtibus propterea fuiſſe interjectum, ut odore ſuo fragrantiſſimo necaret tineas, & blattas, addo, ut etiam pellat virtute ſua venenum. *Horſt. in Diſpenſ. p. 176.*

VIII.

Colocynthidis poma, ſunt fructus cujusdam cucurbitæ ſylveſtris. Et eſt vehementiſſimum purgans, raroqve adhibetur in ſubſtantia, qvia ventriculi & Inteſtinorum tunicas vehementer lancinat.

Digitized by Google

cinat. Insuper Menses & Fœtum pellit: Hinc suspectæ personis notæ nunqvam in Officinis vendi debet. Pulpa ejus si in clysteribus præscribitur, semper liganda in petia, ne qvid de substantia illius ingrediatur liqvorem Enematis. De cætero si rectè corrigitur, pro insigni habetur arcano in lue ♀rea. Prostant in Officinis de Colocynthide (1.) Trochisci, qui Arabicô nomine dicuntur *Alhandal*, qvod Arabibus idem est, ac Colocynthis. Rariùs in usum trahuntur, sed potiùs (2.) Extractum Trochiscorum Alhand. qvod pro corrigente & purgante maximo habetur, etiam in dosi exiguâ: (3.) Extractum ipsorum pomorum vel pulpæ; de qva *vid. Ang. Sala*: (4.) Infusum Trochiscorum Alhand. quod qvibusdam est *Spiritus vitæ aureus Rulandi*: licet *Tenzelius* opinetur, rubrum ♎ Rulandi ex terra sancta (℥ij) præparari. Qvomodo hæc terra sancta fiat, declarat *Rolfinck. in Chym. p. 376.* Deniqve qvæ de Apocolocynthosi *Claudii Cæsaris* reliqvit *Seneca*, lege apud ipsum p. 798.

IX.

Cydonia mala, vel Chrysomela, hûc etiam pertinent, præsertim in *Bengala* nascentia, qvæ ob eorum visciditatem commendatur *à Garziâ in ambustis p. 200. 201.* Sed sinistro eventu, qvoniam propter mucilaginem pertinacius adhærent, ac citra insignes dolores removeri non possunt, & sic per conseqvens Mundificationi ulceris obsunt, &c. Lusitanis malum cydonium est marmelas:

melas: Hinc ortum traxerunt *Marmelada*, h. e. Confectiones vel Condituræ saccharatæ, ab Hispanis inventæ. *Horst. in Disp. p. 88. c. de Pandaleis:* qvarum *Marmeladarum* vide insignem numerum in *Mynsichto & Horst.* estqve præcipua basis pro consistentia *Diacydonium simplex.*

X.

Dactyli, fructus sunt Arboris Palmæ. Rarò in Medicina usurpantur, nisi nuclei pro lithontriptico. In Officinis notum est Electuarium Diaphœniçôn, cujus basis sunt palmæ (seu pulpa palmarum) additô Turpethô & Diagrydio. De *Palmis Dactyliferis vide Pison. l. 4. p. 28. 29.* Oleum palmæ paratur ex palma saccifera vel *nucifera:* Vid. *Worm. p. 213. & Pison. l. c.* An Ceratum Diapalmæ, qvod inter coqvendum spatulâ palmeâ agitatur, hûc pertineat, judica. Basis ejus, scil. Chalcitis, tibi monstrabit aliud. Ob affinitatem nominis addo *Tamarindos*, qvasi dicas Palmam Indicam; aliàs ad differentiam Palmæ Tamarindi vocantur Dactyli acidi, ut & Græcis ὀξυφοίνιξ. Arbor à *Pisone p. 155.* descripta, non tàm ad Palmas, qvàm *Acacia* vel *Cassia* species referenda: est enim siliqvifera, qvod palmis non convenit. Decoctum & modum præparandi apud Javanos vide *in Bont. l. 6. c. 4. p. 93.* Mirandum est, inqvit, ut hæc (scil. Sacch. Javan. nigri ℔ij. Tamarind. ʒij. Limonum recentium incisorum N. ii) invicem fermentétur, & sine igne cum strepitu ebulliant, non secus ac Lebetes Cervisia-

Digitized by Google

visiarii, supposito copioso igne, effervescunt, &c. Utimur etiam cum insigni fructu Infuso Tamarind. præsertim in ardentibus febribus. Electuarium de Tamarindis lenitivum, non est amplius usuale, vide tamen Dispensator.

XI.

Myrobalani vox etiam (uti demonstrat *Garzias ab Horto*) competit Balano myrepsicæ, de qvâ suprà. Hîc sumitur pro fructu arboris *Hovos* dictæ, & juxta *Garziam p. 114. 115.* Oleam, secundum Bontii *αὐτοψίαν L. VI. c. 24. p. 109. 110.* cerasum fermè repræsentantes. Sunt illæ qvinqve generum, à diversitate regionum vel urbium, in qvibus proveniunt, prunis nostris prorsùs non dissimiles. De virtute purgatoria, qvæ illis tribuitur, & potissimum citrinis, ac si hæ præ reliqvis bilem flavam educerent, dubito. Nam qvod massam pilularum de qvinqve generibus Myrobalanorum attinet, fateor, illas satis purgare. Verùm estne effectus iste Myrobalanis per se tribuendus? Negatur; aliàs non opus fuisset, tot purgantia admiscere. Exceptis enim qvatuor Ingredientibus, reliqva omnia sunt purgantia & qvidem validiora. Nam si Myrobalani per se purgarent, leviora purgantia hanc ipsam massam cum illis potuissent constituere. Nec tantùm purgare creduntur, verùm etiam virtutem adstrictoriam post se relinqvere, & ob id Dysentericis valdoperè commendantut, qvod iterum de prædictis non concedo, sed de aliâ specie

Digitized by Google

Pseudo-Myrobalanorum in Java provenientium; qvarum meminit *Bontius pag. 138.* & tantùm adstringunt sine virtute laxativâ. De cæterô commendantur vulgariter (1.) Extr. Myrobalan. (2.) Syrupus de Myrobalanis dysentericus: Cujus Descriptionem vide in *Sennerti* Praxi.

XII.

Nux Indica) Hæc an ad Palmas referenda? disputat Salmuth ad Pancir. & negativam duabus rationibus tuetur, *l. 2. t. 1. N. O. p. 57.* parum refert, siqvidem meô judiciô, potest utrumqve defendi.

XIII.

Ipsæ nuces diversæ sunt ratione Arborum & externæ figuræ. Sic suprà S. 2. C. 1. de Seminibus §. 4. Cocculi di levante descripti, jure suô ad nucleas Indicas referri possunt, item nux moschata, de qvâ pluribus in c. 8. Etenim qvando nucem Indicam conditam à Rhopopolis expeto, tunc moschatam nucem integram & omnibus involucris præditam mihi vendunt, eô modô præparatam, qvô nostrates mulieres juglandes immaturas condiunt: datur tamen etiam *Coccus maximus*, cujus Nucleus, si fuerit recens, editur hic inter Bellaria, & habet saporem Castaneæ: & hic Coccus maximus, non tantum alimenta, sed etiam medicamenta & vestimenta Incolis Indorum suppeditat. Vide hoc probatum in *Garzia c. 26. Worm. Panciroll. Bont. Hoffm. & Neuhoff p. 366.* qvi contra scorbutum & Hecticam multum valere statuit.

XIV.

Digitized by Google

XIV.

Nec omitti debet hîc Coccus de Maldiva, Tavarcare, sive Nux Medica Maldivensium, de qvâ ex professo Augerius Clutius in peculiari Tract. qvem posteritatis bono, *Piso in Mantissa Arom. p. 203.* verbotenus repetit, qvoniam Editio Amstelodamensis Anno 1624. excusa, ampliùs haberi neqvit. Insulas Maldivenses secundum omnia reqvisita descriptas vide in l. c. In harum littoribus nux hæc tantummodò reperitur, non alibi terrarum conspicua. Etenim à labente maris æstu non secùs, ac ambra Gryséa in littus ejicitur, nec cuiqvam tollere fas est, nisi statim deferatur ad Regem, vel ministros regios; nam

Qvicqvid conspicuum pulchrumq; ex aqvore toto est,
Res fisci est, ubicunqve natat.

Qvod argumentum est æstimationis admirandæ istius nucis, cum conferatur Ambra, imò præponatur, adeò, ut si qvis repentè fiat dives, vulgò æstimatur Tavarcare invenisse. Qvemadmodum autem locus inventionis certus: ita origo anceps & incerta. Vulgus indigenarum ex Arboribus in mari latentibus, vel olim inundatione demersis, vel intra aqvas in aridô solô radices agentibus, fructum hunc provenire autumat. Religiosiores secùs existimant, siqvidem in Insula Palloys dicta qværentibus abdita, ignaris obvia, nucem hanc gigni arbitrantur, inde caducum fructum post maturitatem Pela-

Digitized by Google

gi æstu, & reciprocatione hûc illûc jactatum, tandem in oras Maldivensium Insularum ejici. Nobis loco Nucis Maldivensis, transmissus est fructus Palmæ Cuciophoræ: Qvàm mirabilis sit hujus nucis structura, patet ex demonstratione. Cortex sc. exterior est villosus & muscosus, nucleus in facie externa pariter; aliàs totus lapideus instar cornu monocerotis, relictis in eô adhuc germinum vestigiis, vid. Mattthiol. Kräuter-Buch / p. 78. a.b. & Bauhin. in Phytopinac. p. 509. 510. Virtutes ejus sunt innumeræ, potissimum contra venena, Epilepsiam, δυσκίαν, veluti aliqvot observationibus adnotavit Clusius c. 12. & Piso in Mantiss. Arom. l.c. Usualis est tàm cortex exterior pilosus, qvàm medulla lapidea ad ʒij. plus minùsve pro diversitate circumstantiarum. Indi annulis ☉ & ☽. hunc lapidem includunt, ita, ut foramen relinqvant, per qvod cutem tangat; Hâc ratione sese à venenis & incantamento liberos futuros sperant, qvam diu hoc gestaverint amuletum. Worm. p. 203 de gemma Maldivensium.

XVI.

Vomica Nux, Krähen-Aeuglein / vulgò nuncupata, malè à Cæsalpino adnumeratur fungis Orientalibus: propterea, qvia terræ commissa, germinat, & (qvod mirandum) licet durissima sit, tamen facilè intra paucos dies tantam humiditatem attrahit, ut digitis penitus distrahi pollit. Licet autem hæc sciamus, tamen qvid

qvid revera sit, aut ex qvâ arbore proveniat, nondum certò constat, dicente Worm. p. 212. In communi habetur qvidem pro Castanea Indicâ, item, qvod sint capita vel fructus Tithymali Charazie; Vid. Dioscor. c. de Tithymal. Nec desunt, qvi Vomicam Nucem volunt esse fabas purgatrices, qvas descripsit Monardes pag. 373. 374. Nonnulli deniqve putant, esse cor divi Thomæ, aut cum cocculis de Levante confundunt, ceu fecit *Fonqvet. p. 15.* Vid. Lobel. & Clus. ast has opiniones omnes refutat avtopsia, ideo res manet ubiqve dubia, qvàm liqvidò etiam constet Sennerto de Nucis hujus natalibus: Vid. Paral. Ejusd. ad L. VI. Prax. p. 168. 171. Dicunt in communi, canibus & felibus esse venenum, hominibus autem alexipharmacum; qvâ de causa ingreditur etiam Electuarium de Ovo Maximil. I. Qvæ adsertio licet videatur esse vera, & rationibus probabiliter defendi possit, tamen suprà §. de Radice Doronici refutata fuit, nec aliqvis imposterum tàm temerarius esse debet, & nuce vomicâ uti solâ, multò minus recipere in aliqvam compositionem nobilem, qvalis est Electuarium de Ovo, qvia suspecta est nux vomica propter malignitatem, licet frustrà Sennertus cum Opio eandem l. c. comparet. Hinc Medici Augustani, qvibus eadem nux jam dudum suspecta esse cœpit, in Electuario de Ovo vel plane omittunt, vel semen citri aut rad. petasiditis laudabiliter substituunt.

Digitized by Google

XVII.

Metel nux æqvè dubiæ originis est, atqve Vomica. Si credendum est Matthiolo in l. 1. Dioſc. c. 142. p. 166. tunc vomica nux Officinarum erit nux Metella, & ſic carebimus vomicâ. *Budæus à Stapel* in Ereſium p. 1079. obſcurè Metel deſcribit, adeò, ut neſciam, qvid ſibi velit? Qvod Hoffm. l. 2. p. 506. ex Angvillara adferre intendit, etiam obſcurum est. Melior videtur ſententia Bellonii l. 3. obſ. 50. qvæ Datoulam vel Solanum ſomniferum pro Nuce Metel Arabum habet, qvod etiam adlegat Chriſtoph. à Coſta, qvamvis poſterior p. 80. Stramoniæ fructum, nucem Metellam eſſe adſeveret; Cui adſtipulatur Proſp. Alpinus p. 130. Interim infelices Daturæ vel Datulæ effectus vid. in Chriſt. à Coſta p. 78. 79. Mihi videtur æqvivocatio in Solanô ſomniferô vel Maniacô. Et qvamvis prædicti effectus tàm in Belladonna, qvàm in ſtramonia reperiantur; fructus tamen echinatus Stramoniæ magis ad nuces adcedit, qvàm Melanoceraſus Belladonnæ. Nobis de Metella nuce hæc ſufficiant! qvia tàm vomicæ, qvàm metellæ uſus hodiè tantus non eſt, niſi purgatoriam facultatem æſtimare velis; qvam tamen etiam in aliis purgantibus invenimus.

XIIX.

Sunt & aliæ Nuces tàm in officinis, qvam apud Trochiſtas, notæ, v. g. *Pini ſativ. Pinaſtri* (è qvibus Eſsna Pini D. Michaelis præparatur, neſcio autem cur non è Pini domeſtic. fructu?) *Piceæ, Abietis,*

Digitized by Google

Abietis, Cedri Libani aut *Cedrelatei, Laricis, Cupressi, &c.* qvæ tamen ratione effectus, nondum satis innotuerunt, ideo circa illarum declarationem prolixior qvoqve esse nolo, usqve dum Experientiâ duce, nobis aliqvid certi de illis constabit.

XIX.

Siliqva) Arbor Ægyptiis dicitur, Carub & Carnub, Gr. κερατόνια & ξυλοκαράκτα, Sanct Johannis-Brot. Habent aliàs pro cibo hominum vilissimorum, ceu patet ex exemplo filii deperditi, Luc. 15. Arborem depictam vide in Prosp. Alpino p. 80. Plantarum Ægyptiacarum. Nobis nihil est in usu hîc Locorum, qvàm in qvibusdam officinis Syrupus de siliqvis, commendatus in ardore ventriculi vel Soda. De cujus tamen effectu dubitarem, ob dulcedinem, qvia omnia dulcia Sodam facilè producunt. Ast forsan subest experientia, qvæ mihi non est cognita.

XX.

Baccæ Alkekengi nobiles sunt in Gonorrhæa Gall. compescenda, si ex iisdem tinctura confiat. Indicum Halicacabum adducit nomine Camaru Gvielh. Piso l. IV. H. N & M. p. 222. 223. qvi non minoris in prædicto adfectu videtur esse efficaciæ, insimulqve maximum anodynum, testante Bontio, H. N. & M. l. VI. c. 53. p. 149. 150.

XXI.

Bon grana sunt arboris, ejusdem nominis, qvæ

Digitized by Google

non multum dissimilis Evonymo, qvam vide in Prosp. Alp. p. 61. 95. Ex his omnes tum Ægyptii, tum Arabes parant Decoctum vulgarissimum, qvod aut medice (sunt verba Willisii c. 5. D. Petroigil) aut ocioſe bibunt: venditurqve in omnibus tabernis meritoriis, & vocant Caova, Cava, Coffe: Vid. Vesling. Obſ. in Prosp. Alp. pag. 21. Utuntur autem hoc ad corroborandum ventriculum; ad juvandam coctionem, & non minus ad auferendas viſcerum obſtructiones, it. contra tumores Hepatis & lienes frigidos, Menſes obſtructos. Hinc Arabes & Ægyptiæ mulieres ſemper, dum fluunt menſes, hujus decocti ferventis multum ſorbillantes, eorundem fluxum adjuvant; uterum enim prædictorum granorum Bon decoctum mirè roborat. Potiſſimum vero peculiarem obtinet virtutem *Antihypnoticam*: Somnolentia enim proting abactâ, vigiliam inſolitam, ac facultatis animalis Exercitium tam indefeſſum producit, ut à Liqvore iſto debita qvantitate epoto, qvi ſera nocte aut ſtatim à cõpotatione, aut paſtu uberiori, ſtudiis incumbere neceſſe habent, usq; pervigiles facti, ardua qvævis animi Penſa ſine torpore perficiant. Qvam ob cauſam Williſius in Comate p. 315. ac Paralyſi ægris præſcribit. p. 400. Modum operandi habet Willis. in Pharm. Rat. p. 228. 229. vid. Levini Werneri Conſulis Belgici apud Conſtantinopolitanos Tract. de Potu coffe.

XXII.

Digitized by Google

XXII.

Chermes) Coccus hæc est Baphica vel tinctoria. Frutex vel arbor est species Ilicis, qvæ ob id coccifera, Cocci glandifera vocatur, è qvâ fit etiam Chermesinum, vel color coccineus aut Scarlatinus. Si ad nimiam maturitatem perveniunt, vermiculis multis hæ baccæ scatent, & avolant, nisi diligentiâ custodum concussi enecentur. Hoc ut præcaveant insectores, baccas non premunt, sed aceto vel vinô albo irrorant: Eichstadius de Conf. Alkermes p. 16. 17. Crescunt copiosè in Gallia circa montem Pessulanum atqve Rupellas, è qvibus etiam succus ad nos defertur. Facultates harum sunt cordiales, dum Cor & Spiritus vitales resocillare dicuntur, adeoqve sangvinem ipsum propter signaturam purpuream exaltant. Præter tincturam & Essentiam, ut & Magisterium ex baccis, est maximè nota, famosissima illa confectio Alkermes officinarum, à Mesue, uti volunt, excogitata, & à Doctoribus Monopelienſibus correcta: Vid. Laur. Catelanus, Joh. Steph. Strobelbergerus, & Laur. Eichstadius, qvi omnia Ingredientia examinavit c. Zvvölfero in Disp. August. Paratur cum vel sine Moscho & Ambra, & posterior potissimum pro fœminis hystericis. Hoffmanno atqve aliis hæc confectio maximè suspecta est, propter ingredientem lapidem Lazuli. Hic enim qvia non tantùm vim purgandi, sed etiam (ut fatentur omnes) erodentem obtinet, vix tutò intra

Digitized by Google

corpus adsumitur. Verùm huic objectioni facilè possumus ire obviam, si (1.) consideremus ejus præparationem. Positô enim qvòd purget; qvis non videt, adsidua præparatione atqve attritione omnem, potissimamqve virtutem purgandi abire in auras? (2.) qvantitatem hujus lapidis, qvæ est ʒj. in proportione ad ℔ss. confectionis prædictæ. Jam si qvis instituat computationem, huic sesqvilibræ confectionis de hac ʒj. lapidis Lazuli vix 20. pars adcedet: nam ʒxvi. vix respondent g. xx. Melius tamen est, si lapis iste Lazuli ab hac Confectione prorsus proscribatur. Eichstadius l. c. p. 106.

XXIII.

Lauri Baccæ præter vim alexipharmacam etiam obtinent vim, menses movendi, & flatus discutiendi, cui negotio omnia ferè præparata, v. g. Spiritus, Essentia, Ol. ⅁l. Electuarium & Emplastrum, inserviunt. Nota vero qvando volumus interne uti Electuariô de bacc. laur. qvòd priùs debeant excorticari, ne damnum inferant gulæ, qvoniam caliditate suâ fermè ad causticam accedunt, ut rectè hoc monet Hoffm. l. 2. p. 353.

XXIII.

Spinæ Cervi baccæ vel rhamni cathartici, aliàs spinæ infectoriæ, præbent succum, è qvô fit Syrupus, qvem aliàs vocamus domesticum, ob familiarem usum; purgat enim. Hinc ad ejus usum plebeji freqventer confugiunt. Pariter ex baccis maturis fit color ille viridis, qvem di-

cun

cunt Saftgrün/ qvô utuntur pro tinctura magisterii Cochleariæ, si magisterii nomine dignum est.

XXV.

Herbæ Paridis uva, vocatur alias uva inversa, vulpina: & habet egregium usum in morbis malignis, ipsisqve venenis, adeò, ut resistat qvoqve arsenico adsumto. Hinc non immeritò audit aconitum salutiferum. Pariter etiam externè in bubonibus pestilentialibus, ut & in Paronychia curanda utiliter adhibetur. Ingrediuntur hæ baccæ (1.) Tincturam Bezoard. Lipsienſium, (2.) pulverem vel antidotum Saxonicam, qvem vid. in Disp. August. p. 290. qvod posterius valdè improbatur Hoffmanno l. 2. p. 507. ubi nucem vomicam excludens, hæc subjungit: Idem dico de Antidoto Saxonica, qvæ habet herbam (rectiùs baccas) Paridis. Ast non est par ratio; nam licet nux vomica suspecta sit ratione virtutis alexipharmacæ, non tamen etiam statim Baccæ Paridis.

CAPUT VIII.
DE AROMATIS.

I.

DE nomine non valdè sollicitus ero. Etenim tàm Græcis, qvàm Latinis, denotat Aromarem svaviter & fragranter olentem, & Græcis ἀπὸ τοῦ ἄρω, qvod est vocabulum intensivum i. e. valdè,

Digitized by Google

valdè, & ὄζω, vel ὀδμῆς, odore, deducitur: Germ. Specereyen / Gewürtze / utrumqve illis pro fragrante sumitur materiâ.

II.

Circa usum Aromatum semel pro semper, & fundamenti locô, observari velim Aphorismum 28. (Hipp.) S. V. hic enim in Praxi magnæ est momenti, & à variis erroribus medicum retrahit. Habet autem se ita; Aromatum suffitus (πνεῖν denotat odorem) muliebria educit, ideoqve ad alia non rarò valeret, nisi gravitatem capitis inferret. Ubi venerandus Senex vocabulô suffitûs generaliter utitur pro qvalibet rei odoriferæ perceptione, seu odorando, seu fumigando, vel medicamentis aut alimentis aromata adsumantur. Confer locum parallelum in L. de alimentis T. XI. p. m. 598.

III.

Caveat itaqve sibi Practicus, ne usu Aromatum intempestivo, vel etiam ex ignorantia, sexui præsertim seqviori, damnum accersat. Nam qvia (1.) Aromata sunt λεπτομερῆ i. e. tenuium partium: (2.) insignem habent fragrantiam: (3.) pleraqve eorum sunt ἀποφλεγματίζοντα, non possunt non (4.) participare de calore, non, ac si calor esset causa primaria odorum, sed qvia se invicem sic in rerum natura insequuntur. His positis, qvis vellet mulieri gravidæ copiosè aromata præbere? vel si non copiosè, tamen improvidè permittere? Muliebria namqve educunt,

i.e.

Digitized by Google

i. e. provocant Menſtrua. Omnia vero iſthæc ſimul etiam poſſunt pellere fœtum. Idem judicium eſt de Lochiis qvæqve tamen ſi ſuppreſſa fuerint, interdum aromatum uſu promoveri poſſunt, modò (1.) patiens non ſit hyſterica ex vulgari opinione (2.) aut peculiari Antipathia in genere odoramenta averſetur, veluti conſtat, plurimas odorem vel roſarum, vel florum Cheiri perferre non poſſe. Sic ſterilitatem in adſvetis tollimus odoriferis, ut & dolorem poſt partum (qvis negaret, Aromata inſimul qvoqve eſſe anodyna?) cui negotio inſervit Liqvidambra, Balſamus Peruv. ſed abſit antipathia!

IV.

Alterum incommodorum, Aphoriſmô allegato, notatum, eſt ſubſeqvens, ſc. καρηβαρία i.e. capitis gravitas, wenn einem der Kopf eingenommen wird. Qvod ſymptoma tàm fœminis, qvàm viris ob nimium vel freqventem odoriferorum uſum ſolet eſſe commune. Licet enim odorata moderate ſumta, ſpiritus recreent, alacres reddant; tamen immoderatior eorum uſus καρηβαρίαν aliqvali eos adficit. Vid. Sennert. Paralip. 1. ad L. Prax. p. 205. Exempla ſunt in vinô, Spiritu vini, croco, qvi non rarò mortem attulit. Et hinc eſt, qvod Galenus l. V. Simplic. C. XIX. dixit: Styrax qvantitate venenum eſt, i. e. nocivum qvid eſt. Has cautelas reverà Practicas qvi memoriæ inculcabit, feliciores utiqve in Praxi progreſſus experietur, pro fundamento habens

Digitized by Google

bens Aphor. 51. S. 2. Πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσει πολέμον. Mediocritas vero extra noxam est, docente Coo l. de Humid. Usu, p. m. 602. Et hûc collimant etiam illa, qvæ de Cardinalium aromatum (videl. Piperis, Cinamomi, Caryophyll. & N. M.) abusu habet Gvilh. Piso in Mantiss. Aromat. p. 184. 145.

V.

Cæterùm, si abusus, vel incautam administrationem exceperis, sunt ipsa aromata, genuina confortantia, qvæ omnibus in officina sic dictis Corroborantibus ego præferrem. Etenim Aromata (1.) Naturæ sunt pergrata: (2.) fragrantiam habent eximiam, (3.) ob qvam citò penetrant, etiam ab extra modò adplicata. Vid. Ephem. Erud. T. 3. p. 182. 183. (4.) Spiritûs subitò reficiunt. De Aromat. vid. Helm. p. m. 372. b qvæ reqvisita (5.) Hippocrates ipse L. de Alimentis T. XI. præsupponit. Jam (6.) argumentor sic:

Qvæcunqve medicamenta Naturæ sunt amica, fragrantia, cito penetrant, spiritus facilè subtitoqve refocillant, illa sunt vera Confortantia methodi medendi. Subsumo; Aromata sunt talia. E.

Major est Hippocratis, & est definitio Aromatis, petita è Gvilh. Pisone in Mantiss. arom. p. 168. Aroma rectè definitur, qvod sit vegetabile (non tantùm vegetabile, sed etiam animale, ut moschus, & Metallicum, si haberi

Digitized by Google

beri potest ex Chymia) qvod odore & gustu svave est.

Minor probatur Inductione, præscindendo semper ἰδιοσυγκασίαν, & cavendo excessum. Ast NB. (7.) qvòd Aromatum numerus sit hâc ratione ampliandus. Non enim Aromata tantùm in Catalogo exscripta, sed omnia fragrantia, atqve virtutem aromaticam habentia, hûc referri debent, in qvocunqve etiam capite Catalogi recenseantur, vel reponantur, v. g. Balsama, Olea, ℔l. liqvores, flores, Herbæ nobiliores, ut Origanum, Polium, Marum &c. Cur enim id, (8.) qvod habet virtutem aromaticam non possit, referri inter Aromata? Exemplo Croci, vel fl. Cheiri. Ast (9.) qvid de pulveribus, fœculis, Bezoardicis ♃li, ☉ri, Magisteriis præparatis, & inodoris medicinarum Formulis (qvas Pharmacopolia copiosè ostendunt) fiet? Perdent nomen confortantis, qvia verè non confortant, sed magis obruunt naturam. Favet opinioni meæ (10.) Helmontius, qvi p. 477. in Tr. de Buttleri lapide expressè adserit, medicamenti confortantis virtutem consistere in odore. Qvod ipsum testantur etiam (11.) species aromaticæ veterum, qvas pro confortantibus admitto, nisi multitudine Ingredientium simplicium virtutes inter se invicem destruantur. Accedit (12.) Autoritas D. Sennerti, qvi in 15. Paralip. ad Instit. p. 77. & seqq. de Confortantibus nihil admittit pro aromate, qvàm Odoramenta, sive alimenta, sive medi-

Digitized by Google

medicamenta fuerint. Prius exstat in XI. Aph. S. 2. ubi Sennertus ipse per τὸ ποτὸν vinum (omnium confortativorum maximum) intelligendum probat, qvando θώρηξις vocatur S. 2. Aph. 21. Qvemadmodum enim Lorica contra vulnera, sic vinum contra venena statuitur prodesse atqve homines præservare. Posterius habetur in L. de Alim. T. XI. his verbis: ὁκόσοι ταχείης προσθέσιος δέοντε, ὑγρὸν ἴημα ἐς ἀνάληψιν δυνάμιος κράτιστον. Ὁκόσοι δὲ ἔτι ταχυτέρης, δι' ὀσφρήσιος; qvod erat probandum, videlic. Aromata esse confortantium maxima. Nunc examinabimus in specie

VI.

Aroma Indicum) Pancirollus hoc explicare intendit: ast infeliciter. Nihil enim de hoc novit, qvàm qvòd fuerit spuma odoratissima, ex Indiæ cannis promanans; tacuisset feliciùs.

VII.

Amomum) Magna apud recentiores est litigatio, qvid sit Amomum? Ipse Garzias ab Horto, qvi invisit Indias, nihil, nisi conjecturam profert, dicendô, qvòd sit species Geranii, à pede columbinô sic dicti, & ducit hoc ex Arabibus Medicis, qvi omnia ferè morborum, & plantarum nomina, vel de verbô ad verbum reddiderunt, vel ab ipsa rei naturâ nomen mutuati sunt; adeoqve sic Avicenna Amomum interpretatus est pedem columbinum. Fructus ipse vel baccæ, qvæ dicuntur Amomum, tale qvid non repræsen-

repræsentant, nisi hoc velis concedere de Herbâ, qvam Garzias descripsit p. 124. sed ipse non vidit. Indicum Amomum ex descriptione Nicol. Maronei recenset Worm. p. 181. seqq. Aſt Piso in H. N. & M. l. 4. p. 177. & 178. Amomum majus & minus, sub Indico nomine Camara eleganter describit, Myrtiqve Americanæ fructum esse probat l. c. Qvod in Officinis nostris venditur, satis est Aromaticum; an autem verum sit, & qvod Antiqvis cognitum fuit, meritò ambigitur. Nobilissimam ingreditur Compositionem Theriacæ & Mithridatii; de cujus succedaneo qværunt hinc inde Autores. Cordus in confectione aureæ Alexandrinæ hæc ponit in Notis: Amomum verum est Rosa Hierichuntis odorata, sed eâ Pharmacopolæ hactenus caruerunt. Aſt p. 160. in Confectione Theriacæ oblitus sui, hæc subjungit: Amomô verô nos caremus &c. Vide qvàm inconstans sit de Amomo Autorum sententia! Quòd rosa Hierichuntica non sit, ejus succedaneum vid. in Matthiol. ad l. 1. Dioſc. p. m. 52. Est enim Thlaspi, non verò Rosa, si in seminis acrimonia succedanei naturam qværere velis, mihi erit perinde. Amomo vero non respondebit hæc rosæ Hierichunticæ acrimonia. Rectius in re tam obscura & ambiguâ grana Juniperi vel Calamus aromaticus, aut semen citri substituuntur. Vid. Hoffm. l. 2. c. 11.

VIII.

Amisum Siberiæ, vel, uti *Clusius. l. 6. Exot. cap. 25.*

Digitized by Google

medicamenta fuerint. Prius exſtat in XI. Aph. S. 2. ubi Sennertus ipſe per τὸ ποτὸν *vinum (omnium confortativorum maximum)* intelligendum probat, qvando θώρηξις vocatur S. 2. Aph. 21. Qvemadmodum enim Lorica contra vulnera, ſic vinum contra venena ſtatuitur prodeſſe atqve homines præſervare. Poſterius habetur in L. de Alim. T. XI. his verbis: ὁκόσοι ταχείης προσθέσιος δέονται, ὑγρὸν ἴημα ἐς ἀνάληψιν δυνάμιος κράτιστον. Ὁκόσοι δὲ ἐπὶ βραχυτέρης, διὰ ὀσφρήσιος; qvod erat probandum, videlic. Aromata eſſe confortantium maxima. Nunc examinabimus in ſpecie

VI.

Aroma Indicum) Pancirollus hoc explicare intendit: aſt infeliciter. Nihil enim de hoc novit, qvàm qvòd fuerit ſpuma odoratiſſima, ex Indiæ cannis promanans; tacuiſſet feliciùs.

VII.

Amomum) Magna apud recentiores eſt litigatio, qvid ſit Amomum? Ipſe Garzias ab Horto, qvi inviſit Indias, nihil, niſi conjecturam profert, dicendô, qvòd ſit ſpecies Geranii, à pede columbinô ſic dicti, & ducit hoc ex Arabibus Medicis, qvi omnia ferè morborum, & plantarum nomina, vel de verbô ad verbum reddiderunt, vel ab ipſa rei naturâ nomen mutuati ſunt; adeoqve ſic Avicenna Amomum interpretatus eſt pedem columbinum. Fructus ipſe vel baccæ, qvæ dicuntur Amomum, tale qvid non re-

præſen-

Digitized by Google

præſentant, niſi hoc velis concedere de Herbâ, qvam Garzias deſcripſit p. 124. ſed ipſe non vidit. Indicum Amomum ex deſcriptione Nicol. Maronei recenſet Worm. p. 181. ſeqq. Aſt Piſo in H. N. & M. l. 4. p. 177. & 178. Amomum majus & minus, ſub Indico nomine Camara eleganter deſcribit, Myrtiqve Americanæ fructum eſſe probat l. c. Qvod in Officinis noſtris venditur, ſatis eſt Aromaticum; an autem verum ſit, & qvod Antiqvis cognitum fuit, meritò ambigitur. Nobiliſſimam ingreditur Compoſitionem Theriacæ & Mithridatii; de cujus ſuccedaneo qværunt hinc inde Autores. Cordus in confectione aureæ Alexandrinæ hæc ponit in Notis: Amomum verum eſt Roſa Hierichuntis odorata, ſed eâ Pharmacopolæ hactenus caruerunt. Aſt p. 160. in Confectione Theriacæ oblitus ſui, hæc ſubjungit: Amomô verô nos caremus &c. Vide qvàm inconſtans ſit de Amomo Autorum ſententia! Quòd roſa Hierichuntica non ſit, ejus ſuccedaneum vid. in Matthiol. ad l. 1. Dioſc. p. m. 52. Eſt enim Thlaſpi, non verò Roſa, ſi in ſeminis acrimonia ſuccedanei naturam qværere velis, mihi erit perinde. Amomo vero non reſpondebit hæc roſæ Hierichunticæ acrimonia. Rectius in re tam obſcura & ambiguâ grana Juniperi vel Calamus aromaticus, aut ſemen citri ſubſtituuntur. Vid. Hoffm. l. 2. c. 11.

VIII.

Aniſum Siberiæ, vel, uti *Cluſius. l. 6. Exot. cap. 25.*

Digitized by Google

p. 202. nominat, *Anisum Insularum Philippinarum*, aut juxta *Fr Redi*, *Faniculum Sinense*, huc meritò referendum, propter insignem ejusdem, ac peculiarem fragrantiam, dum fœniculi pariter, ac Anisi qvandam mixturam refert: Germ. Sternanis/ qvoniam habet umbellam instar stellæ octo Radiorum, qvalem possideo ex Liberalitate *Nobiliss. Domini ab Adlersheim.* Admiscent Moscovitæ hoc semen Mulsæ, vel etiam, uti retulit mihi *Dn. Laurentius Renhuber*, potui ex herba Thee confecto. Deniqve copiosum atqve fragrans oleum in India elicitur, qvo tamen ob defectum hujus Plantæ, hîc caremus. Vid. *Fr. Redi Experim. natur. p. m. 172. 173.*

IX.

Antophyllis, Caryophyllis, adjungo Caryophyllum spicatum. Sermo nobis est de Caryophyllis aromaticis, von den Krahmer- und Würtz-Nelcken/ non verò de Hortensibus, qvos peculiari nomine aliàs vocant, Flores Tunicæ: de qvibus aliô locô. Vid. Hoffm. l. 2. de Offic. Med. & in Cap. de Caryophyllis. Etymologiam Caryophyllorum si attendas, denotat Caryophylli vocabulum Nucifolium, qvæ tamen originatio non videtur conveniens iis, qvi arborem ipsam viderunt. Siqvidem Garzias vocat Lauriformem; ast Neuhoffius pyrum (Birn-Baum) æqvare illam dicit p. m. 357. l. c. Fructus ipse Clavus à Lusitanis vocatur, qvia clavum figurâ sua repræsentat. Proveniunt ferè tantùm in Insulis Moluccis; Hinc Batavi lucrum ingens ipsis Caryo-

Digitized by Google

ryophyllis apud exteros sibi comparant. Inserviunt enim ipsis locô monopolii, adeò, ut rex Angliæ, qvi maris dicitur Dominus, fructum huncce ab Hollandis emere cogatur. Utrum Antophylli vel Caryophylli differant inter sese realiter? non immeritò qværitur? Antophyllos Avicenna l. 2. c. 318. marem vocat, ob majorem crassitiem, qvam præ se ferunt in respectu ad reliqvos: Caryophyllos autem vocat fœminas, sed falsò, & ex malâ persvasione; siqvidem sciendum, qvòd incolæ arbores istas flagellent, eum in finem, ut superiorum ramorum fructus decidant, qvi semper minores sunt illis, qvi in arbore relinqvuntur, & ad majorem maturitatem perveniunt, & dein majores, seu Antophylli dicuntur, uti testatur Neuhoffius p. m. 358. Die jenigen/ so alsdenn auf den Bäumen sitzen bleiben/ fallen im folgenden Jahre selbsten ab/ da sie zwar nicht so scharff am Geschmack/ als die Abgeschlagenen/ doch gröſſer und dicker sich befinden/ auch dannenhero theuerer geschätzet und zusamen gebrauchet werden/ um welcher Ursach willen die Indianer sie der Früchte Mutter zu nennen pflegen: qvod etiam nobis est in usu, qvando vocamus eos Mutter-Nelcken. Et hinc præviâ ἀντοψία intelligis Hoffmannum, qvando l. 2. c. 53. p. 186. scribit, qvòd Antophylli contineant semen in sese. Cortex enim exterior nucleum complectitur, uti ex incisione patebit cuilibet, qvi in minoribus ex arbore detrusis & percussis non invenitur, insident

Digitized by Google

ut plurimum pediculis qvibusdam, qvi peculiariter Fusti vel Fustigi ab aromatariis Lusitanicis appellantur. Notabile est, qvod recenset Neuhoff p. 355. de Caryophyllis. Indi qvando hos vendunt, tunc in ædibus suis collocant vas ingentis mensuræ aqvâ repletum, qvæ brevi temporis spatio ab ipsis Caryophyllis attrahitur, & sic mirum qvantum eorum pondus adauget. Mirabile qvoqve est, qvod de Oleô Caryophyllorum observatum fuit. Hoc enim aqvæ supernatat nunqvam, ut alia, sed fundum petit. Superest adhuc Caryophyllus spicatus vel regius, qvem vidi apud Pharmacopolam Amstelodamens. ita dictus, qvia summitates ejus coronam referunt. Arbores reliqvæ versus hanc se curvare dicuntur; qvod an verum? ambigo. Vid. plura de eo apud *Worm. p. 203. & Gvilh. Pis. in Mantiss. arom. p. 179. 180.* Usum eorum & medicamenta usualia qvod attinet, constat jam ex proœmio hujus Cap. ubi de Aromatis in genere locutus sum: itaqve ad speciem facilè possunt transferri. De Antophyllis adhuc restat, qvòd qvibusdam in passione hysterică sint familiares. Verùm qvousqve Practicus hôc in passu progredi debeat, ex cautelis suprà scriptis patet.

X.

Calamum aromaticum) uti suprà de Amomo, ità hîc etiam disceptatur valdoperè. Brevibus: Calamus aromaticus officinarum est Acorus. Calamus verò Indicus juxta aromatarios plan-

planta longè diversa ab acoro. Hic enim à Bauhinô ad iridum species: ille vero à Bontio p. 34. ad gladiolos refertur; qvæ tamen distinctio in fundamentô est eadem, ergò nulla, qvia non sit inter partes oppositas. Nam nonne gladioli sunt species iridum? Qvòd calamus aromaticus non sit Galanga, vid. apud Garz. c. 32. p. 127. Si consulere velis Joh. Veslingii observationes in L. Prosp. Alpin. de Plant. Ægypt. tunc p. 64. aliam effigiem calami aromatici invenies, qvi per omnia Lysimachiæ luteæ erit similis. An hic genuinus? hæreo. Differentias calami aromatici ab acorô, demonstrat etiam Garz. p. 127. c. 32. ex operationibus & temperamento: Worm. p. 144. In re dubiâ qvid obstat, qvin pro calamo Indicô utamur nostrate, sc. acorô seu calamo?

XI.

Cardamomum.) Vid. Lobel. p. m. 445. Hoffm. l. 2. c. 49. inchoans, statim Galenum reprehendit, qvi Cardamomum cum Nasturtio comparat. Hoc enim posterius κάρδαμον dicitur, adeoqve putavit Galenus, si non eandem, similem tamen cum Nasturtio esse plantam; qvod ipsum si ratione virium & acrimoniæ intelligatur, qvodammodo verum erit: secùs autem, si species attendatur. Hinc Hoffmannus τὸ κάρδα & ἄμωμον hôc locô potiùs peregrina, qvàm Græca censet esse vocabula. Plantam (cujus icon habetur apud Bontium) ipsam non vidit Garzias: hinc frustrà operosus est c. 24. & à Bontiô passim

Digitized by Google

refutatur l. VI. H. N. & M. c. 37. Communiter statuunt 4. Cardamomi ſpecies: (1.) Maximum, inſtar fici, vulgò Malagveta ſeu Melegveta dictum (Garzias autem negat, Melegvetam eſſe ſpeciem Cardamomi p. 97. qvamvis Piſoni pag. 225. Melegveta ſit piper Indicum) Hæc Melegveta, vel maximum Cardamomum, continet fructum, cujus grana dicuntur Paradieß- oder Paríß-Körner/ qvæ pulveriſata piper adulterare ſolent: (2.) Longum, ratione capſulæ: (3.) Medium, vel ratione pericarpii, Triqvetrum, & in officinis pro Amomo venditur: & deniqve (4.) Minimum, qvod omnium optimum & fragrantiſſimum. Verùm enim verò Bontius anteà citatus tantùm Cardamomum duorum facit generum, ſcil. vidit majus & minus cardamomum: Majus flore modoqve Hyacinthi creſcit in Javâ copiosè. Minus habet caulem, arundinis modô, internodiis à ſe invicem diſtinctum. De qvô allegatus Autor l. 6. H. N. & M. p. 127. ita ſcriptum reliqvit: Habet hoc Aroma calorem blandum, & naturæ noſtræ amiciſſimum, nullum empyrevma in viſceribus noſtris relinqvens. Ideoqve etiam ſolum absqve aliô cibò maſticari & comedi poteſt, ſecus, ac piper, ZZ. Caryophylli, & reliqva calidiora aromata, qvæ ſummo ſuô calore vix, niſi admixtis aliis eduliis, deglutiri poſſunt, & nimis largè uſurpata, phlogoſin in ſangvine, & febres ſæpè continuas excitant. Urinam porrò commodè ciet, menſtrua fœmina-

rum

Digitized by Google

rum blandè movet, anhelitum emendat, obstructionibus Hepatis & Lienis, præsertim Mesenterii, ad miraculum usqve conducit, in jusculo appropriato.

XII.

Carpo-balsamum) Fructus est qvodammodo triqveter. Balsami seu Baleſſan iconem vid. in Prosp. Alpin. de Pl. Ægypt. p. 60. & in dialogo de balſ. p. 48. ut & apud Lobel. in Animadv. Alius fructus, qvi in officinis pro Carpo-balsamo venditur, non est Carpo-balsamum, sed potius fructus Malabathri. De Balsamo vero genuinô vel Opobalsamô, in subseqvente capite plura. Xylobalsamum vero est nihil aliud, qvàm lignum vel virgæ, aut cortices balsami, de qvibus in l. c. Vide, si qvæ exstant, notabilia in Panciroll. & Salmuth. p. 33. a.

XIII.

Cassia lignea vera, Cinamomum) suprà in cap. de Fructibus Cassia siliqvosa fuit considerata, vel Cassia Arabum. Hic itaqve erit explicanda Cassia Græcorum, qvæ nihil est aliud, qvàm Xylo-Cassia vel Cinamomum, vulgò, (à figurâ,) Canella. Piso in Mantiſs. arom. p. 168. Qvæ an sint Synonyma? controvertitur. Nos decidimus ita: Si Xylo-Cassiam vel ligneam degustes, nec odoris fragrantiam, nec tantam acrimoniam deprehendes in eâ, atqve in cinamomo: it. cortex viscidus etiam qvodammodo erit inter masticandum, qvod non est in Canella vel cinamomo.

Digitized by Google

momo. Qvibus perceptis, nonnulli differre putant. Et differunt qvidem, sed non realiter, i. e. ac si diversæ arboris essent cortices, sed sub unius ejusdemqve arboris specie continentur, qvæ in Ceilon maximam partem inculta est: Piso in Mant. arom. p. 166. Oleam repræsentat, perennis, foliis lauri: vulgò vocantur arbores canelliferæ. Hinc falsus est Salmuth in Panciroll. per omnia, qvæ habet ex Plinio l. 1. p. 28. Causam diversæ nominationis rejicit Garzias in mercatores p. 59. his verbis: Ementes ergò Ormuz incolæ eam Canellam à Chinensibus, eam Darchini, qvod Persis lignum Chinense sonat, appellarunt. Deinde Alexandriam vehentes, ut eam Græcis eò confluentibus cariùs venderent, Cinamomum vocant, qvod significat lignum odoratum, qvasi amomum ex Chinâ delatum. Deteriori autem Canellæ, qvæ scil. ex Malavare & Java delata est, idem nomen, qvô in Java appellatur, indiderunt, sc. Cais manis, qvod lingvâ Malaga dulce lignum denotat, (hanc corruptô vocabulô Græci Cassiam dixerunt) duo diversa nomina rei idem imponentes. Qvàm adcuratè autem Garzias hæc ex aliorum ratione describat, magis tamen industriè rem ipsam proponit, & in multis eundem refutat Piso p. 168. in Mant. arom. præsertim qvando Garzias corticem superiorem tanqvam inutilem, rejiciendum recenset: qvod forsan ratione crassitiei, & propter odoris absentiam contigit. Nam datur crassissimus

Digitized by Google

mus Cinamomi cortex, Germ. Mutter-Zimmet/ (vid. Lobel. de Xylocaſſia) qvi planè inodorus eſt, atqve inſipidus, ſi ſubtilem tunicam interiorem lentam in eô excipias. Vid. Piſo in Mant. Arom. p. 168. qvia multa ſunt viridia, qvæ demum ſiccata, odorem ſpirant optimum, ut iris florentina: ratione ſaporis ſi talis cortex ad nos adfertur, jam videtur deſtillatione aut ætate corruptus, idem p. 168. Qvænam denique cauſa hujus incertitudinis circa hoc & alia aromata ſint, vid. in Piſone p. 166. Worm. p. 167. Caſſiæ lignea ego ſemper præfero cinamomum morſu electum. Nam Caſſia lignea revera eſt lignea, i. e. inſipida. Uſualia ſunt (1.) Aqva cinamomi ſimplex, (2.) cydoniata, (3.) Tinctura. (4.) Elixir: (5.) Magiſterium, ſed rarò: (6.) Syrupus de Canella: (7.) Ol. ♂latum, qvod magni æſtimare ſoleo in Gangrænâ, ut & in Sphacelô imminente partium externarum: (8.) Eleoſaccharum, &c.

XIV.

Caſſia caryophyllata, Nelcken-Zimmet.) Nobiliſſimum hoc eſt aroma, & caryophylli atqve cinamomi virtutes in ſe complectens, eſt paucis abhinc annis notum ex India Orientali. Deſinant nunc Ceilônitæ & Moluccenſes gloriari, qvod illis ſolùm cinamomi, his verò Caryophyllorum gloria cœlitus conceſſa ſit: qvandoqvidem utrumqve in unô exhibetur cortice. Odor in hoc eſt Caryophylli, ſapor autem Caſſiæ. Ha-

Digitized by Google

bebatur ante decennium pro China Chinæ à quibusdam, sed perperam. Nunc hîc locorum Cassia caryophyllata satis est nobilitata. Vide, quæ de eâ habet porrò Gvilh. Piso in Mant. Arom. c. 7. p. 169. 170. ut & Carol. Chivry, Pharmacopœjus Amstelodam. Usus hujus aromatis cœpit esse succedaneus Caryophylli, sed diplomate regio in favorem Moluccensium fuit prohibitum postea.

XV.

Chinæ - Chinæ cortex) Arbor hujus corticis Ganannaperis vel Gananaperide dicitur: Iconem vid. in Barthol. Centur. V. Hist. 20. quæ tamen Icon magis arborē Caryophyllorū refert, qvàm arborem Chinæ chinæ, deinde: ipse Ex. Barth. Cassiam caryophyllatam habet pro China - Chinæ, qvam tamē sententiam facile ex sapore ac odore mutabit nunc, postqvam ex ἀυτοψία scitur, ea, esse diversissima. Scripserunt de hoc Joh. Jacobus Chifletius, Rulandus, Sturmius, & Dyonisius Jonqvet in Horto suô Parisiensi, ut & Hæferus in Herc. Med. p. m. 277. Est specificum contra Qvartanam & tertianam certissimum. Essentiam hujus corticis vide in Rolfinckii Chymia p. 207. sub Titulo Essentiæ corticis Sinensis, vel Palo de Calenduras: ut & Disputationem meam de Antiqvartiô Peruv. 1663. hîc publicè habitam, ubi plura de ejusdem nominibus, origine, qvalitatibus, modo operandi, ac utendi, invenies.

XVI.

Digitized by Google

XVI.

Costum odoratum verum seu Arabum, weisser Zimmet.) Variis plantis attribuitur vox Costi. Dicitur ita (1.) Ageratum vel Eupatorium Mesue (2.) Christophoriana vocatur Costus niger. 3. Sic etiam (3.) est herba Costæ, hieracii species, Kost-kraut: cujus Conserva multum in Phthisi valere creditur. Nos agimus hîc de radice Indicâ, vel cortice potius Chinensi, qvem Garzias ab Horto à tali arbore vel frutice esse contendit p. m. 138. Johan de Laët l. 1. descriptionis Indiæ Orient. c. 17. Niremberg. Hist. Nat. l. 1. c. 48. Species Costi fecerunt in officinis tres, nimirùm dulcem, amarum, & verum seu odoratum: Vid. Lobel. in stirp. adverſ. p. m. 34. 35. ubi explicat magis & magis Costi naturam. Sed rectè Bontius in Garz. unam eandemqve monet esse radicem, solùm locô, ætate, aut corruptione differentem p. m. 36. 37. Hoffm. l. 1. p. 243. Notæ ejusdem bonitatis sunt (1.) ut sit albicans: (2.) fragrans: (3.) acris, qvæ tamen criteria reliqvis & multis aliis aromatis competunt. Ideò fallacia sunt ut plurimùm; imò radices, qvæ pro costô in officinis, venduntur, nullas penè costi legitimi notas habent: Worm. pag. 176. Qvid si Costus Arabum esset canella alba? uti vocatur. Vide hanc prolixè descriptam apud Worm. pag. 176. In dubiis præstat, locô Costi, uti Zedoariâ. Qvandoqvidem juxta Costæum, qvæ in Costô reqvirimus, omnia in probatissimâ Zedoariâ inveni-

Digitized by Google

venimus. Sic ipsa Zedoaria substituitur in Theriacæ compositione pro Costô verô. Idem juxta Hoffm. p. 244. faciendum in Diacostu Mesue, vel ingrediens hoc planè omittendum, præsertim, si succedaneum esse velles radicem pyrethri, it. in Elect. Caryocostino, & Pill. Mayo-Costin. Mindereri, qvæ vide in ejus Alœdario.

XVII.

Cortex Winteranus non multum abfimilis est Canellæ albæ. Hinc etiam Clus. in descript. peregrin. stirp. f. 37. dicit, illum adcedere ad ligni aromatici corticem *Monardis c. 76.* qvamvis *loco cit. Clusius* fragrantiam tantam ligno Monardis tribuat, qvantam tribuit Cortici Winterano. Historiam ejus *vid. in l. c. Clusii p. 30. in not. ad Garz.* Usus ejus insignis est in Stomacace, & primum ego ante decennium detuli mecum ex Angliæ metropoli Londino, ubi copiosè vendebatur, sed carô tunc Temporis preciô. *Cl. Willisius* eundem corticem non solum in scorbuto, sed insuper in Paralysi insigni cum fructu adhibuit *part. 2. d. A. Br. c. 9. p. m. 400.*

XIIX.

Crocum qvod spectat, bulbosa est planta, cujus stamina flammea (qvæ antheras rostrum referunt) in Calabria, & potissimum Aqvilæ, & Abruzzo, cum summâ industriâ colliguntur in usum venalem. Licet autem hîc locorum bulbi tales in hortis nostris conspiciantur: Licet etiam stamina odorem & virtutes Croci habeant, copia tamen

Digitized by Google

tamen ejus hîc deficit. Hinc utimur Aqvilano, tanqvam optimô, vulgò Crocus de Aqvila, germ. Zimmet-Saffran. Post hunc est Anglicus, Austriacus, & qvi Rupellis ex Gallia (von Rochel) ad nos defertur; colorem habet aliqvalem Croci, odorem vero non, uti noster Crocus silvestris, qvi aliàs Cnicus vel Carthamus audit, cujus floribus sæpè adulteratur genuinus crocus, ut habet Hoffm. l. 2. p. 250. Adulterium veru qvod fit radice curcumæ, adhuc tollerabilius est. Etenim Curcuma est species Croci Indici, uti demonstraturus sum circa finem. Bonitates Croci ex Dioscoride vide pluribus examinatas *in Hoffm. l. c. p. 248. 249.* Facultates ejus satis dignè celebrare non valemus. Nam est in eô virtus cordialis, pulmoniaca, uterina, cephalica, ophthalmica, anodyna, adeò, ut reverà instar Panaceæ sit, si moderatè usurpatur. Dixi moderatè; aliàs etiam verificatur de croco, qvæ suprà in procœmio hujus Capitis innui, qvòd scil. Narcosi spiritus nostros adficiat, uti exempla prostant *in Amato Lusit.* & insuper experientia qvotidiana edocet. Usualia sunt (1) Tinctura: (2.) Extractum: (3.) Ol. ℞latum: (4.) Emplastrum Oxycroc. qvod in dolore Ischiatico multum valet. Ingreditur deniqve Crocus nobiles compositiones, v. g. (5.) Electuarium de Ovo: (6.) Species dia-curcumæ, qvas rectiùs dia-crocu vocites: ipsa siqvidem radix non ingreditur eas. Solenne vero fuit Arabibus, qvidqvid flavô colore tingit in-

Digitized by Google

instar Croci, vocare nomine Curcumæ: (7.) Elixir Proprietatis Paracelsi, qvod admodum propter excellentes virtutes usuale, & dignum sanè laudibus medicamentum est. Si enim ingredientia examinaveris, omnia erunt directa eò, ut resistant putredini. *Vid. Colleg. Pract. Sylvii.* Hinc utiliter adhibetur in δυσεντέρια, retentione secundinarum, imò (8.) Pillulæ pestilentiales Ruffi nihil sunt aliud, qvàm Elixier proprietatis, in formâ siccâ. Hoffmanno hæc compositio propter Crocum suspecta qvidem est; nec immeritò. Ast qvi dosin & morbos observaverit, illi nobilitatæ virtutis existet medicamentum.

XIX.

Curcumæ radicem, ratione Coloris, qvoqve referimus hûc. Suprà in Cap. de rad. dictum, qvod *Hoffm. l. 2. c. 80.* locaverit eam inter species Cyperi Indici. Hinc in cap. de Croco §. *76. f. 250.* mitiùs de eâ videtur sentire, dum ita scribit: Rhopopolæ adulterant Crocum Indicô Crocô, qvi est radici Curcumæ non dissimilis. Nam Curcumæ radix est verâ Crocus Indicus, uti demonstrat hoc *Garz. c. 39. p. 152.* & præter eum *Bontius p. 38. 39.* his verbis: *Miror ego, Garziam ab Hortô hanc nobilissimam plantam tàm leviter transiisse, cùm apud omnes Indos nulla planta sit in frequentiori usu, qvàm Curcuma.* Nomen Croci sortita est, non qvod ullam similitudinem habeat cum Crocô Anglicô, qvi optimus jam est in totô terrarum orbe; vel, uti *p. 90. ait:* ac si Croci Bri-

Britannici filamentis effet similis ; sed qvod radix ejus, non secùs, ac Crocus verus, colore flavô tingat ; unde Lusitanis *Saffran di tierra* vocatur, q. d. *Crocum subterrestrem.* Radix ejus, qvam *Garzias* non vidit, tutò intra corpus adsumitur. Hinc pergit porrò in laudes Curcumæ *Bontius l. 6. p. 117. Nullum frequentius condimentum in piscibus coctis & carnibus elixatis apud Indos, qvàm radix Curcuma.* Præterea nobilissimus ejus usus est in medicamentis, tàm Topicis, qvàm internis omnibus obstructionibus viscerum (NB. propterea etiam apud nos adhibetur in ictero, non propter colorem flavum, vel ob bilis significaturam, uti rectè hoc rejicit *Hoffm. c. 80.* sed magis ob virtutem, qvâ gaudet, aperitivam) ac Mesenterii, tum in mulierum morbis, nullum æqvè celebrant Malaicæ Mulieres, qvàm hoc *Borbory*, vel radicem Curcumæ : tàm divinis laudibus efferunt in partu facilitando, & difficultatibus, & renum passionibus, ut nihil suprà ; Tum utero est specificum remedium. Et certè, ut verum fatear, nihil æqvè in his adfectibus præstantius in qvotidianô usu reperi, qvàm præstantissimum hoc inter omnia medicamenta. Hactenus Bontius. En ! qvomodò Curcumæ radix cum viribus Croci in omnibus conveniat? Qvis itaqve nollet in defectu vel carsitate Croci, uti radice Curcumæ, modò intaminata ad nos feratur? Vides itaqve, qvod æqvè medicis usibus inserviat, qvàm tinctoriis, uti malè hactenus sensit

Digitized by Google

ſenſiit *Hoffm. l. c. & Garz. p. 153.* Bontius adhibet radicem ſternutatoriis, ut pulverem rad. *Elleb. p. 117. 118.* cur vocetur deniqve Jngber - Wurtz/ vid. *Hoffm. l. c. & Garz. p. 153.*

XX.

Cubebas qvidam pro Carpeſio, nonnulli pro ſemine viticis habent: aſt hos omnes ἀυτοψία refutat facilè: *Vid. Garz. ab Hort. c. 23.* Lobelius Piperi nigro congeneres has bacculas eſſe docet *p. m. 427.* Qvæ ſententia etiam tanqvam probabilior, ab aliis fovetur. Adhibentur potiſſimum Apophlegmatismis & ſternutatoriis, ſ. rem etiam nimium in modum excitant. Hinc λαίτυγες, qvidam ſibi habent perſvaſum, fore jucundiorem hunc actum, ſi contineant in ore granum unum Cubebarum. Plura vid. apud Autores cit.

XXI.

Folium Barbaricum & Indum) Prioris facit mentionem *Pancirollus l. 1. T. X. p. 29.* his verbis: *Folium Barbaricum erat odoramentum qvoddam ex radice odoratiſſimâ, qvam Bachar dicebant, item ex Nardo, Myrrha, Balſamo & Coſto confectum:* Licet non deſint, qvi foliorum nomine intelligunt ungventum ex foliis præparatum, uti legimus hinc inde: *Mœchis foliata parantur*, apud Poëtas; & in ſpecie Martialem:

Arme a me libram Foliati poſcit amica.

Uſus hujus folii barbarici exſpiravit: Indum vero vel folium καθ' ἐξοχὴν ſic dictum, adhuc eſt in uſu, *Tamalapatra*, & corruptè *Malabatrum* hodiè adpel-

Digitized by Google

adpellatum. De hoc fabulati sunt veteres, ac si absqve radicis adminiculô aqvis innataret, lentis paluſtris in modum, uti videre eſt ex *Plinio, & Dioſcoride*. Verùm exemplum, qvod de lente paluſtri adducunt, æqvè falſum eſt; qvandoqvidem & hæc radice gaudet ſuâ. Ergò etiam de foliô Indicô falſum erit, prout qvoqve ἀνπφλία hoc facilè ſuppeditat, imò qvi potamogeiton ſubſtituunt, fatentur, non poſſe fieri absqve petiolo, licet aqvis innatet Potamogeiton. Vid. *Lobel. p. 129. Worm. p. 162.* Fructum hujus arboris, cujus folium eſt, vendunt in officinis pro Carpobalſamo, ſed falsò. Hoc enim Carpo-balſamum eſt fructus qvodammodo triqveter, vid. *Garz. p. 76.* Malabatri autem fructus glandem parvam repræſentat. De ἀνπβαλλομένῳ vid. *Garz. p. m. 78.* rarò uſurpatur, niſi in compoſitionibus magnis.

XXII.

Galangam congenerem facit *Piſo Zingiberi in Mant. arom. p. 189. 190.* & duplex ſtatuitur ab Aromatariis, major & minor; qvæ poſterior magis odorata, & viribus præſtantior cenſetur. Cæterum qvòd non ſit *Schœnanthi radix*, refutat *Garz. p. 155. c. 40.* Ingreditur varias compoſitiones; aliàs nihil, vel parum, de eâ uſuale. Condimentum ciborum qvod præſtet, nulli non eſt notum. Et qvid hæreo in Elogiis præſtantiſſimæ radicis, cujus uſus jam pridem toti mundo innotuit? *Vid. Piſo in Mant. arom. p. 191.*

Digitized by Google

XXIII.

Macis, nucis moſchatæ involucrum eſt: ideò in unô §. contineri qveunt. Nux *ipſa moſchata* dicitur, ob aliqvalem moſchi odorem: ſic etiam *myriſtica*, qvia miſcetur ungventis, & tandem *Aromatica* à *Piſone in Mant. arom. p. 173.* Naſcitur copiosè in Bandenſibus Inſulis Indiæ, arborqve ipſa pyrum referre creditur vid. *Neuhoff. & Garz. ab Horto.* Conſtat triplici cortice, qvorum extremus & primus eſt craſſus, & viridis, medius vocatur à mercatoribus *Foli*; Latini cum Arabibus Macis, Germ. Muſcaten-Blüthen- oder Blumen. Tertius, qvi immediatè nucem ambit, ligneus eſt, & reſpectivè ignobilis. Qvomodo Macis & Macer differant, vid. *in Piſ. Mant., arom. pag. 175.* Macer eſt cortex radicis arboris in Malaber naſcentis & virtutis adſtrictoriæ: *Vid. Chriſt. à Coſta p. 250.* Macis autem eſt nobiliſſimus cortex ipſius nucis, & earundem cum nuce virium. Nux ipſa diſtingvitur in *Marem* & *Fœminam*. Illam, Palamet ſiri dictam, extollunt Indi, hanc noſtrates; Aſt videntur plebeji Germani errare, dum qvod Indi marem, ipſi fœminam, Mutter-Muſcaten / nominant. Sit ut ſit; utrobiqve ſubeſt ſuperſtitio: nullum enim ſubeſt fundamentum. Putant enim nucem oblongam in cibis viris datam, potenter eos ciere in ♀, & facere ſolitô ſtrenuiores. Præter hæc demonſtrat *Piſo*, virtutem aromaticam macis, in nuce mare longè inferiorem eſſe *p. 176.* Ergò ſi macis bonitatem attende-

re

re velis, potiùs Pala, h. e. nux aromatica *p. 173.* descripta, usurpanda, absqve differentiâ sexus. Vires ex odore & aliis qvalitatibus abundè percipi possunt: videl. qvia calida & aromatica est, cor, caput, stomachum, & uterum, in affectibus convenientibus, nux & macis moderatè usurpata, juvabunt. Nota verò qvòd etiam, ut aromata reliqva, virtutem suam habeat narcoticam, diducente hoc *Pisone in Epilogô de Aromatum cardinalium abusu p. 185.* Sic recensetur *Lobelius* de nobili qvadam fœmina, qvæ, cùm ob picam 10-12. nuces moschatas comedisset, tandem ebria facta deliravit. Idem observavit de *Mace*, *Hoffm. p. 503. Novi matrem*, inqvit, *qvæ cùm filiæ pluscul um de mace dedisset, ad movendos Menses, animadvertit in illâ delirium aliqvot horarum.* Monet hoc etiam *Bontius p. 26. 28.* his verbis: *Caterum de cortice hujus nucis, ac de Nuce ipsâ, dico, qvòd parcius sit adhibenda, qvoniam oleosi ac pingves vapores ex ejo usu in cerebrum elati, obstructionem ventriculis cerebri afferunt, ac inde somnolentiam, imò stuporem qvendam universis subjectis membris inferunt. Et qvod majus est; ex nimio hujus nucis usu aliqvot periclitari vidi, qvi amplius, qvàm per diem naturalem sine sensu ac motu jacuerunt, tanqvam Carô correpti.* Usualia sunt (1.) Extractum nucis moschatæ, cujus residuum album corpus aliqvoties (sed frustra) abluitur. Communiter reservatur pro corpore ad balsama, cui negotio inservit etiam Ol. nucistæ expressum: Qvod e-

Digitized by Google

nim meliorem effectum edat, qvàm cera, nemo dubitabit: (2.) Ol. Nucis & Mac. ♂l. è qvibus varia possunt fieri Elœosacchara, v.g. in torminibus ventris, Colicâ &c. Prostat qvidem in officinis Moschelæum oleum dictum, qvod qvidam ab ingrediente moschô ita dictum volunt; sed nihil obstat, qvin etiam dicatur sic à nuce moschata, qvæ in id recipitur.

XXIV.

Piperis tres in communi habentur species, album scil. nigrum, & longum. Sed reverà tantùm duæ sunt, sc. longum & nigrum. De priore nullum est dubium ab ullo autore motum. Qva ratione verò nigrum & album piper pro unâ specie haberi qveant, demonstrat *Gvilh. Piso in Mant. arom. p. 182. & Charasius in Hist. nat. animalium, plantarum, & mineralium, qvæ Theriacæ ingrediuntur compositionem*; videl. differentiam coloris, qvæ est in pipere albo & nigro, tantùm ratione involucri, vel tunicæ intercedere hôc modo: Benè maturô pipere, maceratur; qvâ maceratione factâ, cortex niger dehiscit: tunc granum album facilè eximitur. Hoc est totum negotium! Ex Jamaicâ piper nuper ferri cœpit, cujus cortex saporem cinamomi, & odorem caryophyllorum habet; sed ampliùs visum non est. Piperiferæ arbores omnes sunt sarmentosæ, pedicis indigentes qvibus vitis more adnituntur, *vid. Piso l. c. Garz. c. 22.* qvi tamen à *Pisone in Mant. arom. c. 8. pag. 182.* corrigitur, qvòd

qvòd piperis longi arborem ſtatuerit aliam, *Neuhoff. de R. Eb. p. m. 371.* Frigidum actu hoc qvidem eſt aroma, ſed potentiâ calidiſſimum, velut experiuntur ii, qvi corroborandi vel calefaciendi ſtomachum gratiâ, pipere utuntur. Hinc ridet *Bontius p. m. 27.* Javanos & Indos, qvi piper ſeriò dixerunt frigidum. Oleô diatrion piperion ſtillatitiô utuntur nonnulli in febribus, oriundis ab ἀδηφαγίᾳ vel cruditatibus ventriculi: Vulgatiora, & qvæ reſtant, vid. hinc inde in Autoribus.

XXV.

Spicam, vel *Nardum Indicam* ſi hûc referre libet, licebit etiam Celticam, & ſpicam domeſticam, atqve lavendulam, ob aromaticum odorem hûc inſerere. Nam ſimilium ſimilis eſt ratio. Lavendula & Spica domeſtica vel Italica facilè poſſunt inter ſeſe diſtingvi, & potiſſimum Italica, qvæ habet præ lavendulâ Spicas longiores: ideò etiam ratione effectûs nulla ſupererit difficultas. Celticæ deſcriptionem vide in *Matthioli Comment. in L. 1. Dioſc. c. 7. p. 27. 28.* De Indicâ verò eundem *p. 24. ſeqq.* Cæterum unicam hujus radicis Indicæ eſſe ſpeciem, operosè probat *Garz. p. 130.* & laudat Luſitanos, qvod per illos navigationibus plurima aromata, & in longè viliori pretio ad nos nunc advehantur, qvàm olim. *Bontius p. 35.* ipſam herbam viridem in India non vidit ob prædones Javanos, & Tigrides; Interim attribuit illi vim cordialem, qvalis ineſt floribus

Digitized by Google

calendulæ,& per infusionem Syrupum parat pro corrigendâ intemperie viscerum frigidâ: adhibet etiam contra morsus, & ictus venenatorum animalium *p.m. 36. 37. 41. 89.* Hinc fabulæ accedit, qvod habet *Lacuna in Dioſc. l. 1. c. 6.* qvasi Nardi Indicæ usus esset in India periculosus, qvoniam ex eâ fiat veneni qvoddam genus mortiferum, qvod non modò hausţum, sed etiam cuti in sudoribus insperſum, hominem illicò jugulet, idqve *Toxicum Piſum* vocari. Qvod intoxicari possit Nardus, nemo negabit: sed qvòd ipse venenum sit, refutavit *Garz. Bont. Hoff.* De *Hirculô* veterum, herbâ, qvâ Nardus Celtica juxta *Dioſc.* adulteratur, vide in *Adnot: Cluſii ſuper Garz. p. 131. & Matthiol. in Dioſc. l. 2. p. 27.*

XXVI.

Sqvinanthum, Schœnanthum, i.e. juncus floridus, odoratus, aromaticus, subsequitur. Nam σχοῖνος juncum, ἄνθος vero florem denotat. Taxat hic *Bontius Garziam*, qvòd hic dixerit, nullum esse junci odorati usum alium, apud Indos, qvàm substernendis equorum cubilibus. Adhibetur enim non solùm condimenti, sed etiam medicamenti locô, dum externè lavacris & pediluviis, internè vero in adfectibus mulierum, reserando feliciter obstructiones, usurpatur. Si enim, uti rectè argumentatur *Bontius*, graminis nostri radices aperitivâ virtute gaudent, multô magis gramen hoc aromaticum. Communiter adhibetur à Practicis corrigentis locô

in

Digitized by Google

in purgantibus vehementioribus. Reliqva *vid. in Matthioli Com. 1. Dioſc. c. 16. p. 41.*

XXVII.

Stœchadis Arabicæ flores, nec non flores tunicæ, propter inſignem virtutem aromaticam, hûc referri debent. Hinc de Stœchade jam ſuô tempore *Dioſcorides l. 3. c. 27. pag. 372.* teſtatur, qvòd utiliter Antidotis miſceatur: habent odorem Camphoræ, ſi fricentur, vel rumpantur. De Tunicæ floribus vid. *Hoffm. l. 2. de Caryophyllis.*

XXVIII.

Tlilxochitl, ante aliqvot annos huc delatum, nomine *Benzœnil*, eſt autem nihil aliud qvàm Convolvuli indici ſpecies: Siliqvas nominat Redi *vainiglias p. 179.* Semen continent minutiſſimum, nigerrimum, ſvaviſſimi tamen odoris, qvalis vel in Balſamo Peruviano, vel Benzoe percipitur. Miſcetur celebri Potioni, *Chocolata. Worm. p. 215.*

XXIX.

Zedoariam nemo facilè novit. Sive enim *Matthiolum in 2. Dioſc. c. 154. p. 317.* evolvas, ſive *Garziam l. 1. de arom. c. 47.* ubiqve receſſeris dubius. *Cluſius* tandem *in Garziam* concludit, eſſe zerumbet radicem, qvam vide in *Garz. l. 1. Arom. c. 43. p. 159.* Radix cæteroqvin eſt alexipharmaca, ejusq; extractum valdè familiaris eſt uſûs in doloribus Colicis.

XXX.

Zinziber vel Gingiber ſatis accuratè delinea-

Digitized by Google

tum in *Pison. p. m. 189. 190.* An iridi aqvaticæ, ut *Garziæ* putavit, vel arundinibus sit hæc radix adnumeranda, juxta *Pisonem*, nondum cognitum est: qvandoqvidem Autores ex Indiis reversi, dubitant adhuc, & incerti sunt; *Piso p. 90.* Qvoad qvalitates, Piperi ferè respondet. Extollitur illud Zingiber potissimum, qvod ex Malavar & Bengalâ ad nos defertur. Est stomachica radix. Hinc in Dysenteria, Lienteriâ atqve Colicâ sæpissimè usurpatur. De cultur. vid. *Neuhoff. in R. S. p. m. 345.*

XXXI.

Sunt & alii fructus, & radices exoticæ, qvæ ob singularem virtutem possent aromatum Catalogo misceri: qvoniam verò nobis adeò exactè nondum sunt notæ, ideò in dubiis exspectare malumus aliorum, qvàm nostram experientiam. *Vid. Garz. l. 2. de Plant. Hist. Christoph. à Costa, & Monard.*

XXXII.

Gvielhelmus Piso in Mant. arom. c. 13. Jambos c. 14. arborem Acajo vulgò, vel Caju c. 15. radicem Ninzin, qvæ rem excitare dicitur, c. 16. Polypodium *Indicum*, atqve in subseqq. *Chocolatam Indicam*, atqve *Nucem Maldivam*, describit prolixè, de qvibus partim jam dictum est, partim dicetur infrà suo Ordine: reliqvæ verò, utpote *c. 13. 14. 15. 16.* non attendo, vel qvia non sunt Aromata, vel nobis adhuc ignota; Ideò *Caput de Aromatis*

Digitized by Google

matis concludo *Capite 9. Pisonis*, ubi ipse Epilogum de Aromatum abusu constituit.

CAPUT IX.

DE SUCCIS CONCRETIS, LACRYMIS, GUMMIS ET RESINIS.

I.

A*Loë)* De lignô Aloës, tanqvam aromaticô, suprà c. 3. dictum est sufficienter. Nunc de *Aloë*, qvatenus est succus sempervivi marini. Qvamvis *Hoffmannus* cum *Bauhino* velit sempervivam distincta ab Aloë. Sed res erit parvi momenti in Botanicis. An Aloë nostra sit eadem cum veterum Aloë, dubitatur (1.) qvia *Dioscoridi* flores Aloës erant albi, nostrô tempore sunt lutei. Resp. Colores sunt variabiles, adeò, ut nunc uterqve colorum in Aloë conspiciatur. Qvomodo Aloë crescat, vid. *in Obs. Borelli.* (2.) Aloë nostra non est amara. Resp. Nec veterum talis fuit, licet in nostrate amaritudo satis sit perspicua: *Vid. Garz p. 29.* Dantur in Officinis tres non specie distinctæ, sed puritate solùm, raroqve in locô natali Succô Acaciæ adulteratur, uti probat *Garz. p. m. 9. 10.* (1.) est Aloë caballina, Veterinariis tantùm usitata: (2.) Epatica, qvasi referat parenchyma Epatis, ratione Coloris, & (3.) Soccotrina, non à succô citri, ut malè voluit *Fuchsius*, sed à *Soccotra* Insula, è qvâ fertur ad nos, &

Digitized by Google

habetur omnium præstantissima. *Vid. Garz. p. 10.* De præparatione vel lotione Aloës *vid. Sennertus in Paralip. p. 68. Schræderus l. 4. p. 252.* qvi dicit, Aloëm constare parte resinosa & aqvea; illa purgationibus est inutilis, hæc autem idonea; ea propter si alvum purgare expetis, neglectâ resinosâ, aqveam collige, in aqvam solubilẽ, eamqve à fecibus seqvestratam. Vid. insuper de differentiâ & aloës natura *Piso in N. & M. Hist. L. 4. p. m. 195.* Mirum est insuper, qvòd Aloë, intus freqventer sumta, orificia venarum aperiat: extrà vero adhibita, ut in vulneribus, claudat, sistendô sangvinem. Ratione prioris multa vide exempla in *Sennerti paralip. p. 68. & Inst. Mœb.* qvâ ratione *Garz. p. 13.* Hæmorrhoidibus non convenire asserit. Ratione posterioris omnes adsentiuntur *Chirurgi. Vid. Pis. p. 195. l. c.* qvæ ratio hujus effectus contrarii? *Garzias c. Jacobo de Partibus p. 14.* respondere nititur sic: Qvod ratione externi aut interni usus, effectus contrarii valdè familiares sint medicamentis: sed profectò nihil respondet hôc ipso. Nam petit principium. Forsan hæc est ratio, qvòd externè pulvis insperstus non tantoperè actuetur, atqve si internè adsumatur, vel, qvòd Aloë sangvinem sistat externè, admixtis aliis, vel etiam qvòd in externô usu facultas siccatoria prævaleat, juxta *Hoffm. p. 10.* qvæ tamen responsio etiam lubrica est. Qvis enim qvalitatem siccatoriam ab Aloës caliditate segregare potest? Usualia sunt (1.) Extr. Aloës:

(2.)

Digitized by Google

(2.) MP. de Aloë rosata: (3.) Pilulæ Hieronymi ab Aqvapendente, qvæ confiunt ex Aloë rosata: (4.) Francofurtenses, vel Angelicæ qvid sunt aliud? qvàm Extractum Aloes. Vid. Dispens. Horstii. Insuper ingreditur (5.) omnes Hieras, seu Electuaria purgantia, ob qvam istæ Hieræ dicuntur Picræ p. 11. (6.) Elixir propr. Paracelsi: (7.) *An vero sit basis omnium pilularum*, uti veteribus visum, meritò negatur, qvandoqvidem nunc etiam purgantium Extracta pro basi possunt substitui.

II.

Asa dulcis nominetenus nullibi exstat, nec apud probatum Autorem seu Arabem, seu Græcum, seu Latinum, uti hoc deducit *Garz. ab Horto p. 76.* Sic is ipse probat, nec Asam odoratam fuisse veteribus Gummi Benzoë *pag. 17. 19. 23.* qvia, Benzoë planè fuit ignotum olim, adeò, ut plurimi styracem pro Benzoë intellexerint, *pag. 24.* qvamvis ratio, qvam *Garzias p. 19.* habet, ubi τὸ odoriferum explicat, atqve rem non tàm svaviter, qvàm graviter olentem, denotare adserit, mihi satis tutabare videatur, etiam ex adlegatis exemplis de *Myrrhâ & calamô aromaticô.* Licet enim hæc multorum judiciô, ut ait, graviter olere videantur: non tamen fœtent, sed potiùs odorem aliqvem spirant, præsertim calamus aromaticus. Sit ut sit; sumitur tamen Asa dulcis, asa odorata, pro Benzoë in omnibus officinis. Qvis enim de nominibus tàm operosus atqve soli-

Digitized by Google

ſolicitus erit? Benzoë qvòd ſuccus Laſarpitii non ſit, probat *Hoffm l. 2. p. 146.* qvòd Imperatoria vel Angelica non ſit, contra *Ruelium* diſputat *Garz. ab Horto p. 20. 23.* ſed eſt gummi arboris cujusdam, ex plurimis ſarmentis coalitæ, qvalis eſt Smilax aſpera, vel Sarſaparilla: & tam procera non eſt, uti deſcribit illam *Garz. pag. 26.* Hinc avtopſiæ *Bontii* plus credo, p. 11. qvàm relationi *Garziæ*, qvæ in excuſatione propter Tigridum pericula conſiſtit, p. 27. Hæc arbor ſi vulneratur, odoratiſſimum atqve ſvaviſſimum gummi profluit, *Garz. p. 25. 26.* qvod ipſum tamen gummi in diverſas claſſes diſtribuerunt, & in communi præfertur *amygdaloides*, qvòd ungves ſeu maculas candidas admixtas habeat, amygdalarum inſtar. Datur tamen alia Benzoës ſpecies, de *Boninas* vocata *Garzio* (*p. 25.*) qvæ amygdaloide decuplo carior eſt: Licet non deſint, qvi Benzoëm de Boninas adſerant eſſe *mixturam Benzoës cum Styrace liqvida: Garz. ab Horto p. 26.* Eſt autem Benzoë imprimis thoracicum, & deinceps Cosmeticum. Hinc (1.) Magiſterium Benzoe: (2.) Flores: (3.) Eſſentia vel Tinctura: (4.) Ol. qvod partim vulnerarium eſt, atqve ſubſtitui poteſt pro *Balſamo Peruviano*, prout etiam ex eô balſamus qvidam paratur, atqve pro Peruviano, qvamvis falsò, venditur: partim Cosmeticum, imò ſi Benzoe ſolvatur v. g. in Alumine Ovi, aut Sp. vin. abſtergit maculas, & ſtigmata è lue Venerea contracta; Vid. *Bartholett. de reſpiratione.*

III.

Digitized by Google

III.

Qvàm ſvavis odoris, atqve fragrantiæ fuit Benzoë, tàm peſſimi fœtoris eſt *Aſa fœtida*, adeò, ut etiam Germanis ob id audiat Teufels-Dreck. Ut ut etiam hunc fœtorem velit excuſare *Garz. p. 19.* planta cujus eſt gummi, confuſè deſcripta à *Garz. c. de Althit. p. 15.* ſeqq. qvem *Bontius* meritò corrigit his verbis: *Eſt planta duorum generum, qvæ hunc ſuccum fœtidum fundit. Prima ſarmentoſa eſt, fermè, ut ſalix aqvatica, ex cujus ſtolonibus inciſis Aſa fœtida per torcular exprimitur, qvæ, ut reliqui ſucci, ſole indurata, in conſiſtentiam evadit, qvalis eſt Aloës:* vel juxta *Garz. p. 18.* conſervationis gratia in coria bubula, priùs illitâ ſangvine bubulô, cum tritici farina permiſtô, conjicitur. *Secunda ſpecies longè fœcundior eſt, eſtq; ſuccus expreſſus ex radicibus hujus planta, qvæ craſſiſſimos raphanos referunt, folia autem Tithymali habet.* Indis *Aſa fœtida* eſt tàm familiaris, ut etiam (1.) cibis condiendis apud illos inſerviat; qvemadmodum ſcripſerunt *Bontius p. 8. & Ren. Moreau in Scholam Salernitanam.* Nobis ob fœtorem videtur incongruum. Aſt qvid ipſi ad nos dicerent de fœtore Allii, qvô vervecum & aliorum carnes ſolemus condire? Qvi enim non adſveti ſunt fœtori allii, illis iſte odor gravior eſt, qvàm Aſæ fœtidæ: (2.) Inſervit pro medicamento ſtomachico, *Garz. p. 17.* Hiſtoria de egregiô Deorum cibo, vel Cacodæmonum potiùs nutrimentô, videatur apud Eundem *p. 18.* (3.) Pro medi-

Digitized by Google

medicamento ♀reô. *Garz. p. 18.* (4.) Pro Odontalgico, *id. ib.* Aliàs in Officinis proſtant (5.) Pilulæ fœtidæ, qvarum Baſis eſt Aſa fœtida, & utimur iis in hyſtericis. (6.) Eſſentia de Aſa fœtidâ Germ. der Stäncker / qvam in freqventi uſu habuit Dn. D. Lange / in expellendis variolis & morbillis. Aſt de hujus uſu hoc moneo, ne exhibeatur iis, præſertim infantibus, qvi fœtorem perferre non poſſunt: aliàs non ſolùm exaſperatur morbus, & ſæpè ſupervenit Epilepſia, verùm etiam poſtmodum ad uſurpationem medicamentorum redduntur intractabiles. Sunt enim nobis per DEI gratiam alia medicamenta ad manus, pro expulſione: (7.) Emplaſtrum anti-Diabolicum, famoſiſſimi illius Impoſtoris, & Archi-Hæretici *Franc. Joh. Burrhi*; & (8.) Emplaſtra contra veneficia *Mynſ. p. 513.* cujus vires contra veneficia ſunt qvaſi ſtupenda, adeò, ut dicatur, ſi Emplaſtrum tale parti dolenti adplicatur, perſonis, qvæ incantationem cauſatæ ſunt, omnia ſaporem Aſæ fœtidæ obtinere, qvæcunqve deguſtant: idem etiam de excrementis humanis, formâ Emplaſtri adhibitis, prædicat Carrichterus. Rationes hujus effectûs ſtupendi reddere *vult Thonnerus in Obſ. t. l. 4. p. m. 224. 225.* qvæ an procedant, vîde, ſis!

IV.

Qvâ ratione *Opium* ad hoc Caput pertinet, eâdem etiam *Balſamum*, qvod vel ſuâ ſponte, vel inciſione, aut vulneratione prævia, deſtillat. Aſt

Digitized by Google

fincero judicio *Pancirolli, Balſamum nunc celebre magis, qvàm notum eſt l. 1. p. 32.* Qvot enim controverſiæ exiſtant circa *Balſami* (1.) Natales: (2.) Qvidditatem; an arbor, vel frutex ſit? (3.) partes: (4.) Notas: (5.) Adulterationes: (6.) Ætates: (7.) Facultates vel effectus: (8.) Succedaneum; incredibile fermè eſt, præſertim, ſi autoritate veterum, (qvibus avtopſia non ſemper in hoc negotio pro fundamento fuit) aliqvis occœcatus ſit. Nos brevitatis & dilucidationis gratiâ, ſecuti Autores recentiores, qvi avtopſiâ hujus cognitionem acqviſiverunt ſibi, dicimus, præſertim ex *Proſp. Alpino, in l de Pl. Æp. item in Dialogo de balſamo*, portò ex *Bellonio, Veslingio, Lobelio, &c.* Orientalis balſami (qvô uſi ſunt potiſſimum in regum inunctione) (1.) Natales fuiſſe Arabiam, non Judæam, non Ægyptum aut Syriam, & nunc eſſe, præſertim circa Mecham & Medinam: (2.) Arborem, vel frutiçem creſcere ad altitudinem cytiſi vel liguſtri i.e. Alcañæ, (aliis balſamus ſpecies Jasmini) folia pauciſſima gerentem, rutæ proxima, ratione coloris viridis, ſubalbidi, perpetuoqve virentia: (3.) partes eſſe *Opobalſamum* ſeu ſuccum dictum, aut qvodammodo concretum: *Carpobalſamum* eſſe arboris fructum; deniqve *Xylobalſamum eſſe* ipſius lignum unà cum corticibus: (4.) Notas genuini balſami eſſe, ut lac coagulet, & in veſte maculas non faciat, qvamvis ubivis varia dubia, fabulæqve occurrant: Vid. *Petr. Caſtell. Worm. & Johann. Georg. Volka-*

Digitized by Google

Volkameri Opobalſami Examen: (5.) Vitiatur admiſtis oleis potiùs, qvàm ungventis: Vid. *Proſp. Alp. p. 33. 34.* (6.) pro diverſitate ætatum, & diverſam conſiſtentiam atq; odorem nanciſcitur, *vid. Alp.* qvi 4. ætates balſamo, non ſecùs atqve animalibus, tribuit *p. 22. l. c.* (7.) Facultates innumeræ ſunt, & tam in genere, qvàm in ſpecie enumeratæ apud *Alp. l. c. L. de Plant. p. 56. ſeqq.* Notabile vero eſt, qvòd *Lobelius p. 58.* adſerat, odore ſolô balſami enecari Viperas, easqve, qvæ in Balſametis, aut Balſami ſilvis degunt, eſſe innocuas. Qvod poſterius omnibus vipetis ad iram non provocatis, etiam convenit: Prius probatione indiget. Si enim in balſametis vipetæ degunt, ut ſcribit *Lobelius*, ab odore balſami non enecabuntur: Vide connexionem! (8.) Ultimus potiſſimus eſt Opobalſami veri; (ſi poteſt haberi) deinde Carpobalſami: ultimò Xylobalſami; qvamvis ſvadeat *Lobelius*, in Theriaces confectione (in qvâ maximè expetitur) omnia tria eſſe conjungenda: (9.) Succedaneum Opobalſami omnium ferè conſenſu eſt Therebinthina vel ſtacte, i. e. Myrrha liqvida. Cur non *Balſamus Peruvianus?* Carpobalſami autem fructus Malabatri, Xylobalſami autem eſt Zedoaria. Vid. *Lobel. p. m. 528. 529.* Et hæc de *Opobalſamo Orientali:* Licet multa ſint adhuc incerta, v. g. *qvòd Arbor ipſa balſami, ferrum paveat: Lobel. pag. 520.* qvòd odor balſami ſæpè Hæmorrhagiam excitet &c. Qvoniam verò Opobalſamum Orientale

tàm

tàm rarum eſt, & rarò ad nos adſertur, officinæ noſtræ nihilominus balſamô ſuperbiant, videndum, qvale ſit? *Schræderus, in Pharmac. 2.* ſpecies enumerat, *balſamum de Tolu & Peru*, qvod *κατ' ἐξοχὴν* vocatur *Indicum*. Licet enim hoc advehi dicatur ex continenti qvadam provinciâ, inter Carthaginem, & nomen DEI ſita, non tamen eſt Carthago in Africa, ſed America. Nam nombre de dios, i. e. nomen DEI, in Caſtilia aureâ Peruvianæ, Carthago verò hæc in novâ Hiſpaniâ ſituata eſt. *Vid. Cluver. Introd. Geogr. l. 6. c. 14. pag. 670. 672.* Ergò inter *Toluetanum* & *Peruvianum*, ratione originis, nulla eſt differentia. Dico ratione originis, ut bonitatem excipere valeam. Vide de *Toluetano Monard. p. m. 441.* de Indicô *Worm. p. 225.* Nam *balſamum animé*, qvod habet idem *p. 224.* & Jataiba Indis dicitur, eſt potiùs gummi Anime, de qvô in ſeqvente; qvod, anvices balſami ſubire poſſit, non diſputabo. Vendunt in Officinis adhuc aliam ſpeciem Balſami, qvod *Chilenſe*, (Chileſienſe mercatorum famuli) appellant: Sed idem erit cum *Peruvianô puriore*, reſinam referente. Nam Chili ad novum orbem pertinet, ſi Geographos conſulere velis. Vid. inſuper Monard. *p. 326. 327. ſeqq. & Gvilh. Piſo l. 4. H. N. & M. c. V. p. 119.* Optimum ſit ex *Peruvianorum Molle*, qvod nihil eſt aliud, qvàm *lentiſcus Peruviana*, de qvâ vid. *Piſo l. IV. pag. 132. Cluſius in Chriſtophorum à Coſta p. 360. 361. & Lobel. p. m. 526. ſeqq.* Hæc ſunt, qvæ nobis nota ſunt

Digitized by Google

de balsamô Indicô, cujus vires maximè commendabiles sunt in morbis à solutâ unitate orientibus, v. g. vulnere, ulcere, Phthisi. Hinc etiam Elæosaccharum Peruviani Balsami valdopere extolli solet. Præsertim vero Tinctura Balsami Tolutani c. Tinctura ☉ ♀ri extracta, qvam vide *in Willisii Ph. Rat. p. m. 59. p. 111.*

V.

Bdellium qvòd gummi sit, vel lacryma cujusdam arboris spinosæ, notum est ex *Dioscoride*, & ejus interpretibus, atqve potissimum *Matthiolô in l. 1. Dioscor. c. 70. p. 68. 70.* Lignum prædictæ arboris descripsit *Wormius p. 166.* Fructum vero qvem *Cortusus Bdellii* nomine transmisit *Clusio*, vide apud eundem in *Garz. p. m. 35. 36.* Lacryma vel gummi magis est in usu, præsertim in Trochiscorum cypheos compositione. Ubi tamen hæc controversia decidenda venit, qvid sibi voluerit *Dioscorides*, his verbis: βδέλλιον δὲ εὑρῶδες ἐν τῇ θυμιάσει, καὶ ἐοικὸς ὄνυχι, h. e. *Bdellium est odoratum in suffitu, & simile ungvi.* Ratione prioris, nimirùm fragrantiæ, res facilis est: ast qvâ ratione ungvi sit simile, altercantur Autores adeò, ut qvidam ex illis intelligant ungves humanos, qvos ratione macularum, qvæ interdum ungvibus humanis insunt, repræsentare credunt. Verùm enim verò qvi norunt, *Blattam Byzantinam*, *ungvem* vocatam fuisse, facilè has lites componere possunt, dicendo, Bdellium in suffitu ungvi simile esse, sc. *ungvi odorato*, i. e. *Blattæ byzantinæ*, prout

prout & solenne est in compositione Trochiscorum Cypheos, *Bdellium* pro *Blatta byzantina* substituere. Plura vid. *ap. Matth. l. c.* Nobis in tantô controversiarum adparatu tantùm usuales sunt pilulæ de Bdellio, raroqve præscribuntur.

VI.

Camphora vel *Caphura*, notissima est Lacryma resinosa, arboris nuci juglandi, ut habet *Garz. p. 40.* non dissimilis, foliis candicantibus præditæ, salignis simillimis. Qvòd ad hujus arboris umbram omne animantium genus confugiat, ut ferociora animalia evitent; it. qvòd Camphoræ proventus largior, sit indicum tonitru, fabulam redolet, & ab ipsô *Garz.* refutatur *p. 40.* Est autem nobile hoc medicamentum duorum generum: Camphora sc. de *Burneo* vel de *Burneina*, & Chinensis, modum conficiendi, ac depurandi vid. *in Observ. Nat. Bocconis p. 268. 269.* Prior semper præferri solet, qvamvis non adulterata Chinensis laude suâ non careat. Affertur ad nos in panes orbiculares coacta. Qvomodo adulteretur, vid. *Garz. p. 39.* Probatio genuinæ talis est: In calido pane è furnô recentissime sublato bipartitoqve, manibus scisso, Camphora ponatur: qvod si humore madeat vel liqvescat, sincera est; sin contrà torreatur qvasi, factitiæ & adulteratæ Camphoræ character est. Cæterum qvoniam facilè avolat qvasi, & evanescit, adservanda est in vase marmoreo, vel nutriri debet semine lini, psyllii, vel, juxta qvosdam, feliciùs

Digitized by Google

pipere. De bonitate ejus vid. pluribus *Anatomiam Camphoræ D. Mœbii.* Vulgò ſtatuitur eſſe frigidi temperamenti: Hinc etiam verſiculus:

Camphora per nares caſtrat odore mares:

i.e. extingvit ♀rem, prout etiam de Coitu, Camphoræ uſu imminutô, videri poteſt *Zac. Luſ. Hiſt. 20. p. 511.* Sed hæ obſervationes omnes ex falsâ hypotheſi oriundæ videntur, qvia certò præſuppoſuerunt, *Camphoram eſſe frigidam.* Hinc hodienum Jeſuitæ (ut caſtitatis cultores videantur vel qvaſi) Camphoram ſubinde maſticare ſolent. Verùm conſeqventia eſt nulla. Nam ruta & vitex etiam ♀rem extingvunt, & tamen non ſunt frigidæ complexionis. Rationes vel experimenta, qvæ pro frigiditate Camphoræ habet *Garz. p. 42.* qvòd ſcil. ophthalmiis, item qvòd combuſtis medeatur; it. qvòd ſomnum inducat, nullæ ſunt: nam hæc competunt etiam calidis, uti cuilibet, leviter in Praxi verſato, conſtat. Major itaqve pars Autorum concludit nunc, qvòd ſit calida, qvia eſt (1.) reſina ſeu ♃. vegetabile: (2.) odorem habet penetrantem, qvi eſt à ♃. & frigidis, ut ſic, non competit: (3.) Flammam more aliorum ♀rum, facilè concipit. *Uſualia*, qvæ ſunt è Camphorâ, vid. in Mœb. & Diſpenſat.

VII.

Euphorbium tàm celebre non eſt, ob inſignem acrimoniam & ſuſpicionem malignitatis, qvam in purgationibus minatur. Ideò hunc ſuccum vel

Digitized by Google

vel lacrymam ex fauciata Lybica ferula cognomine, nunqvam adhibemus, nisi correctam: de qvâ correctione abundè in *Schrœderô Matth.* vel in formâ Extracti Chymici, sed rarissimè, qvia suppetunt nobis per DEI gratiam, alia. Idem judicium esto de Pilulis Euphorbii. Chirurgis, potissimum *Hildano*, utiliter adhibetur in *Spina ventosa &c.*

VIII.

Gummi Ammoniacum ex ferulâ qvadam in Africa juxta Cyrenem & Ammonis oraculum. *Worm. p. 29.* Qvæ ad differentiam reliqvarum Ammonicifera vocatur, alii Metopium dicunt. Præsto sunt de hoc gummi Pilulæ Qvercet. ut & Spiritus de gummi Ammon.

IX.

Anime refinam *Worm. p. 224.* propter insignem fragrantiam atqve vim aromaticam ex *Pisone l. 6. p. 123. 124.* transtulit ad Balsama: qvod, an rectè, debet haberi ex avtopsia, aliàs ex Autoribus solas habebis conjecturas: *Vid. Hoffm. p. 129. l. 2. Monardes* differre hoc Anime ab orientali putat puritate *p. 315. Garz. p. 34.* Cancamum Græcorum arbitratur esse anime: vide illum loc. cit. Qvomodo insuper ex Aminæo (Myrrha Aminæa apud *Dioscoridem*), factum fuerit anime? Vide apud adlegatum *Garz. p. 35.* Usus tàm freqvens apud nos non est: ideò manum de tabula!

X.

Elemi Indis Icica dictum, unà cum arbore &

Digitized by Google

fructu copiosè descripsit *Piso l. VI. H. N. & M. c. 8. p. 122.* Odoratissima est resina, instar anethi rentis contusi, pariter etiam præstantissima. Hinc *Piso l. c.* hæc subdit: *In omni Topico, seu simplex sit, seu compositum, ad vulnera aperta, & interiora mala, ex frigore potissimum enata, adeò expetita, ut profanum habeatur, illam aut ignorasse, aut non adplicauisse. Hoc* (gummi) *cùm, rusticorum industriâ ad me adlatum, in qvotidianô usu esset, vix ullo unqvam emplastro stomachali, vel Cerato corroboranti adeò sum fisus, qvàm huic. Viscera enim corroborare, flatus dissipare, & doloribus (præsertim nervorum) feliciter mederi, aliqvoties sum expertus, ita, ut in freqventiori praxi hoc pra ceteris commendare, reliqvis omnibus præferre voluerim.*

XI.

Narthex, seu ferula galbanifera in Horto nostro hactenùs fuit luculenter spectata; qvæ an Galbanum officinarum fundat, experiri nondum licuit. Notas ejus vide in *Matth. l. III. Dioscor. c. 81.* In officinis maximè veniunt in usum Galbanetum Paracelsi, atqve Ceratum de Galbano, qvamvis Essentia Galbani in affectibus uterinis etiam non sit rejicienda. Vid. pluribus *Hoffm. l. 2. c. 98. p. 301. & seqq.*

XII.

Gutta Gemau, de Peru, Gamandra, varia habet nomina, qvæ vide in *Joh. Petr. Lotich. & Castell. Tr. de gummi peruv.* Qvàm varia vero habet nomina,

Digitized by Google

mina, tantoperè variant etiam Autores in ejus natura describenda, dum certò nondum sciunt, *an naturale sit, vel factitium?* Referunt qvidam ad Esulam, ad Flores Ricini Indici, colorem vero ab extra advenire, v. g. ex Curcuma; Alii autem à Tithymalo & Scammonio derivare conantur. Sit ut sit! Nos habemus pro gummi, fluente ex arbore, non secùs ac alia. An verò color sit naturalis? non dubito: qvandoqvidem *Piso l. 4. H. N. & M. c. 10. p. 124.* describit *Caaopia, qvod colore & consistentia*, ut ait, *cum guttigamba convenit.* Si in Caaopia talis est color naturalis, qvidni etiam in gummi guttæ? *Vid. Worm. p. 220. Bontius l. 6. H. N. & M. c. 57. p. m. 153. 154.* Gummi guttæ refert ad Esulam Indicam, ubi porrò flavi hujus succi utilitatem & modum præparandi Extractum dilucidè proponit. *Reinesius* olim noster qvando præscripsit hoc Gummi, vocavit ob aureum ferè colorem *Chrysopum.* An sit gummi contra Podagram, qvod habet *Monardes, vid. in Clus. l. 4. Exotic. c. 8.* Magisterium de Peru egregiè purgat ἄνω κὴ κάτω, sed nobis in nostra praxi solùm inservit stimuli locô, ut procedamus tutiùs, apud ægrotos.

XIII.

Juniperinum gummi, seu *Sandaracha Arabum*, fusiùs est descripta à *Matth. l. 1. Dioscor. c. 81. 91. 92.* ubi ratione usûs Plinium refutat, demonstrando, qvòd in- & extra Medicinam, etiam mechanicis, multum inserviat.

Digitized by Google

XIV.

Panax Heracleum, è qvô fit Opopanax (q. d. succus Panacis) ante triennium una cum aliis speciebus Panacis concredidi porcæ (Miſt. Bet) ſed ipſa nihil reddidit; ideò de ipsô Panace vel Opopanace nihil ſcio, qvàm qvod libri Botanicorum de Panace referunt, & qvod Avtopſia concedit de gummi ipſô *Opopanace*. Uſus & bonitates ex *Dioſc. vid. in Schrœdero l. 4. p. 208.* Qvercetanus habet pilulas de Opopanace in affectu uteri, qvâ ratione etiam pro emolliendo uterô interdum utimur, ut & in *δυσνία*. Cur Mythridatium atqve Theriacam ingrediatur hariolari non valeo.

XV.

Draconis ſangvis eſt arboris ſuccus, ejusdem nominis: Naſcitur in Carthagine Peruvianâ. Fructum deſcribit, qvia Draconem exactè refert, *Monardes p. 367. 368.* Malè à qvibusdam habetur pro Cinnabari Dioſcorid. qvod ipſe *Dioſcor.* refutat *l. V. c. 109.* Travmaticum eſt atqve ſangvinem cohibens. Eſtqve *Sangvis Draconis in lacryma, & Sangvis in pane*, qvia in panes ſeu maſſas cogitur in Peru. *Vid. Worm. p. m. 228.* qvi duplicem, *nativum* & *factitium*, ſtatuit. Prior colligitur in maſſulas pyramidales, foliis arboris involutas, colore exteriùs inſtar ſangvinis coagulati: poſterior vero in panes coactus, ex rubrica, pice & colophonia.

XVI.

Digitized by Google

XVI.

Tacamahàca) Ex novâ Hiſpaniâ defertur hæc reſina vel gummi. Arbor, è qvâ colligitur, magnitudine populum refert: admodum eſt ipſa odorata: fructus vero ruber, pœoniæ ſeminis modô, ut habet *Monardes p. 317.* Ipſum gummi eſt nervinum atqve anodynum, adeò, ut ab Indis ad qvalemcunqve dolorem avertendum adhibeatur, modo abſit inflammatio. Emplaſtrum qvoqve ſtomachicum præparare docet *Monardes p. 318.* Sic inveterati qvoqve dolores Iſchiatici hôc curati ſunt. *Hoffm. L. 2. c. 221.* Batavæ mulieres pro divertendis catarrhis adplicant tale Emplaſtrum de Tacamahaca & Galbanô, vel Maſtiche, qvod ſemper in regione Temporum apud illas obſervabis. Verùm NB. Extrahit qvidem dolorem; aſt, niſi ſtatim removeatur, v. g. in Odontalgia à dente dolente, magis attrahit, & ita dolorem auget. Xantippe qvædam hoc Emplaſtrum de Tacamahacâ adplicabat marito ad tempora, igne candelæ priùs liqvefactum: ſed qvantô cum dolore & exulceratione temporalis regionis? qvilibet colligere poteſt, qvi novit, Tacamahacam ita poſſe liqvari, qvemadmodum cera ſigillatoria ex laccâ. Soſtrum hujus erat alapa pentaphyllos!

XVII.

Tragacantha, gummi eſt plantæ cognominis q. d. Bocks-Dorn. qvam vid. *ap. Matth. l. 3. Dioſc. c. 20. p. 363.* Ad uſus internos rarò vocatur, ni-

Digitized by Google

si in Clysteribus, contra Dysenteriam, & speciebus diatragacanthi frigidis & calidis, qvæ videantur in Dispensatoriis: aliàs excipientis vicem præstat ferè semper in formandis Trochiscis. Vid. *Morell. p. 164. seqq. Dioscor. l 3. c. 23.* scriptum reliqvit, qvod Tragacantha in passo macerata bibatur contra dolores Calculorum, qvâ occasione nonnulli sunt ducti, ac si Tragacantha esset illa materia, è qvâ in India nunc fiant *Nidi avum*: de qvibus in seqq.

XIIX.

Liqvidambra, Liqvidambar, seu Ambra liqvida, est resina oleaginosa, odoris svavissimi, ambram æmulantis. Arbor, è qvâ fluit, *Ocòcol* Indis audit, & freqvens est in India Occidentali. An sit *liqvor Ambiæ*, cujus *Monardes l. 3.* meminit *p. 441.* dubium est, & videtur qvòd non, qvoniam ipse *Monard. p. m. 324.* Liqvidambar à parte descripsit. Stomachio mirè confert, & magis Oleum Liqvidambræ dictum: Potest etiam admisceri unguentis contra scabiem, sed foret nimis pretiosum, non secus atqve Borelli unguentum, qvod recipit olei glandis unguentariæ ℥iij. *Cent. 2. observ. 7.*

XIX.

Mastix vel *Mastiche*) Arbor hujus gummi resinæ lentiscus est: unde etiam suprà in Catalogo de lignis, lignum lentiscinum notatum. Ipsam Mastichem egregiè descripsit *Joh. Strobelbergerus*, qvi videri potest. Officinis usualia sunt præprimis

mis (1.) Spiritus Maſtichis, pro corroborando ventriculo: (2.) Syrupus in qvibusdam civitatibus: (3.) Pilulæ maſtichinæ: (4.) Oleum ſeu balſamus; qvæ omnia inſuper Caput & nervoſum genus roborant. Inſuper Maſtiche eſt egregium medicamentum maſticatorium vel apophlegmatizans. Hinc in adfectibus gingivarum & oris multum commendatur. Vid. de reliqvis *Matth. in l. 1. Dioſc. c. 75. p. 82.*

XX.

Myrrha optima cenſetur *Troglodytica*, à Troglodytis, Arabiæ incolis, qvi cavernas ſubeunt. Meminit hujus *Diſcor. l. 1. c. 77.* qvæ Troglodytica Myrrha habetur à Galeno pro eadem, qvæ alicubi *Dioſcoridi Aminæa vel Minæa*, à Minæis populis, dicta eſt. Vid. *2. Paralip. c. 26. v. 7. 8.* Nos nomina non ſcrutamur: Vide talia nominum monſtra apud *Hoffm. l. 2. p. 453.* Sed qvid eſt Stacte? Ipſum etymon explicat. Scil. Myrrha Stacte dicitur, qvæ ſponte ex arbore myrrhiferâ exſtillat: Myrrha vero officinarum στλακτὴ vocatur, qvia hominum induſtriâ in glebas vel granula colligitur &c. *Garz. de Myrrh. p. 29.* Habet egregium uſum in arte Medicâ, dum medicamentum expellens, anodynum & travmaticum eſt, inſuperetiam menſes & fœtum pellit, qvod NB. ne ſuſpectis impromiſcuè detur: Pharmacopœus, ſiqvidem citiùs falli poteſt, à meretricibus in his medicamentis, qvæ varios uſus habent, qvàm qvæ pauciores. Vid. prolixiùs *Hoffm. l. c.*

XXI.

Digitized by Google

XXI.

Cancamum à Dioſcoride deſcriptum eſt, qvòd ſit Arabici ligni lacryma, *l. 1. c. 23.* qvæ myrrhæ qvodammodò ſit ſimilis: ſed nondum conſtat, qvid propriè ſit, qvia uſus ejus intereà exſolevit. Nos, qvia in uſu medicô tàm freqvens non eſt, ſiccô pede præterimus. *Vid. Matth. in l. 1. Dioſc. p. 49* ubi prolixus eſt, ut demonſtret, Græcorum Cancamum, & Laccam Arabum, eſſe unum & idem.

XXII.

Caranna, Tacamahaca ſimilis eſt, niſi qvòd ſit paulò odoratior, ſplendidior & liqvidior, juxta *Monard. p. m. 318.* ubi exemplum recenſet alicujus Patientis, qvi ob humeri cruciatus jam multo tempore brachium non poterat movere, tametſi Tacamahâ uſus eſſet: ſed poſtqvam Caranná uti cœpit, triduô ſanitati reſtitutus eſt.

XXIII.

Carthaginenſis reſina, qvam *Monardes p. 330.* deſcribit, & Therebinthinâ Venetâ præſtantiorem cenſet, qvid ſit? & qvô nomine in officinis venire poſſit? neſcio. Interim inſignem uſum, conſolidandi atqve purificandi nervorum ulcera atqve vulnera, eidem tribuit, ὀδὸν σμικὸν, ὀδὸν καθαρτικόν. Nihil parvum, nihil contemnendum.

XXIV.

Copal reſina, & ejus arbor, deſcripta eſt à *Gril. Piſ. l. 6. H. N. & M. c. 4. p. 118.* ubi modum inſimul

Digitized by Google

mul colligendi atqve utendi demonstrat, contra varios morbos tàm externos, qvàm internos, præsertim vero vulnera præputii à circumcisione inflicta, & curatu aliàs difficilia, curat. Vid. id. ib. Rarò ad nos affertur eâ, qvâ celebratur, bonitate. Ideò prolixiores non erimus. Vid. *Schræd. l. IV. p. 193. & Clus. in Monard. p. 315.*

XXV.

Laccæ gummi Garzias c. 8. p. 29. dicit elaborari à formicis, qvæ materiam tàm pingvem ex arbore certâ exsugunt, non secus atqve apes mel. Qvodqve hoc opus formicarum sit, probat, qvia sæpiùs alæ formicarum huic gummi permistæ visuntur. *Bontius* autem non ad arborem certam hoc gummificium adstringit, sed qvòd istæ alatæ formicæ super flores fructusqve arboris, & frutices circumvolitent, è qvibus, non secùs ac apes, Laccæ conficiendæ materiam colligant, & in operas communes conferant. Formicæ autem qvæ non sunt alatæ, huic negotio ineptæ censentur. Nota vel bonitas Laccæ judicatur, si masticata Lacca salivam rubedine aliqvali inficiat, qvod apud nos rarò præstat, imò, si tingit salivam, rubedo non est saturata, sed instar loturæ carnium. Fiunt ex eadem Bacilli, qvibus utimur in obsignandis litteris, unde etiam dicitur Siegel-Lack. Medicis est in officinis nota Tinctura laccæ, qvam vide præparatam in *Mynsi. p. 46.* & in Stomacace præcipuarum est virtutum. Prostant etiam *trochisci de Lacca*, & *Dialacca ma-*

jor

Digitized by Google

jor Mesuæ, qvæ tamen rarò adhibentur pro corrigendâ ventriculi & Epatis intemperie, vel pro diuretico, qvando in Hydrope væ ad vias urinarias vergunt.

XXVI.

Therebinthi resina, vel Therebinthina, duplex est in officinis: Resina Therebinthi & Laricis. Qvoad virtutes ferè conveniunt: hinc etiam diversimodè substituuntur. Imprimis laudantur (1.) Spiritus, qvi diureticus & diaphoreticus est: (2.) pilulæ simplices, qvæ Gonorrhæam simplicem tollunt. Dico simplices. Nam habemus etiam (3.) Pilulas de Therebinthina cum Rhabarb. Plura legi possint in Dispensatoriis, ubi valdoperè contra gangrænam & morbos frigidos laudatur. Sed NB. (5.) Si sæpius usurpentur Therebinthinata, qvod odorem violaceum urinis imprimant. *Vid. Willis de* □*na.*

XXVII.

Saccharum) Olim pro Saccharo saltim agnoscebant illum succum (ait *Worm. p 142.*) qvi sponte exsudabat ex arundinibus, & calore Solis, modô aliarum resinarum & gummatum, concrescebat. *Vid. Matth. in Dioſc. p. m. 244.* Hinc etiam Tabaxari Persarum, nihil denotat aliud, qvàm succum lacteum, aut humorem liqvoremve, alicubi concretum, qvod Tabaxair dein successivè tributum est Saccharo in hunc usqve diem. Liqvor autem hic concretus interdum nigricans est & cinereus, non ob arborum incendium (si-

qvi-

Digitized by Google

qvidem in multis ramis, qvos non contigit ignis, niger etiam invenitur) sed qvòd ob nimiam humiditatem situm contraxit, vel qvod diutius ligno incluſus permanſit. *Garz. p. 46. 47.* Nunc autem arte ſaccharum feliciùs conficitur. Ingens & antiqva hîc oritur controverſia: *An Saccharum, qvô hodiè utimur, etiam fuerit notum veteribus? Fuchſius* rem decidit ſic: qvòd veterum ſaccharum duplex fuerit: Prioris generis Saccharum nihil aliud fuit, qvàm mellis ſpecies: qvod mel in calamis vel in cannis vocarunt, aut aliô nomine *Sal Indum* (qvod nomen etiam noſtro Saccharo convenire poſſet uti probat hoc *Salmuth in Panc. l. 2. t. 5. p. 127. 128.*) Alterius autem generis Saccharum vetuſtiſſimis etiam Autoribus cognitum, ex arundinibus qvibusdam exprimebatur: qvâ ratione cum noſtrô Saccharô convenit. Aſt *Matthiolus in Dioſc. l. 2. c. 75. p. 244.* probat fuſiùs contra *Fuchſium*, & per conſeqvens contra *Salmuth*, qvòd lacryma vel liqvor arundinum Saccharum ferarum cum veterum Saccharô fuerit eadem arundo, his verbis (pag. 245.) Credo, antiqvorum Saccharum ab iisdem arundinibus emanâſſe, à qvibus vulgare noſtrum exprimitur. Hanc autem putat ſubeſſe differentiam, qvòd Saccharum à natura factum, ſit artificiali noſtrô longè tenuius. Adfertur, nunc Saccharum ex Orientalibus pariter atqve Occidentalibus Indiis, vel etiam arundines Sacchariferæ, è quibus deinceps in noſtrâ Europa & Ger-

Digitized by Google

Germaniâ Sacchari liqvor arte præparatur. De Orientali vide *Garz. c. 12. de Tabazair p. 47.* ubi arundinem prolixiùs descripsit; ut & *Lobel. de arundin. Saccharifera.* De Occidentali vero arundine, & modô conficiendi Saccharum, tùm aqvariâ mola, tùm boum indefessô labore *vid. Pis. in Hist. N. & M. p. 108. & Neuhoff. in R. S. pag. 82.* ubi qvoqve modum depurandi vel finationis reperies, qvi consistit in reiteratâ & qvater repetitâ coctione; hâc enim sæpè instituta, candore, duritie, & svavitate ad finem bonitatis (h. e. refinare) pervenit Saccharum. *Vid. Salmuth. in Panc. p. 127.* aut in metas pyramidum adfertur ad nos optimum Valentinum, Madarienſe, Canarienſe, & Melitenſe, è qvô fit Moza recens natorum, h. e. Massa ex Penidio & Oleô Amygdalar. dulc. Syrup. violar. Ex Saccharo paratur qvoqve confectio, *corpus sine anima vocatu.* Vide *Schræd. & Hæfer.* Reliqvæ species ignobiliores sunt, qvalis est Cassonata vel Cassonada (*Vid. Bauderon. pag. 23.*) aut Saccharum in pulvere: *Schræd. p. 212. Worm. p. 166.* Zucker-Küsten-Holtz/ tunc patebit, qvid sit Casto vel Cassonada. Et licet in usum medicum revocentur *externum*, tamen rarò in internum. De temperamento & viribus Sacchari prolixius vid. *Ang. Sala Saccharologiam*, ubi etiam disputat de usu Sacchari in Medicinâ, & variis exindè præparatis.

XXVIII.

Scammonium succus est plantæ cognominis Scam-

Digitized by Google

Scammoneæ. Optimum eſt, qvod lingvæ admotum ſpumas albicantes concipit, & qvaſi fermentat, absqve morſu; aliàs cenſetur eſſe adulteratum Tithymalo. Scammonium hoc qvia qvalitates noſtræ naturæ inimicas habet, corrigitur coctione in pomô cydoniorum, & dicitur inde in officinis *Diagrydium. Hoffm. l.1. c.34.* cenſet eſſe vocabulum corruptum, legendumqve putat δακρύδιον, i.e. lacrymula; Hinc Officinarii, audientes ſuccum Scammonei præparatum à Græcis vocari δακρύδιον, eos imitaturi, corruptè nominant Diagrydium: unica enim tantum intercedit littera, qvæ differentiam conſtituit. Corrigitur in officinis ſuccô roſarum: aſt ſuccus citri præſtat. Hinc Auguſtanis Cholagogum inſuccatum, idem eſt atqve Scammonium præparatum. *Vid. apud Schræterum* pulvis Comitis de Warvvik, vel Cornachini, ut & correctio, qvæ fit ſumò, ♃ris. Vid. *Hartm. & Croll.* Sed qvid eſt pulvis Syrius? Nihil aliud, qvàm reſina Scammonii, diciturqve ita vel à locô natali, qvia Syriacum pro optimo habetur, vel qvia tempore illô, qvô Syrius regnat, purgamenta, potiſſimum ex Scammonio non ſatis tuta ſunt, ſecundum *Aphoriſm. Hipp. 54. S. V. Sub cane, & ante canem, difficiles ſunt purgationes;* de cujus tamen Aphoriſmi veritate vid. *Heurn. in Comm.* Ego excipio ſemper neceſſitatem, qvæ non habet legem, & ferrum frangit, nedum hunc Aphoriſmum. Interim ipſe concedo, Scammoniata

Digitized by Google

esse cum discretione adhibenda. Vide, qvæ observaverit *Zwælferus in Append. de præpar. resina Scammonii, & serum Scamm. purgans in Sylvii Praxi p. 27.*

XXIX.

Styrax, corruptè *Storax* in Officinis, est gummosus resinosusqve succus concretus, svavissimi odoris, arboris cujusdam, qvæ *Storacifluæ*, ad differentiam aliarum, vocatur. Magnam habet Styrax, ratione Odoris, convenientiam cum Benzoë: Hinc etiam qvidam Macedones Styracem pro Benzoë intellexerunt. *Garz. p. 24. 26.* autumat Benzoëm optimam permixtam esse cum Styrace liqvidâ, dubia res est! ut &, qvid sit *Styrax liqvida* & *Styrax rubra*? Licet enim cum Styrace calamita ruber videatur idem: nihilominus in Diacastorei Nicolai, in Alipta moschata, distinctim præscribuntur. Decisio optima videtur hæc, qvòd hæc tria: Styrax calamita, liqvida & rubra, sint idem gummi, juxta *Hoffmannum*, sed puritate differant. Hinc liqvida Styrax est optima, & qvia ex arbore stillat, meritò *Stacte* vocanda, (sed non statim Myrrhæ liqvamen) imò juxta qvosdam est liqvida Styrax Oleum arboris prædictæ expressum: Styrax calamita, (à cannarum calamis sic dicta, in qvibus olim ex Pamphilia adportabatur) fragrans qvidem est, sed non tam pura. Nihilominus fit exinde Electuarium in adfectibus pectoris. Deniqve est rubra (qvanqvam calamita de aliqvali rube-

dine

dine etiam participet, & à nonnullis pro rubrâ habeatur.) Hinc qvando in Alipta moſchata & Dia-Caſtoreô ſeorſim præſcribuntur, error pharmacopœi indocti ſubeſſe videtur, uti factum ſæpiùs in confuſione Spodii Græcorum, & Arabum. *Vid. hinc inde in Pharmac. Bricii, Bauderon.* Fuit rubra in capite de corticibus, Thymiamatis nomine demonſtrata, eſtqve magma Styracis impuriſſimum, variisqve heterogeneis, v. g. paleis, pilis &c. mixtum. Cæterum ipſa Storax calamita eſt θυμίαμα ſvaviſſimum, & utile capitis adfectibus (unde freqventer præſcribitur, in cucuphis,) tuſſiqve medetur, vulvæ qvoqve Emplaſtri formâ adplicata, ſterilitatem tollere creditur.

XXX.

Ladanum (non Laudanum) eſt ſuccus ex *Ciſto*, qvi Ledon dicitur. Ex hoc *Crato*, trium Imperatorum Archiater, ſuum præparat *Stomachale Cerotum*. De qvô ipſe *Crato in Conſ. 299. pag. 877. Ego prapotenti D E O, qvi mihi medicamentum hoc oſtendit, gratias ago. Certè flatulentâ Melancholiâ laborantibus nihil utilius.* Præparatur verò ſic:

Rec. Ladani puriſs. ℥j.
Ceræ ℥ij.
Ol. Nuc. moſch. expt. ℥ſſ.
Stomach. Craton. q. ſ. M. F.
Cerotum.

Oleum ſtomachale Cratonis fit tali modô:

Rec. Ol. absinth. ℔j.
Summit. absinthii Mj.
Caryophyll.
Santal. citr. ana ℥ij.
Rosar. rubr.
Macis ana ℈ij.
Mastichis ʒiij.
Vini adorati ℔ß. coq. ad ſ.q. & exponatur Soli ad aliqvot dies.

Ladanum ipsum pessis junctum, Secundinas elicit, & matris duritiem sanat. *Worm. p. 227.*

XXXI.

Manna calabrina est liqvor svavis *roscidus*, (Drosomeli δεροόμελι) qvi ex aëre sublucanis temporibus decidens, arborum ramis & frondibus (potissimum Fraxino & Orno) hinc herbis & lapidibus, & solo interdum adhærere invenitur, brevi tempore evanescens, grumosus adparens, instar gummi. Estqve duplex: *granata*, qvæ constat minoribus granis, & *Mastichina*, qvæ præstantissima. *Worm. p. 227.* qvæ mastichis guttis æqvalis. Illa *Mannæ foliorum*, *hac corporis* dicitur, qvia ex ramis arborum habetur. *Vid. Morell. p. 30. Garzias c. 11. p. 45.* tria Mannæ adducit genera; sed alterum horum vel secundum videtur esse semen graminis Mannæ: de qvâ suprà in Cap. de Semin. Est laxans & purgans medicamentum: sed nunc hisce in regionibus rarò adhibetur. Communia præparata vide in Officinis. Spiritus Mannæ in malignis magnarum

est

est virium. Sic Chymicis etiam pro menstruô inservit. *Vid. Hæs. Herc. Med. p. 340. & Schræt. l. 4. p. 258.* Reliqva vide in *Magneno, Jul. Cæs. Claud. Matth. & Panciroll. Worm. p. 227. &c.*

XXXII.

Opium.) Ὀπὸς Gr. dicitur succus. Hinc vocabulum istud cujuslibet herbæ succo posset attribui. Καθ' ἐξοχὴν verò sumitur pro illa lacryma, vel succo, qvi ex capitibus papaveris, dum matureſcebat, leviter incisis, exstillat. *Meconium* vero est succus ex iisdem, vel ex tota plantâ etiam, expressus. Opium, qvod apud nos in usu est, potiùs *Meconium*, qvàm Opium est, Extractum nempe, & torculari expressum ex capitibus & frondibus papaveris, qvod evincunt fistucæ & folia, qvæ in ejus massa qvandoqve adhuc reperiuntur. *Worm. p. 228.* Qvale papaver opium fundat, an sativum, vel silvestre, album, vel nigrum? optimè docet *Winckler l. 1. de Opio, c. 2. 4. Garzias ab Horto* opium Mesini, vel Misri cum Thebaico pro eodem habet: qvod nec improbat *Bontius p. 9.* Plurimi ex Veteribus (qvibus etiam *Garzias* adstipulatur, & ob summam frigiditatem ſrem stimulare, frustrà negat *p. 22.*) dixerunt, *opium esse frigidæ naturæ*, qvia (1.) ab adsumto opiô qvi moriuntur, frigidum exspirant anhelitum. Qvalis autem hæc est consequentia? Omnes moribundi faciunt hoc. Ergò omves moriuntur ab Opiô adsumto? (2.) Congelat Sanguinem. Resp. hoc adhuc in qvæstione est. Po-

Digitized by Google

sitô, non verò concessô; Coagulatio non semper dependet à frigiditate: Sic ☐næ ☉. coagulat Sp. vini. Qvis hoc vellet attribuere frigiditati? Contrarium observavit *Borell. L. 4. obs. 57.* (3.) Stupefacit. Resp. vinum etiam stupefacit. E. estne frigidum? (4.) Idem est judicium de virtute hypnotica. Vid. *Charasium in Hist. natur. animal. plantar. & Miner. qvæ Theriacæ compositionem ingrediuntur.* Manet ergò, *qvòd sit calidum*, qvia (1.) facilè inflammatur: (2.) habet gravem odorem, qvô frigida qvævis carent: (3.) probatur ex amaritie: (4.) labiorum inflammatione: (5.) faucium incensione: (6.) Sitis excitatione: (7.) libidinis ♀reæ stimulatione *contra* Garz. (8.) pruritûs provocatione: (9.) Sudorem promovendo: qvæ & aliæ rationes possunt videri in *Freytagio de Opio & Opiatis.* Virtus insuper tanta est, ut, si rectè usurpetur, & præparetur, laudibus vix possit extolli. Qvicqvid enim *Theriaca, Mithridatium, Philonium, Thriphera, &c.* præstant, id faciunt ratione Opii admisti, utiegregiè differit *Wallæus in M.M. & Bontius ad Garz. p. 9. 10. Charasias* vid. *Ephemerid. T. 4. p. 170. 171.* Hinc ejusmodi confectiones antiqvitus etiam vocatæ sunt *Opiatæ*, licet hodiè abusivè & impriè Electuaria, etiam qvæ opium non recipiunt, opiata vocentur, solùm ob consistentiam Opiatarum veterum, v. g. Theriacæ; vid. *Morell. l. 2. c. 11.* Ea proter usus Opii tantoperè non reformitandus: vid. *Chazas. in Ephemer. p. 171.* qvi ad

36. gr.

Digitized by Google

36. gr. adſumtum probat *Bellonius verò l. 3. obſ. c. 15.* à 3ſs. ad 3j. *Alpin. l. 4. b. p. 118. 121.* a. b. ad 3iij. vid. *Bont. p. 10.* Qvomodo opium corrigatur, vid. in *Croll. Hartm. Schræt. Quercet. & aliis.* In Officinis proſtant (1.) Extractum Opii adverſus Colicam in Enemate. Vid. *Borell. p. 39.* (2.) Laudanum opiatum, q.d. laudandum medicamentum: habetur in Officinis pro Viris & Mulieribus, cum & ſine Moſcho vel Ambra: & nullus ferè datur Medicus, qvi non peculiarem jactitet Laudani præparationem. Vid. *Salam & Grulingii Florileg.* Virtutes conſtant ex ſuperioribus. Spectat hûc *Sotirella parva Auguſtanorum*, qvæ ſi reciperet opium purificatum & præparatum, nihil eſſet aliud, qvàm Laudanum opiatum. *Vid. Zwælf. p. 471. & 887.* adhibetur in dolore dentium excavatorum.

XXXIII.

Maslach autem qvid eſt? Eſtne *gummi magnanimitatis?* uti ab effectu qvibusdam placet. Eſt nihil aliud, qvàm ſuccus papaveris albi, qvi ex capitibus inciſis elicitur. Unde Turcæ totos agros papavere albo, ut nos tritico, ſerunt, ſed eâ conditione, ut ſinguli ruſtici non plus ſerant, qvàm familiam habeant ad id colligendum ſufficientem. *Vid. Bellon. p. m. 429. l. 3. c. 15. obſ.* Is, qvi ſemel & ſenſim adſvevit, niſi indies iteret, brevi tabidus moritur. *Worm. p. 127. Vid. plur. Bellon. l. c.* qvi opium locô Maslach vocat per totum.

Digitized by Google

XXXIV.

Thus i. e. *Olibanum*, veteres in suffimigiis, ad Dœmones arcendos c. ♃. adhibebant. Hinc adhuc proverbium: Du fürchteſt dich / wie der Teufel für den Weyrauch. *Vid. Wier. de Præſt. Dæm.* Arborem Thuris describit *Garzias c. 6. p. 29.* qvòd habeat folia lentiſci, & ſit tantùm peculiaris Arabiæ. Diſtinctio Thuris in *Marem & fœminam* vid. *in Schræt. p. 214.* Mas naturâ ſuâ rotundior eſſe dicitur; Hinc iſta adpellatio! Manna Thuris ſunt iſtæ micæ, qvæ ex colliſione, dum in ſaccis vehitur, colliguntur formâ pollinis, ut habet *Schræterus l. c. & Salmuth in Panciroll. p. 130. L. 2.* qvamvis alii per Mannam Thuris grana ejusdem intelligant. Cortex Thuris in Officinis dicitur Thymiama: qvod tamen vocabulum & ambiguum, & generale eſt, & qvodlibet ſuffimigium denotare poteſt. In uſu medicô tàm internè, qvàm externè adhibetur variis modis.

XXXV.

Elaterium, cucumeris aſinini ſuccus vel ſpontè effluens, vel torculari expreſſus, hûc referendus. Dicitur ita ἀπὸ τοῦ ἐλαύνω i. e. agito, commoveo, qvia fortiſſimè purgando, totam qvaſi maſſam ſangvineam commovet, & ſic per conſeqvens, hypercatharſin producit. Vide, qvæ de illo habet *Hoffm. l. 1. de M. O. p. 27. 28.* Miror, cur ex tàm diſſitis regionibus illud petamus, cùm hîc locorum poſſit confici, & rarò uſurpetur, (*Gvilh. Piſo p. 264.* uſum ejus planè diſſvadet) niſi

niſi locô ſtimulantis, in formâ Extracti. Eſſentiam Elaterii vide *apud Morell. de Præſcrib. Form.*

XXXVI.

Tartarus Vini etiam hôc in Capite conſiderandus, qvi non eſt *lapis propriè* loqvendo: diſſolvitur enim in ▽a fervidâ, qvod nullus faciet lapis vel calculus: nec eſt vini excrementum; ſed ex *vinô & face vini conſtitutum* qvaſi neutrum, conſiſtitqve nativitas ♀ri in ſuccis vinoſis, Spir. vini actualiter conſtantibus, & leviter aceſcentibus, propter fugam ſpiritûs intrò. Qvando enim aciditas vini ſaturata eſt per fæcem, tunc ♀rus coagulatur. *Vid. Tr. Helm. de* ♀. Vini; & præparata ex ♀. in Diſpenſ.

SECTIO IV.

REGNUM ANIMALE COMPLECTENS.

CAPUT I.

DE ANIMALIBUS INTEGRIS.

I.

Bufo licet ranis adnumeretur ab Autoribus, ſit tamen cum addito, ſc. venenatis: & qvàm tetrum, maledictumqve ſit animal, notum eſt cuilibet ex avtopſia, adeò, ut peſtem ipſam, ut ſic loqvar, adumbrare videatur: ut nihil nunc dicam de odio in humanum genus, qvô totus

Digitized by Google

flagrat. Hinc non immeritò contra pestem multis modis commendatur. *Helmontius in Tumulo Peſtis.* Paracelſum ſtatim refutat, dum buſones ab attractione peſtilentialis veneni intumeſcere ſcripſit, *p. m. 884.* Et ad experientiam provocat, concludendô: *Quaſi peſtis humana buſonis venenum foret!* Hocqve ſi contingeret, non buſo peſti, ſed peſtis buſoni imperaret. Nec etiam cadaver ſiccatum ſentit, qvæ ſibi viventi erant venena. Nec tumet cadaver, ictum à ſerpente: Cadaver ſiqvidem non ſenſerit, hoc retinuit energiam tumefaciendi. Qvæ rationes *Helmontii* non ſunt de nihilo. Sed præſtat hoc Buſo, qvatenus ideam Archei terrifici [illegible]; ita buſonis amuletum homini qvidem [illegible] amicum, amicum verò ſibi, ſimulac vim [illegible] in corpore alicubi præſentem ſentit, illam [illegible] aneâ actione ad ſe trahit, atqve hominem [illegible]: Vid. *Kirch. de peſte p. 342. & Helmont. l. c. & ſeqq.* Amuleti locô pellem buſonis qvidam applicant: *Vid. Kirch. p. 347. & Worm. p. 265.* Aſt qvoniam pleriſqve hoc formidabile, redegit hæc *Crollius in Zenexton p. m. 314.* Qvâ ratione *Helmont* ex mente *Butleri* tàm præſervationis, qvàm curationis causâ, buſones præparet, vid. illum *p. 884. &* ut & *Kirch. p. 530.* Et ex eo ulterius ratiocinare, *p. 350.* Pulvis buſonum aliàs notus eſt in Hydrope apud *Hæfer. p. m. 128.* Sed *Pet. Joh. Faber l. 5. Pantchymic.* etiam ex buſone *antilamicum* præparat *Salem*, qvem *vide l. c.* Oleum buſ. vid. *in Prax. Chym.*

Digitized by Google

Chym. Hartm. p. 369. Vid. *Bufon. Brafil. Pif. l. V. p. 298.* ut & de Venenis barbarorum in genere *pag. 297. Paraum l. 2. c. 24. p. 444.*

II.

Cantharides Spaniſche Fliegen.) Veteres fuerunt in opinione, Cantharides tantùm exulcerare veſicam, atqve mictionem cruentam cauſari: ſed obliti ſunt, vel videre noluerunt, qvòd ipſi cantharidibus excitarint olim fonticulos: qvæ operatio ſine exulceratione fieri neqvit. Ideò hypotheſis iſthæc oppidò falſa adparet. Experiri hoc poteris; ſi cantharides cuilibet parti corporis noſtri adplicueris, ſeqvetur exulceratio. Ergò non veſicam ſolùm exulcerant. Rarò nunc adhibentur, idqve non, niſi ablatis alis, & capite & pedibus, pro veſicatorio. An vero hæ partes ſublatæ, ſi externè, & plantis pedum adligentur, venenum hujus inſecti mitigent? *Vid. Galen. & Heinr. ab Heer p. 136.* Chirurgi veteres, uti dictum, pro excitandis fontanellis eos adhibebant, ſed maximô cum dolore & tœdiô Patientis. Nunc alia proſtant, qvæ tutiùs & citiùs operantur, non dicam jucundiùs. Internè ſi adſumantur, producunt mictionem cruentam, vel, ſi in morſulis pro excitanda ♀re, priapiſmum, h. e. erectionem membri continuam. Pellunt etiam fœtum, & movent menſes; hinc ſuſpectis denegandi.

III.

Coccinella, vel potiùs *Cocchenilla*, ſeu *Cochinillia*

lia (vid. Fragoſ. l. 3. c. 15.) Eichſtad. in C. A. p. 2. cap. de Serico. Cotonella Budæo à Stapel in Ereſ. p. 238. 1. Coſenelle, non eſt granum, vel fructus, ut qvidam hactenùs putarunt, ſed *inſectum* vel vermis, cimici ſimilis, qvod foliis ficûs Indicæ adhæret, & tenui pelliculâ obductum eſt, ceu potuiſtis, videre in oculari demonſtratione, in qvâ integrum inſectum teſtâ rubrâ obductum, vobis communicavi. Imò qvi dubitat de hoc; hæc grana putatitia indat æqvæ calidæ, & ſtatim videbit crura poſt aqvalem emollitionem: interdum etiam apud mercatores integrum inſectum, interdum alæ inſtar muſcarum, reperiuntur. Et hæc eſt celebratiſſima Indorum Cochinillia, qva Grayne colorantur. *Vid. Bauh. p. 458.* Si dentibus conteratur, purpureô afficit ſalivam colore, ſatisqve exaltato. Nec mirum. Qvia enim juxta *Neuhoff. p. 364. in deſcr. R. Ch. Ficus* Indicæ extùs & intùs rubent ſangvinis inſtar, facilè hinc conjiciendum, qvòd prædicti vermes foliis (Tunal) & fructibus adhærentes, liqvorem purpureum pro alimento exſucturi ſint. Præbet hinc colorem ſucorum in linteolis, qvæ officinæ vocant Le pezzete di Levante, it. Lacca florentina exinde dicitur confici, ſi videl. Cochinillia præcipitetur cum lixiviô, & incorporetur dein cum Ceruſſa; qvamvis alii colorem ſumant huncce ex baccis Amaranti Mexicani; de qvibus ſuprà. Licet autem Cochinilliæ inſit liqvor ſuccusve purpureus, male tamen à qvibusdam

Digitized by Google

busdam pharmacopœis exinde præparatur *confectio Alkermes.* Etenim non ita pridem à qvodam inaudivi, se in defectu *granorum Kermes*, statim ex Cochinillia extrahere Tincturam, & lege artis confectionem prædictam. Nam nemo nostrum adserere potest, qvin huic insecto insit aliqvid virosi. Hæc moneo, ut & Vos aliqvando circa salutem hominis occupati; discatis vera discernere à falsis. Nam experientiâ duce, scimus ex hypothesi, in granis Kermes esse cordialem virtutem, in Cochinillia nondum scimus. Si verò qvis experientiam certam (dico certam, h.e. qvâ sine corrosivo, vel Aqva forti ex Cochinilliâ Tincturam pro confectione prædictâ elicere sine sanitatis lœsione qveat) potest adserre, non altercabor Nam una vel altera medicamenti exhibitio, nihil minus est, qvàm experientia. Præter usum cosmeticum suprà memoratum, mechanicum præbet insectoribus, longè sublimius tingendo, qvàm vel rubia Silesiorum, vel Grapp Belgarum, qvæ unum & idem sunt. Vid. *Dodon. & Lobel.*

IV.

Lumbrici terrestres **non tantum pro diuretico in calculosis, verùm etiam pro anodyno atqve discutiente in Podagra vel Arthridite adhibentur: Non rarò etiam pueris verminosis dantur. Qvod an tutò fiat? qværit *Senn. l. 3. Pract. Paralip. 3. p. 179.* tuendò negativam, idqve ex *observ. Henric. ab Heer obs. 9.* dum scribit, se non probare consi-**

lium

lium vel vulgi, vel qvorundam Medicorum, verminosis pueris vermes, vinô lotos, & in tegulâ exsiccatos exhibentium. Certò enim sibi fo, experientiâ edoctum persvadere, materiam illam vermium putrem, putri puerorum pituitæ remixtam, à magnô illorum calore iterum animari, ut videmus muscas submersas, multis diebus mortuas, si non premantur nec simpliciter exstingvantur, soli denuò expositas, novô calore iterum vitam volatumqve, ut & pediculum pelles, in puerilibus capitibus & vestibus relictas, amissam inter ungves & pectinem animam recuperare. Ideò hæc cautio à Practico notetur sedulò.

V.

Mumia magna apud autores est æqvivocatio, qvæ prolixiùs *vid. in Beckeri Spagyr. Microc.* & in *post-Praxi Alex. Santorelli, Paræum in Embammationibus, Bilsii specimen Anatom. Bellon. p. 277. Paucir. l. 1. p. 145. de Cedrio.* Officinis nota est (1.) *Mumia Arabum*, qvæ nihil est aliud, qvàm liqvamen concretum, exsudans in sepulchrô è cadaveribus, Aloë, Myrrha, balsamoqve conditis. Qvæ si vera haberi potest, præ cæteris speciebus Mumiæ erit æstimanda: (2.) *Ægyptiorum*, qvæ est liqvor ex cadaveribus pissasphaltô conditis proveniens, estqve omnium pessima. Nihilominus testatur *Matthiolus*, Mumiam aliam in nostras regiones non deferri, nisi hujus conditionis (3.) *Factitiæ*, qvæ nihil est aliud, qvàm mistura picis

Digitized by Google

picis & bituminis, qvæ Piſſasphaltum vocatur: (4.) *Cadavera ſub arena, ſolis æſtu, torrefacta, mumiæ nomine veniunt*, ſed rarò ad nos mittuntur. Londini in Collegio Medicorum Mumia Cleopatræ adhuc viſitur: Fides vero ſit penes demonſtrantes! Diſputat contra hæc *Paræus l. 11. c. 7. p. 270. Bellon. p. 278.* (5.) *Corpora, violentâ morte extincta*, & Aloë atqve Myrrhâ arefacta, Chymicis etiam Mumia audit; Alium etiam modum Mumiam Chymicam è Cadaveribus maleficorum parandi, qvi tamen parum differt à modo infumandi carnes, vide in *Croll. Baſil. Chym. p. 358. & Hoffm. in Paralip. c. 7.* qvi hunc modum parandi Mumiam, relegat zu der Sachſen Rauch-Kammer: & inſimul *Mumey Brunſvicenſium* (cereviſia) cum Mumia hujus loci confundit. Tanti olim, & nunc à qvibusdam, eſt æſtimata mumia, ut omnibus cordialibus admiſceretur: *Bellon. p. 277. 278.* uti videre licet *in Athanaſiâ magna, Laudanô opiato, Theriaca ex Mumia Crollii &c.* Hinc etiam nunc pulvis mumiæ, & Eſſentia in peſte & contra caſum, aut in vulneribus maximoperè commendatur. Sed non immeritò conqveritur *Renodeus & Helm. p. 226.* qvòd Mumia maximô mortalium periculô divendatur, qvia nihil eſt aliud, qvàm expreſſus cadaveris ſuccus. Unde *Paræus l. 11. c. 7. p. 170. mumiam planè eliminat ex uſu medicô*, rationibus non contemnendis: qvarum eſt (1.) qvòd corpora regum ut magnatum qvæſtûs causâ, nobis non transmittan-

Digitized by Google

mittantur. Ergò Mumia vera, i. e. conditus balsami, aloës & myrrhæ, caremus. *Vid. Matthiol. in Dioſc. l. 1. c. 85.* (2.) qvòd Ægyptii soliti fuerint condire corpora non eum in finem, ut postmodum viventibus venirent in usum, sed ut animos, resurrectionis universalis opinione, haberent delibutos. (3.) Horrendum est ministerium vilissimæ Ægyptiorum plebeculæ aut suspensorum putrescentes carnes devorare. (4.) Mumia, in affectibus, in qvibus adhibetur, nullum præstat effectum; (5.) Sed potiùs molesta symptomata, v. g. Cardialgiam, ventriculi tumultum, conturbationem, vomitum, oris fœtorem &c.

VI.

Scorpiones hîc omissi sunt, qvos prolixè *Matth. in l. 2. Dioſc. p. 187.* describit. Cur in agro Tridentino non sint ἰοβόλοι, vid. ib. Sed ratio est superstitiosa. Arte factum Scorpionem vide in *Hæf. Herc. Med. p. m. 97.* Oleum Scorpionum Matthioli compositum inter omnes præstantissimum, præsertim *Oleum Caravita, vid. ap. Hoffm. in Paralip. p. 648. & Matth. in Dioſc.* In peste pulsui adplicetur, morsibus etiam medetur venenatorum; it. ▫næ difficultatibus & calculi doloribus, si perinæum, vel pubes eô inungatur.

VII.

Stellionis exuviæ (Heyder/ lacerta minor) deprædicantur contra Epilepsiam: qvoniam vero præsagit (ut loqvitur *Salmuth in Pancir. l. 1. p. 40. b.*) vel præscit, eas usui humano futuras ad propulsan-

Digitized by Google

pulsandum caducum, malignè eas devorat, ne prosint. Hinc *Stellio, & Stellionatus crimen* ad varios torqvetur. Ego subesse puto incantatorum fabulas. Unde namqve præsciret hoc insectum, qvòd exuviæ homini prodesse possint? *Vid. Schræt. pluribus, l. V. de Lacerta, p. 342. 343.* Cæterum *Bellonius* notavit, qvod Excrementum Stellionum *Sterco Crocodili* vocetur, & pro insigni Cosmetico à Mulieribus Gallicis habeatur, qvi potest videri. *in observ. p. 272.*

IIX.

Scincus, Scincus marinus, aliis *terrestris Crocodilus* vocatur. Hinc etiam Francofurtenses nominant, Erd-Crocodill; est animal aqvatile, squamis luteis vestitum, cæsiâ à capite ad caudam decurrente lineâ insignitum, manibus humanis qvodammodo præditum, herbis odoriferis victitans. Ob id virtutem possidet alexipharmacam & recipitur (1.) in Mithridatium, & Theriacam, ob aphrodisiasticam facultatem (2.) in Electuarium Dia-satyrion recipitur, & qvidem qvoad diversas partes. Nam in Dia-satyrio tantùm cauda & lumbi Scinci expetuntur, hypothesi forsan isthac, propter situm renum & spermaticorum vasorum. Mithridatium ventrem animalis recipit: alii renes, alii rursus rostrum & pedes commendant. Sed hæ & aliæ hypotheses de Scincô rectè ab *Hoffm. rejiciuntur.* Vid. *Paralip. p. 647. ut & Matth. l. 2. Dioscor.*

Digitized by Google

IX.

Vipera qvoniam recipitur in compositionem Theriacæ, paucis qvoqve examinanda venit, præsertim cùm circa ejus historiam naturalem multa adhuc reperiantur fabulosa, qvalia in observat. *Franc. Redi* refutata plurima videbis, & qvidem (1.) *qvòd venenum viperarum non in ipsarum dentibus lateat, nec in caudâ, multò minùs in felle, sed in duabus vesiculis, dentes ipsarum degentibus.* (2.) Qvod venenum Viperinum tàm lethiferum non sit. Hinc Lucanus:

Noxia serpentum est admisto sanguine pestis
Morsu virus habent, & fatum dente minantur,
Pocula morte carent.

Imò *Helmontius* viperas planè negat esse venenatas, nisi iracundiâ, vel furore agitentur. (3.) Carnes animalium à viperis necatorum non esse lethales. (4.) Nec bibere ex vino, in qvô viperæ suffocatæ sunt. (5.) Idem negat, carnem viperarum insigniter alterare, aut sitim producere. (6.) Negat etiam salivam hominis jejuni necare viperas. (7.) Sal qvoqve viperarum reliqvis salibus nihil præstare in morbis curandis. Alius autor, nomine *Charasius*, errores, qvi *in* præparatione Theriaces committuntur, detegens, notat de Vipetis, qvod illæ (bases Theriacæ vocat) flagellis cædi soleant à qvibusdam, eum in finem, ut omne, qvod habent, venenum, ad caput adscendat, præscindendum tum demum, si satis sint irritatæ. Caro etiam ebullienda igni

ad-

Digitized by Google

admoveatur, ut qvod reſtare ibi venenum poſſit, extrahatur, & Spinæ, tanqvam inutile qvoddam rejiciantur. At vero cùm experientia docuerit, omne viperarum venenum circa veſiculas dentium eſſe, flagellationem illam non inutilem ſaltem, ſed qvoqve periculoſam eſſe, adſerit *Charaſius*; Ratio in promtu eſt, qvia Spiritus ſic irritati in corpore animalis producere venenum poſſunt, ubi anteà nullum fuit. Aqvam etiam in qvâ ebullit caro viperina, omnem tollere virtutem: nec ſpinas rejectas minus ipsâ carne utiles eſſe demonſtrat. Reliqva de Viperis *vid. in Baldo Angelo Abbatio*, ut & de pulvere Viperarum in *Spontono*. Caſum, qvi Salmurii in Galliâ 1670. contigit, dum qvidam febre malignâ correptus, tres vivas viperas deglutivit, illasqve poſtmodum tumefactas per feceſſum excrevit, atqve hôc mediô priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt, vide ſuô locô.

CAPUT II.

DE ANIMALIUM PARTIBUS, ET IN ILLIS REPERTIS.

I.

A*Alcis ungula*, Elends-Klau/ egregium putatur eſſe ſpecificum contra morbum Herculeum, qvâ ratione vero? nervosè diſputat *P. Joh. Faber l. 5. Panchym. c. 21. Hoc animal*, inqvit, *qvoniam ex naturali temperamentô affligitur Epilepſiâ, habet*

Digitized by Google

idem animal innatum secum remedium, ungulam posticam, in pede sinistro, quam durante paroxysmô sæpè solet deferre ad caput pone aurem, sicque à malô liberare. Causam, ob quam ungula hæc tàm potens sit, idem Faber rejicit in id, quòd Sale volatili scateat, ex quô spiritus præparetur, habebitur Epilepsiæ arcanum infallibile. Vid. apud alleg. autorem per totum cap. & Epicrisin Fr. Redi. p. m. 142.

II.

Cancrorum lapides, vel Oculi, communiter vocati, quid sint? Lippi quoque & tonsores dicent. Ideò nullâ demonstratione opus est. Virtus illorum potissimum est diuretica & traumatica, quam præter usum quotidianum, & vulgatem hinc inde videre potes *in Helmontio*. Et quoniam sanguinis acorem ubivis corrigunt in corpore, quin cotdiale summum sint, dubito nullus. *Vide Worm. p. 248.* Veteres Temperamenti statuerunt esse frigidi, & ob id hypnoticis adnumerarunt; Ast effectus non respondet rationi. Ergò neque frigiditas tanta competet illis. Cæterum diu quæsitum ex Physicis, quem in finem isti lapides in Cancris reperiantur? An crustarum generationi inserviant? uti plerumque affirmatur, præsertim à *Wepfero*, adducendo sectionum observationes, his verbis: *Quò mollior in Cancris crusta, eò perfectiores lapilli, quo duriores, eò imperfectiores sunt & magis absumti, aut quasi corrosi, ita, ut tantum accretum crustis esse videatur, quantum imminuti sunt lapilli. Vid. Gammare-*

marolog. Sachſii p. 468. Helmontius in 200. Cancris diſſectis adnotavit, qvòd vetus cancrorum ventriculus abſumatur planè in mucilaginem alimentariam, ut & lapides iſti, qvi prorſus reſolvuntur, & ob id contingere, qvòd cancer tamdiu nihil edat, qvamdiu iſti lapides in ejus ventriculô ſint. Locum iſtum *ex Helm. c. 7. de Lithiaſi p. m. 703. a. b.* allegatum vide *in Worm. p. 59. 60.* Qvæ obſervationes qvodammodò videntur contrariari plebejorum curioſitati: ſiqvidem in regione montana (im Ober-Lande) ubi ſaginantur Cancri carotâ luteâ, vel carne gallinarum, lapides iſtos dimittunt inſolita magnitudine, ut colore gemmam Turcheſiam repræſentare videantur. Deciſio in naturalibus tàm facilis non eſt, & ut plurimum ſenſus noſtri decipiunt nos, præſertim in perſcrutandis actionibus naturæ.

III.

Cervi cornu notum ubiqve eſt, tam ratione faciei externæ, qvam virtutis alexiteriæ. Præſtant vero cornua cervi novella, ſangvine adhuc ſucculenta, Typham (vide *Dioſc. L. 3. c. 133.* ubi Typha denotat arundinem paluſtrem) repræſentantia, è qvibus etiam ▽. præſtantiſſima elicitur. Deinceps Subulonum cornua (ſi haberi poſſunt,) prærogativam obtinent. Habent enim cornua ſine ramis (Enden) & qvaſi contorta videntur inſtar cornu monocerotis: unde *Bellon. l. 1. obſ. c. 5. p. 38.* Strepeſiceros vocatur, & Brunſvicenſes Medici in Pinace medicamentorum men-

Digitized by Google

cionem fecerunt cornu Subulonum Spagyricè præparati. Reliqva facilè haberi possunt ex Autoribus, & in specie *Hoffm. Paral. p. m. 651.* ubi refertur, qvòd prima cornuum rudimenta principibus in mensa persvadeantur. *Fr. Red. p. 162.*

IV.

Rhinoceros animal à *Bontio p. 15. & Neuhoff. in Descript. R. S.* graphicè descriptum est, *p. 370.* adeò, ut miteris illorum relationem, qvi bestiam hanc scutis in dorsô munitam esse scribunt; reverà sunt plicæ rugosæ pellis, qvæ tales clypeos mentiuntur. Qvales rugas etiam videmus in Elephante, sed eminentiores in Rhinocerote; de moribus hujus animalis vid. *adlig. autores.* A spe ritate lingvæ hominem subjectum usqve ad internecionem lingit, *ut Neuhoff. p. 371.* ex Bontio hoc notat: aliàs innoxium est, nisi lacessitum fuerit: Cornu Rhinocerotis in demonstratione vobis exhibitum fuit, cujus vires æstimantur in communi supra virtutem monocerotis, & habetur hîc locorum facilè rasura ejusdem, ut & Gelatina Rhinocerotis egregia. Verùm qvid est apud Juvenalem, *magnô Rhinocerote lavari?* Explicatio erit facilis, si recordaberis, utensilia varia atqve gutturnia, ex Rhinocerote à Mechanicis fuisse confecta. Præter ea nihil amplius de Rhinocerote constat, nisi qvæ communiter, & magis fabulosè de *Sangvine, Pelle, Cornu & dentibus*, adducunt, qvæ tamen omnia strenuè, ut solet, refutat *Fr. Redi l. c. p. 140. 141. 142.*

V. *Cra-*

Digitized by Google

V.

Cranium humanum, qvod medicis usibus destinatum, debet esse hominis, violentâ morte extincti, qvale ex nuperrimô bellô Hungarô-Turcico tunc temporis accepi. Aliàs crania è sepulchris eruta, ob situm contractum, item carioſa ex lue venerna (qvalia in Anatomicis sæpiùs videre contingit) exulent hîc. Beatissimæ tamen recordationis ergò, adservatur adhuc *Illustrissi Heroïs Dizmanni* Cranium in Fisco Academiæ nostræ, qvi à Monacho sicariô hîc Anno 1680. confossus fuit 8. Kal. Jan. qvamvis hoc alii asserant esse factum, Anno 1310. Pocula ex Cranio humano vid. *ap. Salm. in Panc. l. 2. p. 114.*

VI.

Dentes Piſci Carchariæ, seu Cani marino, sunt 244. de qvarum naturâ, vel usu, ingens est controversia inter Naturalistas: hinc qværunt, *an Glossopetræ Melitenſium idem sint cum dentibus prædicti piscis?* affirmativam defendit jam *Fabius Columna Lynceus, in dissertatione de Glossopetris p. 231.* qvâ ostenditur, *Melitenses Lingvas serpentinas, seu Glossopetras dictas, non esse lapideas, sed osseas, & Carchariæ dentes, maris æstu olim Terrâ tenui, & lutosâ obrutos.* Ejusdem sententiæ qvoqve Cl. est *Stenо, in Anat. pisc. Carah.* qvamvis in conjectura sextâ p. 130. in hæc erumpat verba: *nihil obstare videtur, qvo minus animalium partibus similia corpora, qvæ è Terris eruuntur, pro animalium partibus habeantur.* Optimus arbiter,

Digitized by Google

est ἀντοψία, qvâ constat: Dentes Carchariæ piscis esse naturæ osseæ, Glossopetras autem Lapideæ substantiæ. Nec obstat opinio *Bocconis p. 314. seqq.* licet enim verum sit Dentes Lamiæ cremari, & limari posse, attamen non verificatur hoc de Glossopetris, utpote qvæ nec cremari, nec limari possunt, duce Experientiâ. Idcirco, utiqve distinctum qvid sunt Glossopetræ à dentibus piscis carchariæ. Porrò duplicis sunt generis Glossopetræ crenatæ, & non crenatæ, eâ videl. varietate, qvam in reliqvorum lapidum v. g. Priapolithi, Hysterolithi, formatione observare solet natura. De usu medico horum Dentium, ac Glossopetrarum, altum adhuc est silentium: nam qvæ habet *Niderstedius in descriptione Insulæ Maltæ p. 25.* illa fabulis referta sunt Pontificiorum, ac sublestæ fidei, ideò meritò de tanta virtute alexipharmaca nobis erit dubitandum, donec Experimenta certa, Praxiqve stabilita, nobis obvenient. *Vid. Worm. p. 271. 272. & Schott. in Physic. Curios. &c.*

VII.

Hippopotami effigiem sub nomine Phocæ, vel Lupi, aut canis marini vide *in Worm. p. [illegible]* Dentes *Hæchsteterus in observ. part. 2. decad. [illegible] p. 95.* peculiari ratione contra fluxus uterinos commendat, adeò, ut Monocerotis cornua, superet. Nobis est peculiare ingrediens in Magisterio Epilepticô, nec mireris, dentes animalium in Epilepsia adhiberi, qvia puerorum Epilepsia fere

fere semper ab odaxysmo provenire consvevit. *Vid. Worm. p. 289. 290. & ad Schræt. l. 5. p. 327.* ubi laxidem *Manati* aliqvo modo dentem referentem (Sehkuh-Zahn) descriptum reperietis, cujus facultas decantata in Colica, & Nephritico, calculiqve dolore sedandô. Qvæ alioqvin de virtute sangvinem stiſtendi tribuunt physici Dentibus Hippopotami, vid. in *Redi p. m. 98.* An vero homo, vel qvodcunqve aliud animal congelato sangvine (qvæ virtus ab applicatione Hippopotami dentis pervenire creditur) in ventriculis cordis, vivere possit? id considerandum illis relinqvo, qvi ratione pollent.

VIII.

Elephantis dentes (*Hoffm. paralip. p. 652.* cornua, qvibus tamen Elephas destituitur propriè, subintelligit) *Eboris* nomine officinis venire, notum est in vulgus: qvâ ratione? me latet. An à barriendo ebur derivatum fuerit? non inqviram: siqvidem me, ut medicum, nihil juvat; multò minus scisciteri volo, *cur Spodium Arabum fuerit dictum?* Siqvidem cum *Garz. pag. 48. & Hoffm. l. 2. c. 129. p. 392. §. 15. autumo, subesse manifestum errorem.* Spodium Græcorum esse Cinerem Tutiæ, vel cadmiæ fornacis, constat, ex *Hoffm. l. c. Worm. p. 135. & Bont. in Garz. p. 14. 15.* Hoc ipsum *Spodium Græcorum* qvoniam usui tantùm externo erat dicatum, hinc Arabes, vel excogitare qvoqve voluerunt *Spodium pro usu interno*, & præpararunt varia *antispodia* ex Cineribus arborum, & Plantarum variarum, inter

Digitized by Google

qvæ antiſpodia primum fuit Alkannæ radix, vel Cannæ combuſta. *Schræt. l. 3. p. 460. Hoffmannus p. 392.* Reliqua *Antiſpodia* vide in *Matthioli Dioſcor. p. 656.* Hæc ipſa Cannæ radix combuſta, qvoniam apud nos, & anteceſſores noſtros haberi non potuit, ſubſtituerunt ſcitantes pharmacopœi *Ebur uſtum*, Spodii Arabici nomine, qvod tamen refutavit *Garz. Horſtius in Diſpenſ. p. 229.* ut & illos, qvi malè Tabaxir Spodium intrepretati ſunt; vel iidem Arabes *Spodium Græcorum* habuerunt pro veneno. Hinc *Antiſpodia* vel Antidota pompholygis excogitarunt, qvæ reſiſtant facultatibus infeſtis pompholygis. Ob id Ebur, ſi antidotum eſt, potius eſt Antiſpodium, qvàm ſpodium. Verum enim verò nec Spodii, nec Antiſpodiorum tàm ſollicita cura habenda eſt. Etenim Spodium Græcorum unicum eſt, & confundi facilè neqvit. Internè nunqvam ſumitur ex proæreſi, multò minùs *Trochiſci de Tutiâ* internè adhibentur. Qvâ itaqvé de cauſa antiſpodia tàm anxiè qværuntur? Ideò *Trochiſci de Spodio*, & qvæcunqve ſint tandem Arabum compoſitiones, qvæ Spodium recipiunt, rectiùs ab Ebore denominantur, qvàm à Spodio; qvoniam Ebur non denotat. Spodium, nec Spodio Græcorum reſiſtit: & hoc poſterius, ſc. Spodium Græcor. uſui interno dicatum eſt nunqvam. Tantæ lites ſubortæ in officinis de unicâ voce Spodii! qvas Interpretes, ſi Græca intellexiſſent, præcaveri potuiſſent. Nam Ebur qvamvis uſtum aut ſpagyricem præparatum, nullâ

Digitized by Google

nullâ ratione audit Spodium (hoc enim est propriè pompholyx) nisi Spodium generaliter accipere velis pro qvolibet pulvere, cinere, vel Alkohol. Qvòd si pompholyx, Tutia, vel Cadmia ex improviso adsumta fuerit, tunc ad Antidota (Anti-Spodia) confugiendum: inter qvæ an Bur reponendum præcisè? experientia erit consulenda.

IX.

Ossa Cordis Cervi, Hirsch-Kreutzlein. Arteriæ in corde Cervi dicuntur tempore turgescentiæ (wenn sie auf die Brunst treten) in osseam duritiem degenerare; qvæ adsertio non qvidem est impossibilis: qvandoqvidem *Riolanus* notavit, alicui furi arteriam asperam naturâ planè osseam fuisse, & ideò suspendium pati non potuisse. Pariter *Ambros. Pareus in Capite, de Anevrismate*, refert, arterias, potissimum cœliacas, osseas fuisse redditas. Ast utut hæc videntur possibilia, *Plempius tamen* hoc de Ossibus Cordis Cervi vel Boum negat *p. 128.* sed ex institutô naturæ reperiri ossa talia circa exortum arteriæ aortæ, in eô pariete, ubi respicit venam cavam, & observari in ipsa substantia cordis carnea, eum in finem, ut eô firmius aortam nectat ad cor. In hominis corde nunqvam, vel rarò reperitur. Interim idem observavit, in senioribus locô dictô deprehendi duriusculam substantiam, & veluti neurochondrodea. De cæterô utrum ossa, qvæ in officinis pro ossibus C. C. venduntur, semper sint genui-

Digitized by Google

genuina? non immeritò dubitatur, qvia in vitulis etiam reperiuntur. Hinc *Plempius l.c.* pleraq; ossa Cord. Cerv. putat esse ossa hyoidea: Figura enim iisdem ferè eadem est. Præstant itaqve in casu tàm dubio ebore vel C. C. uti, aliàs, si genuina hæc sunt ossa, dicuntur malignitati mirabiliter resistere, abortum præcavere. Qvibus de causis etiam recipiuntur in Conf. Alk. vid. *Eichstad. de Conf. Alk. c. 16. Steno d. M. & Gl. p. 28. 29.*

X.

Os Cranii humani triqvetrum, qvod circa occiput, vel futuram Lambdoideam invenitur interdum, thesauri locô habetur, pro debellando morbô caducô. Sunt, qvi hoc os planè negant, qvos interfuit *Thom. Erastus.* Sed refutat hoc *Sennert. l. 1. Prax. & Beckerus in specie in Spagyr. Microc. p. 236.* Invenitur rarò, & nullius peculiaris effectûs. An siccando, vel discutiendo vaporem, sanet Epilepsiam, *uti Hoffm. p. 649.* vult? hæreo mecum, & remitto has cogitationes ad Empiriam Curiosorum.

XI.

Priapum Ceti, longitudine 4. ulnarum, videre ut plurimum licet: ex qvô colligere est, animal hoc esse viviparum, contra qvosdam antiqvitatum tenaces. *Vid. Schott. in Curios. Phys.* In officinis decoctum priapi ceti, contra Dysenteriam maximè valere creditur, qvamvis ego præferrem opiata. Rasuræ qvoqve Priapi Ceti, Cervi, tauri, ingrediuntur *Electuaria, contra impotenti-*

am

Digitized by Google

am ♀ream, prout in *Electuario Magnanimitatis Auguſt. p. 465.* priapum tauri & cervi receptum videbis. Fundamentum hujus rei deſumendum ex potentiâ animalium prædictorum, qvamvis ſatis debiliter. Hinc *Helmontius in Tr. Pleur. fur. p. m. 321. b.* irridet Scholas, qvòd virgam Cervi pro frigidis commendent, eò, qvòd ſit fera ſalaciſſima! Verùm oblitus ſui *in Tr. de conceptis p. m. 487. a.* virgam cervi laudat in ideis per libidinis ſuggeſtionem enatis; unô verbô: Niſi *cætera* fuerint *paria*, nec ceti, nec cervi priapus te aliqvid juvabit in venere; nam

Carnis ad officium, carnea membra placent.

Et qvadrant huc appoſite verba *Nobiliſſ. Redi*, qvæ loco Epicriſeos *p. 168.* de *Nidis avium Coccincinæ, attulit: Nimis profectò ſibi blandiuntur, qvi in tali Medicamento ſpes ſuas ponunt: qvod ſi mihi non creduut, periculum ejus rei faciant, ut jam antea in ſimili occaſione fecerunt nonnulli:*

XII.

Aſini ſangvis ſpecificum Melancholiæ, vel Maniæ creditur juxta *Hartm. in Praxi Chym. p. m. 55.* Sangvis ex venis, qvæ poſt aures aſini ſunt, extrahitur & excipitur linteolis nudis, nulli uſui anteà dicatis, atqve ſic exſiccatur. Ex his laciniis cape qvantitatem 2. digitos latam, & unum pollicem longam, macera in ▽. fontanæ hauſtu, donec color exeat: hanc ▽amda epotandam talem morbum paſſo, triduo integrô, manè ſemel,

&

Digitized by Google

& qvantum ejus fieri potest, sudorem evoca, qui hoc sangvine sumtô, copiosè prodire solet.

XIII.

Hirci Sangvis qvomodo præparetur, *vid. in Dispens. Holmontius* peculiarem præparandi modum in *Tr. Pleur. fur.* describit *p. m. 322. a*, qvi à communi, picâ colore, & duritie differt. Hic extingvendo acciditatem, dolorem lateris placat, ut ipse *loc. cit.* scriptum reliqvit. Insuper, *Dioscorides cap. de terrâ* Lemn. refert, qvod terræ Lemniæ vel Pastillis ex eadem paratis admixtus fuerit. Qvod ipsum *Hoffm. in Paral. p. 663.* re futare intendit (1.) capræ impressione à Sacerdote factâ: (2.) qvòd *Galenus* in Lemno de Sangvinis Hirci admistione nil qvicqvam audierit. Verùm ad posterius respondet *Bellon. cap. 1. obs. 29. p. 69.* qvòd ea consvetudo, Galeni tempore desierit: & alia terram fodiendi & præparandi ratio cœperit: qvam *p. m. 69. 70.* prolixè describit; Ad prius, concedendo impressionem signi Capræ. Sed insuper addit historiam, vel potiùs superstitionem Græcam, qvæ rem totam qvodammodo illustrare videtur. *Ceremonias in terrestra sigill. variis modis fuisse adhibitas, certum est, illique pro ætatum ratione, diversa signa fuisse impressa. Nam Dioscoridis ætate, qvi diu ante Galenum vixit, hircinus sangvis pastillis formandis admisceri consveverat. Unde colligere licet, qvasdam ceremonias fieri solitas, dum occidebantur hirci, Veneri sacri, qvæ, ut narrant fabulæ, efficiebat, ut Lemni*

Digitized by Google

mni mulieres Hircum olerent: cujus rei causâ à viris despecta unô consensu omnes insulæ mares trucidarunt. Inde factum, ut sacerdos pastillos capræ sangvine signaret: hinc nomine græco σφραγίδα αἰγὸς, i. e. sigillum capræ appellaverunt. Qvoniam vero capræ & Hirci vulgò in insula immolabantur, eorum sangvis terræ admiscebatur. Hæc Bellonius! Qvod si verum, *terra Lemnia* non ampliùs inter simplicia, sed composita, referenda, & in pleuritide, si adhuc misceretur eidem sangvis hirci, commendanda.

XIV.

Zenith juvencularum hûc qvoqve referendum, attamen sine scandalô, & abusu præpostero. Qvid enim in *peste, Epilepsia, Erysipelate, lacinia sangvine* menstruô imbuta præstent, multi haud dignè deprædicare valent. *Hinc Croll. qvoqve* Zenith juvencularum *Zenexto suo* contra pestem addit: *Vid. Basil. p. 314. 316.* Reliqva, & specialiora in *Schrœt. p. 588.* & specialissima *in medico microcosm. Beckeri p. 41. 42.*

XV.

Secundinæ vel Devterin qvid sint, norunt omnes Studiosi Medicinæ procul dubio. In gratiam vero pharmacevtices studiosorum addo, qvòd secundinarũ nomine comprehendatur, placenta uterina, tunica Chorion. Amnios, allantoides, & deniqve vasa umbilicalia resecta. Hæc invicem juncta vel sumta, secundinas constituunt. Qvæ ipsæ præparatæ, in δυςοκία pro fœtu & secundinis

nis pellendis, in pulvere & spiritu exhibentur, ut & contra philtra. De qvibus omnibus pol. est prolixiùs videri *Hartm. p. m. 60. Schræt. 208 & Betk. in Med. microc. p. m. 44. & seqq. c. 8.*

XVI.

Castoris testiculi in officinis pharmaceuticis *Castorei* titulô veniunt, sed impropriè: qvandoqvidem jam *Hoffmannus* notavit, Castoreum esse liqvorem melleum, cerosum, oleo non dissimilem, qvi emanant ex conceptaculis vel vomicis, qvas Fiber sub, vel in ingvinibus habet. Hunc Castor sæpè lambendô exhaurit, & eô ungit partes, qvas contingere potest. *Vid. qvoqve Petr. Castell. in Hyanâ edarif. p. 49. c. 7.* Huic sese opponit *Charasius*, demonstrando, qvòd bestiæ illius testiculi, castoreum illud fit, cujus virtus in medicina adeò celebris est: qvamvis ex observatione qvadam anatomicâ concludat: Testiculos à veseculis illis castoreum continentibus, multum diversos esse. Credimus hoc; sed propter defectum veri Castorei cogimur uti *Castoris testiculis*, qvos putarunt veteres, ab ipso Castore, qvando à Venatoribus petitur, amputari, & lytri locô relinqvi: sed fabulosum est, & refutatum *à Pancir. p. 36. Hoffm. p. 654.* non tàm propterea, qvod ipsi testes spinæ admodum inhæreant: sed potiùs, qvòd dentibus illa loca interfœminea, vel perinæi accuratè attingere & citra insignem Hæmorrhagiam, ac vitæ periculum abrumpere neqveat. Usus Castorei frequens est in affectibus capi-

Digitized by Google

capitis, nervorum, peste, venenis, doloribus, uteri passionibus, & præprimis Oleum, Essentia, Extractum, ipsum etiam Castoreum, sed sine distinctione nunqvam: Qvibusdam enim fœtor plus incommodi excitat, qvàm levaminis. Ideò medicus & in tali casu cautum se gerat oportet!

XVII.

Eqvi testiculi an usum aliqvem singularem obtineant, vix recordor; Interim occurrit mihi, qvòd ingrediantur *pulverem Augustanorum contra δυσουίαν*, sub nomine *hippos-orcheos:* pro qvibus, si propter ingratum saporem, & odorem reformidantur, substituere potes pulverem Sabinæ. Interim qvi *genitalia, testiculos apri, vulpis, arietis, vulvas qvoqve leporis, scrophæ &c.* ad avertendam sterilitatem, in formulis medicis redacta legere desiderat, ille haud gravatim *Gynecæum Corbæi in l. 2. c. 2. p. 197. seqq.* hinc inde evolvere potest. Ego in §. de priapis meam qvalem qvalem adjeci epicrisin. Credo multa: sed hoc non. Qvilibet sensu suô abundet!

XIIX.

Unicornu animale, ad differentiam *fossilis:* & vegetabilis, qvod in Siliqva oxytriphylli est conspicuum. Animale iterum duplex: Terrestre & marinum. An destituamur *unicornu*, qvod descripserunt veteres, liqvidò non constat: videtur tamen qvòd sic, qvia Veterum erat nigrum, nostrum autem candidum est, uti probat hoc *Bellon. l. 1. obs. 14. p. 36. 38.* Qvæ tamen ratio à colore petita, non semper qvadrat;

Digitized by Google

modò vires in cornu conveniant. Animalium cornu prædita sunt (1.) Oryx bisulca vel strepsiceros (2.) Asinus Indicus, solidâ ungulâ (3.) Rhinoceros (4.) Monoceros, propriô nomine apud nos adhuc carens. Dico apud nos. Nam *Ol. Worm. p. 287.* addit, qvod ab Africanis *Torebina*, i. e. animal cornutum adpelletur: (5.) Pisces varii monocerotes, qvos in *Obs. Tulp. & Worm. p. 253.* descriptos vide. Jam qvis hæc cornua ratione notitiæ, vel figuræ externæ, vel etiam ratione energiæ, discernere valet? Nihil nunc dicam de factitiis monocerotibus, qvæ ex calce & aliis rebus ad formam cornu efformantur, qvorum meminit *Primerof. in L. IV. Error. Vulg. in Medic. c. 38. p. 457.* Qvid fiet de frustulis cornuum? qvæ sepè nomine monocerotis offeruntur, & tamen nihil sunt aliud, qvàm ossa balænæ, eqvi marini, Elephanti dentes, qvi juxta *Cardanum* artificiô ita seqvacia reddi possint, ut monoceros mentiantur. Hinc notante *Primerosio*, non tàm cornua, qvàm eorum effectus debent considerari. Κερατεια vero genuini monocerotis vid. *in Worm. p. 286.* & potissimum est, ut vincat venenum adsumtum. Nam sudor ipsius cornu non sufficit ad bonitatem legitimam, nec aranea in circulô, ex pulvere monocerotis factô, constanter aliqvid probat & concludit pro legitimô Monocerote. *Vid. Primerof. l. c. p. 463.* Hinc *Paræus* improbat consvetudinem illam, qvâ pateræ regiæ in Gallia frustulum Monocerotis impo-

Digitized by Google

imponunt, ad experiendum, utrum Epulæ venenô infectæ sint? unô verbo: *Quodcunque eorum veneno resistit efficaciter, seu monoceros, seu polyceros sit, hîc considerari, & hûc referri potest:* quandoquidem sunt quidam, qui omnibus cornibus, etiam boum, vim inesse quandam salutarem statuunt. Ideò ex cornibus bibebant veteres: unde deductam nomen κεράσια, κεράτης &c. Plura de Monocerote vide *in Bartholin, Matth. Bont. Deusing. Redip. 143. seqq.*

XIX.

Vituli, Vulpisque pulmones, nescio qui præ cæteris expetiti fuerint à veteribus in affectibus pectoris. Nulla enim subesse videtur efficacia. Quare *Hoffm in Paral. p. 649.* perstringit eosdem, & magis *Helmont in Tr. Pleur. fur. p. 321. a. b.* his verbis: *Illinctus præscripsere, non quidem ad causæ remotionem, verùm ad faciliorem sputorum, exspectorationem, Illinctus nempe ex Farfarâ, è pulmone vulpis &c. Nam cùm hoc animal penè sit indefessum, putarunt* (nam extra putationem deficit Scholis autoritas valida) *quòd moriens suo pulmoni legasset remedium sanandi suspirioſos, licet viscus spinæ* (doloris) *in nobis autor remaneat malè adfectum, superstite apostemate, pus comminante. Pariter namque, atque de Loch de pulmone Vulpis dixi, commendant in Paralysi cerebrum cuniculi & leporis, quod veloci sint cursu, virgam cervi pro frigidis, eò, quòd sit feræ salacissima. An ergò si rusticus manum fidicinis coctam comederit, fortè testu-*

Digitized by Google

dinem pulsitet artificiosè? At requirunt Scholæ, ut tractim deglutiantur Eclegmata, ideoque illinctus nomine dotata, ut ad locum tussis remedium materialiter descendat. Miror interim, cur Lochsanum pariter non paraverint ex caudâ Equi, totâ æstate verrendis muscis agitata? Idem judicium tulit *Hoffm. in Paral. p. 650.* de Intestinô & Epate Lupi, ut & de interiore tunicâ ventriculi gallinarum, quæ ad hoc cap. etiam communiter referri solent.

CAPUT IV.

DE ALIIS, AB ANIMATIS DESUMTIS?

I.

ÆGagropili, vel *Ægagropilæ*, præ reliqvis in hoc capite considerationem merentur, & ex nomine facilè ejus natura haberi potest. Videl. sunt *globi* (lapides minus propriè) oblongâ, rarius rotundâ figurâ conspicui, tantùm in primo & secundo ventriculi (qvi venatoribus bursa audit) dorcadum, aut rupicaprarum loculô generati, ex triplici substantia qvasi compositi: qvarum interior gemina, aut fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum succô concreto, & exsiccatione in pulverem subtilem facessente, compacta refert. Exteriôr coriaciam cutem, interdum tamen lignosum corticem qvendam, rarissimè crustam lapideam, mul-

mulatur, coloris ut plurimum aut cineritii, aut nigri, aut etiam ex luteo obscuri, magnitudinis variæ, ponderis, etiamsi maximi habentur, levissimi, Germ. Gemsen-Kugeln / Gemsen-Stein. Laudantur potissimum in partu difficili, & in omnibus ferè morbis malignis: prout in specie de *Ægagropilis* tam qvoad usum, qvàm abusum scripsit ex professo *Georg. Velschius*, qvem vide, ut & *Zwælf. Append. ad Pharmacop. Aug. p. 89. 90. Worm. p. 61.*

II.

Ægagropilis simillimi sunt, ipsô judice *Velschio p. 6. Tophi juvencarum* & boum, in hoc tantùm differentes ab Ægagropilis, qvòd ex pilis bovinis compactis constent, ægagropilæ vero fibris plantarum, vel radicum Alpinarum: *Guil. Piso L. V. Nat. & Med. H. p. 327.* judicat, hos tophos generari, qvando boves, pruriente cute, dentibus sibi pilos evellunt. Hi ab omasô digeri neqveunt. Tandem in massam coguntur rotundam: unde anheloſi qvoqve atqve asthmatici incedunt. *Vid. Worm. p. m. 60.* Singulare remedium dicuntur esse parturientibus ægrè, ast cum hâc exceptione, juxta *Plin.* si tellurem non attigerint. Sed apage! Qvæ namqve ratio probabilis, ob qvam vires suas amittant, si terram tetigerint? Nulla. Ergò si juvant, in tali casu exhibendi, licet Piso internum usum ejusmodi rasuræ pilosæ pro sistendis fluxibus Sangvinis reformidet, adhibendô externum in Emplastris

tantùm, eô exemplô, ut adhibentur pili leporini. Videmus tamen in Loch de portulaca, pilos leporinos interno usui dicatos pro curandâ hæmoptysi. Aſt qvam benè?

III.

Bezoar lapis, famâ omnibus eſt notus, re paucis. Capræ Indicæ vel Perſicæ, in qvarum marſupio iſti lapides non ſine dolore geſtantur, & inveniuntur, nô abſimiles valdè ſunt Europæis, niſi qvòd habeant erecta & longiora cornua, & verſicolores ſint, inſtar Tigridum. Locus, ubi degunt, communiter eſt in *Perſiâ, Lara*, qvæ eſt Emporium in occidentalibus montibus regni Peruviani. Herba, qva iſtæ Capræ veſcuntur in locis montanis, eſt croco & Hermodactylis admodum ſimilis, uti *Bontius* hoc probat *p. 44. & 45. Garz. c. 45.* In communi Orientalis præfertur. Aſt nec Occidentalis prorſus rejiciendus. Is enim qvia tàm ſæpè non præſcribitur, tam freqventer etiam non adulteratur: & idcò de efficacia ejus non deſperarem ego. Vires ejus, ſi genuinus eſt lapis, ſunt contra omnia venena, etiam externè adhibitus, adeò, ut qvibusdam ob id laudiat medicamentum regium: *Vid. Chriſtoph. à Coſta p. m. 284.* & hoc qvidem non tantùm propter virtutes egregias, ſed etiam ob horum lapidum raritatem. Aſt unde hódiernô tempore tanta illorum copia? vel qvænam ſunt ejusdem notæ & characteriſmi, qvibus à falſis, vel adulterinis diſtinguuntur? Nota exacta, ſi effectum præſcideris,

Digitized by Google

ris, nulla dari poteſt, nec diſcrimen adulterati vel falſi à naturali: Siqvidem avtopſiâ teſte, adulteratus à verò, ſi ſenſum attendas, differt nihil. Hinc probationes, beneficio Aqvæ & calcis, *qvas Garzias*, & in eum *Bontius p. 42. 43.* habet, ſunt fallaces, & in factitiis ſæpè veri nota deprehenditur. Pariter characteriſmi, qvos habet *Worm. p. 111. & Salmuth in Pancir. p. 120. 121.* non indubitatæ ſunt veritatis. Tàm fallax medicina eſt *lapis Bezoar!* Hinc ſtarem à partibus *Zwælferi*, qvi in App. ad *Animadverſ. Pharm. Aug. p. 90.* ita infit: *His rationibus ductus, perſevero in mea concepta opinione, lapidem nimirum Bezoar Orientalem maximâ ex parte eſſe adulterinum, factitium ab Hebræis fortè Luſitanicis ſingulari arte aut favritie ex plantarum magiſteriis p. 88. 89. 90. deſcriptis, corticetenùs, & per juxta-poſitionem conflatum, atqve perpoliendo ſuo orientali luſtro vel colore ornatum.* Accedit, qvòd virtutes ejus tantum ſint hyperbolicæ ac portentoſæ. Siqvidem *Bontius*, mille experimentis edoctus, tantas in eô non invenit, qvantæ vulgariter ipſi adſcribuntur. Multum tamen ſitum eſt in doſi; non enim ut *Primeroſius l. 4. c. 36.* expreſsè docet, ad grana aliqvot, ſed ad ʒj. erit præſcribendus, verum qvis juxta pretium Catalogi, hoc Lapide in Medicina frui poterit? Mihi in uſu frequenti eſt occidentalis: tàm carus non eſt, atqve Orientalis, & ratione bonitatis ut plurimum cum priori certat. Reliqva vide in

Digitized by Google

Autoribus cit. vel ex Praxi observa adcuratiùs. Ut & qvæ habet *Fr. Redi*, de variis Lapidum speciebus: & maxime, qvæ refert Monſ. *Bocco de Lapide Bezoar Minerali ſicvlo*, hinc inde.

IV.

Lacrymam Cervi, qvæ poſt centeſimum annum in oculi cantho adcreſcit, qvidam pro lapide Bezoardico ſubſtituunt. Aſt dubitatur de hac, qvia fabuloſum eſt, qvod ſcribunt de Cervis & Serpentibꝰ in communi, præprimis, ſi attendere velis, qvæ Theomneſtus, veterinariorum autor, ſcripſit, Cervos vermes inteſtinorum involucris implicatos, ſerpentum eſu enecare, qvos è cavernis, narium ſpirtu eliciunt. Inſuper *nemo vidit* talem cervi lacrymam. Qvid E.de *uſu* nobis conſtare poteſt? *Vid. prolixiùs Matth. l. V. in Dioſc. c. 73. & Salm. in Panc. l. 2. p. 117. 118.*

V.

Malacenſis lapis, in felle hiſtricis repertus, ſupra vires Bezoar æſtimatur *à Garz. p. 168.* cui *Bontius p. 47.* porcinum adjungit, in Cholerâ frequentiſſimi apud Indos uſus. Tantoperè enim ibidem timetur, atqve in Hollandia peſtis. Nec mirum, ſi cauſas atqve ſymptomata intueri velis. Qvoniam vero abortum & menſes provocat, ab eô in tali caſu abſtinendum. Laniones etiam in noſtris porcis lapides excindunt: an verò hujus efficaciæ? nondum licuit experiri.

VI.

Calculi veſicæ humanæ, cur tam vileſcunt ap-

no

Digitized by Google

nos? cùm tamen homo sit animal omnium nobilissimum, & delicatissimis cibis utatur. Qvis itaqve vellet dubitare, qvin aliqvô effectu sint prædíti. Nam *Bontius* probat, *p. 47. 48.* qvòd præ cæteris sudorem & ☐am moveant, & pesti egregiè resistant. Probat insuper, qvòd eandem eum lapide Bezoarticô structuram, & externam superficiem habeat. Videsis, *Helmont. Tr. de Lithiasi.*

VII.

Album Græcum (*Matth. in Herbar. p. 114.* solte album Dreckum heissen) peregrinô nomine excrementum canis palliat, qvod aliàs flores Melampi, etiam solent adpellare. Dicitur *album* Græcum, ad differentiam nigri Græci, qvod est Muscerda, qvâ in Odontalgiâ utuntur formâ pilularum, uti habet *Mizaldus*. Album verò Græc. multum præstat interdum in Febribus abigendis Tertianis & Qvartanis. Vide *Medicinam Stercorariam Joh. Dav. Rulandi passim.*

VIII.

Cera, propolis & comosis qvomodò differant inter se, vide in *Plinio & Dioscor.* Nos tantùm consideramus eam, qvatenus est superfluum, & crassior qvædam pingvedo mellis, Emplastris atqve Cerotis inserviens. Qvâ occasione *Cera Catholica Franc. Joh. Burrhi* occurrit, qvæ subacta erat veriis gummatis, ut Opopanace, Galbanô & Sagapeno, tàm ad internum, qvàm externum usum. De priori tamen tanqvam molesto, pro-

Digitized by Google

pter masticationem ceræ, anceps sum: siqvidem si gummata internè velim usurpare, præstò nunc sunt alia, v. g. *Essentia Galbani* in affectibus uterinis. An verò in externis *Cera catholica* mira præstiterit, altum est silentium, uti nunc de ipsô Burrho.

IX.

Cingulum ex Corio humanô mulieres in difficili partu maximè adpetunt, ventrem ligando, vel etiam post partum, matricem sedando, vel placando: ut reliqvos adfectus taceam, in qvibus prodest. *Vid. Medic. Microc. Beckeri p. 174.* ubi tamen cautelâ opus est, ne ligatione violentâ majus sibi accersant imprudentes periculum. Nisi enim DEUS juvet, nulla violentia educet partum vivum, vel ad nostrum votum. Cæterùm qvâ ratione pellis humana collo adpensa, *Apoplexiam* curaverit, *vid. in Fern. l. 5. c. 3. p. 76.* qvi prodiit cum Notis *Heurnii.* Rationem horum effectuum habeo nullam aliam, nisi qvam habet *Helmont de Gulone Tr. de Magn. vuln. curat. p. 618. a.* his verbis: *Nonne concepta lupi cum ovibus inimicitia in eorum pellibus remanet? Qvocirca nedum phantasia animalis in cruorem imprimitur post obitum pervicax: Verùm etiam qvicunqve stragulis & pelle gulonis (animal est in Speciâ freqvens & voracissimum, Vielfraß) contegitur, somniare cogitur continuò de epulis, voracitate, pro indole scil. viventis animalis, adeoqve solô tegmine externo traducitur phantasia animantis qvondam vivi, pellibus hospitata in hominem subter dormientem.*

X. *Mu-*

Digitized by Google

X.

Muſcus Cranii humani dicitur Arabibus *Usnéa:* qvod ipſum nomen tanqvam myſticum, etiam retinetur hucusqve. Debet autem eſſe Craniorum interemptorum, aut ſuppliciô ſummô adflictorum. Nam ad naſcitur qvidem aliis etiam oſſibus; verùm longè viliorem reputant, qvamvis adſtrictoria virtus non minor, atqve usnéæ, inſit. Opinio, qvàm *Goclenius* de Uſnéa fovet, eſt futilis, & in natura non fundata. Putat enim Spiritus vitales ſtrangulatu in calvariam intrâsſe, & ibi tantiſper manere, donec ſexenniô abinde revolutô, ſub dio usnéa ſuccreverit. Hinc *Helm. Tr. de magn. vuln. cur. p. 602.* longè aliter ſentit de eâ, his verbis: *Usnéa cranii ſemen cœlitus accipit, uterum autem & ſuum incrementum ex medullis mumialibus cranii humani & arcis Microcoſmi.* Ideò non mirum, ſi inſignes, & ſupra vulgarem vegetabilium ſortem poteſtates obtineat aſtrales & magneticas. Qvamvis nihil obſtat, cur meo judicio usnéa tectorum ſemen cœlitus accipere, & ſic ejusdem bonitaris eſſe non poſſit? Vires autem peculiares poſſidet contra Hæmorrhagiam. Qvâ de cauſa ingreditur etiam *ungventum ſympatheticum*, &, uti qvidam volunt, *Lapidem Rutleri:* de qvô *Helm. in peculiari Tr.* Porrò contra qvoscunqve fluxûs alvi, uti hoc probat *Schræt. l. c.*

XI.

Nec minorum vitium eſt *Lycopodium*, cujus meritò

meritò hîc mentionem facimus. Vid. *Ephemer. Germ. naturæ curioſ.* Pulvis impalbabilis, menſ. Jul. & Aug. in eô repertus, inſtar auri fulminantis ſonat, & ſi cum Ambrâ & Moſcho miſceatur, totum conclave fragrantiâ ſvaviſſimâ repletur. Potiſſimum laudatur contra Calculum, qvem conterere dicitur.

XII.

Fel Perdicis eſt omnium validiſſimum inter medicamenta detergentia ophthalmica, uti habet *Morell. p. m. 116.* Et in omni bile vitæ balſamum contineri, ſcripſit *Helmont. in Tr. de Sextupl. digeſtione*, ex hâc ratione, qvòd Salvatori noſtro præbuerint Choloxycratum, (h. e. Eſſig mit Gallen vermiſcht) non qvòd dolores *mitigare*, ſed vitam protrahere, & cruciatus multiplicare voluerunt Judæi; qvæ ratio abſona non eſt. Vid. plura de bile flavâ apud Anatomicos. Fel Tauri inſpiſſatum adhibetur in clyſteribus pro ſtimulo. Cæterùm lapidem bovini fellis (de qvo ſuprà agere debuiſſemus) Turcæ diligenter inqvirunt propter Icterum. *Vid. Bellon. l. 3. obſ. 46. p. 479. 480.*

XIII.

Hirundinum nidi virtutem diſcutiendi obtinent. Ideò in Synanche pro Emplaſtro à Chirurgis expetuntur: nec deſunt, qvi pulverem Hirundinum combuſtarum per cannulam in fauces inſpirant; an cum felici ſucceſſu? dubito qvi enim Anginæ naturam novit, & tumorem

ado-

Digitized by Google

adeoqve viarum anguſtiam conſiderat, ex in ſufflatione hujus pulveris facilè tuſſim, & propter dyſpnæam jam præſentem, ſuffocationem ſuboriri poſſe, pronunciabit. Ideò Emplaſtrum de nidis Hirundinum tutiùs, ſi tali virtute gaudet, adhibetur.

XIV.

Occaſione iſthâc revocantur nobis in memoriam *Avium nidi*, qvi ex Orientali India cœperunt ad nos deferri. De qvibus *Bont. L. 5. H. N. & M. 13. p. m. 66. In tractu maritimo oræ Chinenſis, avicula parva diſcolores, hirundinum ſpecie, certô anni tempore, ubi æſtus prolificandi eas invaſit, è locis mediterrantis ad mare in ſcopulos meant, & ex ſpuma maris baſin ſcopulorum alluentis, tenacem qvandam materiam colligunt, ſive ea balanarum, ſive aliorum piſcium ſit ſemen, ex qvâ nidos ſuos ædificant, & in iis ova ponunt, & pullos excludunt. Cæterùm Chinenſes hos nidos hæmiſphæricos, & Ichthyocollam, adſpectu externô, referentes, è ſcopulis avulſos ingenti qvantitate per Indiam venales ferunt guloſis in ſummas delicias, qvi eas gallinæ ſeu vervecis decoctô diſſolutos, avidè devorant, & Oſtreis, fungis, & cæteris gulæ irritamentis longè anteponunt.* Vid. *qvoqve Ol. Worm. p. 311.* Qvidam putarunt, Tragacanthum, (qvod *juxta Dioſcor. l. 3. c. 23.* in doloribus nephriticis potatur) materiam hiſce nidis præbere: Verùm *Caſpar Schamberger*, civis & mercator hujus loci non poſtremus, hoc ex itinere Indicô refert, qvòd in mari repe-

reperiatur materia qvædam glutinosa, viscida, vitâ (qvia sese movere creditur) prædita, spermati ranarum non absimilis, Indis Qval, vel Qvabbe marinum vocata, qvæ nihil aliud esse videtur, qvam, vel *Holothuria Plinii*, i. e. pisces vel aqvatilia, minimum sensus & motus habentia, qvæ cibis idonea non sunt, sed in littoribus neglecta jacent, de qvibus scribunt recentiores, qvod manus tangentis intollerabili calore afficiant. *Vid. Bont. in Dialect. 3. p. 9. 19. 80. 129. 130.* vel rectius, *Urtica marina*, qvæ incredibili Natantium membra afficere solet dolore. Hac ab avibus conspectâ, rostris suis aliqvid colligunt ex eâdem, & inde nidos suos conficiunt. Ex ipso *Qval* confit, mediante sacchariferâ arundine, vinum adjustum pro vulgaribus, Arac dictum: sed caput petit insigniter: Ideò virosum aliqvid subesse credunt. Aliàs ipsum *Qval* exsiccatum instar glutinis vel gelatinæ, est pro confortando cerebro, & partibus genitalibus. Virtus autem excellentior est in prædictis *avium nidis*. Diluuntur ante usum per integrum diem in ▽. tepidâ: postmodum coqvitur, & materia, cùm sit glutinosa, furculis decerpitur, & in villos abit, oleri discerpto (Sauer-Kraut) non dissimiles, tandemq; cũ voluptate qvadã, ut ajunt, devoratur. Redi. p. 671. Qvid si prædicti nidi essent *Alcyonium Dioscoridis? de qvô ipse l. 5. c. 94.* Ipsum enim Alcyonium adpellatur, non qvòd fiat ex Alcedonum & Cæicum nidis, juxta Plinium, sed qvòd

Digitized by Google

qvòd alcyones ſuper illud marinis undis ſimul congeſtum nidificent. Et hoc *Alcyonium* ex Lexicis propriè denotat ſpumam maris, levibus ſordibus admixtis, concretam. Tantum; qvæ nobis nota ſunt de Nidis avium. Cæterum ego umbellis Dauci ſilveſt. vel paſtinacæ, qvæ pariter Vogel-Neſter vocantur, ratione virtutis carminantis & per conſeqvens, Erectivæ, plo tribuerem, qvàm nidis Orientalibus, Tragacantho, vel Ichthyocollæ ſimilioribus, cujus ſententiæ qvoqve eſt *Redi pag. 167. 168.* De *Chocolata* ſcribitur, qvod ex uncia una plus nutrientis Humoris extrahatur, qvam ex libra una carnis bubulæ, qvod tamen de nidis iſtis nondum conſtat.

XV.

Ichthyocolla gluten eſt ex piſce *Ichthyocolla*, uti *Schottus* ſtatuit *p. 1356.* qvamvis *Schræterus L. 5. p. 329.* ex *Huſone antaceo* præparari putet. Gluten eſt colore album, ex piſcis coriô, inteſtinis, ventriculo, pinnis & caudâ confectum: adhibetur ad gelanda jura (Galerey oder Gallerey zu machen) Beneficiô Sacchari excoqvitur gluten flavum & translucidum (Mund- oder Fiſch-Leim) Vinum qvoqve vappa (wenn der Wein ſich dehnet) Ichthyocolla clarificatur: tandem qvoqve Emplaſtris emollientibus utiliter adhibetur.

XVI.

Mel eſſe Gloriam Roris cum Extracto Florum, ſcite jam dixit *Helmontius p. m. 623.* Hinc Chymici qvoqve optima qvæqve ſeu Menſtrua, ſeu

Medica-

Digitized by Google

Medicamenta fuerint, ex eodem pollicentur. Hydromelitis ac Oxymelitis ſpecies vid. *in Diſpenſ. Horſtii p. m. 44.* Qvæ *Lobelius p. 470.* habet de *Meteglin Anglorum*, & reliqvis ſpeciebus Potuum, vel Cereviſiarum commodius Zythopeptis, utpote qvibus artificium braxandi, familiarius eſt, relinqvimus.

XVII.

Moſchus in communi ſtatuitur eſſe ſanies, vel excrementum vomicæ incluſum, circa umbilicum capreolæ Dorcadis, qvæ dum veneris œſtro percutitur, vomicam tunc temporis obortam, lapidibus vel obviis qvibuscunqve affricat, è qvâ ſanies effluit, lapidibus inhæreſcens, & calore Solis ulteriùs elaborata, in Moſchum odoris ſvaviſſimi faceſſit. Animal ipſum deſcriptum eſt in *Neuhoff. d. R. C. p. 69. & Salm. in Panc. p. 35. l. 1.* Alii contrà optimum moſchi genus è teſticulis horum animalium colligunt. Qvod ipſum animal, qvia pretium teſticulorum naturali inſtinctu intelligit, de fugâ aliàs deſperans, eosdem dentibus & morſu avellit, & in lytrum veluti libertatis abjicit; qvæ fabula ſuprà in *Caſtore* rejecta fuit. Hæc eſt communis opinio de *Moſcho*, odoramento notiſſimô. Verùm enim verò nunc qvidam arbitrantur; *Moſchum eſſe ſanguinem animalis congrumatum & putrefactum.* Qvô argumentò ſæpiùs pili in Moſcho reperiuntur. Etenim dum Dorcas ſecatur, iſtæ ſangvinis guttæ effluentes pro optimô colliguntur moſcho.

Digitized by Google

ſcho. *Salmuth. in Pancir. p. 35.* vel beſtiolam moſchiferam ad necem Chinenſes verberant, qvæ plagis mollitæ putreſcunt cum carne pariter atqve ſangvine. Tum ex pelle, carne & ſangvine Incolæ rotundas uncialesqve pilas ſeu crumenulas conficiunt, qvæ filis undiqve conſutæ venduntur. Vera ſi hæc ſunt, habeo moſchum pro ſangvine dorcadis concreto. Aſt unde odor? Exponunt radiis ſolaribus, vel aliundè conciliant. Cui enim ignotum eſt illud ſeplaſiariorum, dum moſchum evanidum novô imprægnant odore, immittendo eundem in Camarinas, vel ſam puerorum. Reliqvas notas vel adulteria vid. in Autor. adlegatis, & in *ſpecie Salmuth in Panc. p. 36. b.* Odoramenti hujus vires ſatis dignè deſcribere non valeo. *Vid. Diſpenſ. it Schoro. Phyſ. curioſ. p. 1067.* Murem vero marinum (Biſam-Ratze) *Vide apud Cluſium Auctar. p. 375.*

XIIX.

Oeſypus corruptè Hyſſopus humida, eſt nihil aliud, qvàm lanarum ſuccidarum pingvedo. Modum conficiendi vide *in Schræd. l. V. pag. 304.* Emollit & diſcutit hinc dolores, conſopit. Item in luxatis partibus, & contuſionibus, utiliter adhibetur.

XIX.

Sericum advehebatur olim à populis, qvi Seres dicebantur, qvorum regio hodiè China vocatur. Vid. plura de Serico, ratione uſûs mechanici & textorii in *Pancir. l. 2. p. 305.* Nos conſideramus tantum, qvatenus habere dicitur vim cor-

Digitized by Google

dialem, & reficiendi ſpiritûs vitales, juxta communem, qva de cauſa etiam in expellendis morbillis Sericum purpureum, ut & in Angina externè commedant. Cui bono die Braut-Seyde commendetur, norunt Neonymphæ. Hinc varias ingreditur officinarum compoſitiones, v. g. *Species Dia-moſchi dulcis, dia-pleres Archonticon, cordiales temperatas, Confectionem Hyacynthi, Conf. cordial. Alexandri Bened. Syrupum de pomis, de corticibus citri,* & *Confectionem Alkermes.* Aſt dic mihi, ſodes, cur locô Serici non adſumſerint blauen Zwirn-Saamen? Nam eundem haberet effectum, ſi exſtaret. Ideò dico, μετὰ πολλῆς φαντασίας Sericum has & alias formulas medicamentorum ingredi: Effectus enim ſubeſt nullus. *Vid. Hoffm. Paralip. p. 657. & Malpighii anatom. bombycis*, ut & *Danielem Ludovic. de Pharmac. mod. ſec. applic.* nobis in omnibus hîc conſentientem.

XX.

Byſſus eadem ratione hûc referri poteſt, qvâ *Sericum.* Verùm qvoniam ratione usûs tàm nota non eſt, remittò lectorem ad *Ol. Wormii Muſeum*, ubi duplicem inveniet, terreſtrem, & marinum. *p. 139. 140.*

XXI.

Ova Struthionum mihi revocant in memoriam *ova Sturionum Sale condita, & in maſſam coactam*, ab Italis vocata, *Caveare, Caviaro* (caviale, liqvore ſalato di peſce, hocgarum) qvanqvam

qvam *Schott. in Phyſ. cur. p. 1356.* ex ovis *Huſonis* præparari dicat *Caviaro*. Advehitur magnâ copia ex Moſcovia in Italiam, eſtqve maſſa, Saponem Hamburgenſem viridem colore & ſubſtantiâ referens. Itali ac Siculi in deliciis habent, & totâ Qvadrageſimâ comedunt cum Lactucis; qvod nec Græci intermittunt, dum jejunii tempore panem & Caviarum adſumunt. Aſt Judæi qvoniam ſciunt, Sturiones ſqvamis carere, abſtinent juſſu legis, Lev. 11, 9. 10. à Caviaro præſcripto, & *ova Cyprinorum* ita ſalire norunt, ut optimè ſapinat, atq; ex iis *Caviare rubrum* conficiunt. Vid. *Bellon. L. 1. obſ. 57. p. 171.* Vide de *Caviaro & Botarge, Garo ac Muria, Salmuth in Pancir. p. 56. & ſeqq. L. 2.*

XXII.

Zibethum non eſt ſemen Civettæ, nec ſudor, nec teſticuli aut ſcrotum, qvia nihil olent; ſed eſt excrementum proprium, ſubſtantiæ glandulosæ folliculorum, qvi ſunt in mare, intra genitale & teſtes, in fœmina, inter genitale & alvum, qvæ tale gignit inſitâ & propriâ vi, ac facultate, ut ventriculus chylum, mammæ lac generant. Porrò, utile eſſe excrementum, odoris ſvavitas evincit, qvæ perfectam coctionem & naturæ dominium demonſtrat. Subſtantia ejus eſt pingvis & unctuoſa, conſiſtentiam mellis ſeu butyri habens, varios juxta diverſas ætates nanciſcens colores. *Vid. Schott. Phyſ. cur. de Civetta.* Unde & qvem in finem odoris fragrantia? ediſſerit *Caſtellus:* vel, ut irritentur animalia talia ad coi-

Digitized by Google

tum, vel ut ad idem, remedium sit homini. Ejus enim gratia animalia fuerunt creata. Vel deniqve, ut iste odor inserviat Animali ad venandum, & ad se allicienda animalia alia, ut de Pantheræ odore dicunt. Plura de Zibethi naturâ, usu & adulteriis, vide in *Hyænâ odoriferâ Petri Castelli.*

Conclusio.

Et tantùm impræsentiarum de *Manuductione ad Materiam Medicam*, qvæ, *Philiatri lectissimi*, æqvi boniqve consuletis: siqvidem vestrum in Commodum hæc ex optimis Autoribus (qvi vobis propter tenuem sortem interdum ad manus esse non possunt) collegi, non, qvod plura addere non potuissem ex Classe simplicium aut Naturalium; sed magis, ne, qvoniam horum vix ubivis habemus simplicem veritatem, novis subinde inhiemus; relicta tamen libertate plura subinde scrutandi, & sub Experientiæ Incudem revocandi. Nihil enim æqvè Praxi nostræ nocet, qvam præpostera sine Rationis, vel Experientiæ Trutinâ, facta Credulitas. *Jam*, juxta *Senecam*, *utrumqve est in vitio, & omni, & nulli* credere, illud siqvidem oscitantiam, hoc pervicaciam involvit. Maximè hæc vera esse declarat Vulgus, qvi decipi se magnopere gaudet, & qvia omnem suam fiduciam in Rebus exoticis, & qvæ difficulter

Digitized by Google

ter obtinentur, collocat, facillime postmodum etiam falsissima credit, atqve pro veris reputat: ut videre est in Experimentis, *qvæ circa Res diversas naturales, speciatim illas, qvæ ex Indiis adferuntur, instituit* non sine præconio *Nobiliß. Redi.* Nullus proinde dubito, qvin, si reliqvi Mystæ, circa latitantem adhuc Naturæ Thesaurum, paria fecerint, brevi temporis Intervallo, si non perfectissima, longe tamen perfectior, atqve in Veterum Monumentis habetur, exstitura sit. Cognitio *Materiæ Medicæ.* Nam, profecto, simplici fide, Versione, Relatione, Exscriptione, Commendatione, nullâ factâ cum Ratione & Experientiâ, collatione, Natura obfuscatur magis, qvam illustratur. Tandem ex *simplicium* Examine non erit qvoqve postea difficile, *Compositorum* qvalitates atqve operationes, judiciose & in salutem Proximi, investigare, prout jamdudum *Zwælferus*, aliiqve, & novissime *Th. Willisius in Pharmaceutica Rationali* præeunte Pyrotechniâ, laudabiliter hoc præstiterunt. Liberum hinc est cuilibet, suum in Naturalibus Talentum fœnerare, qvod coronidis loco, *Lactantii* effatum abunde confirmat: *Sapientiam sibi adimunt, qvi sine ullo judicio inventa Majorum probant, & ab aliis pecudum more ducuntur. Sed hoc eos fallit, qvod Majorum nomine posito, non putant fieri posse, ut aut ipsi plus sapiant, qvia Minores vocantur, aut illi desipuerint, qvia Majores nominantur. l. 2. D. Inst. c. 7.*

Digitized by Google

CATALOGUS AUTORUM.

Bald. *Angelus Abbas.*
Aloiſ. *Angvillara.*
Pr. *Alpinus.*
Joſeph. d. *Aromatariis.*
Bric. *Bauderonus.*
Caſp. *Bauhinus.*
Dan. *Beckerus.*
Joh. *Begvinus.*
Hon. *Belli.*
Petr. *Bellonius.*
Lud. d. *Bils.*
Paul. *Bocco.*
Jac. *Bontius.*
Boët. d. *Boot.*
Petr. *Borellus.*
Fr. Mar. *Brancatius*, Cardinal.
Balth. *Brunnerus.*
M. *Charaſius.*
Barth. *Carrichter.*
Petr. *Caſtellus.*
Jul. Cæſ. *Claudinus.*
Carol. *Cluſius.*
Aug. *Clutius.*
Joh. Bapt. *Codronchius.*
Anton. *Colmenerus*, d. Ledesma.
Fab. *Columna.*
Jac. *Cornutus.*
Chriſt. à *Coſta.*
Joh. *Crato.*
Oſsvv. *Crollius.*
Kenelm. *Digby.*
Pedac. *Dioſcorides.*
Remb. *Dodonæus.*
Laur. *Eichſtadius.*
Ephemerides Gallicæ. Germanicæ.
Theoph. *Ereſius.*
Ægid. *Everhardus.*
Pet. Joh. *Faber.*
Joh. *Fabricius Hildanus.*
Joh. *Fernelius.*
Cauſab. *Ferrandus.*
Claud. *Galenus.*
Lud. *Ganſius.*
Conr. *Geſnerus.*
Nehem. *Grew.*
Joh. *Hartmannus.*
Joh. Bapt. *Helmontius.*
Henric. ab *Heer.*
Hippocrates.
Caſp. *Hoffmannus.*
Joh. *Hornius Lugd.*
Gisb. *Horſtius.*
Garz. ab. *Horto.*

Fetr.

Digitized by Google

Ferr. *Imperatus.*
Dion. *Jonqvett.*
Juſt. Fid. *Klabius.*
Aug. *Lacuna.*
Matth. *Lobelius.*
J. Petr. *Loticbius.*
Dan. *Ludovicus.*
Amat. *Luſitanus.*
J. Chryſoſt. *Magnenus.*
Marc. *Malpighius.*
Joh. *Manardes.*
Barth. *Maranta.*
Evd. *Mœbius.*
Renat. *Moreau.*
Petr. *Morellus.*
Adr. à *Mynſicht.*
Joh. *Neuhoſius.*
Burchard. *Niderſtedius.*
Dom. *Panarolus.*
Gvid. *Pancirollus.*
Ambr. *Paraus.*
Jac. à *Partibus.*
Sim. *Pauli.*
Gvil. *Piſo.*
V. P. *Plempius.*
Joh. *Polemannus.*
Petr. *Poterius.*
Jac. *Primeroſius.*
Zach. à *Puteo.*
Fr. *Ranchinus.*
Caſp. *Reyeſius.*
Luz. *Riverius.*
Ph. Jac. *Sachs.*
Angelus. *Sala.*
Henr. *Salmuth.*
Alex. *Santorellus.*
Caſp. *Schottus.*
Joh. *Schroterus.*
Seneca.
Dan. *Sennertus.*
Lud *Septalius.*
Wend. *Sibilliſta.*
Rein. *Solenander.*
Adr. *Spigelius.*
Jac. *Spontonus.*
Joh. Bud. à *Stapel.*
N. *Starkey.*
Nic. *Steno.*
Fr. *Sylvius.*
Tabernæmontanus.
Andr. *Thonerus.*
Fr. *Valeriola.*
Georg. Hier. *Velſchius.*
Andr. *Veſalius.*
Joh. *Veslingius.*
Joh. Georg. *Volkamer.*
Joh. *Walæus.*
Joh. Jac. *Wepferus.*
Joh. *Wierus.*
Th. *Willis.*
Ol. *Wormius.*
Joh. *Zwelferus.*

Digitized by Google

INDEX RERUM NOTABILIUM.

A.

Absinthium Ægyptiacum. pag. 43. Sardonium. ibid. Scriphium. ibid.

Acaiba. 71

Acaju. 71

Adamas. 24. 25

Adulteria gemmarum. 24

Ægagropila. 178

Ærugo. 27

Æs viride. 27

Æthiopis. 15.

Ætites. 17. uterum non extrahit. 18

Agallochum. 57

Agaricus. 61. 62

Album græcum 183. an præstet gemmis? 7

Album nigrum. 183

Alcanna rad. 52

Alcyonium. 188. 189

Alhandal. 77

Aloë 119. 120. non est basis omnium pilularum. 121.

Alumen plumosum 18. Scajolum 14

Ambra 35. Liquida 136

Amethystus 25

Amiantus lap. 18

Amomum 94. 95. est spec. Myrti americanæ 95. non est rosa de Hiericho 95

Amomia-

Digitized by Google

Ammoniacum gum. 131
Anacardium 71
Anchusiζειν qvid? 50
Anil 31
Anisum Siberiæ 95. 96. Insularum Philippinarum ib.
Animè 131. non est Bals. peruv. 127
Antihecticum Poterii 34
Antimonium 27
Antispodia 167. 168
Antophylli 96. 97
Arac 188
Arbor cacaoifera 73
Areca 9
Argentum 28. vivum 29
Armenius lap. 19
Aromata 89. 92. aromata qvalia inducant incommoda 90. 91. sunt genuina confortantia 92. sunt anodyna 91
Aroma Indicum 94
Arsenicum album 28. rubrum ibid.
Artificium braxandi 190
Asa dulcis 121. fœtida 123
Asinus Indicus 176
Asbestus 18
Asphaltum 35
Auricula Judæ 60
Aurum musicum 28
Avtopsia qvotuplex 2. Materiæ Medicæ cognitionem promovet 2. 4. 7
Axungia vitri 31

Digitized by Google

B.

Baaras rad. 15
Bacca alkakergi. 85
Laur. 88
Spinæ Cervi. ibid.
Balanus Myreptica 72
Balsamum Tolutanum & Peruvianum, non differunt specie 127
Balsamum 124. 125. *Chilense* 127. *Indic. ibid. de Tolu* 127. *Peruviam. ibid. Europæum* 41
Bdellium 128. 129
Been. fr. 72
Benzoe 121
Bezoar Lapis 180. *Orientalis.* 181. *occidens.* 180. *Mineralis siculus* 182
Bitumen judaicum 36
Blatta Byzantina 36. *ejus succedaneum* 37
Boletus Cervi 61
Bolus 89
Bon gran. 85
Botarge 192
Botrys regia 65
mexicana 65
Bufo 151. 152
Byssus 191

C.

Cacahuaquahuitl 73
Cacao fr. 73
Cachunde 74
Cadmia 30. *botrytis* 32. *fornacum* 30. *fossilis. ibid. metallica. ibid.* Cala-

Digitized by Google

Calamus aromaticus 98. 99
Calculus humanus 182. 183
Calfueé 26
Camaru Piſonis 85
Camphora 129. *non caſtrat Mares odore* 130. *excitat venerem. ibid. non eſt frigida.* *ibid.*
Cancamum. 138
Canella 102. *alba.* 105
Cantharides, 153
Caranna. 138
Carcharias. 165
Cardamomum. 99. 100
Carica. 75
Carpobalſamum. 101. 125
Caryophyllus aromaticus 96. 97. *Regius.* 96. 98
Caſſia caryophyllata 103. *lignea.* 101. *Siliqueſa.* 74
Caſſonata. 42
Caſtanea indica. 183
Caſtoreum. 174
Caviaro. 191. 192
Cera 183. *catholica Burrhi.* 184
Cerat Dia-palmæ 78. *Stomachale Cratonis.* 145
Chalcanthum. 12
Chalcitis qvare ingrediatur Theriacam. 13
Chamæleagnus. 65
Characteres an habeant virtutem? 16. *Monocerotis.* 176. 177
Chermes gr. 87
China-China. 104
Cholagogum infuccatum. 143

Cholo-

Digitized by Google

Cholococcus. 44
Choloxycratum. 186
Chryſocolla. 30
Chryſomela. 77
Cineres clavellat. 31
Cinnamomum. 702
Cingulum ex corio humano. 184
Citria mala. 76
Citronata 76
Cobaltum. 30
Cocculi di Levante. 43.44
Coccinella. 153. 154
Coccus 43. 44. 80. *Baphis.* 44. 87. *de Maldiva.* 81.
maximus. 80
Cochinilla. 153
Coffé potus. 86
Cognitio Seminum facit ad Complementum Botanices. 42
Colcothar. 76
Colocynthis. 76
Color Balſami apoplectici unde. 36
Comoſis. 183
Confectio Anacardina. 71. *Sapientum. ibid. Stultorum. ibid. Alkermes.* 86
Confortantia prater aromata nulla. 91. 93
Conchæ non ſunt leproſæ. 38
Convolvulus Indicus. 117
Copal. 131
Coralli. 5
Cor D. Thomæ. 8

Digitized by Google

Cornu Cervi. 163
Corrosiv-Farbe. 31
Cortex Winteranus. 106
Corpus sine anima. 142
Costus odoratus. 105
Cottus. 43
Cotula Elephantina. 43
Cranium humannum. 163
Crepitus Lupi. 61
Crocus. 106.107
Cubebæ. 111.
Curcuma. 100. *est species Croci.* 108.109
Cydonia mala. 77
Cynospastus. 15

D.

Dactylus fr. 78
Decoct. Tamarind. 78.79
Dentalia. 37.38
Dentes Carchariæ 166. *an sint Glossopetræ?* ibid. *Elephantis.* 166. *Hippopotami.* 167
Diagrydium. 143
Doronic. rad. 54.55
Dysenteria, an à Cassia fistulosa? 174.175

E.

Ebur. 167
Elaterium. 150
Elæosaccharum Balsam. Peruv. 128
Elemi. g. 131
Emplastrum de Artanita. 46
Enealium. 37.38

Digitized by Google

Energia gemmarum. 24. 26
Erd-Crocodill. 159
Errores in praparatione Medicamentorum. 6
Essentia cortic. China- China 104. Pini. 84
Euphorbium. 130

F.

Faba purgatrices. 83
Faldella de Cotto. 43
Fel Perdicis 186. vitri. 31
Ferula Galbanifera. 132
Fœniculum Sinense. 96
Flores æris 27. Melampi 183. Tunica. 96
Fluores. 24
Ficus Indica. 75
Fides mercantium circa naturalia debet esse infucata. 3
Folium Barbaric. 110. Indicum. ibid.
Fragmenta 5. Lapp. preciosorum. 25
Fructus Palmæ Cuciophoræ. 82
Fungus Chirurgorum. 61. qvernus. 62. Sambuc. ibid.
Fusti. 98

G.

Galanga. 111
Ganannaperis. 104
Gemmæ. 23
Gemsen- Kugel. 179
Glacies Mariæ. 21
Glans ungventariæ. 172
Glastum. 31
Glossopetra. 11. 12. 165

Digitized by Google

Gossampinus. 41. 42
Gossypium. 41
Grana Tilli. 45
Gulo. 84
Gummi Juniperin. 133. *de Peru.* 132. 133
Gutta gemeau. 132

H.

Heliotropium tricoccon. 38
Herba Betele. 9. *Casta* 69. *Dutroa.* 69. *Senſitiva* 70. *Senſitiva non ſola Tactum hominis fugit.* 70. *viva.* 69
Hermodactyli. rad. 49
Hirculus herba. 116
Hippoſorchis. 175
Holothuria. 188
Horti hiemales. 64
Hobos arbor. 79
Hyæna odorifera. 192
Hydrargyrum. 29
Hyſſopus humida. 191
Hyſterolithus. 61. 165

I.

Itaiba. 127
Icica. 131
Ichthyocolla. 189
Jeſuitæ cur camphoram maſticent? 130
Indacum. 31
Judicium de Medicamentorum qualitate, à Medico requiritur. 2

Digitized by Google

K.

Κεράσια. 177
Κερατωνία. 85
Krähen-Aeuglein. 82
Κρατὴρ. 177

L.

Lacca florentina. 31. 32
Lacca gummi. 139
Lacryma cervi. 182
Ladanum gummi. 145
Lagmos. 32
Lapis atit. 17. *Calaminaris* 30. *Lazuli, an recte ingrediatur Confectionem Alkermes?* 87. 88. *fell Buo.* 186. *Nephriticus,* 26, *&c.*
Λάσταυροι. 110
Laudanum opiatum. 149
Lentiscus Peruviana. 127
Ligustrum Indicum. 52
Lignum aloës. 57
Limonia mala. 76
Lingva avis. 45
Liqvidambra. 136
Liqvor Ambia. 136
Lithontripticum, an detur? 20. 21
Lohoh de Pulm. vituli. 177
Lumbrici terrestres. 155
Luta aqvarum Thermalium. 8
Lycopodium. 185. 186

Macer.

Digitized by Google

M.

Macer. 111
Macis. 112
Magisteria non sunt confortantia 93. *Perlarum, debet in collyriis rite edulcorari.* 39
Malabtrum fol. 110. *non caret radice.* 111. *fructus.* 101
Manna 146. *Thuris.* 150
Margaritæ non sunt Lepra Concharum. 39
Marmelada. 78
Marmelos. 77
Maslach. 149
Mastiche. 136
Materia Medica, sine autopsia haberi nequit. 1. 2
Meconium. 147
Medicamenta contra sterilitatem. 175
Medicus est artifex sensatus. 1
Melegvetta. 100
Metel nux. 84
Mell. 189
Meteglin Anglorum. 190
Mineralische Graupen. 30
Molle Peruvianorum. 127
Mnemonevtica caute adhibenda. 72
Monoceros. 176
Moschus. 190
Moza recens natorum. 142
Mumey Brunsvicensium. 157
Mumia. 156. *in Medicina non habet usum internum* 157. 158
Muscus Cranii humani. 185
Mutter-Zimmet. 103

Digitized by Google

Myrobalani an purgent ? 71
Myrrha. 137

N.

Nardus Celtica 115. *Indica, non est venenum.* 116
Narthex. 132
Nelcken-Zimmet. 103
Nidi hirundinum 186. *avium Indicarum.* 188
Nihil album. 32
Nux Indica an ad palmas ? 80. *Metel* 84. *Moschata* 112. 13. *Vomica* 82. *an recte ingrediatur Electuarium de ovo ?* 80

O.

Oculi cancrorum. 161
Odores nutriunt. 94
Oesypus. 191
Oleum palmæ 78. *Talci* 22. 23. *de Been, non strancidum.* 83. *Heraclin. Rulandi.* 63. *Liqvidambr destillat.* 26. *Stomachale Crat.* 146
Olibanum. 150
Onyx. 36
Opiata. 148
Opium. 147
Opobalsamum. 115
Opoponax. 134
Orca. 40
Oryx bisulca. 176
Os cranii humani triqvetrum. 170
Ossa cordis cervi. 169
Ossa humana fracta qvando ferruminentur. 22
Osteocolla. 21. 22
Ostrea non sunt leprosa. 39

P.

Palma cuciophora. 82
Panax Heracleum. 134
Paris-Körner. 200
Pellis humana curat Apoplexiam. 184
Pers de Flandre. 31
Pezzette di Levante. 33. 34

Digitized by Google

Physici circa rerum naturaliū operationes adhuc sunt dubii. 6
Pili leporis malè recipiuntur in Lohoh de Portulaca. 180
Planta in semine formata, anteqvam Terræ committitur. 42
Piper 114. *duæ tantùm sunt speciès.* ibid.
Pisces Monocerotes. 176
Poma Sinensium. 76
Pompholyx. 32
Priapolithus. 61
Priapus Ceti. 170. 171
Propolis. 183
Pseudo-myrobalani. 79. 80
Psilothra. 29
Pulvis Comitis de VVarbvick 141. *Febrifus Crollii* 39. *Strobelbergeri ibid. Sympatheticus* 13. 14. *Syrius* 143. *Nidorum hirundinum an in tussi* 186. 187

Q.

Qvabbe. 188
Qvall. 188

R.

Radices variæ. 46. 56
Refinatio Sacchari. 142
Relationes scribentium qvotuplices. 3. 4
Resina Carthaginensis. 138
Rha-barbarum 50. *Chinense* ibid. *Ponticum ibid. Monacherum.* ibid.
Rhinocerus. 164
Ricinus Americanus. 45
Rosa de hiericho non est succedaneum Amomi 95. *Non est rosa sed Thlaspi* 67. 95. *cur se aperiat?* 68. 69
Rasma. 29
Rusticus manum fidicinis devorans non pulsat testudinem artificiosius. 177

S.

Saccharum. 140
Sal Indicum, an Saccharum? 141
Saffi-grün. 89
Salamandra medica. 31
Sandaracha arabum. 13. *graecorum.* 28
Sangvis asini 171. *Hippopotami* 167. *hirci.* 171
Santerna. 31
Scammonium. 142. 143
Schænanthum. 116
Scincus marinus. 159
Scorpiones. 158
Secundinæ. 173
Selenites. 21
Semen Cinæ 43. *Fraxini* 45. *Gossypii* 42. *Mannæ.* 45. *&c.*
Sericum. 192
Siegel-Lack. 139
Siliqua 85. *Sirup de siliq.* ibid.
Sophisticatio Genitalium. 52
Sotirella parva Aug. 149
Species aromaticæ veterum, sunt confortantia 93. *diaturbith cum Rhabarb.* 51
Sperma Ceti. 39. 40

Digitized by Google

Spica. 115
Spiritus vitæ Rulandi. 77
Spodium græcorum. 32. 167
Spongia marina. 40. 41
Spuma Lunæ. 31
Statice. 137
Stella Terræ. 22
Stelliones. 158
Stercus Crocodili. 181
Stœchas arabica. 117
Strepisceros. 176
Styrax. 144. 145
Succinum. 41

T.

Tabaxair arabum. 52
Tacamahaca. 135
Talcum. 22
Tamarindi. 78
Tartarus. 151
Tabarcaré. 81
Tempus partus Rosæ hierichuntica falso exploratur. 67. 68
Terra Sancta. 77
Terra medicinales 8. 82. Catechu. 9. Melitensis. 11. Lemnia est comp. 8. 172
Testiculi Castoris 174. Eqvi. 175
Teufels-Dreck. 123
Thorexis. 94
Thus. 150
Tinctura Balsami Peruv. 178. Corall. 37
Tithymalus Charazias. 83
Tlilxochitl. 117
Tophi Juvencorum. 179
Torebina. 175
Torna Solis. 33
Tubera Terræ. 61
Tubuli ex tabaco ad asthma. 9
Turnis. 9
Turpethum minerale 51. Vegetabile. 51

V.

Vainiglia. 117
Venenum qvid? 47
Venus-Brot. 74
Vestes citreæ. 76
Vogel-Nester. 179
Vinum confortans maximum 94. anchusatum. 52
Virtus Herb. Lapid. & Verberü. 14. 15. 16
Viscum Ligni corylini. 63
Vitriolum Romanum. 13
Unguentum foliatum. 19. contra veneficia. 63
Unguis odoratus. 36
Ungula alcis. 161. 162
Unicornu animale. 173. fossile. 23. Vegetabile. 171
Urtica marina. 188
Usnea. 185
Uva herba Paridis. 89

X.

Xlaloë. 55. 58
Xylobalsamum. 125
Xylocharacta. 85
Xylocassia. 101
Xylomarathrum. 60
Xylum. 42

Z.

Zedoaria. 117
Zenith Juvencularum. 173
Zenexton. 173
Ziberbum. 192
Zingiber. 117. 118

SOLI DEO GLORIA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google